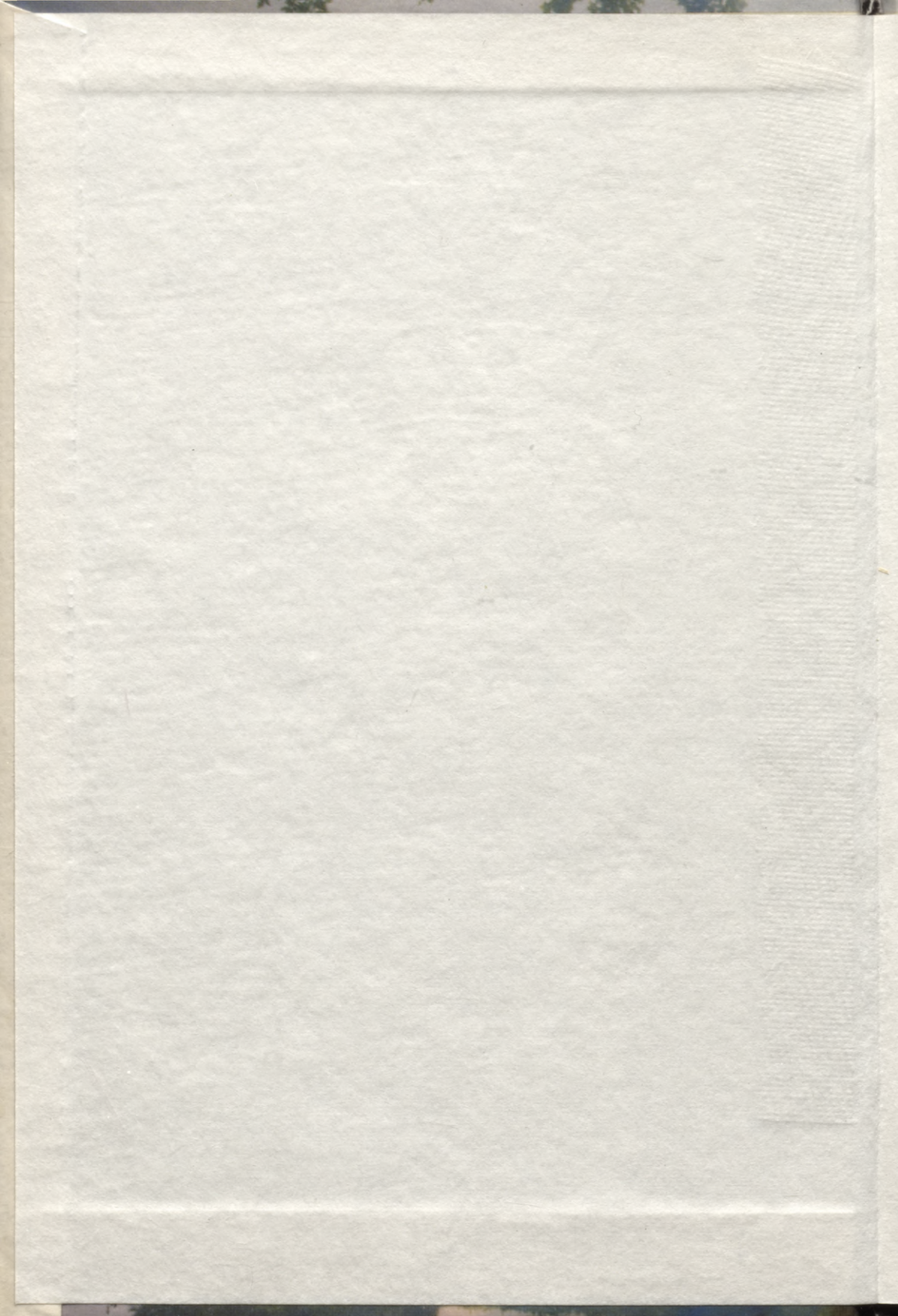
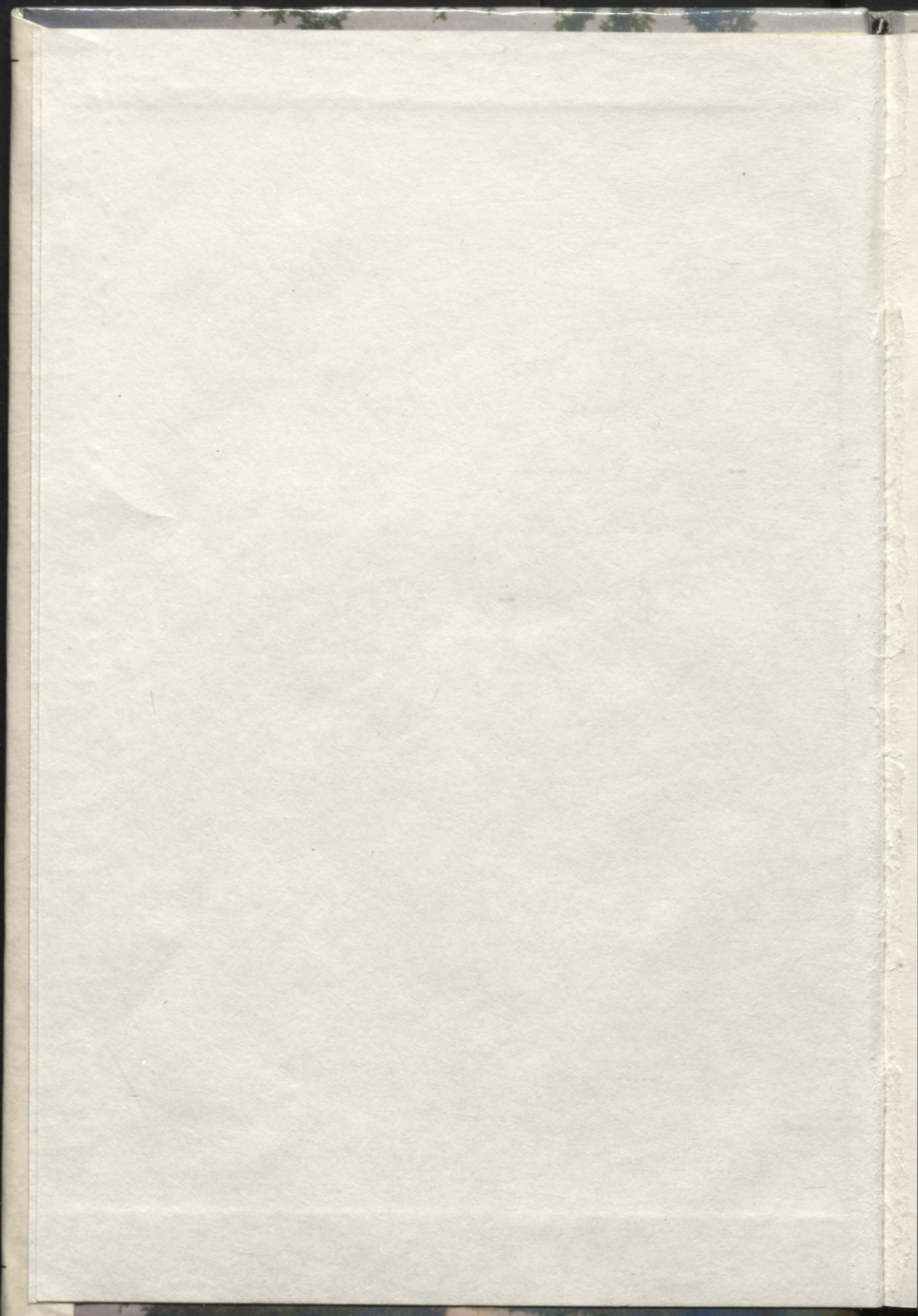

**TAUTA
ZEME
VALSTS**

NOTA
PAG. 11
V. 11

95-4
74

3

LATVIJAS VALSTS ARHĪVS
LATVIJAS NACIONĀLI KONSERVATĪVĀ PARTIJA — LNNK

TAUTA ZEME VALSTS

LATVIJAS NACIONĀLĀS NEATKARĪBAS KUSTĪBA
DOKUMENTOS

LATVIJAS VALSTS ARHĪVS
1995

[Faint, mirrored text from the reverse side of the page, including 'Latvijas Valsts arhīvs', 'Politiski represēto personu un trimdas dokumentu', 'Sastādītājs', 'Māksliniece', 'Latvijas Nacionālā konservatīvā partija', 'LNNK', '1995', 'ISBN 9984-9003-3-7', 'UKD-p 320(474.3)']

UKD-p 329(474.3)
Ta 920

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

95-10.441

0305032510

Sastādītājs Latvijas Valsts arhīva
Politiski represēto personu un trimdas dokumentu
daļas vadītājs ELMĀRS PELKAUS

Māksliniece MAIJA PURMALE

Izmantoti laikraksta «Nacionālā Neatkarība» fotoarhīva
un LNNK dalībnieku personīgo arhīvu fotomateriāli.

Ta 920 **Tauta. Zeme. Valsts:** Latvijas Nacionālās neatkarības
kustības dokumentos / Sast. un priekšv. aut. E. Pelkaus. —
Rīga: Latvijas Valsts arhīvs, 1995. — 130 lpp.; il.;
[24] lp. il.

ISBN 9984—9063—3—7

Dokumentu krājumā aplūkota Latvijas Nacionālās neatkarības
kustības (LNNK) attīstība un darbība trešās atmodas laikā un Lat-
vijas atjaunotās neatkarības pirmajos gados līdz pārtapšanai par
Latvijas Nacionāli konservatīvo partiju — LNNK.

Krājums domāts skolu jaunatnei un studentiem, Latvijas Nacionāli
konservatīvās partijas — LNNK biedriem un līdzjutējiem, kā arī vi-
siem, kas interesējas par pēdējo gadu politiskajām norisēm Latvijā.

UKD-p 329(474.3)

© Latvijas Nacionāli konservatīvā
partija — LNNK, 1995

© Latvijas Valsts arhīvs, 1995

ISBN 9984—9063—3—7

PRIEKŠVārds

Šis ir dokumentu kopojums, kurā atainota nozīmīga atjaunotās Latvijas Republikas politiskā spēka — Latvijas Nacionālās neatkarības kustības pagātne no tās dibināšanas 1988. gadā līdz pārņemšanai par Latvijas Nacionāli konservatīvo partiju — LNNK 1994. gadā. Vienlaikus krājums dod ieskatu trešās atmodas laika un Latvijas atjaunotās neatkarības pirmo gadu norisēs. Grāmatas nosaukums «Tauta. Zeme. Valsts» Latvijas pilsoņu kopuma, nacionālās teritorijas un Latvijas Republikas valstiskās neatkarības izpratnē iezīmē tos mērķus, par kuru sasniegšanu allaž iestājusies LNNK.

Krājumu aizsāk Eduarda Berklava ievadvārdi, bet noslēdz Latvijas Nacionāli konservatīvās partijas — LNNK pamatdokumenti, kas ievietoti krājuma pielikumos. Šajos dokumentos raksturota uz LNNK bāzes izveidotās partijas būtība, ideju pēctecība un loma pašreizējā Latvijas politiskajā dzīvē, kā arī tās darbības un attīstības perspektīvas.

Pavisam krājumā ievietoti hronoloģiskā secībā sakārtoti un numurēti 80 dokumenti. 30 no tiem ir arhīva dokumenti. Tie galvenokārt ņemti no Latvijas Valsts arhīva (LVA) 1806. fonda «Latvijas Nacionālās neatkarības kustība». 50 dokumenti pārpublicēti no dažādiem iespiedizdevumiem. Tas darīts tādēļ, ka Latvijas Valsts arhīva 1806. fondā glabātais LNNK dokumentu klāsts diemžēl nav pilnīgs.

Dokumentiem dotie virsraksti vispārējos vilcienos raksturo to saturu. Tekstā saglabātas stila īpatnības. Trūkstošie vārdi likti kvadrātiekvās. Krājuma sastādītāja piezīmes atzīmētas ar cipariem un kārtotas grāmatas beigās (107.—108. lpp.).

Fotogrāfijas krājumam atlasījuši un skaidrojumu uzrakstījuši Latvijas Nacionāli konservatīvās partijas — LNNK priekšsēdētāja vietniece Baiba Pētersone un sastādītājs Elmārs Pelkaus.

E. Pelkaus

UKD 422 p. 100

1990-95
0528 0500

Latvijas

PRIEKSVARDS

Edvarts VIRZA

JAUNĀ SARDZE

Ik sirdij, baiļu skautai,
Kas bailēs vijusies,
Vaj'g just, ka mūsu tautai
Ir sardze mijusies.

Vēl gaiļi snauda mājās,
Kā zibens spilgts un īss
Ar liesmu rokās stājās
Tā tautas namdurvis.

Zem paša liktens dārdiem,
Kur jaunais veco mij,
Nu būs no mūsu vārdiem
Krist Dieva ugunij.

Kā aiziet prom pret rietu
Un ausmu jūras smiltis,
Lai neskaitāma ietu
Caur mūžiem latvju cilts.

IEVADVĀRDI

Šīs grāmatas veidotāji vadījās pēc pārliecības, ka ir vajadzība iepazīstināt visus, kam rūp latviešu tautas liktenis un Latvijas kā nacionālas valsts nākotne, ar Latvijas Nacionālās neatkarības kustību (LNNK) — politisku organizāciju, kura gandrīz ik dienas tiek pieminēta presē, radio un televīzijas raidījumos, kura darbojas Saeimā un pašvaldībā; uz šīs kustības bāzes 1994. gada 18. jūnijā tika izveidota Latvijas Nacionāli konservatīvā partija — LNNK.

Atskats uz noieto ceļu vajadzīgs arī pašai jaundibinātajai partijai, lai dziļāk izvērtētu paveikto, saskatītu savas kļūdas un trūkumus un izvēlētos ceļus tālākai gaitai uz nosprausto mērķi — brīvu, neatkarīgu, latvisku Latviju.

*

Kad, kāpēc un kādos apstākļos radās LNNK? Šī organizācija oficiāli nodibinājās 1988. gada 10. jūlijā tās dalībnieku pilnsapulcē Rīgā, Arkādijas parkā. Organizācijā mums toreiz jau bija ap 1500 dalībnieku, bet mūs, organizācijas radīšanas iniciatorus, klausīties sanāca ap 2000 cilvēku, kas gandrīz katru pagaidu programmā ierakstīto apņemšanos uzņēma ar ilgiem aplausiem un atbalstošiem saucieniem. Pēc sapulces turpat parkā vismaz kāds pussimts klātesošo palūdza iestāšanās veidlapas. Prasīja jau vēl, bet mums tajā brīdī vairāk veidlapu nebija, jo tik lielu atsaucību negaidījām.

LNNK rašanos jau pašā sākumā ievēroja gan tauta, gan varas institūcijas. Tautā strauji auga simpātijas, bet varas aprindās — naidis. Šo mūsu pirmo organizatorisko sapulci brīvā dabā (savu telpu mums nebija) daudzo ļaužu klātbūtnes dēļ varasvīri kvalificēja kā neatļautu mītiņu, trīs no mums sodīja ar naudas sodu un man it kā par naida kurināšanu starp tautām (prasīju kolonistiem aizvākties no Latvijas) prokuratūrā uzrakstīja jau otro oficiālo juridisko brīdinājumu (pirmo uzrakstīja Valsts drošības komiteja 1972. gadā).

LNNK neradās tukšā vietā. Latviešu tauta nekad nav pārstājusi cīnīties pret saviem apspiedējiem, vienalga, kādā formā tie bijuši tērpti. Gan atsevišķi cilvēki, gan mazākas un lielākas gru-

pas cīņu uzsāka tūlīt pēc okupācijas 1940. gada 17. jūnijā. Cīņa notika arī pret vācu nacistiskajiem okupantiem otrā pasaules kara laikā. Ar jaunu spēku tā atjaunojās pēc otrā pasaules kara pret otreizējo okupāciju un sekojošo latviešu pārkrievošanas un Latvijas kolonizēšanas politiku. Taču komunistiskās okupācijas rezultātā iedibinātais spaidu režīms bija tik nospiedošs un drausmīgs, ka izveidot lielas organizācijas nebija iespējams. Desmitiem tūkstoši pilnīgi nevainīgu cilvēku tika necilvēcīgos apstākļos deportēti uz gandrīz neapdzīvotiem Sibīrijas ziemeļu apvidiem, kur mira no spaidiem un bada. Daudzi smaka cietumos. Nacionāli noskaņoto cilvēku izsekošana, sarunu noklausīšanās, kratīšanas dzīvokļos, pratināšanas un aresti turpinājās arī vēl 1985., 1986. un 1987. gadā, kad padomju impērijā pie varas nākušais Mihails Gorbačovs bija deklarējis *glasnostj* un *perestroikas* politiku, bet būtībā režīmā, vismaz Latvijā, nekas nebija mainījies.

Pret esošās varas gribu Liepājā, Rīgā un Rēzeknē bija radusies drosminieku grupa «Helsinki-86», bija radies Vides aizsardzības klubs. Abas šīs organizācijas savu iespēju robežās bija uzsākušas aktīvu darbību. Vides aizsardzības klubs rīkoja mītiņus, «Helsinki-86» 1987. gada 14. jūnijā noorganizēja pirmo lielo protesta pasākumu Rīgā, Bastejkalnā un ziedu nolikšanu pie Brīvības pieminekļa. Sekoja represijas.

Tas viss jau bija. Taču nebija nevienas plašas sabiedriski politiskas organizācijas, kas par savu galveno mērķi būtu spraudusi modināt latviešos pašapziņu, pašlepnumu un patriotisma jūtas. Visos pusgadsimta garajos gados šīs jūtas tika aplāpētas, nīdētas, atzītas par noziedzīgām. Tas tika darīts, labi apzinoties, ka bez šīm jūtām ir apdraudēta tautas pastāvēšana.

Nevienai no pirms LNNK eksistējušajām organizācijām nebija skaidra politiska mērķa, neviena no tām nebija izvirzījusi sev uzdevumu panākt, lai latviešu tauta atgūtu savu valsti. Tādēļ mums, nelielai latviešu patriotu grupai, radās apņemšanās veidot plašu nacionālpatriotisku politisku organizāciju. Mēs strādājām, lai palīdzētu tautai saskatīt savu apdraudēto stāvokli: latvieši savā tēvutēvu zemē pirmo reizi tās 4000 gadu vēsturē bija kļuvuši par mazākumtautību, jo pret pamattautām — latviešiem un līviem — bija izvērstis genocīds. LNNK kā pirmā plašā sabiedriski politiskā organizācija izvirzīja nelokāmu prasību un rīcības programmu okupācijas un kolonizēšanas likvidēšanai Latvijā, iestājās par okupētājvalsts bruņoto spēku nekavējošu un pilnīgu izvešanu, par Latvijas pilnīgu atdalīšanos no tā saucamās PSRS. LNNK programmā jau no paša sākuma bija ierakstīts uzdevums cīnīties pret masveidīgo cittautiešu pārvietošanu, par kolonistu izvākšanu. Mēs bijām pirmā sabiedriski politiskā organizācija, kas pieprasīja izbeigt reliģijas apspiešanu un uzstājās pret latviešu puīšu iesaukšanu okupācijas armijā.

LNNK sāka aktīvi darboties, lai skolās mājotu latvisks garš, lai visās vienāda līmeņa skolās būtu vienāda mācību programma neatkarīgi no mācību valodas, lai visās skolās mācītu patieso

Latvijas vēsturi un ģeogrāfiju, lai visus mācību priekšmetus mācītu pēc mācību grāmatām, kuras lietoja pirms okupācijas.

LNNK prasīja latviešu literārā un vispār latviešu kultūras mantojuma pilnīgu legalizēšanu un kultūras uzplaukumu.

LNNK bija arī sava tautsaimniecības atjaunošanas programma, kurā ietilpa kolektīvo saimniecību likvidēšana, viensētu atjaunošana laukos, privātīpašuma prioritāte, konfiscētā īpašuma atdošana agrākajiem īpašniekiem vai to mantiniekiem.

Tas viss un vēl daudz kas cits bija mūsu programmās.

Sapratām, ka vieniem pašiem mums neizdosies likvidēt okupāciju un kolonizēšanu. Tāpēc bijām pirmie, kas aicināja ANO sūtīt uz Latviju savus novērotājus, lai arī pasaules sabiedrība objektīvi izprastu situāciju un kopā ar mums iestātos par okupācijas un kolonizēšanas izbeigšanu.

Mēs bijām pirmie, kas aicināja svešumā dzīvojošos latviešus aktīvi piedalīties Latvijas nākotnes veidošanā, un līdz pat 1993. gadam bijām vienīgā organizācija, kas aicināja trimdā atrodošos tautiešus atgriezties dzimtenē.

Minētie uzdevumi, protams, nerāda visu mūsu darbības apjomu, taču jādomā, ka tieši šis latviešu nācijas izdzīvošanas un glābšanas plašās programmas dēļ LNNK tautā ieguva arvien vairāk cieņas. Īsā laikā mums izveidojās nodaļas un atbalstītāju grupas gandrīz visos Latvijas rajonos.

Saprotams, ka gan LNNK 1. kongresā, kas notika Ogres kultūras namā 1989. gada 18.—19. februārī, gan arī katrā nākamajā kongresā nācās bagātināt un — galvenais — konkretizēt savas darbības programmas. Bija mītiņu, piketu un protesta demonstrāciju laiks, jo tautai vajadzēja palīdzēt atgūt drosmi cīnīties un izprast katastrofālā stāvokļa cēloņus, bet varai parādīt tautas neapmierinātību un gatavību cīnīties. Tajā periodā galvenokārt kritizējām ačgārno, netaisno un nemākulīgo varas rīcību, izteicām prasības ar petīcijām un lozungiem.

Pienāca laiks, kad ar to vien vairs nevarējām apmierināties. Vienlaicīgi vajadzēja veikt dziļāku izglītības darbu, lai atjaunotu tautā ticību sev, apzināšanos, ka esam viena no vecākajām tautām Eiropā, arī latviešu valoda ir viena no visvecākajām Eiropā, ka mums ir tautas dainas, kādu nav nevienai citai tautai pasaulē, ka esam tauta, kas mīl un prot strādāt, tauta, kas ir jau pierādījusi, ka prot cīnīties par savu brīvību, spēj izveidot un vadīt patstāvīgu valsti, ka mums ir bagātas tradīcijas, augsta morāle un ka īsā laikā esam spējīgi sasniegt augstu kultūras līmeni.

LNNK iestājās par sadarbību ar visām mērķu un uzskatu ziņā radniecīgām sabiedriski politiskajām organizācijām, biedrībām un klubiem. Daudzi LNNK dalībnieki līdzdarbojās tajās.

Savā otrajā un trešajā pastāvēšanas gadā pati dzīve, realitāte lika saprast, ka mums jāklūst spējīgākiem iedarboties uz notiekošajiem procesiem. Mums ir jābūt spējīgiem ne tikai kritizēt un prasīt, bet pašiem jādarbojas līdzī dzīves veidošanā, mums kā

organizācijai jāpierāda sava lietderība. Trešajā pastāvēšanas gadā nolēmām nevis boikotēt priekšastāvošās Latvijas PSR Augstākās Padomes (AP) vēlēšanas, bet tajās aktīvi piedalīties un izvirzīt arī savus deputātu kandidātus. Šāds lēmums radīja kustībā arī sarežģījumus. Bija dalībnieki, kuri nespēja saprast, ka mēs piedalīsimies vēlēšanās un AP darbā, ne lai «stutētu» veco padomju varu, bet lai izmantotu radušās labākas iespējas to rezultatīvāk graut. Līdz šāda lēmuma pieņemšanai mums uzbruka tikai no varas institūcijām. Divas reizes Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas uzdevumā LPSR AP tās priekšsēdētāja Anatolija Gorbunova vadībā mūsu organizāciju pat mēģināja slēgt. Neizdevās. Kad nolēmām piedalīties vēlēšanās, mums sāka uzbrukt arī ultra «labējie» grupējumi, ortodoksālie «kristāltīrie».

Pārdzīvojām šos uzbrukumus bez lieliem zaudējumiem. Ka mūsu lēmums piedalīties vēlēšanās bija pareizs (neraugoties uz to, ka vēlēšanās bija atļauts piedalīties arī citas valsts pilsoņiem, pat okupantiem — militāristiem un viņu ģimenes locekļiem un ka viņiem bija dotas tiesības izvirzīt savus deputātu kandidātus un ievēlēt tos), pierāda tas, ka, tieši pateicoties mūsu deputātu iniciatīvai un darbībai, tika arī pieņemti vairāki derīgi, nozīmīgi lēmumi un likumi. Minēšu tikai dažus:

- par Latvijas Republikas konstitucionālo pamatu tika atzīta 1922. gada Latvijas Satversme;
- komunistiskā partija un tai pakļautās satelītoorganizācijas tika pasludinātas par noziedzīgām un slēgtas;
- pakāpeniski tika izvākti okupētājas valsts bruņotie spēki;
- ir jau radīts sākums mūsu pašu armijai, izveidota valsts robežu (kaut nepilnīga) kontrole;
- radīts valsts muitas dienests.

Un pats galvenais — mums tomēr izdevās aizšķērsot ceļu vairākkārtējiem mēģinājumiem piešķirt kolonistiem pilsoņtiesības. Tieši šis pēdējais pasākums nodrošināja iespēju Saeimu vēlētiem tikai Latvijas Republikas pilsoņiem.

Tā ar Augstākajā Padomē ievēlēto LNNK deputātu aktīvu darbošanos bija radīti apstākļi, lai 1993. gadā Latvijas Republikas 5. Saeimas vēlēšanās varētu gūt panākumus. Vēlēšanu kampaņā darbošanās iespēju ziņā tomēr lielas priekšrocības saglabājās vecajai nomenklatūrai, kas bija noteicēja kā AP, tā valdībā un vietējās padomēs. Tās rīcībā bija nesalīdzināmi vairāk līdzekļu un arī cilvēki ar lielu pieredzi politiskajā darbā.

Lai gan 5. Saeimas vēlēšanas formāli notika okupācijas apstākļos — Latvijā vēl arvien atradās Krievijas karaspēks — tomēr tās bija pirmās daudzpartiju vēlēšanas pēc ļoti ilga laika — 4. Saeimas vēlēšanas notika 1931. gadā. Tā bija jauna pieredze gan vēlētajiem, gan politiskajām organizācijām, kas startēja šajās vēlēšanās.

LNNK Saeimas vēlēšanās piedalījās ar pilnu kandidātu sarakstu, startējot visos 5 vēlēšanu apgabalos. Iegūtās 15 deputātu

vietas 5. Saeimā LNNK neapmierināja. Nācās analizēt pieļautās kļūdas un koncentrēties jaunam smaga darba cēlienam organizācijā, kā arī darboties parlamentārajā opozīcijā. Jau priekšvēlēšanu kampaņas laikā iezīmējās atsevišķu LNNK deputātu kandidātu tieksme darboties klaji populistiskā virzienā, kas LNNK dalībnieku vairākumam nebija pieņemams. Gada laikā divi deputāti tika izslēgti no frakcijas, papildinot neatkarīgo deputātu rindas.

LNNK parlamentārās darbības galvenais virziens vienmēr ir bijusi latviešu nacionālo interešu aizstāvība. 5. Saeimas darbības laikā šiem jautājumiem ir bijusi centrālā nozīme. Vēl arvien Latvija kā neatkarīga valsts tikai top un veidojas. So procesu parlamentārajā darbībā iezīmē tādi mezglu punkti kā starpvalstu līgumi ar Krieviju, pilsonības likuma pieņemšana, kolonistu tiesiskā statusa noteikšana. Visos šajos jautājumos LNNK ir centusies arvien no jauna atgādināt, ka pašreizējā situācija Latvijā ir nevis dabiska attīstības procesa rezultāts, bet gan 1940. gada okupācijas un tai sekojošās kolonizācijas sekas. LNNK deputātu pamatdoma vienmēr ir bijusi saistīta ar Latvijas kā neatkarīgas nacionālas valsts nākotni, skaidri apzinoties to bīstamību, kāda var rasties, piešķirot politiskās, t. i., vēlēšanu, tiesības Latvijas valstij nelojālajiem iebrucējiem no bijušās PSRS. Un tomēr — gan LNNK, gan nacionālā opozīcija kopumā 5. Saeimā ir palikusi mazākumā. Tas mums ir licis nopietni pārdomāt turpmāko politisko stratēģiju, neatlaidīgi strādāt pie LNNK partijas nodaļu izveidošanas visā Latvijā, atjaunot partijas programmu un izvērst tās ekonomiskās un pašvaldību politiskās sadaļas.

1994. gada pavasarī notikušās pašvaldību vēlēšanas iezīmē jaunu posmu arī LNNK politiskajā attīstībā. Šajās vēlēšanās LNNK uzvarēja Rīgā koalīcijā ar Latvijas Zaļo partiju, iegūstot 37% vēlētāju atbalstu un kopā ar pārējām Nacionālo spēku apvienības organizācijām izveidojot vairākumu Rīgas domē. Arī citās Latvijas pilsētās un rajonos darbojas vairāk nekā 70 LNNK pašvaldību deputāti. Pašvaldību darbs ir jauna un vērtīga pieredze daudziem LNNK cilvēkiem, kas ir iesaistījušies politiskajā darbībā dēļ savas nacionālās pārliecības un ticības Latvijas valstij. Tieši pašvaldība kā zemākā valsts varas institūcija ļauj vislabāk ieraudzīt tās kļūmes un nepilnības, kuras paliek nepamanītas no valdības un Saeimas augstajiem krēsliem. Mēs ceram, ka pašvaldību darbā iegūtā pieredze kļūs par labu pamatu daudziem nacionāli noskaņotiem cilvēkiem, kas nevar vienaldzīgi noskatīties uz valsti notiekošo.

LNNK augstākā vērtība vienmēr ir bijusi Latvijas valsts un latviešu tauta. Sešu LNNK pastāvēšanas gadu laikā ir mainījušies apstākļi un politiskā situācija, mums ir bijušas savas uzvaras un arī savas kļūdas un sakāves. Daudzi no tiem, kas sākumā ir bijuši LNNK rindās, vēlāk ir aizgājuši un dibinājuši citas politiskās organizācijas. Un daudzi ir arī atgriezušies, jo LNNK kodols un ideja visus šos gadus ir saglabājusies un pastāvējusi.

Sajā dokumentu krājumā ietvertie materiāli aptver laika posmu līdz 1994. gada jūnijam. Politisko partiju, arī LNNK darbība pakāpeniski kļūst arvien profesionālāka, un daudz kas no tās būtu jāapraksta profesionāliem vēsturniekiem, veidojot Latvijas demokrātiskā procesa un parlamentārisma vēsturi. Tomēr, zinot, cik ātri laika straume aizskalo pašas interesantākās nianšes un notikumus, kas bieži vien arī lielās notikumu sakarības parāda citādā gaismā, mēs izšķīrāmies par to, lai mūsu organizācijas rakstītais un domātais būtu apkopots vienuviet šādā dokumentu krājumā.

1.

**Izraksts no LNNK pirmās atklātās pilnsapulces protokola
par šīs organizācijas nodibināšanu**

Rīgā, Arkādijā, 1988. g. 10. jūlijā

Pilnsapulcē piedalās 273 LNNK dalībnieki un aptuveni 1500
interesentu.

[..]

- 1.3. Dienaskārtībā galvenais punkts — statūtu pieņemšana.
- 2.3. Valts Titavs nolasa statūtu projektu.
Debatēs par statūtu papildinājumiem izsakās E. Berklavs,
J. Dobelis un daži citi klātesošie. Būtisku iebildumu jeb pa-
pildinājumu par statūtu projektu nav.
- 3.3. Statūtu projekts tiek likts uz balsošanu ne pa punktiem, bet
kopumā. Balsošana notiek atklāti, paceļot rokas. Par statūtu
pieņemšanu ieteiktajā redakcijā balso visi klātesošie LNNK
dalībnieki. Rokas paceļ arī klātesošie interesenti, tādēļ balsu
saskaitīšana apgrūtināta. Neviens LNNK dalībnieks nebalso
pret statūtu projektu, neviens neatturas, tādēļ statūti tiek
pasludināti par vienbalsīgi apstiprinātiem.
- 4.3. Sapulces vadītājs Einārs Repše LNNK padomes locekļiem
paziņo, ka līdz ar statūtu apstiprināšanu no šīs dienas
LNNK kļūst par juridisku personu un padome ir tās pilntie-
sīgs rīcības orgāns.

Pilnsapulci vadīja: E. REPSE
Protokolēja: A. PAULS-PĀVULS

LVA, 1806. f.

2.

**Latvijas Nacionālās neatkarības kustības (LNNK)
padomes paziņojums par LNNK mērķiem***

Rīgā, Arkādijā, 1988. g. 10. jūlijā

Mūs ļoti satrauc latviešu tautas stāvoklis Latvijā. Pirmo reizi
savas pastāvēšanas vēsturē tā kļūst par nacionālu minoritāti savā
zemē.

Daļu tautas iznīcināja staļinisma masu represijas. Nepamatoti izvērstā smagā rūpniecība sekmēja masveidīgu cittautiešu ieplūšanu republikā (pēckara periodā aptuveni 700 tūkstoši cilvēku).

Stagnācijas perioda nelikumības veicināja tautas kultūras, tikuma un darbaspēju pagrimumu. Bezatbildīgas un nekompetentas vadības dēļ deformēta rūpniecība un panīkusi lauksaimniecība, cilvēkos izveidojusies bezsaimnieciska attieksme pret apkārtni. Latvijas daba tiek rūpnieciski piesārņota, tās resursi — izsaimniekoti.

Tautas izglītība un veselības aizsardzība ir nepieļaujami zemā līmenī. Mūsu tautas vidējais mūža ilgums kļuvis mazāks nekā jebkurai citai tautai Eiropā.

Mūsaprāt, šie un vēl citi apstākļi apdraud latviešu tautas vitālās intereses, pat tās izdzīvošanu. Sekmīgi aizstāvēt savas intereses un atrisināt daudzas samilzušas problēmas latvieši var tikai pilnīgas nacionālās suverenitātes apstākļos.

Uzskatām, ka latviešu tautas prasība pēc suverēnas valsts ir taisnīga un svēta.

Latvijas Nacionālās neatkarības kustības padome aicina iekļauties kustībā visus Latvijā un ārpus tās dzīvojošos latviešu tautas nacionālās pašnoteikšanās centienu piekritējus neatkarīgi no tautības, reliģiskās pārliecības vai partijas piederības ar mērķi — atjaunot Latviju kā suverēnu republiku.

Kustības galvenais uzdevums ir panākt Latvijas Republikas demokrātiskā valstiskuma un politiskās suverenitātes realizēšanu, ekonomiskās neatkarības nodrošināšanu, demogrāfiskā stāvokļa normalizēšanu un kultūrtradīciju aizsardzību.

Kustība vērsas pret latviešu nacionālo diskrimināciju jebkurā tās izpausmē un aizstāv latviešu tautas nacionālās intereses. Kustība nav vērsta pret citām Latvijā dzīvojošām tautībām, atzīst to pamatotās politiskās, ekonomiskās un kultūras intereses un aicina tās sadarboties kopīgo problēmu risināšanā.

Kustība darbojas atklāti, demokrātiski, miermīlīgiem līdzekļiem ANO un citu starptautiski atzītu cilvēktiesību normu ietvaros. Kustība piedalās sociālistiskā plurālisma, atklātuma un demokrātijas attīstīšanā, vērsas pret jebkuru vardarbību, militārismu, šovinismu.

Kustība iestājas par sadarbību ar visām mērķu un uzskatu ziņā radniecīgām sabiedriskajām organizācijām, biedrībām, klubiem; visdažādāko nozaru speciālistiem un radošo profesiju pārstāvjiem jākļūst par ceļvežiem. Jebkura doma vai priekšlikums var būt noderīgi.

Par svarīgu uzdevumu kustības mērķa sasniegšanai uzskatām nepieciešamību panākt Latvijas PSR radošo savienību valdes plēnuma rezolūcijas lēmumu realizēšanu.¹

Bez tam uzskatām par nepieciešamu panākt:

1. Nekavējoši pilnīgi pārtraukt migrantu ieplūdi Latvijā, veicināt daļas migrantu atgriešanos savā zemē.

2. Latviešu valodu noteikt par valsts valodu.
3. Noteikt Latvijas pilsoņa statusu, atjaunot nacionālo simboliku.
4. Uzskatīt ārpus Latvijas dzīvojošos latviešus par mūsu tautas daļu.
5. Atbrīvot Latvijas teritoriju no kodolieročiem.
6. Nodot Latvijas valdības pakļautībā visus Latvijā esošos ražošanas uzņēmumus un iestādes, kas līdz šim pakļauti Savienības ministrijām un resoriem.
7. Izveidot Latvijas nacionālās karaspēka vienības, kurās Latvijas jaunieši varētu pildīt obligāto karadienestu, kā arī karaskolas ar latviešu mācību valodu.
Atcelt militāro apmācību vispārizglītojošās skolās.
8. Praktiski nodrošināt konstitūcijā paredzēto personu brīvību un pamattiesību ievērošanu.
9. Atļaut presē, radio un televīzijā izteikt no oficiālās nostādes atšķirīgus uzskatus, kā arī organizēt mītiņus un demonstrācijas ar politiskām prasībām.
10. Atļaut iespiest un izplatīt neatkarīgus preses izdevumus.
11. Izstrādāt jaunu, demokrātisku vēlēšanu likumu, kurš garantētu iespēju izvirzīt vēlēšanām vairākus neatkarīgus kandidātu sarakstus.
12. Atļaut dibināt neatkarīgas demokrātiskas partijas.
13. Atzīt par nelikumīgiem un atklāti nosodīt LKP 1959. gada jūnija plēnuma lēmumus valodu, kadru, ekonomikas un citos jautājumos.²
14. Likvidēt valsts kontroli pār baznīcu. Nodrošināt baznīcai iespēju publicēties presē, radio un televīzijā, izdot reliģiska satura literatūru, veikt labdarības misiju.

Aicinām visus, kam rūp minētās problēmas, sūtīt kustības padomei savus priekšlikumus un ierosinājumus.

Latvijas Nacionālās neatkarības kustības padome:

1. Eduards BERKLAVS
2. Jānis BIEZAIS
3. Juris DOBELIS
4. Aivars JAKOVIČS
5. Roberts KĻIMOVICS
6. Juris LOMONOVSKIS
7. Visvaldis MUCENIEKS
8. Andris PAULS-PĀVULS
9. Ilga PŪPOLA
10. Einārs REPSE
11. Diāna REPSE
12. Anta RUDZĪTE
13. Dans TITAVS
14. Valts TITAVS.

LVA, 1806. f.

* Paziņojums pieņemts LNNK atklātajā dibināšanas pilnsapulcē.

«Rīgas pilsētas prokuratūrā»

Publikācija laikrakstā «Padomju Jaunatne»

Pēdējā laikā Rīgā notikuši vairāki mītiņi, kuru rīkošanu to organizētāji nebija pieteikuši rajonu tautas deputātu padomju izpildkomitejām. Tas ir Latvijas PSR administratīvā kodeksa 174.—3. panta pārkāpums.

Rīgas pilsētas prokuratūra ziņo, ka par noteiktās mītiņu organizēšanas un sarīkošanas kārtības pārkāpšanu saukti pie administratīvas atbildības Latvijas PSR ZA Polimēru mehānikas institūta inženieris E. Repše, Mangaļu kuģu remonta rūpnīcas ugunsdzēsības daļas instruktors A. Pauls-Pāvuls un Rīgas 8. bērnu un jaunatnes sporta skolas saimniecības pārzinis Titavs. Administratīvs protokols sastādīts arī pensionāram E. Berklavam, kam izteikts prokurora brīdinājums, ka likumu pārkāpt nav atļauts.

Administratīvie protokoli, kas sastādīti Latvijas PSR Valsts agrorūpnieciskās komitejas republikāniskā materiāli tehniskās nodrošināšanas informācijas un skaitļošanas centra inženierim J. Dobelim un Rīgas 2. pagarinātās dienas skolas skolotājam V. Turinam, nosūtīti izskatīšanai Rīgas pilsētas Kirova rajona izpildkomitejas administratīvajai komisijai. Protokols sastādīts arī Jelgavas iedzīvotājam A. Žukovskim.

Ar Kirova rajona tautas tiesneša lēmumu P. Stučkas Latvijas Valsts universitātes Botāniskā dārza vecākais laborants M. Puķītis par sabiedriskās kārtības pārkāpšanu sodīts ar administratīvu arestu uz 15 diennaktīm.

Rīgas pilsētas prokuratūra izmeklē kriminālietu, kas ierosināta pret ražošanas apvienības VEF transportstrādnieku M. Lujānu. Viņš tiek apsūdzēts par to, ka 1988. gada 14. jūnijā pie Latvijas Komunistiskās partijas CK Politiskās izglītības nama notikušā staļinisma represiju upuru piemiņai un pārkārtošanās atbalstīšanai veltītā masu mītiņa laikā demonstrēja plakātu ar tekstu, kas saturēja aizvainojošas, apmelojošas apsūdzības pret vairākiem PSRS un Latvijas PSR partijas un valsts orgānu vadītājiem. Pēc Latvijas PSR Kriminālkodeksa 204. panta 2. daļas M. Lujāna rīcība kvalificējama kā ļaunprātīgs huligānisms, un viņš par to var tikt sodīts ar brīvības atņemšanu uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem. Apsūdzētais M. Lujāns 27. jūlijā apcietināts.

Padomju Jaunatne. — 1988. — 29. jūl.

LNNK priekšlikumi Latvijas PSR Ministru Padomei par tautas izglītības sistēmas demokratizāciju*

1988. g. 14. augustā

Tā kā LPSR tautas izglītības ministra A. Buiļa mums adresētā vēstulē par šiem jautājumiem paskaidrojumi ir maz konkrēti, uzskatām par nepieciešamu griezties pie jums ar šādiem priekšlikumiem:

1. Gandrīz visos mācību priekšmetos vajadzīgas jaunas mācību grāmatas. Šo darbu vajadzētu uzticēt tikai vietējiem autoriem un visādi sekmēt šī darba pabeigšanu iespējami visīsākā laikā.
2. Mācību programmas uzdot sastādīt vietējiem autoriem, plaši iesaistot šajā darbā izglītības darbiniekus, pieredzējušus pedagogus un visautoritatīvākos rakstniekus — dzejniekus, kā Imantu Ziedoni un Māru Zālīti.
3. Jau ar nākamo mācību gadu vispārizglītojošās skolās mācību plāniem valodu un literatūras mācīšanai vajadzētu būt identiskiem kā skolās ar latviešu, tā krievu mācību valodu. Nedrīkst vairs pieļaut tādu stāvokli, ka krievu valodas un literatūras apguvei skolās ar latviešu mācību valodu paredzēts divreiz vairāk mācību stundu nekā latviešu valodas apguvei skolās ar krievu mācību valodu.

Iebildes, ka tas ir tāpēc, ka skolās ar krievu mācību valodu mācību laiks ir par vienu gadu īsāks, nav vienīgais iemesls šādam stāvoklim, jo arī astoņgadīgajās skolās ar latviešu mācību valodu krievu valodas mācīšanai ierādīts 1,7 reizes vairāk stundu nekā latviešu valodas mācīšanai skolās ar krievu mācību valodu.

4. Noteikt vienādu mācību ilgumu — 11 gadus skolām ar latviešu un krievu mācību valodu, izstrādājot jaunus mācību plānus, paredzot abu mācību valodu skolās apgūt vienus un tos pašus mācību priekšmetus vienādi ilgā laikā.
5. Atteikties pilnīgi no nesen ieviestā pasākuma — mācīt otru valodu bērnodārzu audzēkņiem no piecu gadu vecuma. Tas jādara audzinātāju trūkuma dēļ, kas prot latviešu valodu un varētu to kvalificēti mācīt bērniem, kuri runā krievu valodā. Līdz ar to būtu izbeigta nevienlīdzība iespējās apgūt abas valodas.
6. Abu valodu prasības pārbaudes veidam un apjomam jābūt vienādam skolās ar latviešu un krievu mācību valodu.
7. Skolas ar krievu mācību valodu nepieciešams apgādāt ar pilnvērtīgiem latviešu valodas un literatūras skolotājiem.
8. Mērķtiecīgi ir radīt divu tipu vidusskolas pilsētās, kurās ir divas vai vairākas vidusskolas: skolas ar matemātikas un fizi-

kas novirzienu un humanitārās — ar noslieci uz mākslu, literatūru, valodām; mācīt svešvalodas un sevišķu vērību veltīt dzimtajai valodai, savas zemes vēsturei, ģeogrāfijai un muzikālajai audzināšanai.

Mazās pilsētās, ciematos un lauku bieži apdzīvotās vietās, kur ir tikai viena vidusskola, pēc šāda parauga radīt parālēklasses.

9. Lielākos centros, kur lietuviešu, igauņu, baltkrievu, poļu, ebreju un citu tautību skolēnu vecāki to vēlas, radīt skolas un bērnudārzus ar mācībām viņu dzimtajā valodā.
10. Likvidēt divvalodplūsmu skolas, kuras nelikumīgi tika radītas un sevi nav attaisnojušas.

Šie priekšlikumi nav tikai mūsu apcerēti, tie radās pēc plašām pārrunām ar daudziem pedagogiem, sabiedriskiem darbiniekiem un skolēnu vecākiem.

LVA, 1806. f.

* Pieņemti LNNK padomes sēdē.

5.

LNNK vēstule Latvijas PSR Ministru Padomei, PSRS centrālajām institūcijām, opozicionārajām organizācijām, PSRS un citu valstu masu informācijas līdzekļiem par dekolonizācijas nepieciešamību*

1988. g. 23. augustā

Mums, Latvijas Nacionālās neatkarības kustībai, tāpat kā visai sabiedrībai un, gribam ticēt, arī Ministru Padomei, nopietnas bažas rada stāvoklis republikā, kad latvieši jau sastāda republikas iedzīvotāju mazāko daļu. Šāds stāvoklis rada reālu draudu nācijas nākotnei. Ar tādu stāvokli nesamierināsies neviens tauta pasaulē un nesamierināsies arī latviešu tauta. Tas no vienas puses.

No otras puses, masveidīgā svešautiešu pārvietošanās uz dzīvi Latvijā ir radījusi nenormālu stāvokli arī vairākos Krievijas PFSR un Baltkrievijas apgabalos, no kuriem aizbraukuši simtiem tūkstoši iedzīvotāju, un tāpēc arī šajos apgabalos radies nenormāls stāvoklis. Tukšas, bez iedzīvotājiem stāv tūkstošiem sādžas, kā nevajadzīgas tiek slēgtas simtiem skolas, slimnīcas, klubi un citas iestādes; šie apgabali nespēj izpildīt tautsaimniecības plānus.

Tautai jau sen vajadzēja atklāti pateikt, kāpēc tika pieļauta, vēl vairāk — kāpēc tika veicināta tāda stāvokļa rašanās. Bet par to šoreiz nerunāsim. Taču skaidrs ir tas, ka nekavējoties ir jāveic pasākumi, kas stāvokli radikāli uzlabotu, lai latvieši savā zemē atkal sastādītu būtisku vairākumu iedzīvotāju kopskaitā.

Ievērojot to, sapulcēs un masu informācijas līdzekļos kā Igaunijas un Lietuvas PSR, tā arī pie mums jau ir izteikti vairāki konkrēti ierosinājumi šīs sasāpējušās problēmas risināšanai. Tiem gribam pievienot vēl šādu.

Tā kā šī jautājuma risināšanā ir ieinteresētas vairākas republikas, vajadzētu ierosināt PSRS valdībai un Padomju savienības Komunistiskās partijas CK politbirojam griezties pie citās republikās dzīvojošiem aizbraukušajiem un tagad KPFSR, Baltkrievijas PSR un citu republiku pilsoņiem ar aicinājumu atgriezties savās dzimtajās vietās, šā pasākuma stimulēšanai paredzot zināmu materiālu kompensāciju tiem, kuri atsaukušies šādam aicinājumam. Pirmkārt vajadzētu griezties pie tiem, kuri savas dzimtās vietas atstājuši pēdējos 15—20 gados un tagad dzīvo Baltijas republikās.

Vienlaicīgi vajadzētu griezties arī tieši pie to apgabalu vadītājiem, no kuriem visvairāk cilvēku ir pārcēlušies uz pastāvīgu dzīvi Latvijā. Vienlaikus lūdzam darīt mums zināmus skaitliskos datus par iebraukušajiem no atsevišķajiem KPFSR apgabaliem.

Mūsaprāt, šāds šīs problēmas risinājums ir reāls, saskan ar visas valsts interesēm un neaizskar nevienas puses jūtas, nevienu nepazemo un nerada materiālos zaudējumus.

Ceram, ka darīsiet zināmu mums arī Jūsu attieksmi pret šo mūsu ierosinājumu.

LVA, 1806. f.

* Pieņemta LNNK padomes sēdē.

6.

LNNK padomes vēstule Latvijas Tautas frontes iniciatīvas grupai

Rīgā 1988. g. 4. septembrī

Mēs apsveicam Jūsu iniciatīvu Latvijā veidot Tautas fronti. Tai jāklūst par demokrātijas celmlauzi ekonomikā, sabiedriski politiskajā un kultūras dzīvē.

Paralēli vispārējam pārbūves kursam republikā pienācis arī pēdējais laiks glābt latviešu tautu, kas savā zemē jau ir kļuvusi par minoritāti. Šo problēmu nedrīkst risināt kā sekundāro, jo PSRS vēsturē ir konkrēti piemēri, pie kā var novest novārtā atstāts nacionālais jautājums.

Šajā sakarā darām Jums zināmu, ka paralēli Tautas fronteī ir izveidojusies un jau darbojas Latvijas Nacionālās neatkarības kustība, kura savā darbībā nacionālo jautājumu izvirza kā primāro. Mēs ceram, ka tas nebūs šķērslis sadarbībai ar Tautas fronti.

LNNK padomes vārdā: A. PAULS-PĀVULS

LVA, 1806. f.

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

LNNK padomes pamatnostādne jautājumā par Latvijas Republikas statusu

1988. g. 8. septembrī

Mēs uzskatām, ka vēsturiski un juridiski ir pierādīts, ka Latvijas Republikas sovjetizācija un iekļaušana PSRS sastāvā 1940. gadā ir nelikumīga, neatzīstam Latviju kā Padomju Sociālistisko Republiku Savienības locekli *de iure*.

Uzskatām, ka *de facto* Latvijas Republikas iekļaušana PSRS sastāvā ir Latvijas okupācija, un pieprasām to izbeigt. Pieņemts balsojot padomes sēdē (vienbalsīgi)

1988. g. 8. septembrī

Sēdi vadīja: J. DOBELIS

Protokolēja: A. [PAULS]-PĀVULS

Pamatnostādni atbalstīja vienbalsīgi LNNK pilnsapulce 1988. gada 17. septembrī vairāk nekā 2000 cilvēku sastāvā.

Sapulci vadīja: J. DOBELIS

Protokolēja: E. REPSE

LVA, 1806. f.

LNNK padomes paziņojums par attieksmi pret Tautas fronti

Rīgā 1988. g. 25. septembrī

LNNK padome kategoriski noraida vairāku personu bezatbildīgos apgalvojumus (to skaitā Latvijas PSR iekšlietu ministra B. Steinbriķa izteikums šī gada 19. septembra TV skatītāju konferencē), ka LNNK it kā esot nostājusies pret dibināmo Latvijas Tautas fronti (LTF).*

LNNK nevienā paziņojumā, ne arī citā oficiāla rakstura dokumentā nav paudusi negatīvu attieksmi pret LTF ideju. Bažas izteiktas tikai par LTF iespējamo formalizēšanos, kura saistīta ar KP** un administratīvi birokrātiskā aparāta integrāciju šajā organizācijā. Minētais process novēršams, īstenojot dzīvē LTF programmas projekta punktu, kas vērsts pret jebkuru varas monopolizāciju. To ievērojot, LNNK neiesaistās kā vienība LTF organizatoriskajā stuktūrā, taču pamatā atbalsta LTF programmas projektu un neizslēdz personu individuālo darbību abās or-

ganizācijās, ja tas nenonāk pretrunā ar LNNK izvirzītajiem mērķiem un direktīvajiem dokumentiem. Sadarbībai starp LNNK un LTF jāveidojas uz līdztiesīgu partnerattiecību bāzes latviešu tautai vitāli svarīgu jautājumu risināšanā.

Tā kā visu Latvijas patiesi demokrātisku kustību, to skaitā (topošās) LTF mērķi saistīti ar Latvijas suverenitātes atgūšanu, LNNK padome to starpā neredz nepārvaramas pretrunas un noraida dažu latviešu tautas nelabvēļu izplatītos izdomājumus, ka, pastāvot dažādiem neatkarīgajiem sabiedriskajiem grupējumiem, tiek apdraudēta tautas vienība.

LNNK padome

LVA, 1806. f.

* Latvijas Tautas fronte tika nodibināta 1988. gada 8. oktobrī.

** Komunistiskā partija.

9.

LNNK Jūrmalas nodaļas (JN) 1988. g. 1. oktobra mītiņa protokols Nr. 2

Mītiņš sākās Mellužu estrādē paredzētajā laikā — pl. 16⁰⁰. Estrādi greznoja divi sarkanbaltsarkani karogi un 7 plakāti — «Leņins 1920. gadā Padomju Krievijas vārdā uz mūžīgiem laikiem atteicās no Latvijas. Ko teiks leņinietis Gorbačovs?», «Vienas partijas diktatūra nav demokrātija. Prasām daudzpartiju demokrātiju!», «Rodina zovjot: «Domoil Na spaseņije rodnoi zemļi i narod!»* — ar šādu sīžetu: Latvijas kartes kontūras, Latvija sarkanbaltsarkana, tai priekšā — melnas restes, šķērsām pāri sudrabaina vīle, uz kuras burti «LNNK» u. c. Pirms mītiņa, kā arī tā laikā visi varēja saņemt bez maksas piparmētru tēju un maizītes (atbild. I. Steinberga), nopirkt limonādi, skanēja piemērota mūzika (atbild. M. Vērdiņš un A. Pacēvičs), kārtību nodrošināja LNNK Jūrmalas nodaļas kārtības sargi (vad. G. Freimanis). Saņāca apmēram 1500 cilvēku — sēdvietas bija aizņemtas, daļa stāvēja kājās.

Mītiņu sākot, uzrunu teica M. Slava, kas arī vadīja mītiņa norisi. LNNK paziņojumu nolasīja Biruta Tampe. Par LNNK un LTF attiecībām, atzīmējot, ka tās ir partneri, runāja A. Jakovičs. LNNK padomes vārdā klātesošos apsveica Juris Dobelis. No «Helsinki-86» grupas runāja Anta Bergmane un Juris Ziemelis. Vienlaikus VAK** un LNNK vārdā — Ralfs Niedra un Juris Lomonovskis, no Jūrmalas pilsētas IK*** — Dzebals un Rudzītis. Mītiņā vēl uzstājās I. Silārs, O. Bražūns (LNNK JN padome), M. Zālītis («Rūpnīcprojekts»), M. Rāviņš (?), J. Klīve («1. maijs»), A. Tampe (Jūrmalas VAK), V. Petrāts (?), populārais orators Jansona kungs. Jānis Liepiņš (LNNK JN padome) pastāstīja par latviešu brīvības cīņu Jūrmalas epizodēm, īpašu uz-

manību pievērsdams Kauguru kāpās kritušajam kapteinim Zoltam³ un tā piemiņai. Viņš atgādināja, ka 11. novembris ir Lāčplēša svinību diena (šajā dienā Rīgu atbrīvoja no bermontiešiem) un šajā dienā mums jāgodina brīvības cīņās kritušo kareivju piemiņa. Tāpat viņš atgādināja, ka šogad aprit 70 gadi, kopš nodibinājās neatkarīgā Latvijas valsts. J. Liepiņš aicināja klātesošos balsot par to, lai 18. novembrī 1988. gadā pasludina par svētku dienu visā Latvijas teritorijā. Klātesošie šo aicinājumu atbalstīja vienprātīgi. Visi tika aicināti piedalīties 18. novembra manifestācijā un mītiņā Rīgā.

Mītiņa laikā tika vākti paraksti dažādiem aicinājumiem. Savāca arī pāri par 1000 rubļu ziedojumu LNNK JN vajadzībām.

Mītiņa vidū dziesmu «Palīdzi, Dievs, latviešu tautai» nodziedāja Daina. Noslēgumā viņa bija tā, kas aizsāka «Dievs, svētī Latviju!».

Par mītiņa norisi, kurš pagāja jūsmīgā, entuziasma pilnā atmosfērā, saņēmām daudzas labas atsauksmes. Mītiņš beidzās paredzētajā laikā — pl. 18³⁰. Nekādu incidentu nebija. Mītiņa laikā LNNK iestājušies 88 jauni dalībnieki.

LVA, 1806. f.

* «Dzimtene sauc: «Mājup! Dzimtās zemes un tautas glābšanai!» (Krievu val.)

** Vides aizsardzības klubs.

*** Izpildkomiteja.

10.

LNNK aicinājums sakarā ar Baltijas valstu okupāciju 1940. gadā*

1988. g. 2. oktobrī

1940. g. vasarā Padomju savienība okupēja Baltijas valstis: Latviju, Lietuvu un Igauniju.

Latvija zaudēja savu neatkarību un tika iekļauta Padomju savienībā.

48 okupācijas gados Latvijā notikušas būtiskas izmaiņas:

- 1) Gandrīz visa Latvijas tautsaimniecība un dabas bagātības nonākušas Padomju savienības pakļautībā ar centru Maskavā.
- 2) Latvijā saimniecībai atņemta zeme un realizēta piespiedu kolektīvizācija. Likvidētas un postā aizlaistas ap 360 tūkstoši lauku viensētas.
- 3) Latvieši savā zemē pirmo reizi savā vēsturē kļuvuši par mazākumtautību. Tas panākts, izvēršot genocīdu pret latviešu tautu un organizēti ievadot simtiem tūkstošus cilvēku no Krievijas un citām PSRS republikām.
- 4) Apzinātas pārkrievošanas politikas rezultātā tagad Latvijā nozīmīgi notikumi, svētki un valdības organizētas sanāksmes pārsvarā notiek krievu valodā. Gandrīz visās tautsaimniecības

nozārēs lietvedība un dokumentācija ir tikai krievu valodā. Krievu valoda valda iestādēs un fabrikās, veikalos un slimnīcās.

- 5) Vissavienības resoru noziedzīgās bezatbildības un nolaidīgās saimniekošanas rezultātā izpostīta Latvijas daba, piesārņots Rīgas jūras līcis, saindētas upes un ezeri, zeme un gaiss.
- 6) 48 okupācijas gados Latvija ir kļuvusi par saimnieciski atpalikušu zemi. Tagad Latvija tālu atpaliek no Eiropas mazajām valstīm — Somijas, Dānijas u. c., ar kurām 1940. gadā varēja līdzināties daudzos tautsaimniecības un kultūras rādītājos.
- 7) Līdz ar iekļaušanu PSRS sastāvā Latvijas pilsoņi zaudēja tiesības brīvi ceļot uz ārzemēm, tika gandrīz pilnīgi paralizēti Latvijas sakari ar citām pasaules valstīm zinātnes, kultūras, sporta un informācijas apmaiņas jomā, nemaz nerunājot par ekonomiskajiem sakariem.

Rīga Eiropā bija pazīstama kā ievērojams zinātnes un kultūras centrs. Tagad Rīgai ir Krievijas apgabala centra statuss.

- 8) Latvijā iedibinājušies represīvi valsts orgāni, kas apsargā okupācijas varu un ideoloģiju. Tiesa, milicija un Valsts drošības komiteja nežēlīgi vajājušas un iznīcinājušas tautas labākos dēlus un meitas. Desmitiem tūkstoši cilvēku, ieskaitot sievietes, sirmgalvjus un bērnus, tika lopu vagonos aizvesti uz Sibīriju un citiem apgabaliem, kur daudzi tūkstoši no tiem nomira badā, no aukstuma un slimībām.

Aplamās saimniekošanas sistēmās rezultātā sazēlusi korupcija un zudis darba tikums. Daļā sabiedrības vērojamas degradācijas pazīmes: apātija, alkoholisms un narkomānija.

- 9) Gadiem ilgi vajāta reliģija. Daudzas baznīcas sagrautas un izpostītas. Baznīcai atņemta iespēja brīvi izdot reliģisko literatūru, kā arī izmantot masu informācijas līdzekļus. Ilgus gadus vajāja cilvēkus, kuri iedrošinājās atklāti paust savu reliģisko pārliecību un apmeklēt baznīcu.

Notikušais vērtējams kā latviešu tautas traģēdija. 1940. gadā asiņainie Staļina rokaspuīši dažu simtu apmuļķotu latviešu komunistu aizsegā iedibināja to režīmu, kas mūsu tautu novedis līdz iznīcības sliekšnim.

Viss šis mūsu lejupslīdes process noticis Latvijas Komunistiskās partijas vadībā. 48 gadus tā nodevīgi piedalījusies mūsu tautas pazemošanā un apspiešanā. Latvijas valdība būtībā ir bijusi dekorācija latviešu un pasaules tautu sabiedriskās domas maldināšanai. Tā ir «leļļu valdība» ar īsto vadību Maskavā. Šo valdību jānosauc par okupētās Latvijas vietējo pārvaldi. Tad viss kļūst skaidrs un nostājas savā vietā.

Pēc starptautisko tiesību normām vēlēšanas okupētā zemē nav likumīgas, okupētās zemes iedzīvotājus nedrīkst iesaukt dienēt okupācijas karaspēkā u. c. Šos noteikumus pastāvošais režīms ignorē. Bet okupācija nevar ilgt mūžīgi. Latviešu tauta ar to nekad nesamierināsies, tāpat kā krievu tauta nesamierinājās ar tatāru-mongoļu jūgu, kaut arī tas ilga vairākus gadsimtus.

Mēs esam pret vardarbību un asinsizliešanu. Daudzas tautas 20. gadsimtā atbrīvojās no koloniālā jūga un ieguva neatkarību mierīgā ceļā. Tagad no okupācijas atbrīvojas varonīgā afgāņu tauta.⁴ Šīm valstīm atbrīvošanās cīņās palīdzēja visa pasaule.

Arī mums ir tiesības būt noteicējiem un saimniekiem pašiem savā tēvutēvu zemē. Tā ir likumīga un svēta mūsu prasība. Mūsu tauta ir vienota savā acimredzamajā postā un nelokāma savā gribā stāties pretī ļaunuma cēlonim — okupācijai un kolonizācijai. Tagad, kad par patiesības teikšanu vairs neliek cietumā, bet tikai atlaiž no darba, Rīgā un citās pilsētās notikušas demonstrācijas un mītiņi ar vienprātīgu prasību pēc brīvības un neatkarības.

Mēs apzināties, ka ceļš uz neatkarību būs grūts. Daļai iebraucēju būs jāatgriežas atpakaļ savā dzimtenē, jo pretējā gadījumā iebraucēju skaita pieaugums tuvākajos gados galīgi pārmāktu latviešu pamatiedzīvotājus. Apdraudēta ir pati mūsu nācijas izdzīvošana. Redzot draudīgo situāciju Latvijā, valdība veic dažādus maldinošus pasākumus un nenozīmīgas saimnieciskas un sociālas reformas, lai novērstu tautas uzmanību no galveno problēmu risināšanas.

Ir amorāli un noziedzīgi valdībai, kura sevi dēvē par tautas kalpu, izlikties neredzīgai un kurlai pret mūsu īsto postu un bēdām.

Latviešu tautai vēl dzīvā atmiņā ir Latvijas valsts 20 neatkarības gadi.

Nekādi šķēršļi un vara nespēs salauzt mūsu apņēmību cīņā par savu zemi, savu valodu, savu brīvību.

Tāpat kā Nikaragvai un Etiopijai, tāpat kā Angolai un Afganistānai, arī Latvijai ir tiesības brīvi izvēlēties savas attīstības ceļu.

Tikai iegūstot brīvību un neatkarību, Latvija varēs pacelties visā savā spožumā un sasniegt īstu labklājību.

Mēs aicinām visas pasaules tautas un valdības solidarizēties ar mums un sniegt atbalstu mūsu cīņā par Latvijas un latviešu tautas neatkarību. Mēs aicinām Apvienoto Nāciju Organizāciju sūtīt uz Latviju savus pārstāvjus un novērotājus. Mēs aicinām svešumā dzīvojošos latviešus aktīvi piedalīties Latvijas likteņa veidošanā.

Objektīva informācija un atklātums, iespēja uz vietas iepazīties ar patieso stāvokli Latvijā būs pirmais solis cīņā pret netaisno sistēmu un meliem. Patiesa informācija novērsīs pārpratumus un atmaskos gažu gados safabricētās viltus mācības.

Mūsu mērķis ir atgūt pilnīgu politisku un ekonomisku neatkarību un atbrīvoties no PSRS aizbildniecības.

Mēs esam pārliecināti, ka izsakām latviešu tautas absolūtā vairākuma domas un centienus.

Mēs ticam tautu atbalstam mūsu taisnīgajā cīņā.

Dievs, svētī Latviju!

LVA, 1806. f.

* Pieņemts LNNK padomes sēdē.

LNNK un citu neformālo organizāciju aicinājums Latvijas iedzīvotājiem protestēt pret PSRS resoru birokrātijas patvaļu

Rīgā 1988. g. 9. oktobrī

Mēs visi pašlaik dzīvojam pārejas periodā — pārejas periodā no Staļina un Brežņeva valsts kazarmju sociālisma uz jaunu iekārtu, kuras kontūras tikai sākam apzināties. Mēs esam ceļa pašā sākumā, un šis ceļš nebūs viegls. Visa mūsu ekonomiskā un politiskā sistēma joprojām atrodas resoru birokrātijas rokās. Un, kamēr resoriem netiks atņemta politiskā vara, grūti cerēt uz nozīmīgām izmaiņām visā valstī un Latvijā konkrēti. Bez enerģiskas un vienotas visas tautas rīcības nebūs nedz Latvijas ekonomiskās neatkarības, nedz taisnīga nacionālā jautājuma risinājuma un neizdosies likvidēt tautsaimniecības degradēšanos un mazināt tagad jau katastrofālo dabas piesārņojumu.

Pietiek baidīties, jāsāk rīkoties. Staļinisma politisko avantūru laiks ir apturēts, nepieļausim tā atgriešanos.

Vides aizsardzības kluba, Latvijas Nacionālās neatkarības kustības, Neformālās un Latvijas Tautas frontes, «Helsinki-86» abu nodaļu un Sabiedrisko klubu padomes vārdā aicinām visus sestdien, 22. oktobrī, visās republikas pilsētās un ciemos iziet iepriekš pieteiktās protesta manifestācijās un mītiņos vai nepieteiktos piketos.

Dosimies ielās ar savām taisnīgajām prasībām:

- visu varu TAUTAS ievēlētajām deputātu padomēm;
- nodot visus vissavienības pakļautības uzņēmumus un iestādes republikas valdības pakļautībā;
- pilnīgi pārtraukt iedzīvotāju skaita mehānisku pavairošanu uz citu tautu rēķina;
- noteikt mūsu tautas interesēm atbilstošu Latvijas pilsonības statusu.

Mēs aicinām visus aktīvi piedalīties pret resoru patvaļu vērsta mūsu pasākumā.

Rīgas pilsētas izpildkomitejā šī gada 6. oktobrī pieteikta demonstrācija un masu mītiņš. Demonstrācijas sākums 15.00 no Sporta pils cauri pilsētai līdz tā sauktajam Uzvaras monumentam, pie kura 16.00 paredzēts masu mītiņš.

Pasākumu iniciatīvas grupa: Juris Lomonovskis, Andis Vītiņš, Zigmārs Kristsons, Einārs Cilinskis, Imants Kulinskis, Viesturs Bērziņš, Voldemārs Atis.

Pēc informācijas griezties un parakstu nodot VAK, LNNK, NTF un «Helsinki-86» Rīgas nodaļai.

**LNNK vēstule Latvijas PSR Augstākās Padomes
prezidijam par 18. novembra kā Latvijas
valsts svētku atjaunošanas nepieciešamību**

1988. g. 31. oktobrī

Latvijas Nacionālās neatkarības kustība lūdz Augstākās Padomes prezidiju ņemt vērā Latvijas pamatiedzīvotāju prasību — DEMOKRĀTISKĀS, PATSTĀVIGĀS LATVIJAS VALSTS nodibināšanas dienu 18. novembri atjaunot kā Latvijas valsts svētkus, nosakot 18. novembri par neatstrādājamu brīvdienu visā Latvijas teritorijā. Atbalstīt latviešu tautas iedibinātās, bet nepamatotu laika sprīdi liegtās tradīcijas 18. novembri:

1. Rotāt Latvijas pilsētas un laukus ar nacionālajiem karogiem.
2. Veidot preses izdevumus, radio un televīzijas pārraides kā svētku izlaidumus.
3. Koncertzālēs un teātros rīkot svētku koncertus un uzvedumus.
4. Pulcēties ielās un laukumos svētku svinēšanai.

Latvijas Nacionālās Neatkarības kustība aicina LPSR Augstāko Padomi šogad kopā ar Latvijas tautu 18. novembri svinēt Latvijas valsts nodibināšanas 70. gadadienu.

LNNK padomes vārdā: A. PAULS-PAVULS

Sekretārs: M. OZOLIŅŠ

LVA, 1806. f.

**Igaunijas, Latvijas un Lietuvas nacionālās neatkarības
kustību I konferences rezolūcija par nepieciešamību izvest
PSRS okupācijas karaspēku no Baltijas valstīm un dot
iespēju šo valstu tautām brīvi lemt par savu nākotni**

1988. g. 20. novembrī

Ievērojot to, ka līdz šim nav atjaunota 1940. gada jūnijā okupēto un varmācīgi Padomju savienībai pievienoto Baltijas valstu — Igaunijas, Latvijas un Lietuvas neatkarība, konference uzskata par nepieciešamu:

1. Nekavējoties izvest PSRS okupācijas karaspēku no Igaunijas, Latvijas un Lietuvas.
2. Radīt apstākļus Igaunijas, Latvijas un Lietuvas tautu gribas brīvai izpausmei neitrālu valstu vai ANO novērotāju klātbūtnē.

3. Stingri ievērot starptautiskās konvencijas un nolīgumus, kas regulē attiecības starp okupācijas varu un okupēto teritoriju iedzīvotājiem, līdz tam laikam, kad tiks pilnīgi izpildītas pirmās divas [šī dokumenta] prasības.

Igaunijas Nacionālās neatkarības
partijas vārdā: Viktors NITSO
Eva PERNASTE
Sanders SISS

Latvijas Nacionālās neatkarības
kustības vārdā: Eduards BERKLAVS
Einārs REPSE
Juris DOBELIS

Lietuvas Brīvības līgas vārdā: Aļģimants BALTRUSIS
Romualds RAGAISIS
Antans TERĻECKS

Rezolūciju atbalsta:
No grupas «Helsinki-86» Rīgas nodaļas Miervaldis KRIMS
No Neformālās tautas frontes Ints CĀLITIS

Tulkojums no krievu valodas. Jura Dobeļa personīgā arhīva materiāli.

14.

LNNK memorands ANO Drošības padomei

1988. g. 18. decembrī

I

Latvijas Republika ir viena no trim Baltijas valstīm, Tautu Savienības locekle, kuras vienīgās Eiropā zaudēja savu neatkarību otrā pasaules kara rezultātā. Jau četrdesmit astoto gadu tā varmācīgi iekļauta Padomju savienības sastāvā.

1940. gada 16. jūnijā PSRS valdība iesniedza Latvijas valdībai ultimatīvu notu ar nepamatotām prasībām pret Latvijas valsti, pieprasot neierobežotu padomju karaspēka ielaišanu un pastiprinot šo prasību ar 7 līdz 10 reizes lielāka karaspēka, salīdzinot ar kopīgo Baltijas valstu armijas lielumu, koncentrāciju pie Latvijas, Lietuvas un Igaunijas robežām.

17. jūnijā padomju karaspēks okupēja visu Latvijas teritoriju, pārkāpjot 1920. gada 11. augusta starp Latviju un Krieviju noslēgto miera līgumu, kurā Krievija uz mūžīgiem laikiem atteicās no jebkādām pretenzijām uz Latvijas zemi un tautu, kā arī virkni citu līgumu, starp kuriem bija 1932. gada 5. februāra neuzbrukšanas līgums un 1939. gada 5. oktobrī noslēgtais savstarpējās palīdzības līgums.

II

Iekļaujot Latvijas Republiku PSRS sastāvā bez tautas vispārējās nobalsošanas pretēji Latvijas Satversmes 77. pantam, tika radīti priekšnoteikumi vēl nepieredzētai genocīda politikai pret Latvijas iedzīvotājiem. Bez tiesas sprieduma nogalināti vai uz PSRS attāliem rajoniem izsūtīti simtiem tūkstoši Baltijas valstu iedzīvotāju, bet viņu vietā pārvietoti galvenokārt krieviski runājošie PSRS iedzīvotāji, tādējādi mākslīgi radot etniskā sastāva izmaiņas.

Masveidīgi, lietojot vardarbību, un bez atlīdzības tika nacionalizēti īpašumi.

Likvidējot individuālās lauku saimniecības, ieviešot vienlaidu piespiedu kolektivizāciju un pilnībā aizliedzot piekrastes zvejniecību, tika sagrauta tradicionālā tautsaimniecības struktūra.

Rūpniecība tika pārkārtota galvenokārt darbam ar ievesto darbaspēku un izejvielām.

Tika sagrauta esošā izglītības sistēma (Latvija pēc studentu skaita uz 10 000 iedzīvotāju ieņēma 1. vietu Eiropā).

Cilvēkus sāka vajāt viņu nacionālās, politiskās, reliģiskās un šķiriskās piederības dēļ.

Genocīda politikas rezultātā pirmo reizi latviešu tautas pastāvēšanas vēsturē tās etniskajā teritorijā latviešu iedzīvotāju īpatsvars procentuāli krasī samazinājās.

Neraugoties uz to, ka PSRS ir ANO locekle, Latvijā arī pēc otrā pasaules kara nepārtraukti tiek pārkāpta ANO Vispārējā cilvēktiesību deklarācija, kā arī 4. Hāgas konvencijas un Ženēvas 1945. un 1949. gada vienošanās noteikumi, kas regulē attiecības starp okupācijas varas iestādēm un okupēto valstu iedzīvotājiem.

III

Nemot vērā latviešu tautas nelokāmo gribu turpināt cīņu par brīvību un suverenitāti, ko tā apliecina masu demonstrācijās, paziņojam, ka joprojām:

- 1) PSRS bruņotie spēki turpina okupēt trīs Baltijas valstis;
- 2) nav radīti apstākļi Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 21. panta īstenošanai par brīvām vēlēšanām, kuras var notikt tikai pēc padomju karaspēka izvešanas no Latvijas (kā arī no Igaunijas un Lietuvas) ANO novērotāju klātbūtnē;
- 3) bez tam tiek pārkāpts Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas
 - 8. pants par efektīvu katra cilvēka tiesību atjaunošanu,
 - 15. pants (Latvijas pilsonības patvaļīga nomaiņa ar PSRS pilsonību),
 - 17. pants par patvaļīgu īpašuma atņemšanu (nacionalizācija),
 - 19. pants par tiesībām brīvi izpildīt un saņemt informāciju,

- 23. pants par tiesībām katram dibināt arodbiedrības savu interešu aizstāvībai;
- 4) netiek ievēroti starptautiskie līgumi, kas regulē attiecības starp okupācijas varas iestādēm un okupēto zemju iedzīvotājiem.
- Lūdzam Ribentropa—Molotova līguma noslēgšanas 50. gadskārtā Ģenerālās Asamblejas sesijā izskatīt jautājumu par Baltijas valstu suverenitātes atjaunošanu.

Latvijas Nacionālās neatkarības
kustības padome (10 paraksti)

LVA, 1806. f.

15.

LNNK viedoklis jautājumā par gaidāmajām PSRS Augstākās Padomes vēlēšanām

1989. g. 8. janvārī

Daudzus gadu desmitus Latvijas tautai liegta jebkāda iespēja paust savu gribu brīvās vēlēšanās. Tagad liberalizācijas apstākļos oficiālā propaganda cenšas iztēlot gaidāmās vēlēšanas (PSRS AP) kā patiesi tautas interesēm atbilstošas. Tomēr uzsveram, ka

1. Latvijas valsts tiesiskais stāvoklis nav mainījies.
2. Vēlēšanas PSRS okupācijas karaspēka un citu represīvu organizāciju klātbūtnē nevar būt likumīgas, brīvas un demokrātiskas.
3. Joprojām nav atrisināts Latvijas pilsonības jautājums un notiek masveida potenciālo vēlētāju ieplūšana no PSRS.

Turklāt

1. Nesen pieņemtais vēlēšanu likums, īpaši kandidātu izvirzīšanas daudzpakāpju sistēma un to ievēlēšana no KP un citām vispārējās sabiedriskajām organizācijām, neatbilst demokrātijas prasībām.
2. Pat ja no Latvijas tiktu izvēlēti visprogresīvākie cilvēki, tie nespētu ietekmēt PSRS AP pieņemtos lēmumus.

Sādos apstākļos rodas jautājums, vai vispār ir nozīme piedalīties gaidāmajās vēlēšanās. Taču cīņa par Latvijas neatkarības atjaunošanu būs grūta un prasīs dažādu politiskās cīņas līdzekļu prasmīgu lietošanu, tāpēc nedrīkst vilcināties ar to praktisku apgūšanu. Šajā nolūkā ieteicams iesaistīties vēlēšanu cīņā, lai apgūtu vēlēšanu taktiku, atmaskotu viltojumus vēlēšanu gaitā, izmantotu priekšvēlēšanu kampaņu demokrātisku ideju popularizēšanai, kā arī sekmētu progresīvu kandidātu izvirzīšanu, reģistrēšanu un ievēlēšanu. Demokrātisku organizāciju (arī LNNK) dalībniekiem jācenšas iekļūt vēlēšanu un balsu skaitīšanas komisi-

jās, aktīvi jāpiedalās priekšvēlēšanu sapulcēs. LNNK biedriem par savu darbību vēlams informēt LNNK padomi.

Iegūtā pieredze noderēs LPSR AP, vietējo padomju un citās turpmākajās vēlēšanās, kuru nozīme Latvijas dzīvē būs lielāka. LNNK jāgatavojas iespējamai savu kandidātu izvirzīšanai šīm vēlēšanām.

LNNK padome

LVA, 1806. f.

16.

E. Berklava ievada uzruna, atklājot LNNK I kongresu Ogres kultūras namā 1989. g. 18. februārī

Cienījamie Latvijas Nacionālās neatkarības kustības pirmā kongresa delegāti un viesi!

Sodien pēc daudziem varmācīgas apspiestības gadiem un pāri neskaitāmiem šķēršļiem tomēr esam sanākuši kongresā, lai novērtētu paveikto un galvenais — lai meklētu un atrastu vispareizāko ceļu un līdzekļus, kas palīdzētu mūsu daudz cietušajai tautai atgūt brīvību un Latvijai neatkarību.

Savus visizjustākos pateicības vārdus sakām mūsu dižajiem, drošajiem un par savu piederību latviešu tautai lepnajiem mūsu pirmās tautas atmodas nesavtīgajiem darbiniekiem Kronvaldu Atim, Krišjānim Valdemāram, Krišjānim Baronam, Fricim Brivzemniekam, Auseklim, Baumaņu Kārlim un citiem.

Pateicībā zemu noliecam galvu, pieminot mūsu varonīgos strēlniekus, neatkarīgās Latvijas izcīnītājus, un viņu komandierus — pulkvežus Briedi, Kalpaku, Zemitānu, Balodi, Ozolu un pārējos.

Pateicībā pieminēsim visus valstsvīrus, kas dibināja un izveidoja neatkarīgo Latvijas valsti.

No šejienes sūtām savus mīļus sveicienus un laba vēlējumus visiem tautiešiem, kas dzīvo trimdā.

Un celsimies nerimtīgā cīņā pret tiem, kas varmācīgi iebrukuši mūsu tēvzemē, lai laupītu mūsu bagātības, nomāktu mūsu valodu un kultūru, postītu mūsu dabu un apspiestu mūsu brīvību, iznīcinātu mūs kā tautu!

Šis nav mūsu organizācijas dibināšanas kongress. Tā jau darbojas, un tāpēc atcerēsimies, kā darbojas LNNK, kādi tika sprauti un ir tās mērķi un darbošanās formas, ko jau esam paveikuši, un, pats galvenais, runāsim par to, kas mums veicams pēc šī kongresa, kā darboties tālāk jaunradušos apstākļos.

Protams, vajadzēs arī apspriest un pieņemt apstākļiem atbilstošus LNNK statūtus un programmu, vajadzēs ievēlēt organizācijas vadību atbilstoši pieņemtajiem statūtiem.

Taču vispirms, kaut īsi, jāizvērtē pašreizējie apstākļi, pašreizējā politiskā situācija valstī.

Esam sapulcējušies laikā, kad saasinājusies cīņa starp spēku, kurš grib likvidēt aizsāktu valsts pārbūvi, likvidēt pat tos nelielos iekarojumus, ko tauta ir paspējusi izcīnīt, spēku, kurš grib atjaunot visā pilnībā komunistiskās partijas aparāta neierobežoto dik-tātu, tautas apspiešanas režīmu, un starp pamodušos tautas spēku, kas grib likvidēt okupācijas varu, — tautu, kas grib saimniekot, būt noteicēja savā zemē, pati lemt savu likteni.

Stagnācijas spēki turpina runāt par pārbūvi, par sistēmas de-mokratizāciju, bet īstenībā praksē ārdā nost tos nedaudzos ķie-gelišus, kas ielikti jaunceltņes pamatos. Decentralizācijas vietā notiek vēl lielāka valsts varas centralizācija, turpinās vissavienī-bas resoru patvaļa. Šo resoru vadītāji atklāti runā kolonizatoru tonī. Mums saka: ne jūs, bet mēs labāk zinām, kas mums vajad-zīgs, ne jūs, bet mēs noteiksim, ko un cik no saražotā atstāsim jums un cik ņemsim sev. Ciniska ir iebraukušo svešautiešu varas pārstāvju pamatnostādne.

Vispirms neaicināta iebrūk svešzemju armija, okupē mūsu zemi, nodibina sev izdevīgu kārtību, ieplūcina miljonu cittautiešu un tad pasaka: mēs te nu esam, un mums te ir tādas pašas tiesības kā jums. Mēs esam līdztiesīgi lēmēji par visu — kādai jābūt valsts valodai, vai jums vajadzīga vai nav vajadzīga sava — re-publikas pilsonība, un vispār — visās jomās esam pilntiesīgi.

Un viņi prasa, lai viņiem tiktu celts arvien vairāk skolu, lai viņiem krievu valodā izdotu arvien vairāk avīžu un žurnālu, ar-vien vairāk stundu piešķirtu radio un televīzijas raidījumiem krievu valodā, lai visu līmeņu padomēs arvien vairāk tiktu ievē-lēti cittautieši, prasa arvien vairāk augstu amatu utt.

Visu, it visu atbilstoši iebraucēju skaitam un pat vēl vairāk. Šādu nostādni vienbalsīgi atbalstīja nesen Latvijā ieradušies aug-stie emisāri no Maskavas. Viņi runā un rikojas tā, it kā nebūtu nekādas nozīmes tam, ka te ir LATVIJA, ka šī ir latviešu zeme. Viņi saka: «Šīs ir mūsu kopējās mājas.»

Nē, okupantu kungi! Šīs ir latviešu mājas, kā Krievija ir krievu mājas, Ukraina ir ukraiņu mājas, Baltkrievija ir baltkrievu mā-jas, Lietuva — lietuviešu mājas, Igaunija — igauņu mājas.

Tas nenozīmē, ka mēs prasām, lai Latvijā dzīvotu tikai lat-vieši, bet katrā mājā ir jābūt saimniekam. Ir negodīgi to nesa-prast.

Tā mēs vērtējam pašreizējo stāvokli Latvijā. Mēs cīnīsimies par to, lai latvieši būtu saimnieki Latvijā tāpat kā krievi Krievijā. Nedrīkst būt divu dažādu mērauklu. Ne no spēka, bet taisnības un tiesību viedokļa jālemj šis pamatjautājums.

Tāda ir mūsu prasība. Mūsu kustība tāpēc radās, lai par šīm tiesībām cīnītos.

Mēs nedrīkstam aizmirst savu pagātņi, nodarītās pārestības.

Mūsu tēvu zemi, mūsu dzimteni 1940. gada 17. jūnijā okupēja padomju sarkanā armija. Ar viltību un varu latvieši tika iesaīs-

tīti staļiniskās patvaļas sistēmā. Kad radās mūsu kustība, šajā sistēmā jau bija pavadīti 48 gadi.

Desmitiem tūkstoši mūsu tautiešu krituši vai sakropļoti divu 20. gadsimta vislielāko pasaules varmāku — Hitlera un Staļina izraisītajā otrajā pasaules karā. Daudzi tūkstoši latviešu bija spiesti atstāt savu dzimteni un aizkļīst svešumā. Desmitiem tūkstoši latviešu tika iznīcināti masu represijās.

Ekonomiski nepamatotā, pārmērīgi forsētā rūpniecības paplašināšana Latvijā radīja iemeslu masveidīgai cittautiešu ieplūdināšanai, kas savukārt veicināja latviešu pārkrievošanas plāna realizēšanu. Realizētās politikas dēļ pagrima mūsu kultūra un izglītība, atpalikusi kļuva veselības aizsardzība, deformējās cilvēku morāle. Tika izsaimniekoti dabas resursi, izrakņāta zeme, pārpurvoti meži un pļavas, sagandētas upes un jūra, latviešu tautā nesaudzīgi un nepārtraukti tika mērdēta pašapziņa, pašlepnums, ticība nākotnei.

Lauki apaug ar krūmiem. Mēs visi zinām, ko tas reāli nozīmē. Šodien latviešu tauta savā tēvzemē ir jau kļuvusi par minoritāti. Reāli ir apdraudēta latviešu tautas izdzīvošana.

Saprotams, ka secinājums varēja būt tikai tāds:

aizstāvēt savas tautas intereses un sekmīgi atdzīvināt daudzās samilzušās problēmas latvieši var tikai pilnīgas nacionālās neatkarības apstākļos, tikai tad, ja latvieši atkal būs savas zemes saimnieki, savas dzīves noteicēji. Un ikviens godīgs cilvēks atbalstīs latviešu tautas prasību pēc patiesi suverēnas valsts, jo šī prasība ir taisnīga un svēta.

Bet kā var sasniegt šo mērķi?

Nebija grūti secināt, ka vajadzīgs organizēts spēks, ka jāapvieno atsevišķu cilvēku un sīku grupu pūliņi.

Mihaila Gorbačova aizsāktās — vismaz deklarētās — pārbūves apstākļos bija radušās labākas iespējas uzsākt ceļu šo centienu piepildīšanai. Cita pēc citas radās sabiedriski politiskas organizācijas. Pirmā grupa — «Helsinki-86». Tā bija un ir ļoti vajadzīga organizācija, kas veic lielu, vajadzīgu darbu. Tās centrālais uzdevums — cīņa par cilvēktiesību ievērošanu, kontrole pār Helsinkos parakstītajos dokumentos paredzēto pasākumu pildīšanu Latvijā.

Nedaudz vēlāk radās Vides aizsardzības klubs. Šis organizācijas mērķis izteikts tās virsrakstā. Organizācija pastāv, aug un darbojas un ir jau paveikusi lielu darbu.

Un tad — 1988. g. 10. jūlijā radāmies mēs — Latvijas Nacionālās neatkarības kustība, kas par savu galveno uzdevumu sprauda Latvijas neatkarības atgūšanu, atdalīšanos no t. s. PSRS, okupantu armijas izvākšanu no Latvijas.

Mērķa sasniegšanai paredzējam apvienot visus Latvijā un ārpus tās dzīvojošos latviešu tautas nacionālās pašnoteikšanās centienu piekritējus neatkarīgi no tautības un reliģiskās pārliecības. Kustībai jāvēršas pret nacionālo diskrimināciju jebkurā tās izpausmē un jāaizstāv latviešu intereses, nevēršoties pret citām

Latvijā dzīvojošām tautībām, atzīstot to pamatotās ekonomiskās, kultūras intereses, biedrošanās tiesības, bet aicinot sadarboties kopīgo problēmu risināšanai. Esam darbojušies atklāti, demokrātiski, nevardarbīgiem līdzekļiem ANO un citu starptautiski atzītu cilvēktiesību normu ietvaros. Kustība ir piedalījusies demokratizēšanas procesa sekmēšanā, vērsusies pret vardarbību, militarismu, lielvalstu šovinismu.

Kustība iestājas par sadarbību ar visām mērķu un uzskatu ziņā radniecīgām sabiedriski politiskām organizācijām, biedrībām un klubiem, atzīstot inteligences, visdažādāko nozaru speciālistu un radošo profesiju pārstāvju sevišķo lomu cīņā par nacionālo neatkarību.

Ko praktiski mēs gribējam darīt, darījām un gribam darīt arī turpmāk?

Vispirms — palīdzēt visai latviešu tautai pareizi izprast stāvokli, kādā esam nokļuvuši, un kāpēc šāds stāvoklis radies. Jācenšas atmodināt latviešu tautā ticību sev, apzināšanos, ka esam viena no visvecākajām Eiropas tautām, ka arī latviešu valoda ir viena no visvecākajām, ka mums ir tautas dainas, kādu nav nevienai citai tautai pasaulē, ka esam tauta, kas mīl un prot strādāt, ka esam tauta, kas ir jau pierādījusi, ka ir spējīga izveidot un vadīt patstāvīgu valsti, ka mums ir bagātas tradīcijas un ka īsā laikā spējām sasniegt augstu kultūras līmeni. Ceļā uz pilnīgu nacionālo neatkarību LNNK ir jau veikusi virkni praktisku pasākumu.

LNNK pirmā pieprasīja nekavējoties un pilnīgi pārtraukt cit-tautiešu ieplūdināšanu Latvijā un likumīgiem, bet radikāliem līdzekļiem veicināt daļas imigrantu atgriešanos savās zemēs. Šī prasība ir viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc LNNK kā organizācija neiestājas LTF. Apzināties, ka minēto uzdevumu realizēt ir grūti, bet bez tā latvieši praktiski nevar atgūt savas likumīgās tiesības — kļūt par savas dzīves noteicējiem.

Mēs neprasām Latviju tikai latviešiem, taču latviešiem jāatgūst būtisks vairākums iedzīvotāju kopskaitā. Mēs iesniedzām konkrētus priekšlikumus varas orgāniem, kā panākt prasīto, bet vajadzīgā valdības lēmuma nav, un iebraukšana turpinās pilnā sparā.

LNNK iesniedza vadošajiem orgāniem konkrētus priekšlikumus par grozījumiem tautas izglītības sistēmā, kas vērsti galvenokārt uz to, lai arī šajā laukā republika būtu tiesīga visu lemt pati un lai skolām ar krievu mācību valodu nebūtu nekādu priekšrocību salīdzinājumā ar skolām, kurās ir latviešu mācību valoda. Piemēram, lai skolās, kurās ir mācības krievu valodā, latviešu valodas apgūšanai būtu paredzētas tikpat stundas, cik skolās ar latviešu mācību valodu krievu valodas apgūšanai, un lai visās skolās vajadzīgajā apjomā tiktu mācīta arī Latvijas vēsture un ģeogrāfija, bija arī prasība, lai visās specialitātēs speciālistus sagatavotu latviešu valodā.

LNNK ierosināja un arī pirmā iesniedza priekšlikumu par ne-

pieciešamību pieņemt likumu par Latvijas pilsonību, bet likuma nav līdz šai dienai, un, cik zināms, tiek gatavots likumprojekts, kas nenodrošinās latviešiem iespēju noteikt savas zemes pilsoņu sastāvu. Lai tēlotu demokrātiju, šo likumprojektu grasās nodot nevis latviešu, bet visas Latvijas PSR iedzīvotāju izlemšanai, labi zinot, ka cittautieši tagad sastāda iedzīvotāju vairākumu. Līdzīgi tas notiek ar likumprojektu par latviešu valodu kā valsts valodu un par Latvijas PSR Valodu likuma spēkā stāšanās kārtību. Te jau principā tiek pārkāpts LPSR Augstākās Padomes lēmums, un likumprojekta realizēšana tiek izstiepta nevajadzīgā garumā, pie tam tas pat neparedz latviešu valodas kā valsts valodas ieviešanu lietvedībā visas Latvijas teritorijā. Likumprojekts to atļauj izlemt vissavienības resoriem savos Latvijā atrodošos uzņēmumos un iedzīvotāju vairākumam atsevišķās pilsētās un rajonos. Bet ir taču zināms, ka Rīgā, Rēzeknē, Daugavpilī, Ventspilī un vēl vairākās citās pilsētās un rajonos jau šodien iedzīvotāju vairākums ir latviešu valodā nerunājošie; ir zināms, ka vissavienības resoriem pieder 80% no Latvijas rūpniecības uzņēmumiem, kuros dominē krievu valoda. Šis likumprojekts nesekmē latviešu valodas mācīšanos, tā ir ņirgāšanās par Augstākās Padomes lēmumiem un latviešu tautas prasību.

Varētu turpināt uzskaitīt dažādus LNNK līdzšinējās vadības ierosinājumus. Mēs esam pārliecināti, ka šajā kongresā ievēlētā kustības vadība turpinās darboties šajā virzienā. Nav atrisināti jau minētie vissvarīgākie jautājumi, bet bez tiem ir vēl daudz citu. Piemēram, liela nelaime ir Latvijas teritorijā esošie vissavienībai pakļautie rūpniecības uzņēmumi. Daļa no tiem jāizvāc no Latvijas kā ekonomiski neizdevīgi un ekoloģiski kaitīgi, daļa jāpārprofilē. Cīņa šajā jautājumā jāturpina.

Vēl šajā gadā jāizstrādā un jāpieņem jauna republikas konstitūcija, bet jāpanāk, ka tā būtu tāda, kas dotu iespēju republikas Augstākajā Padomē ievēlēt tādus deputātus, kas aizstāvētu latviešu tautas intereses, ievēlēt cilvēkus, kas nelocīsies nekādos apstākļos. Tikai realizējot to, varēs panākt, ka republikas Augstākā Padome pieņems likumus, kuri tuvinās mūs galvenajam mērķim — brīvai, neatkarīgai, patiesi demokrātiskai Latvijai ārpus t. s. PSRS.

Pašreizējos apstākļos jāsadarbojas ar LTF — daudzskaitlīgāko, stiprāko, uz varas orgāniem iedarboties spējīgāko organizāciju, jāsadarbojas arī ar visām citām demokrātiskām jaundibinātām organizācijām, jāizcīna republikai veto tiesības pār vissavienības lēmumiem, kas skar dzīvi Latvijā. No šīs prasības mēs nedrīkstam atteikties.

Jāuztur prasība par tiesībām pastāvēt arī citām neatkarīgām līdztiesīgām politiskām partijām, bez šādām tiesībām mēs neesam pasargāti no varmācīgās totalitārisma sistēmas atgriešanās.

Mums jāturpina cīņa par iespējām publicēties oficiālajā presē, jāuzstājas radio un televīzijā, jāizsaka oficiālajai nostādnei atšķi-

1988. gada 14. jūnijs. Mitiņš pie Politiskās izglītības nama (tag. Kongresu nams).
Runā Eduards Berklavs.

LNNK šūpulis — Arkādija. Šeit notika pirmais plašās LNNK sapulces dalībnieku
pieteikšanās un arī konkurss uz LNNK simboliku — ēmlēmu.

Arvids Ulme, Juris Dobelis, Eduards Berklavs, Gunārs Freimanis, Romāns Pussars
karoga mitiņā 1988. gada 16. jūlijā.

LNNK šūpulis — Arkādija.

LNNK rīkotais protesta mītiņš pret Molotova-Ribentropa paktu 1988. gada 23. augustā.

Sarkanbaltsarkanais karogs Mežaparka lielajā estrādē 1988. gada 16. jūlijā folkloras festivāla «Baltika'88» ietvaros notikušā karoga mītiņa laikā.

Gājiens uz Mežaparka estrādi 1988. gada 16. jūlijā karoga mitiņā.

Valts Titavs, Eduards Berkļavs, Valdis Turins, Anta Rudzīte LNNK pilnsapulcē
1988. gada 17. septembrī (sk. 7. dokumentu).

Juris Dobelis runā pie Brīvības pieminekļa 1988. gada 23. augustā.

Einārs Repše un Aivars Janovičs mītiņa laikā pie Brīvības pieminekļa 1988. gada 23. augustā.

Ikvienam ir roka jāpieliek — karogs Svētā Gara tornī tiek mainīts svinīgos apstākļos.
1989. gada 6. janvāris.

Lāčplēša dienas pasākumu dalībnieki Daugavas krastmalā gaida parādāmie karogu
Rīgas pils tornī 1988. gada 11. novembrī.

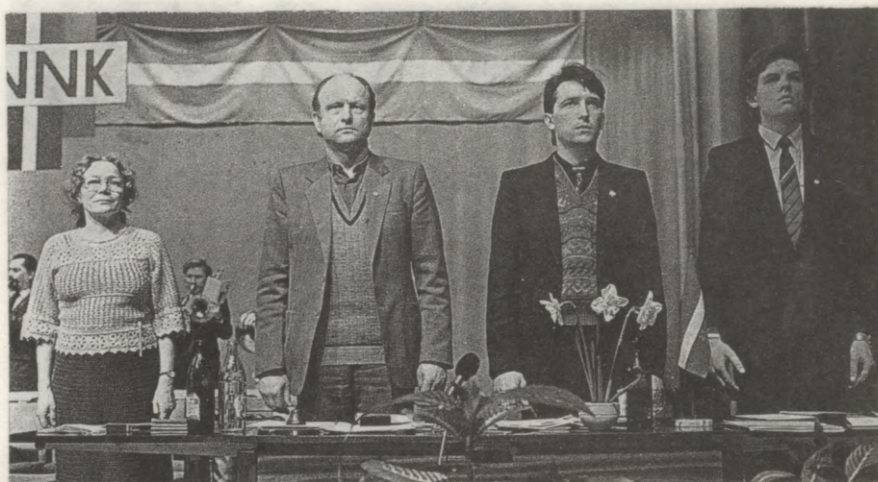
Juris Dobelis pie LNNK informācijas stenda Basteja bulvārī 1988. gada novembrī.

LNNK karoga iesvētīšana Torņkalna baznīcā 1989. gada 17. februārī.
Dievkalpojumu vada arhibīskaps Kārlis Gailītis.

Lāčplēša dienas Sveciņu vakars 11. novembra krastmalā — tradicionāli LNNK rikots pasākums.

Anta Rudzīte, Juris Dobelis, Andris Pauls-Pāvuls un Einārs Repše LNNK 1. kongresa prezidijā 1989. gada 18.—19. februārī Ogrē.

Visvaldis Brinkmanis, Jānis Rimšāns, Anta Rudzīte, Aleksandrs Kiršteins, Imants Geidāns, Anna Žīgure, Einārs Cilinskis, Kristīne Freimane un Andris Pauls-Pāvuls LNNK 1. kongresā 1989. gada 18.—19. februārī Ogrē.

Rit LNNK 1. kongresa darbs. Pie kongresa vadības galda Einārs Repše un Juris Dobelis, aizmugurē Dans Titavs, Eduards Berkļavs un **Viesturs Bērziņš**.

LNNK 1. kongress.

PSRS Augstākās Padomes vēlēšanu kampaņā 1989. gada martā. Politiskās izglītības nama (tag. Kongresu nams) tribīnē Juris Dobelis.

Priekšvēlēšanu cīņa sit augstu vilni. Juris Dobelis pret Jāni Vagri.

LNNK 2. (ārkārtas) kongresa prezidijā 1989. gada 28. maijā Juris Dobelis, Ivars Silārs un Einārs Repše.

Aleksandrs Kiršteins — pirmais LNNK biroja vadītājs (no 1989. gada augusta līdz 1990. gada martam). Birojs atradās K. Marksa (tag. Ģertrūdes) ielā 19/21.

Preses konference pēc LNNK 2. (ārkārtas) kongresa. No kreisās: Eduards Berkļavs, Juris Dobelis, Ivars Silārs, Baiba Pētersone, Einārs Repše.

1989. gada 23. augusts. Baltijas ceļš un LNNK rīkotais mitiņš pie Brīvības pieminekļa. Runā Juris Dobelis.

Atjaunotās piemiņas plāksnes atklāšana Rīgā, Bumbu kalnā Lāčplēša dienā
1989. gada 11. novembrī. Runā mācītājs Augusts Ālers.

Piemiņas akmens atklāšana Kurzemes cietokšņa aizstāvjiem. Runā Romāns Pussars.

Latvijas Republikas Pilsoņu kongresa pirmā sesija 1990. gada 28. aprīlī.

Latvijas Republikas Pilsoņu kongresa pirmā sesija 1990. gada 28. aprīlī.

rīgi uzskati, kā arī jāiegūst tiesības bez ikreizējas atļaujas organizēt mītiņus un demonstrācijas ar politiskām prasībām, tos vienkārši piesakot iekšlietu orgāniem un prasot pasākumu vietā un laikā nodrošināt pienācīgus apstākļus un kārtību.

Jāturpina uzturēt spēkā prasība par tiesībām iespiest un izplatīt no komunistiskās partijas neatkarīgus preses izdevumus, pirmkārt mūsu žurnālu «Neatkarība».

Uzmanības centrā mums jāpatur skolas un vispār jaunatnes problēmas. Līdz šim mēs gandrīz nekādu vērību neesam piegriezuši lauksaimniecībai, pareizāk sakot — latviešu zemniecībai, bet tieši zemniecība ir mūsu tautas pamats, mēs visi esam cēlušies no zemniekiem, un zemniekos ir mūsu tautas spēks un cerība. Ir visādi jāpalīdz, jāatbalsta Lauksaimnieku savienības radīšana, izveidošana, un mūsu rajonu organizācijām vajadzētu cieši sadarboties ar šo topošo savienību.

Ievērojot baznīcas, reliģijas lielo pozitīvo lomu ētisko jūtu audzināšanā, cilvēciskās morāles atjaunošanā un stiprināšanā, mums jāatbalsta prasība likvidēt valsts kontroli pār baznīcu un nodrošināt baznīcai iespēju publicēties presē, radio un televīzijā, izdot reliģiska satura literatūru, veikt labdarības misiju.

Vēl vajadzētu runāt par daudziem uzdevumiem, bet domāju, ka tas nav nepieciešams. Ko nepateicu es, to pateiks tie, kas runās pēc manis.

Tagad īsi par darbības formām, kādas mums vajadzētu izmantot.

Mācību, darba un dzīves vietās ap mums ir cilvēki, ir draugi, radi, paziņas. Mums jācenšas pārliecināt ap mums esošos par mūsu organizācijas nepieciešamību, mūsu mērķu pareizību. Šis individuālais pārliecināšanas darbs ir jāveic no dienas dienā, un to var darīt jebkurš mūsu kustības dalībnieks.

Mums jāiet kolektīvos, sapulcēs, darbavietās, vecāku sapulcēs skolās, pie studentiem un pasniedzējiem, it visur, kur pulcējas cilvēki, un droši jāstāsta par mūsu mērķiem, kas ir godīgi un likumīgi.

Ir jāizmanto visa pieejamā prese, radio un televīzija visos līmeņos — rūpnīcu, ministriju un rajonu laikraksti, vietējie radio-mezgli līdz pat vissavienības izdevumiem. Jārūnā, jāraksta, apgaisojot jautājumu no mūsu, no latviešu tautas viedokļa.

Protams, ir jāorganizē speciāli pasākumi, kuros piedalītos liels iedzīvotāju skaits: sapulces, mītiņi, demonstrācijas, arī interesanti festivāli, sporta sarīkojumi, konkursi, salidojumi, tikšanās ar interesantiem cilvēkiem, ekskursijas, talkas.

Ir vērts apgūt pirmspadomju Latvijā darbojošos sabiedrisko organizāciju — skautu, gaidu, mazpulku u. c. — darbības pieredzi. Jārīko mūsu tautas pagātnē nozīmīgāko notikumu atzīmēšana, rādot tos patiesā gaismā.

Jāpēta sava reģiona vēsture, sadarbojoties ar novadu muzejiem; kopā ar VAK jāpazīna attiecīgi vēstures un kultūras pieminekļi, jāpalīdz tos sakopt, atjaunot.

Kopā ar pārējām demokrātiskām organizācijām jāorganizē plaša, interesanta un saturīga latviešu tautas svētku svinēšana: Jaungads, Lieldienas, Līgo svētki, Ziemassvētki u. c.

Jāpiedalās visu sadzīves jautājumu risināšanā: gan to izlemšanā, gan realizēšanā. Šajā nolūkā mums jāpieprasa pārstāvniecība vietējās tautas deputātu padomēs, to izpildkomitejās, plānošanas un dzīvojamo platību sadales nodaļās, tautas izglītības un kultūras nodaļās, tirdzniecības organizācijās un citās iestādēs.

Jāreaģē ar individuālām un kolektīvām vēstulēm uz presē, radio un televīzijas pārraidēs skartajām problēmām — vienas atbalstot, citas noraidot un nosodot.

Jāorganizē arī tādas darba formas, kas palīdzētu mums pašiem. Te noder semināri par atsevišķām tēmām. Lietderīgi organizēt pulciņus, kuros varētu mācīties loģiski, skaidri izteikt savas domas, reizē arī plašāk izzinot kādu interesantu jautājumu. Vērtīgi būtu pēc iespējas paplašināt savu redzesloku, padziļināt zināšanu un izpratnes līmeni. Tie varētu būt speciāli semināri un lekciju cikli. Pie lielākām nodaļām lietderīgi organizēt visdažādākās interešu sekcijas, radīt savas lektoru grupas.

Tā strādājot, mēs augsim skaitā, spēkā, prātā, kultūrā, kopsim savas tradīcijas un valodu.

Organizējot šos un citus pasākumus, svarīgi ir katram no mums ar savu personīgo piemēru mācībās, darbā, uzvedībā rādīt piemēru. Tas ir svarīgāk par visiem skaistiem vārdiem.

Te, protams, ir uzrādīta tikai daļa no daudzajām darba formām. Esmu pārliecināts, ka ne viens vien mani šai ziņā papildinās. Vajag meklēt jaunas un jaunas darbības formas, lai mūsu darbs būtu interesants un rezultatīvs.

Un nebaidieties! Tas nekas, ka mēs ne visiem patīkam. Mēs nepatīkam, un mums draud tie, kas grib saglabāt agrāko kārtību — patvaļu, nelikumības un necilvēciskumu.

Mums draud tie, kas karsti aizstāv tautu cīņu par neatkarību Āfrikā un Āzijā, bet negrib to pieļaut mums. Mēs traucējam darboties ierastajā garā ģenerālprokuroram Dzenītim, Klaucēnam, Rubikam — partijas aparāta reakcionārās daļas darboņiem un tiem, kuriem viņi kalpo. To nenoliedzam, taču tāpēc jau mēs pastāvam un cīņu ar viņiem uzskatām par savu pienākumu.

Teiksim atklāti un skaidri: «Te nav kolonija, bet suverēna valsts!»

Jā! Mēs prasījām, prasām un prasīsim Latvijai pilnīgu neatkarību un par to cīnīsimies līdz pēdējam elpas vilcienam. Un nenokārsim galvas. Atcerēsimies: sākumā mēs bijām daži, tad simti, drīz vien tūkstoši. Katram latvietim jācīnās par Latvijas neatkarību, ja viņš grib būt savu senču cienīgs.

Kā jau teicu, mēs un grupa «Helsinki-86» bijām pirmie, kas kā organizācija prasījām Latvijai neatkarību. Mēs priecājamies, ka tagad brīvu un neatkarīgu Latviju prasa arī LTF, visas radošās savienības, liela daļa preses, radio un televīzija.

Mēs prasījām tūlītēju un pilnīgu masveidīgo cittautiešu ieplū-

dināšanas pārtraukšanu un Latvijas pilsonības statusu; tagad to jau prasa daudzi. Mēs vairs neesam vieni. Un ne tikai Latvijā. Tagad ar Baltijas zemēm kā ar valstīm kontaktus meklē Eiropas parlaments, Skandināvijas valstis. Ar mums kā ar organizāciju runā ASV sūtnis un ģenerālkonsuls Padomju savienībā.

Tāpēc mēs vēl vairāk ticam, ka būs brīva, neatkarīga Latvija ārpus t. s. PSRS! Un mēs esam gatavi cīņai par to. Domāsim un strādāsim tā, lai mūsos briestu Spīdolas gudrība un Lāčplēša spēks!

LVA, 1806. f.

17.

Latvijas Tautas frontes apsveikuma telegramma LNNK I kongresam

[1989. g. 18. februārī]

SVEICAM LATVIJAS NACIONĀLĀS NEATKARĪBAS KUSTĪBAS KONGRESA DELEGĀTUS UN NOVĒLAM IZTURĪBU, DROSMI UN PACIETĪBU CĪŅĀ PAR PATIESI SUVERĒNU LATVIJU.

LTF dome (paraksti)

J. Dobeļa personīgā arhīva materiāli.

18.

Amerikas Latviešu apvienības apsveikums LNNK I kongresam

1989. g. 14. februārī

Sveicu Latvijas Nacionālās neatkarības kustības delegātus un viesus šai kongresā!

Amerikas Latviešu apvienības vārdā es pateicos un apsveicu Jūs par Jūsu drosmi un pašaieliedzību cīnīties par latviešu tautas tiesībām un brīvību!

Jūs esat mūsu varoņi. Vārdi nevar izteikt to mīlestību un cieņu, ko mēs pret Jums jūtam! Jūs riskējat [ar] savu brīvību un savu labklājību latviešu tautas labā.

Man tikai sāp sirds, ka nevaru būt Jūsu vidū un personīgi Jums pateikties par to svēto darbu, ko darāt. Bet Padomju savienības valdība pēdējos četros mēnešos ir noraidījusi man vīzu uz Latviju jau trīs reizes.

Tiešām nezinu un nesaprotu, kāpēc lielā Padomju savienība

tik ļoti baidās no vienas vienīgas personas un neļauj tai satīties ar latviešiem dzimtenē!

VELU, LAI JŪSU KONGRESA DARBS BŪTU RAZIGS UN PANĀKUMIEM PILNS UN LAI VIENOTĪBA UN UZTICĪBA VALDĪTU JŪSU STARPĀ!
TEV MŪZAM DZIVOT, LATVIJA!

Ar sirsnīgu sveicienu Valdis V. PAVLOVSKIS,
Amerikas Latviešu
apvienības valdes
priekšsēdis

J. Dobeļa personīgā arhīva materiāli.

19.

**Latvijas Sociāldemokrātiskās strādnieku partijas
priekšsēdētāja Bruno Kalniņa apsveikuma
telegramma LNNK I kongresam**

[1989. g. 18. februārī]

LNNK KONGRESAM — BRIVI SVEIKS!

Bruno KALNIŅŠ

J. Dobeļa personīgā arhīva materiāli.

20.

**Izraksts no LKP Centrālās komitejas biroja sēdes
protokola Nr. 92 «Par Latvijas Nacionālās neatkarības
kustības kongresu»**

PADOMJU SAVIENĪBAS KOMUNISTISKĀ
PARTIJA

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS
CENTRĀLĀ KOMITEJA

PILNIGI SLEPENI

**Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas
biroja 1989. gada 1. marta sēdes**

PROTOKOLS Nr. 92

Sēdi vadīja b. J. Vagris

Piedalījās

Latvijas KP CK biroja

locekļi:

bb. Ē. Auškaps, A. Briļs,

A. Gorbunovs, A. Klaučēns,

K. Ņukša, V. Soboļevs

Latvijas KP CK biroja locekļu kandidāti:	bb. S. Zukulis, G. Loskutovs
Latvijas KP CK locekļi:	bb. L. Abels, L. Bartkevičs, V. Brokāns, L. Gruduls, M. Dubra, T. Duškevičs, Ļ. Zīle, O. Misurkins, V. Rimaševskis, N. Ūsiņš
Latvijas KP CK locekļu kandidāti	bb. V. Akmentiņš, M. Ozols

Par Latvijas Nacionālās neatkarības kustības kongresu.

(bb. Vagris, Soboļevs, Auškaps, Klaucēns, Ņukša, Gorbunovs, Briļs, Loskutovs, Zukulis, Misurkins, Zīle, Bartkevičs, Rimaševskis, Dubra, Abels, Duškevičs, Vasermanis, Gruduls).

1. Partijas komitejas un organizācijas cenšas pārbūves procesus ievadīt praktiskās rīcības gultnē. Pozitīvas pārmaiņas notiek garīgajā un morālajā sfērā. Tiek pārvarēta no pagātnes mantotā sociālā apātija. Darbaļaudis izprot un atbalsta pārkārtojumus, kas tiek veikti politiskās sistēmas reformas ietvaros, un konkrētos pasākumos, kuru mērķis ir ieviest jaunas saimniekošanas metodes, nostiprināt republikas ekonomisko patstāvību, piešķirt prioritāti lauksaimniecības attīstībai un nostiprināt sociālā taisnīguma principus. Pārbūves piekritējiem tas dod spēku un pārliecību.

Taču reizē cilvēki nopietni nobažījušies par bezatbildīgajiem paziņojumiem un rīcību, ar kuru atsevišķas neformālās kustības un grupas mēģina no antisociālistiskām pozīcijām vērsties pret pārbūvi.

18. un 19. februārī notika Latvijas Nacionālās neatkarības kustības (LNNK) kongress. Tajā pieņemtie dokumenti (programma, statūti, rezolūcijas) un to apspriešanas gaita parāda, ka LNNK ir sabiedriski politisks veidojums, kas balstās uz antisociālistisku platformu, kurai ir sveši pārkārtošanās un mūsu sabiedrības atjaunotnes patiesie uzdevumi. Par kustības galamērķi kongress pasludināja «neatkarīgas un demokrātiskas Latvijas valsts atjaunošanu», tādas «parlamentāriskas demokrātijas» radīšanu, kas balstītos uz Latvijas Republikas 1922. gada konstitūcijas principiem. Sabiedrībai tiek uzspiests viedoklis, ka 1940. gadā Latvija tikusi «anektēta» un ka sociālistiskā izvēle neatbilst «tautas gribai».

LNNK programmatiskajos dokumentos uzdevumi, kas saistīti ar ekonomikas un sabiedrības dzīves demokratizāciju, republikas pilsonības noteikšanu, valsts valodas statusa ieviešanu un pilsoņu vēlēšanu tiesību īstenošanu, aplūkoti no separātisma pozīcijām. Izvirzīts jautājums par rūpniecības, tirdzniecības un zemes denacionalizāciju, par ražošanas līdzekļu privātīpašuma atjaunošanu.

Kongresa gaitā bija neslēpti mēģinājumi diskreditēt partijas politiku, republikas valdības pūliņus, kas vērsti uz to, lai mazinātu saspīlējumu starpnacionālo attiecību jomā, tika pieļauti apvainojoši un provokatoriski izlēcieni attiecībā uz padomju armiju.

Latvijas Komunistiskās partijas CK birojs uzskata, ka LNNK, parazitējot uz nacionālās atdzimšanas labvēlīgajiem procesiem un cilvēku patriotisma jūtām, sper soļus, lai izveidotu republikā politisku struktūru, kas atrastos opozīcijā pret Latvijas Komunistisko partiju.

Komunisti nevar piekrist šādam LNNK līderu un aktīvistu politiskajam avantūriskam un grupas ambīcijām, tās centieniem piešķirt pret pārkārtošanos un sociālismu vērstai darbībai organizētu raksturu un risināt nacionālās problēmas ar konfrontācijas, pašizolācijas un norobežošanas metodēm. Visiem aktīvajiem pārbūves piekritējiem skaidri jāsaprot, ka jebkura spekulatīva rīcība, manipulēšana ar demokratizācijas un atklātuma lozungiem reāli bremzē atjaunotnes procesu dziļāku iesakņošanos un paplašināšanos.

2. Latvijas Komunistiskās partijas CK birojs vērš partijas rajonu un pilsētu komiteju un partijas pirmorganizāciju uzmanību uz nepieciešamību pastiprināt politisko masu darbu un ideoloģisko darbu, balstoties uz Latvijas Komunistiskās partijas CK 1989. gada janvāra plēnuma principiālajiem noformulējumiem. Atbalstot visu konstruktīvo pašdarbīgo sabiedrisko formējumu darbību, aktīvi jādod pretspars jebkādai rīcībai, kas vērstā uz sociālisma idejisko un tikumisko pamatu graušanu, uz nacionālā naida kurināšanu.

Visnotaļ nostiprināt partijas rindu vienotību un komunistu disciplīnu. Stingri prasīt atbildību no tiem biedriem, kas ignorē PSKP statūtu prasības.

Tā kā LNNK neatzīst mūsu sabiedrības sociālistiskās vērtības un noliedz tās sociālistiskās pārbūves iespēju, uzskatīt, ka komunistu piederība pie šīs organizācijas ir politiski un ideoloģiski nepieņemama, tā nav savienojama ar atrašanos PSKP rindās.

Pieprasīt no komunistiem, kas strādā masu informācijas līdzekļos, patiesi atspoguļot LNNK īstos mērķus un uzdevumus un veikt konkrētus pasākumus, kuru mērķis būtu novērst tādu uzskatu un rīcības propagandu, kas ir pretrunā ar pārkārtošanās sociālistisko raksturu.

Ir svarīgi, lai par visu partijas organizāciju darbības neatņemamu sastāvdaļu kļūtu uzdevums dot principiālu novērtējumu katra komunistu ieguldījumam pārbūves praktiskajā darbā, visu veselīgo sabiedrisko spēku konsolidēšanā un sabiedrības sociālistiskajā atjaunināšanā, kas balstīta uz partijas XIX vissavienības konferences politiskās platformas. [..]*

LVA, PH-101. f., 63. apr., neapstrādātie dokumenti.

* Tālākā protokola teksta daļa attiecas uz citiem jautājumiem, tāpēc tā šajā dokumentu krājumā nav iekļauta.

LNNK valdes atklāta vēstule sakarā ar LKP CK biroja lēmumu par LNNK kongresu

1989. g. 5. martā

LNNK valde uzskata par nepieciešamu paziņot, ka LNNK kongresā pieņemtie dokumenti un rezolūcijas līdz šim nav oficiāli publicētas; neraugoties uz ielūgumu, LKP CK un tās biroja locekļi kongresa darbā nepiedalījās, tādēļ nav izprotams, uz kādas informācijas pamata sagatavots šis biroja lēmums. Uzskatām, ka sabiedriskai organizācijai, kas pretendē uz vadošo lomu sabiedrībā, kā to apgalvo LKP CK, šādā situācijā pieņemt lēmumus ir vairāk nekā nekorekti.

Ja neskaita dažu LNNK biedru un it īpaši viesu runas, kurās pausto nostāju kongress neatbalstīja, LNNK kongresa gaitā bija daudz vairāk sociālisma nekā interfrontes 23. un 25. februāra mītiņa runās paustajās idejās, kas klaji vērsās pret latviešu tautas vitālajām interesēm, aicināja restaurēt staļinisma metodes.

LKP CK birojs aicina «ņemt vērā vēsturiskās un politiskās realitātes». Šāds aicinājums ir līdzvērtīgs visu slepkavu rehabilitācijai, jo noslepkavoto jau vairs augšā neuzcelsi, tāda taču ir realitāte. Šobrīd vienīgā likumīgi pieņemtā Latvijas Republikas konstitūcija ir 1922. gada Satversme, un tikai tajā paredzētajā procedūras kārtībā ir izdarāmi eventuāli grozījumi konstitūcijā.

Ja sociālisms ir šīs vēsturiski izveidojušās realitātes, kas nav nekas cits kā regresējoša ekonomika, progresējoša ekoloģiskā krīze un pamatnācijas demogrāfiskā traģēdija, tad mēs tik tiešām cīnāmies pret šīm realitātēm. Tēze par vēsturisko izvēli ir demagoģija, jo nekāda tautas izvēle 1940. gadā nav notikusi. LNNK necinās par kapitālismu, bet par tautas sociālismu, par Latvijas neatkarību un tautas varu, to pašu varu, ko deklarējis PSKP CK politbirojs. Tikai tauta godīgu, demokrātisku vēlēšanu ceļā ir tiesīga noteikt turpmāko Latvijas valsts sabiedrisko iekārtu.

Partija kā sabiedriska organizācija, kas pārstāv iedzīvotāju mazākumu, kārtējo reizi uzurpē tiesības runāt darbaļaužu vārdā. Uzskatām, ka pārbūves uzsākšana nav partijas nopelns, bet gan reālās īstenības uzspiesta nepieciešamība, morāls pienākums mēģināt mazināt savas valdīšanas gados nodarīto ļaunumu, un pašslavināšana šajā ziņā ir vismaz amorāla. Ar šo savu lēmumu LKP CK birojs faktiski nostājās pret partijas XIX konferences lēmumiem, kas nosoda varas monopolu un citu institūtu (vietējo padomju, arodbiedrību un citu sabiedrisko organizāciju) komandēšanu. Noliecot neatkarīgas Latvijas valsts izveidošanas iespēju, LKP CK birojs pats nostājas antikonstitucionālās pozīcijās, tātad dara tieši to, ko pārmet LNNK.

LNNK uzskata, ka LKP CK birojs šo lēmumu pieņēmis ar

nolūku izvairīties no 23. un 25. februāra notikumu⁵ izvērtēšanas, lai sabiedrības uzmanību novērstu no īstenā destabilizējošā faktora republikā, no īstenajiem pārbūves un demokrātizācijas pretiniekiem. Pieņemot lēmumu par mūsu kustību, LKP CK birojs apliecinājis, ka pašreizējā situācijā tā darbību sāk diktēt reakcionārie spēki, kas cinās pret demokrātiju, pret plurālismu, tas ir, būtībā pret pārkārtošanos. Lai pareizi informētu darbaļaudis par LNNK būtību un mērķiem, mēs vēšamies pie progresīvajiem LKP CK locekļiem ar lūgumu palīdzēt mums publicēt LNNK programmu un statūtus, kā tas ir izdarīts ar LTF un IF dokumentiem, lai republikas iedzīvotāji paši objektīvi izvērtē mūsu darbību. Šāda rīcība pierādītu LKP CK vēlmi panākt reālu iedzīvotāju konsolidāciju republikā.

LNNK valde

Padomju Jaunatne. — 1989. — 10. marts.

22.

LNNK padomes aicinājums apzināt Latvijas Republikas pilsoņus un veidot pilsoņu komitejas*

Rīgā 1989. g. 19. martā

1940. gadā PSRS bruņoto spēku agresijas rezultātā Latvijas valstij tika atņemta zeme. Okupēto teritoriju iekļāva PSRS sastāvā kā administratīvi teritoriālu vienību ar nosaukumu Latvijas PSR.

Neraugoties uz to, ka Latvijas valstij atņemta zeme, tā turpina juridiski pastāvēt.

Latvijas valsts pilsoņu tiesības, sākot ar 1940. gadu, tiek rupji pārkāptas — visiem Latvijas teritorijā dzīvojošiem Latvijas pilsoņiem tiek uzspiesta PSRS pilsonība. Trimdā esošajiem Latvijas pilsoņiem tiek liegta iespēja atgriezties dzimtenes teritorijā uz dzīvi, saglabājot Latvijas pilsonību.

Latvijas valsts likteni tiesīgi lemt tikai Latvijas pilsoņi (visi, kas Latvijas pilsonību ieguvuši līdz 1940. gada 17. jūnijam un to pēcnācēji), neraugoties uz to, vai viņi spiesti dzīvot ar PSRS pasi vai atrasties trimdā.

Latvijas Nacionālās neatkarības kustības padome aicina:

1. Anektētā teritorijā dzīvojošos Latvijas pilsoņus
 - a) apzināties savu pilsonību un pienākumu pret Latvijas valsti — tiesības lemt savas valsts likteni,
 - b) apsekot visus savā mājā, ciematā, pilsētā, rajonā dzīvojošos Latvijas pilsoņus un to pēcnācējus,
 - c) sākt apvienoties pilsoņu komitejās.
2. Ārzemēs dzīvojošos Latvijas pilsoņus

- a) apsekot visus trimdā esošos Latvijas pilsoņus un tos, kuri līdz 1940. gada 17. jūnijam tādi bija, bet tagad pieņēmuši citas valsts pilsonību,
 - b) informēt, cik Latvijas pilsoņu ir bijuši spiesti atstāt savas valsts teritoriju pēc tās aneksijas un cik no tiem vēlētos dzīvot atjaunotā Latvijas Republikā.
3. Latvijas pilsoņu komitejās reģistrēties arī tās personas, kas vēlas kļūt par Latvijas Republikas pilsoņiem, piedalīties pilsoņu komiteju darbā ar novērotāja tiesībām. Pilsonību piešķirs, balstoties uz Latvijas Republikas likumiem.

Aicinām aktīvi piedalīties pilsoņu komiteju izveidē visas sabiedriskās un politiskās organizācijas, konfesiju draudzes kā anektētās valsts teritorijā, tā arī trimdā.

LVA, 1806. f.

* Pieņemts LNNK padomes sēdē.

23.

Latvijas PSR Augstākās Padomes prezidija lēmums par Latvijas Nacionālās neatkarības kustības darbību

Rīgā, 1989. g. 23. martā

Izskatījis materiālus par Latvijas Nacionālās neatkarības kustību (LNNK), Latvijas PSR Augstākās Padomes prezidijs atzīmē, ka 1989. g. 18. un 19. februārī Ogrē notikušajā LNNK kongresā pieņemtā programma, statūti un rezolūcijas liecina par to, ka šī kustība ir sabiedriski politiska organizācija, kas noliedz iespēju pārveidot sabiedrību, realizējot tautvaldību padomju formā.

Vairāki šo dokumentu atzinumi ir pretrunā ar Latvijas PSR konstitūciju.

Kustības programma un statūti kā galamērķi paredz «neatkarīgas un demokrātiskas Latvijas valsts atjaunošanu», parlamentārās demokrātijas izveidošanu, kas balstītos uz Latvijas Republikas 1922. gada konstitūcijas principiem. Šie apgalvojumi ir pretrunā Latvijas PSR konstitūcijas 2. panta atzinumam par to, ka tauta realizē valsts varu ar tautas deputātu padomju starpniecību; tās ir Latvijas PSR politiskais pamats.

Kustības programmatiskajos dokumentos pretrunā ar Latvijas PSR konstitūcijas 10. panta atzinumiem tiek atzīta par nelikumīgu ražošanas līdzekļu nacionalizācija, lai gan saskaņā ar likumu sociālistiskais īpašums uz ražošanas līdzekļiem ir Latvijas PSR ekonomiskās sistēmas pamatā, un tiek piedāvāta ražošanas līdzekļu denacionalizācija.

Sociālistiskās tēvijas aizsardzība un karadienests PSRS bruņoto spēku rindās ir katra Latvijas PSR pilsoņa konstitucionāls

pienākums (Latvijas PSR konstitūcijas 60. un 61. pants). Tomēr LNNK kongresa rezolūcijā «Par karaklausību un alternatīvo dienestu» faktiski tiek pasludinātas tiesības atteikties no karadienesta padomju armijā.

Latvijas PSR Augstākās Padomes prezidijs uzskata par nepieciešamu, ka sarežģītus sabiedriskās dzīves jautājumus LNNK un citi sabiedriskie veidojumi un to locekļi cenšas risināt, izdarot spiedienu uz valsts varas orgāniem, emociju un kaislību saspīlējuma atmosfērā.

Latvijas PSR Augstākās Padomes prezidijs nolemj:

1. Ievērojot to, ka Latvijas Nacionālās neatkarības kustības kongresā pieņemtā programma, statūti un rezolūcijas ir pret-runā ar konstitucionālajiem pamatprincipiem, prasīt, lai divu mēnešu laikā kustība saskaņo tos ar Latvijas PSR konstitūciju. Gadījumā, ja šīs prasības netiks izpildītas, Latvijas PSR Augstākās Padomes prezidijs veiks pasākumus minētās organizācijas darbības pārtraukšanai un aizliegšanai.⁶
2. Prasīt Latvijas PSR Prokuratūrai un Latvijas PSR Iekšlietu ministrijai tiesiskās kārtības nodrošināšanas nolūkā saskaņā ar likumu veikt enerģiskus pasākumus pret tiem sabiedrisko veidojumu locekļiem un citām personām, kas nodarbojas ar pretsabiedrisku un prettiesisku darbību, kura vērsta uz nacionālā naida kurināšanu, pilsoņu goda un cieņas aizskaršanu.

Par veiktajiem pasākumiem līdz 1989. gada 1. jūlijam informēt Latvijas PSR Augstākās Padomes prezidiju.

Latvijas PSR Augstākās Padomes prezidija priekšsēdētājs A. GORBUNOVS

Latvijas PSR Augstākās Padomes prezidija sekretāre V. KLBIĶE

Ciņa. — 1989. — 30. marts.

24.

Aicinājums

Igaunijas Tautas fronteī, Latvijas Tautas fronteī, Lietuvas pārbūves atbalstīšanas kustībai*

1989. g. 1. maijā

Tuvojas 50. gadskārta, kopš 1939. gada 23. augustā tika parakstīts Vācijas impērijas un Padomju savienības neuzbrukšanas līgums un tam pievienotie slepenie protokoli. Šī fakta nosodījums un tā seku likvidācija ir vitāli svarīgi Igaunijas, Latvijas un Lietuvas tautām. Augsti vērtējot Jūsu ietekmi savu tautu

vidū, mēs lūdzam un prasām, lai, vislielākās atbildības vadīti, Jūs pievienotos šī uzdevuma risināšanai.

Savukārt mēs, apzinoties šī brīža svarīgumu un pašreizējo sarežģīto stāvokli, ar pilnīgu atbildību paziņojam:

1. PSRS un PSKP vadība, kaut arī pasludinājusi demokratizāciju, pārbūvi un vēstures «balto plankumu» likvidēšanu, oficiāli pauž nevēlēšanos atjaunot Igaunijas, Latvijas un Lietuvas valstisko neatkarību.
2. Tā kā pašlaik PSRS partijas vadība un valdība negarantē Baltijas tautām to valstiskās neatkarības atjaunošanu, pakta un slepeno protokolu denonsēšana pielīdzināma agresijas, okupācijas un aneksijas reālo militāri politisko, ekonomisko, kultūrsociālo seku leģitimācijai.
3. Sajos apstākļos Igaunijas Tautas frontes, Latvijas Tautas frontes un Lietuvas pārbūves atbalstīšanas kustības «Sajūdis» līdzdalība pakta denonsācijā un jaunu savu republiku konstitūciju izstrādāšanā vai spēkā esošo konstitūciju pilnveidošanā nozīmētu šādas leģitimācijas veicināšanu.
4. Brīdinām, ka jebkuri kompromisi vai daļēji risinājumi, apejot galveno jautājumu par valstisko neatkarību, var izraisīt postošas un nelabojamas sekas mūsu tautu dzīvē. Lūdzam atturēties no šādu lēmumu pieņemšanas vai līdzdalības to īstenošanā.
5. Aicinām Igaunijas Tautas fronti, Latvijas Tautas fronti un Lietuvas pārbūves atbalstīšanas kustību «Sajūdis» atklāti un konsekventi pievienoties partijām un organizācijām, kas iestājas par Igaunijas, Latvijas un Lietuvas valstiskās neatkarības atjaunošanu, un tuvākajā laikā izstrādāt kopīgu rīcības programmu, kā mērķi izvirzot pakta un slepeno protokolu militāri politisko un citu seku likvidēšanu.**

Igaunijas Nacionālās neatkarības partijas vārdā — Lagle PAREKA

Igaunijas bijušo politisko ieslodzīto vārdā — Marts NIKLUSS,
Enns TARTO

Latvijas Nacionālās neatkarības kustības vārdā — Einārs CILINSKIS

Latvijas grupas «Helsinki-86» vārdā — Jānis VEVERIS

Lietuvas Brīvības līgas vārdā — Alfrēds MACIJAUSKS

Lietuvas Demokrātu partijas vārdā — Povils PECEĻUNS

Lietuvas grupas «Helsinki» vārdā — Viktors PETKUS

Atmoda. — 1989. — 15. maijs.

* Pieņemts Lodes muižā Igaunijā.

** Drīz pēc šī aicinājuma pieņemšanas 1989. gada 31. maijā LTF domes valde izvirzīja apspriešanai LTF grupās un nodaļās jautājumu par Tautas frontes iestāšanos cīņā par Latvijas pilnīgu neatkarību.

J. Dobeļa runa LNNK 2. kongresā 1989. g. 28. maijā

Cienījamie domubiedri!

Dāmas un kungi!

Nepilna gada laikā LNNK ir iestājušies vairāk nekā 8000 dalībnieku. Daudzi no viņiem ir visā Latvijā pazīstami dažādu aprindu pārstāvji. Kustība kļuvusi par vērā ņemamu sabiedrisku apvienību. Tā vieno visus, kuri jau šodien atklāti nostājas uz tāda ceļa, kas ved uz pilnīgi neatkarīgu, demokrātisku Latvijas valsti. Būtisku kļūdu savos spriedumos pieļauj tie darboņi, kuri atļaujas izteikties, ka šāda kustība, lūk, šķēlot tautu. Ideja par neatkarīgu valsti nekādi nevar būt šķēleja. Kas gan vēl vairāk var vienot kā doma par tautas iespēju pašai veidot savu dzīvi? Šodien tādas iespējas nav. Taču daudzus nesen dzimušus politiķus vai tos, kuri sevi par tādiem ir iedomājušies, tieši vārdi «neatkarīga Latvija» biedē. Šie vārdi nepatīkami uztrauc tos, kuriem šodien ir iespējas tīri ērti iejusties tanī jaukajā gaisotnē, kāda izveidojusies kā tautas aktivitātes pieauguma sekas. Jau steidzīgi sagatavoti vecā laika garā ieturēti saukļi par iešanu solīti pa solītim (tas nekas, ka šie gājēji ne sevišķi izprot, uz kuriem viņi tā tipina). Runā arī par skriešanu ar pieri sienā, par to, ka mums nedos tādu vai citādu vajadzīgu mantiņu, aizgriezīs vienu vai otru krānu utt.

Lieliski šo visu saukļu ietekmi bija iespējams novērot nule notikušo vēlēšanu procesā. Jau pati kustības pārstāvju piedalīšanās deputātu kandidātu lomā radīja īpašu noskaņu zem lozunga «Par katru cenu nepieļaut neatkarības kustību pie deputāta mandāta!». Radās vispārēja kņada tajos rajonos, kur balotējās kustības pārstāvji. Savā starpā sadraudzības līgumu noslēdza dažādas vecas un jaunas sabiedriskās organizācijas. Sākās sabiedrības apstrāde gan no augšas, gan apakšas. Šajā procesā iesaistījās masu informācijas līdzekļi gan republikas centrā, gan arī uz vietām. Varenu aktivitāti izrādīja dažāda kalibra oratori: gan maksas, gan bezmaksas lekciju laikā viņi sludināja, ka tieši tagad tautai esot jābūt īpaši politiski gudrai, jāprot saskatīt gaišos spēkus augstākajos varas ogānos. Sevišķi apstrādāja pašu kustību. Daži teica, ka tā nekas nopietns neesot, jo tur iestājušies tikai viens vai divi daudz maz vērā ņemami dalībnieki, citi atkal brīdināja, ka LNNK gribot tautu ieogrūt nelaimē un pie pirmās iespējas kustības vadītāji pazudīšot. Varenas teorētiskas zināšanas demonstrēja vairāki centra un provinces pārstāvji, kuri ar atzīstamu centību punktu pa punktam meklēja kustības un interfrontes darbības sakritības pierādījumus. Šādai idejai ar lielu degsmi pieķērās arī dažāda attīstības līmeņa diletanti, jo tas taču varētu būt ļoti ietekmīgs paņēmieni:

vienkārši nobaidīt cilvēkus, kuri neorientējas nekādos notikumos. Gan centra, gan vietējā presē šad un tad netika apieti arī vairāk vai mazāk negodīgi fakti traktējumi ar to pašu nolūku. Neizpaukta pat mēģinājumi sēt neuzticību LNNK pārstāvju starpā. Nu tas viss ir pagājis. Šad un tad atskan jautājums: vai tomēr vajadzēja piedalīties vēlēšanās? Domāju, ka šoreiz vajadzēja. Pati par sevi jau noderīga visa šī grūtā pieredze, sīkāk iepazīstot vietējos apstākļus ar visiem dažāda mēroga vietējās varas pārstāvjiem, lieliem un maziem valdnieciņiem. Radās iespējas pamatīgāk iepazīstināt vietējos iedzīvotājus ar kustību, tās darbību un mērķiem. Ja kāds no kustības pārstāvjiem iegūtu deputāta mandātu, viņam rastos iespējas pierādīt, ka arī šodienas apstākļos, darbojoties pastāvošās varas aparātā, var radīt priekšnoteikumus tālākai attīstībai, izvēloties ceļu uz neatkarīgu Latvijas valsti. Bez tam šodien ir virkne dažādu pašlaik risināmu lietu, kuru sekmīgs atrisinājums var veicināt republikas patstāvības veidošanos. Tādi ir gan ekonomiska, gan juridiska, gan tīri politiska rakstura jautājumi. Strādājot kā deputāts, kustības pārstāvis var iegūt cilvēku uzticību un pārliecināt tos par LNNK mērķa patiesīgumu. Drošāku un noteiktāku prasību izvirzīšana jebkura varas aparāta darbībā var dot iespēju daudz vieglāk risināt vienkāršākus jautājumus. Apkoposim iegūto pieredzi, analizēsīm to tuvākajās padomes un valdes sēdēs un spriedisīm, kā rīkoties tālāk. Tālākajā kustības popularizēšanā jāiesaista arvien jauni un jauni pārstāvji. Pēdējā vēlēšanu kampaņā kustību pārstāvēja 4 dalībnieki, un izrādījās, ka katrs no viņiem varēja iegūt pietiekamu piekritēju skaitu. Kustības rindās šodien ir pietiekami daudz cilvēku, kuri godam var aizstāvēt neatkarības idejas visos Latvijas novados jebkurā priekšvēlēšanu kampaņā. Dažiem kustības pārstāvjiem ar izmisīgām pūlēm sameklēja pietiekami ietekmīgus pretiniekus, Latvijai vitāli nepieciešamus darbiniekus, taču turpmāk šādus pretiniekus vajadzēs meklēt daudz lielākā skaitā.

Daži novērojumi priekšvēlēšanu kampaņas laikā. Ļoti uzkrītoša iedzīvotāju vājā informētība. Daudziem ļoti viegli pasniegt vēlamo informāciju ar jebkuru nolūku. To arī dažādā veidā izmantoja augstāki un zemāki ierēdņi un ierēdnīši, centīgi izplatot baumas par tām drausmīgajām sekām Latvijā, kādas būs vienas vai otras atbildīgas personas neievēlēšanas gadījumā. Šādas ziņas iedarbojās lieliski. Vairākos ciemos vietējās varas pārstāvju iespējas ir neierobežotas. Viņi tās arī, sevišķi nekautrējoties, izmanto. Dažādos nostūros joprojām ir vājas zināšanas par LNNK vai šādu zināšanu vispār nav. Tas dod iespēju izplatīt par kustību gandrīz jebkuru informāciju. Ne jau velti daži īpaši centīgi propagandisti aizrunājās pat tik tālu, ka kustības pārstāvjus pilnīgi atklāti nosauca par interfrontes aģentiem. Kā jau tas pie jaukiem cilvēkiem pieņemts, šo informāciju izplatīja tad, kad kustības pārstāvju nebija klāt. Visnožēlojamākais ir tas, ka šādi rikojas arī tādi tautieši un tautietes, kuru darbs ir saistīts ar jaunatnes audzināšanu.

Domājat, ka viņi pēc šīs melošanas jūtas neērti? Nebūt ne, lieku reizi apstiprinot, ka kādreiz cildenas profesijas šodien ir dedzīgākie jaunā pretinieki. Citu tautību iedzīvotājus atkal apstrādāja ar tādu informāciju, ka tieši LNNK pie pirmās iespējas tos dzīs no Latvijas ārā un tāpēc pret šādiem ultranacionālistiskiem elementiem jāvēršas ar visu sparū. Un tomēr, neraugoties uz šo masveida informatīvo teroru, atradās ne desmiti un ne simti, bet tūkstošiem cilvēku, kurus nevarēja ietekmēt nekāda, pat visizsmalcinātākā viltus informācija. Šie cilvēki pierādīja, ka kustībai ir drošs atbalsts dažādās Latvijas vietās. Ja šodien būtu iespēja atkal balotēties kādā vēlēšanu apgabalā, es, ne mirkli nešaubīdamies, to darītu, jo domāju, ka pašlaik kustība ar to varētu tikai iegūt. Šis mūsu kustības ideju izplatīšanas darbs ir svētīgs un auglīgs, bet, protams, prasa pamatīgu pacietību un izturību. LNNK aktīvā darbība var ievērojami atvieglot šodien risināmo kultūras un ideoloģisko problēmu normalizēšanu. Kustībai tic arvien vairāk Latvijas iedzīvotāju, gan līdzīgi, gan arī pretēji domājošo. Ar kustības darbību rēķinās visur republikā. Tas, protams, uzliek LNNK pārstāvjiem papildu atbildības nastu. Jāievēro arī tas, ka jebkura kustības pārstāvja ne sevišķi pareiza rīcība iegūs ievērojamu atbalsi un atferējumu ar vajadzīgajām piedevām. Ikkatrā vietā šodien LNNK dalībniekam ir jāatceras, ka viņš vairs nepārstāv tikai sevi vien, bet arī vistuvāko tautas svētākajam sapnim — valstiskai neatkarībai sabiedriskai apvienībai.

Kļūdas var būt, bet no tām mācīsimies visi kopā. Nenosodīsim sevišķi tos, kuri kļūdās, bet drīzāk gan tos, kuri negrib neko darīt.

Noslēgumā minēšu vairākus secinājumus:

1. LNNK dalībnieku skaita nemitīgais un vienmērīgais pieaugums gan kvantitatīvā, gan kvalitatīvā ziņā pierāda, ka pašreizējās kustības darbības principu izvēle ir pareiza.
2. Kustības mērķis — Latvijas valsts neatkarības atjaunošana nevar būt tautas šķelšanās iemesls.
3. Tieši atklāta kustības mērķa sludināšana nepatīkami satrauc sabiedrības morāli atpalikušākos slāņus.
4. LNNK pārstāvjiem aktīvi jāmēģina piedalīties šodienas valstiskā veidojuma sabiedriskajā un politiskajā dzīvē.
5. Piedalīšanās šogad notikušajās vēlēšanās devusi ievērojamu informatīvo materiālu un sabiedriski politiskās darbības pieredzi.
6. Priekšvēlēšanu kampaņa pierādīja, ka ar kustības esamību nopietni rēķinās visas pastāvošās varas iestādēs, kā arī to, ka kustība jau šodien var no sava vidus izvirzīt virkni pietiekami populāru un darbīgu pārstāvju.
7. Izmantojot pēdējos mēnešos radušos noskaņojumu republikā, ļoti svarīgi ir aktivizēt kustības ideju popularizēšanas procesu visā Latvijā.
8. Īpaša nozīme ir darbam ar citu tautību Latvijas iedzīvotājiem. Cittautiešu iesaistīšana cīņā par Latvijas neatkarību — tā ir būtiska kustības nostiprināšana.

9. Katram LNNK dalībniekam vienmēr un visur ir jāatceras: viņš pārstāv to tautas daļu, kura izvēlējusies pirmās rindas ceļā uz neatkarīgu Latvijas valsti, tāpēc viņam ir jāprot iedvest uzticību un pārliecību citos.

J. Dobeļa personīgā arhīva materiāli.

26.

LNNK atklāta vēstule par laikraksta «Neatkarība» legālu izdošanu

1989. g. 26. novembrī

LKP CK pirmajam sekretāram
J. VAGRIM

LPSR Augstākās Padomes priekšsēdētājam A. GORBUNOVAM

LPSR Ministru Padomes priekšsēdētājam V. E. BRESIM

Griežamies pie Jums, padomju okupācijas iestāžu vadītājiem Latvijā, visaugstākajā līmenī izskatīt jautājumu par izdevuma «Neatkarība» legālas izdošanas iespējām. Mēs, protams, jutamies bezgala pagodināti turpināt leņiniskās «Iskras» pagrīdes darba tradīcijas, tomēr mazliet dīvaini, ka mums to nākas darīt laikā, kad no Jūsu un Jūsu kolēģu mutēm dzirdēts tik daudz skaistu vārdu par vienotību un sadarbību, demokrātiju un vienlīdzību, atklātumu un suverenitāti, laikā, kad 18. novembris — Latvijas Republikas proklamēšanas diena — atzīts par oficiāli svinamiem svētkiem, laikā, kad Jūs runājat par brīvām un demokrātiskām vēlēšanām, kas mūs tuvākajā laikā it kā sagaidot. Diemžēl Jūsu vadīto iestāžu zemāka ranga darbinieki nav raduši iespējas praktiskā darbībā kaut minimāli apliecināt Jūsu vārdu neviltotību. Pagaidām Jūsu daiļskanīgie solījumi ir raduši reālu saturu tikai attiecībā uz Jums acīmredzot izdevīgām un paklausīgām organizācijām. Vai tas nozīmē tā saukto sociālistisko demokrātiju, kura attiecas tikai uz vienlīdzīgākajiem sabiedrības locekļiem un vienlīdzīgākajām organizācijām?

Šo jautājumu uzdodam Jums mūsu kustības vienpadsmit tūkstošu dalībnieku vārdā un arī visu mūsu atbalstītāju vārdā, kuru vidū, pēc TV sociologu datiem, ir 50 procenti latviešu, 37 procenti krievu un 30 procenti citu tautību Latvijas iedzīvotāju.

LNNK padome

Neatkarība. — 1989. — 8. dec.

LNNK aicinājums PSKP biedriem izstāties no šīs organizācijas

1989. g. 26. novembrī

Ir sācies izšķirošais posms cīņā par Latvijas Republikas valsts varas atjaunošanu. Iespējams, jau rīt izšķirsies mūsu zemes un tautas liktenis. Tāpēc tieši šobrīd katram no mums jāizlemj par savu piederību atjaunotajai Latvijas Republikai. Pienācis brīdis, kad jāaizmirst strīdi, nesaskaņas un pagātnes pāridarījumi un jādodas izšķirošajā uzbrukumā.

Mūsu pretinieks nav citas valstis vai tautas, bet gan citas tautas un valstis paverdzinājušais PSKP varas aparāts. 72 gadu laikā šī antihumānā organizācija ir sagrāvusi savas un citu valstu ekonomiku, izvērsusi nežēlīgu genocīdu pret vairāk nekā vienu sestdaļu zemeslodes iedzīvotāju, sekmējusi agresīvu karu izraisīšanu visā pasaulē, bradājusi kājām cilvēka un nāciju tiesības, gārīgumu un kultūras vērtības.

Sobrīd, kad Austrumeiropā un citur pasaulē komunistiskā ideoloģija piedzīvo graužošu bankrotu, PSKP var balstīties tikai uz tās rīcībā joprojām esošo represīvo varas aparātu un lētu demagoģiju, ko vēl arvien cenšas izmantot šīs partijas funkcionāri. Laikā, kad tauta arvien dziļāk slīgst nabadzībā, kad dienu no dienas pastiprinās ekonomiskā krīze, komunistiskā partija nekautrējas paaugstināt savu ierēdņu armijai algas, ārpus kārtas nodrošināt tos ar dzīvokļiem un sociālajiem labumiem. Uz kā rēķina tas notiek?

Katram, kurš uzskata sevi par piederīgu Latvijas tautai, ir jāapzinās, ka, būdams PSKP rindās, viņš vairo tās morālo un materiālo spēku. Zinot Komunistiskās partijas noraidošo un pat naidīgo attieksmi pret Latvijas neatkarības centieniem, jāsaprot, ka progresīvi domājošu cilvēku klātbūtne šajā organizācijā, biedru naudas maksājumi partijas aparāta uzturēšanai var tikai attālināt mūsu valsts atgriešanos.

Aicinām visus, kam dārga Latvijas neatkarība, nesadarboties, ar ienaidnieku, neaizkavēties Latvijas valstij naidīgās organizācijas rindās un atrast savu īsto vietu mūsu šodienas liktenīgajās cīņās, aicinām savas zemes patriotus izstāties no komunistiskās partijas rindām!

LNNK padome

Neatkarība. — 1989. — 8. dec.

**LNNK Rīgas apriņķa nodaļu konferences
rezolūcija Nr. 1**

**«Par nepieciešamību izpētīt un rehabilitēt
pēckara partizānu kustību Latvijā»***

1989. g. 26. novembrī

Konference atzīmē, ka Latvijas Republiku 1940. g. okupēja PSRS un 1944. g. notika PSRS okupācijas atjaunošana. Šajā laikā daudzi Latvijas Republikas patrioti devās mežā un ar ieročiem rokās cīnījās par Latvijas nākotni. Mēs nedrīkstam apsūdzēt viņus šādu cīņas līdzekļu izvēlē, jo mierīgas un demokrātiskas cīņas formas viņiem tika liegtas.

Konference atzīmē, ka, ieturot virzību uz Latvijas Republikas *de iure* atjaunošanu, nepieciešams vispusīgi izpētīt Latvijas partizānu cīņu pēckara periodā un rehabilitēt tās dalībniekus, kuras okupācijas vara visādā veidā represējusi. Šim nolūkam nepieciešams izveidot autoritatīvu komisiju, kurā būtu iekļauti progresīvi vēsturnieki un demokrātisko kustību organizāciju un partiju pārstāvji.

Konference aicina LNNK padomi un citas sabiedriskas organizācijas atbalstīt šo rezolūciju. Tikai vienībā ir mūsu spēks!

LVA, 1806. f.

* Rezolūcija pieņemta LNNK Rīgas apriņķa nodaļu apvienības konferencē.

**LNNK Rīgas apriņķa nodaļu konferences
rezolūcija Nr. 2**

«Par tautas kārtības sargiem»*

1989. g. 26. novembrī

Konference atzīmē, ka okupācijas režīma apstākļos Latvijas teritorijā ir sazēlusi korupcija un aktivizējusies mafijas darbība. Jāņem vērā, ka okupācijas varas iestādes var izmantot noziedzīgo elementu rīcību, lai apturētu Latvijas cīņu par neatkarību, un tas var nodarīt nelabojamu ļaunumu Latvijas atbrīvošanas kustībai pašreizējā laikposmā. Konference uzskata par nepieciešamu tautai pašai organizēties un stāties pretī šim sociālajam ļaunumam.

Šajā nolūkā konference uzskata par nepieciešamu nekavējoties sākt tautas kārtības sargu vienību organizēšanu, kuras veiktu nepieciešamos pasākumus noziedzības apkarošanai. Minētās vienības

pēc Latvijas neatkarības iegūšanas varētu veidot neatkarīgas Latvijas policijas pamatsastāvu.

LVA, 1806. f.

* Rezolūcija pieņemta LNNK Rīgas apriņķa nodaļu apvienības konferencē.

30.

LNNK Ikšķiles un Tīnūžu nodaļas aicinājums jaunievelētājam tautas deputātu padomēm

1989. g. 29. decembrī

Izvērtējot tautas deputātu kongresa gaitu Maskavā, mēs secinām, ka cerības, kas tika liktas uz padomju parlamentārismu kā vienīgo reālo iespēju Latvijas neatkarības atgūšanā, nav attaisnojušās. Tas vēlreiz apliecina, ka vienlaicīgi ir jāiet vairāki paralēli ceļi. Tāpēc tie, kas tiecas apkarot pilsoņu komiteju kustību, liedz mums vienu no šiem ceļiem, bet tas tikai attālina mērķi.

Pārliecinājamies arī par to, ka Maskava negrib un pašreiz arī nav spējīga pildīt savas saistības, ko tai uzliek Vīnes noslēguma dokumenti.⁷ Visā Savienībā jūtama nopietna pārbūves buksēšana, bet Kremļa parlaments nevieš ticību, ka spēs tuvākajā laikā stāvokli uzlabot.

Tāpēc LNNK Ikšķiles un Tīnūžu nodaļa, apzinoties šīs politiskās situācijas nopietnību, aicina jūs, jaunievelētie tautas deputāti, jau savā pirmajā sesijā atklāti un noteikti paziņot sabiedrībai un Latvijas PSR Augstākajai Padomei, ka jūs kā iedzīvotāju ievēlēti pārstāvji galīgi un negrozāmi iestājaties par Latvijas Republikas atjaunošanu nevardarbīgiem līdzekļiem ārpus PSRS valstiskuma, ka jūsu kā deputātu darbība nekad un nekādos apstākļos netiks vērsta pret Latvijas tautu un tās neatkarības centieniem un ka jūs visus savus spēkus un zināšanas ziedosiet tautas uzplaukumam un aizstāvībai.

LNNK Ikšķiles un
Tīnūžu nodaļas padome

LVA, 1806. f.

31.

LNNK padomes valdes aicinājums piedalīties Latvijas PSR Augstākās Padomes vēlēšanās

[1990. g. janvārī]

Pamatojoties uz LNNK statūtos un programmā deklarēto līdzdalību vēlēšanu procesos un ņemot vērā konkrēto politisko situāciju, LNNK padomes valde

aicina

— LNNK dalībniekus aktīvi iesaistīties LPSR Augstākās Padomes vēlēšanās, tādējādi radot labākus apstākļus Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanai;

— priekšvēlēšanu un vēlēšanu periodā atturēties no publiskas vēlēšanu boikota teorijas propagandēšanas;

— LNNK dalībniekus, kas piedalīšanos vēlēšanu procesos uzskata par nepieņemamu, aktīvi iesaistīties LR pilsoņu reģistrācijas turpināšanā un pilsoņu komiteju veidošanā.

Tikai vienotā darbībā, izmantojot visus iespējamus politiskās cīņas līdzekļus, ir iespējams sasniegt mūs visus vienojošo mērķi — Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu.

LNNK padomes valde

Neatkarība. — 1990. — 2. febr.

32.

LNNK padomes valdes paziņojums par Latvijas Republikas pilsoņu dienestu PSRS bruņotajos spēkos

1990. g. 14. martā

- 1) LNNK padomes valde paziņo visiem Latvijas iedzīvotājiem, ka PSRS aizsardzības ministra pavēles neattiecas uz Latvijas Republikas pilsoņiem un viņu pēcnācējiem.
- 2) Latvijas PSR Augstākās Padomes prezidijam nekavējoties jāizdara grozījumi LPSR Kriminālajā un Administratīvajā kodeksā, izslēdzot pantus, kas paredz atbildību par nodarījumiem, kuri saistīti ar karaklausību PSRS bruņotajos spēkos.
- 3) Latvijas PSR Augstākās Padomes prezidijam nekavējoties jāaptur PSRS Aizsardzības ministrijas pavēle par kārtējo iesaukšanu PSRS bruņotajos spēkos.

LNNK padomes valde

Neatkarība. — 1990. — 23. marts.

33.

«LNNK panākumi okupācijas pašpārvaldes vēlēšanās» Publikācija laikrakstā «Neatkarība»

No 23 LNNK izvirzītajiem kandidātiem LPSR Augstākajā Padomē ievēlēti 18.

Tātad LNNK atguvusi 9 procentus no mandātu kopskaita. Lūk, mūsu deputāti: E. Berklavs, J. Dobelis, E. Repše, A. Kiršteins,

A. Krastiņš, I. Kalniņš, I. Geidāns, I. Silārs, V. Mucenieks, E. Cilinskis, J. Biezais, A. Seile, J. Karlsons, M. Kārkla, D. Vanags, R. Krūmiņš, O. Kostanda, Z. Ziediņš.

Jāuzsver, ka J. Dobelis, I. Silārs, A. Kiršteins, E. Cilinskis, R. Krūmiņš ar saviem konkurentiem tika galā jau priekšvēlēšanu cīņā, bet Z. Ziediņam, šķiet, konkurentu nemaz nebija. Visniknākajā priekšvēlēšanu kampaņā nācās cīnīties I. Silāram, kas tika galā ar 4 konkurentiem, arī ar LKP CK sekretāru J. Oherinu.

Sevišķi iepriecinošs ir J. Dobeļa panākums. Par viņu nobalsoja 92,8 procenti vēlētāju no tiem, kas piedalījās balsošanā. Tas ir trešais labākais rezultāts Latvijā (pēc V. E. Breša un I. Godmaņa) un, pēc neoficiāliem datiem, labākais rezultāts Rīgas rajonā (A. Kodoliņš — 91,5%, A. Gorbunovs — 85,8%).

I. KIRŠBAUMS

Neatkarība. — 1990. — 30. marts.

34.

Vēstule Padomju Sociālistisko Republiku Savienības prezidentam M. Gorbačovam par PSRS attieksmi pret Lietuvas Republiku un pārējām Baltijas valstīm

[1990. g. martā]

Prezidenta kungs!

Jūsu un Jūsu vadītās valsts politika pret Lietuvu sauc atmiņā drūmākos padomju impērijas gadus, kad iedomātas nākotnes valsts vārdā tika īstenota Brežņeva doktrīna, pēc kuras jebkurai valstij kura nonākusi Padomju savienības varas aplocē, jāpaliek tajā uz mūžīgiem laikiem. Attiecībā uz Lietuvu vēl nav materializējies varmācīgas kolonizācijas politikas tāds posms kā bruņota iejaukšanās suverēnas valsts iekšējās lietās, bet pašreizējais Centra tonis liek sagatavoties uz ļaunāko.

Prezidenta kungs, nav savienojama ar morāles un godīguma principiem sajūsmināšanās par Namībijas brīvību, tajā pašā laikā paturot savā varā Baltijas valstis, kuras Padomju savienība okupēja 1940. gada jūnijā, nodevīgi laužot ar tām noslēgtos starptautiskos līgumus. Vai morāles un starptautisko tiesību principi atkāpjas lielvalstu interešu priekšā? Vai Padomju savienība gatavojas slēgt ar Rietumu pasaules valstīm jaunus līgumus, izmantojot pašreiz veidojošos godīguma veidolu, tajā pašā laikā ignorējot pagātnē noslēgtus un nodevīgi lauztus līgumus?

Izturēšanās pret Lietuvu, pret Baltijas valstīm rādīs pasaulei, vai Padomju savienībai tagad var uzticēties, vai tā ir cienīga būt par jaunu līgumu partneri.

Daži vārdi par tā dēvēto vissavienības īpašumu Lietuvā un Baltijas valstīs vispār. Dzelzceļi, ostas, spēkstacijas, fabrikas, šosejas bija Baltijas valstīs, pirms Padomju savienība tās okupēja. Kā Padomju savienība vispār tika pie īpašumiem Baltijas valstīs? Vai tā būtu kaut ko nopirkusi par konvertējamu valūtu? Nē! Kad 1940. gada 17. jūnijā Padomju savienība okupēja Baltijas valstis, to vēsturē sākās nelikumības un varmācības periods. Nekādi maskēšanās plīvuri, kurus nosauca par Tautas Saeimām, Tarībām* vai Augstākajām Padomēm, nespēj noslēpt esošā okupācijas statusa nelikumīgo veidojumu. Atgādinām, ka okupētājvalsts tiesības ir ierobežotas ar starptautiskiem līgumiem un konvencijām. Viens no ierobežojumiem aizliedz privātipašuma konfiskāciju un uzdod par pienākumu okupētājvalstij atdot valsts īpašumus tūlīt pēc okupācijas izbeigšanās.

Padomju savienībai Baltijas valstīs īpašumu nav (izņemot bijušās sūtniecības ēkas), jo viss īpašums, uz ko tā pretendē, balstās uz nelikumīgi konfiscētām vērtībām.

Visas rūpnīcas, fabrikas, dzīvojamās mājas, vasarnīcas, kuras Jūs, prezidenta kungs, pieminējat savā runā, okupācijas periodā ir uzbūvētas uz nelikumīgi konfiscētās zemes. Par šīs zemes lietošanu 50 gadus nav maksāta rente likumīgajiem īpašniekiem.

Tādēļ Padomju savienības valdības pavēle vissavienības resoru pārziņā esošajiem uzņēmumiem nekādā veidā nepakļauties Lietuvas valdības likumīgajai jurisdīkcijai uzskatāma par patvaļas aktu.

Mēs ceram, prezidenta kungs, ka patvaļa un starptautisko tiesību pārkāpumi neturpināsies, ka bēdīgi slavenajam Padomju savienības noziegumu sarakstam nepievienosies gads, kas būtu saistīts ar Jūsu vārdu.

1953. gads — Berlīne,
1956. gads — Budapešta,
1962. gads — Novočerkaska,
1968. gads — Prāga,
1979.—1989. g. — Afganistāna,
1989. gads — Tbilisi,
1990. gads — Baku,
? ? ?

Taisnība ir Lietuvas pusē. Baltijas valstis ir vienotas.

Latvijas Nacionālās neatkarības
kustība
Vides aizsardzības klubs
Latvijas atdzimšanas partija
«Helsinki-86» Rīgas nodaļa

LVA, 1806. f.

* Padomēm (lietuviešu val.).

«LNNK 3. kongress — par latvisku Latviju»

Publikācija laikrakstā «Neatkarība»

Sestdien, 26. maijā, Nacionālā teātra viesmīligajās telpās strādāja Latvijas Nacionālās neatkarības kustības 3. kongress. To atklāja un ievadvārdus teica valdes loceklis un viens no kustības dibinātājiem Eduards Berklavs.

Plašu ziņojumu par LNNK un tās valdes darbību sniedza Aleksandrs Kiršteins, valdes vārdā viņš pateicās Pasaules brīvo latviešu apvienībai, Amerikas Latviešu apvienībai un «Daugavas vanagu» trimdas organizācijai par sniegto palīdzību. Runājot par LNNK politisko darbību, Kiršteina kungs kā galvenos veiktā darba virzienus minēja piedalīšanos LR pilsoņu registrēšanā, Pilsoņu kongresa vēlēšanās, kā arī darbību padomju vēlēšanās un to darbā. Viņš teica:

«Kopumā novērtējot, valde uzskata, ka LNNK taktika šajās vēlēšanās bija pareiza. Sadarbībā un tikai sadarbībā ar LTF un viņas atbalstu mēs varējām iziet cīņā pret PSKP un citu frakciju biedriem un pārsteigt tos nesagatavotus, un iegūt optimālo 20 deputātu mandātu skaitu. [...] Augstākajā Padomē ir izveidota 2/3 balsu vairākuma frakcija, kura ir tiesīga pieņemt visus lēmumus.»

Ne tik optimistiski jauno AP debatēs novērtēja Viesturs Bērziņš:

«Mums ir 20 deputāti Augstākajā Padomē, un Tautas frontei ir vairākums Augstākajā Padomē, paskatīsimies, kāda tiek veidota valdība. Tajā ieiet lielākoties, ar retiem izņēmumiem, vecie, «pārbaudītie» nomenklatūras darbinieki kopā ar veco aparātu. Viņi brīnišķīgi strādās vecajā stilā.»

Saprotams, ka par galveno tēmu debatēs izvērtās LNNK turpmākās darbības apspriešana.

Oļģerts Dzenītis: «LNNK ieguva popularitāti ar savu skaidro, konsekvento nostāju 1918. gada 18. novembrī dibinātās Latvijas Republikas dibināšanas sakarā. [...] Bet eksistē dažādas neatkarības. XVIII un XIX gadsimtā Amerikas kolonijas sarāva saites ar savām metropolēm Eiropā, un rietumu puslodē izveidojās pāris desmiti neatkarīgu valstu. Šo valstu neatkarības pasludināšanas brīdī vietējie iedzīvotāji, indiāņi, vēl eksistēja, ar viņiem bija vēl jārēķinās, bet tagad viņu ietekme līdzinās nullei. Vai mēs gribam šādu neatkarību?»

Es esmu par nacionālu neatkarību, par latvisku Latviju un uzskatu, ka uz šāda pamata ir jāveido Neatkarības kustības jaunā programma.»

Imārs Kiršbaums: «LNNK svarīgākie politiskie uzdevumi ir novērst trīs galvenos nāves draudus Latvijas Republikas pastāvēšanai. Mums ir jāpiespiež, pirmkārt, Tautas fronte kā Latvijas Republikas galvenais politiskais spēks un, otrkārt un galvenokārt,

Augstākā Padome pateikt trīs «nē»: nē — Savienības līgumam⁸, nē — referendumam⁹ un nē — pilsonības likumam «nulles» variantā. Viens «jā», kas pateikts «nē» vietā, nozīmētu Latvijas Republikas bojāeju un šoreiz — uz visiem laikiem.»

Visvaldis Brinkmanis: «Tiem trim «nē», kurus izteica Kiršbauma kungs, es gribētu pievienot vēl trīs «nē»: nē — Latvijas Republikas un Latvijas Republikas pilsoņu īpašuma izsaimniekošanai. Otrais «nē» — nedrīkstētu nekādā ziņā piekāpties robežu jautājumā. Abrene ir mūsu, un Abrenei jāpaliek mūsu. Trešais «nē» — PSRS karaspēka bāzēm.»

Gandrīz katrs runātājs skāra jautājumu, vai arī turpmāk LNNK jābūt kustībai vai jāklūst par politisku partiju. Vairākums piekrita otrajam variantam. Domas gan dalījās jautājumā, kā un cik ilgā laikā tas varētu notikt. Šī nevienprātība atspoguļojas statūtu papildinājumos, kas tagad nosaka, ka LNNK vadībā turpmāk nedrīkst būt (citu) politisko partiju biedri, bet viņu atrašanās kustības ierindas dalībnieku vidū pagaidām netiek liegta.

Kongresu bija ieradušies apsveikt draudzīgu organizāciju un valstu pārstāvji. Latvijas Komitejas vārdā delegātus uzrunāja tās priekšsēdētājs Aigars Jirgens, kurš atgādināja, ka LNNK ir pilsoņu kustības galvenais balsts un problēmas, kas rodas kustībā, atspoguļojas arī Pilsoņu kongresā un Latvijas Komitejā. Tādēļ Jirgena kungs aicināja uz savstarpēju iecietību un pretrunu pārvarēšanu. LTF vārdā runāja Ints Upmācis:

«Mūsu galvenais uzdevums ir pamodināt tautu, jo tā diemžēl nokļuvusi eiforijā. [...] Tautai liekas, ka Augstākā Padome darbosies automātiski. Bet automātiski tā nedarbosies. Tāpat automātiski nedarbosies arī valdība, ja mēs viņu nepiespiedīsim. Frontei jāklūst radikālākai, nekā tā bija, jo pretējā gadījumā mūsu eksistencei nebūs nekādas jēgas. Mums ir viens mērķis, un tāpēc mēs viens otru nespiedīsim, bet spiedīsim tos, kurus mēs esam palīdzējuši ievest varas gaitēnos.»

Upmača kunga uzstāšanās zināmā mērā atgādināja Valda Steina runu LNNK II kongresā tieši pirms gada. Arī toreiz tas bija solidaritātes apliecinājums un priekšvēsts LTF radikalizācijai. Jācer, ka tā būs arī šogad. Jo sevišķi tāpēc, ka daudzu cilvēku prātos iezogas bažas, vērojot jaunās — tautfrontiskās AP un tās veidotās valdības pirmos soļus. Daudzus latviešus nomāca, satrauca vai aizvainoja gan A. Gorbunova ievēlēšana, gan I. Godmaņa klātbūtne nekaunīgajās okupantu spēka orgijās 9. maijā, gan jo sevišķi I. Bišera runas par konfederāciju un viņa paziņojums, ka tiekot jau izstrādāts likums par referendumu. Savādi, ka no LTF frakcijas neviens viņu neapsauca. Te nu grūti atgādināt atmiņas par 1940. gadu, kad Tautas Saeimas deputāti tika ievēlēti ar vienu programmu, bet dzīvē īstenoja pavisam citu. Cerēsim tomēr, ka nevajadzēs vilkt paralēles starp LTF un Darba tautas bloku¹⁰.

Turpmākajā darba gaitā kongress pieņēma statūtu izmaiņas,

ievēlēja LNNK jauno padomi, kā arī visas kustības priekšsēdētāju (tāds amats tiek ieviests) — Eduardu Berklavu.

Vislielākās domstarpības radās programmas pieņemšanas laikā. Tika noraidīts līdzšinējās valdes izstrādātais programmas izmaiņu variants (papildināta un labota vecā programma) un nobalsots par to, ka par jaunās programmas pamatu ņemams Latvijas Universitātes LNNK dalībnieku grupas (O. Dzenītis, G. Apals, I. Bisenieks) izstrādātais alternatīvais variants, kurā par LNNK mērķi likta latviešu nācijas glābšana. Pretrunu dēļ, kas radās, apspriežot programmas galīgo variantu, delegāti vienojās par kompromisu — to līdz galam izstrādās redakcijas komisija un pieņems jaunā padome.

Statūtu izmaiņas paredz augstākās prasības kustības dalībniekiem: tiek paredzēts 3 mēnešu ilgs kandidāta stāžs, divu LNNK dalībnieku galvojums jauniem biedriem un fiksētas dalības maksas.

Atskatoties uz kongresa darbu kopumā, jāatzīst, ka tas varēja būt labāk sagatavots un vadīts. Traucēja neskaidri formulēti lēmumi un priekšlikumi, atgriešanās pie jau nobalsotiem jautājumiem, kā arī vadības atturēšanās operatīvi likt ienākušos priekšlikumus uz balsošanu. Kā pozitīvu momentu varētu vērtēt to, ka gandrīz nebija prezidija diktatorisma un delegātu domu demagoģiskās iespaidošanās — parādība, kas ne vienmēr izpaliek mūsu organizāciju forumos. Cerēsim, ka šā kongresa kļūmes netiks atkārtotas LNNK 4. kongresā.

O. EGLITIS

Neatkarība. — 1990. — 1. jūn.

36.

LNNK padomes rezolūcija «Par tautas deputātu statusu pārejas periodā»*

1990. g. 2. novembrī

LNNK padome uzskata, ka citas valsts armijas un drošības dienesta darbinieku līdzdarbošanās LR valsts varas institūcijās ir pretrunā ar 1990. g. 4. maija deklarāciju «Par LR neatkarības atjaunošanu» un aicina Latvijas Republikas Augstāko Padomi:

1. Anulēt vēlēšanu rezultātus vietējo padomju slēgtajos armijas apgabalos un slēgt šos apgabalus, samazinot deputātu skaitu attiecīgās padomēs.
2. Noteikt, ka tautas deputātu statuss Latvijā nav savienojams ar atrašanos citas valsts bruņoto spēku un drošības dienesta rindās.

Neatkarība. — 1990. — 13.—18. nov.

* Pieņemta LNNK padomes sēdē.

E. Berklava runa mītiņā Rīgā, Doma laukumā 1990. g. 18. novembrī

Cienījamie tautieši un visi godīgie cittautieši!

Tikai pirms nedēļas mēs visā Latvijā un arī daudzās citās valstīs svinīgi un iespaidīgi atzīmējām Lāčplēša dienu, ar pienācīgo cieņu un godu pieminējām kritušos un vēl dzīvos, kas spēja uzvarēt daudzskaitlīgos mūsu tautas ienaidniekus un izcīnīja mums iespēju proklamēt savu neatkarīgu, demokrātisku valsti.

Arī šodien pieminam savus varoņus, kad svinam savas valsts pašus lielākos svētkus.

Bet savus svētkus svinam nemierīgos un drūmos apstākļos.

Jau 1940. gadā mūsu zemē zem draugu maskas iebrukušais ienaidnieks visos mūsu valsts novados ir izvietojis savas milzīgās armijas pulkus, ēd mūsu maizi, posta dabu. Tas izveidojis Maskavai pakļautu komunistisko partiju, kas ar šo bruņoto spēku palīdzību ir apspiedusi un slepkavojusi mūsu tautu un cittautiešus, kas gribējuši ar mūsu tautu dzīvot godīgā sadarbībā un draudzībā.

Svešā vara mūsu tautu ir novedusi līdz nabadzībai, visai sekmiīgi mērdējusi mūsos katrai tautai vajadzīgo pašapziņu un nacionālo lepnumu.

Un, kad nu latviešu tauta tomēr ir atkal apņēmusies sacelties pret saviem apspiedējiem un atgūt brīvību un neatkarību, svešie bruņotie spēki pilnīgi atklāti ar daudzām vēstulēm un oficiāliem iesniegumiem ir paziņojuši, ka nepakļausies tautas vēlētajās Augstākās Padomes pieņemtiem likumiem un lēmumiem, un žvazdina ieročus un patvarīgās parādēs mums demonstrē savu spēku. Maskava no mums pieprasa pakļaušanos.

Bet mums ir jāsaka savs skaidrs — nē! Nost svešo varu! Mēs gribam būt brīvi savā tēvzemē un paši sev likumus lemt! Mēs nedrīkstam būt lētticīgi. Rafinētā, no Maskavas vadītā kompartijas propaganda, piebalsojot vietējiem pakalpiņiem, sludina: tikai visi kopā, mēs esam nešķirami draugi! Visi kopā — uz kurieni? Vai uz pilnīgu badu un latviešu pilnīgu pārkrievošanu?

Mēs nevienai tautai negribam uzkundzēties, bet arī sev svešus kungus necietīsim.

Mēs esam dzīvojuši draudzīgi ar cittautiešiem un arī tagad esam gatavi dzīvot tā ar ierobežotu cittautiešu daudzumu, bet mēs neslēpjam, ka gribam būt drošā vairākumā savā zemē. Neslēpjam arī to, ka savā vidū necietīsim tos, kuri mūs nīst, apmelo un tiši kūda visu pasauli pret mums. Un tādu ir daudz.

Kā lai par draugiem uzskatām tādus kā, piemēram, Fiļiņenko, kas, izmantodams mūsu laipnību, dzīvo Madonā un avīzē «Днепр вечерний» (tas pārpublicēts laikrakstā «Stars») apgalvo, ka Latvijā nevienam cilvēkam ar krievisku uzvārdu nekur nepieņem darbā, ka nevienu cittautieti Latvijā neuzņem rindā dzīvokļu saņemšanai

(kaut labi zinām, ka līdz šim viņi tos ir saņēmuši visātrāk), ka latvieši tiši nevainīgos iebraucējus provocējot uz kautiņiem. Šausmīgs cilvēktiesību pārkāpums esot tas, ka latviešos sāk atdzimt nacionālā pašapziņa, Latvijā pastāvīgi dzīvojošajiem cittautiešiem liek apgūt latviešu valodu, neatzīst PSRS konstitūciju, neierobežoti nepieraksta okupantu armijas virsniekus un viņu ģimenes locekļus uz pastāvīgu dzīvi Latvijā, ka visiem iebraucējiem nepiešķir pilsonību un daudz ko vēl.

To varētu nepieminēt šādā mūsu plašā saietā un vēl svētkos (kā saka — kurai tautai gan neatrodas pa melim un nelietim). Viņu varētu izdzīt no Latvijas, un viss. Bet šis nav atsevišķs gadījums. Vai tad tādu viedokli ik dienas nesludina Rubika vadītā kompartija? Latvijā pat pastāv vesela speciāla organizācija — tā saucamā Pilsoņu tiesību un PSRS un Latvijas PSR konstitūciju aizstāvēšanas komiteja, kuras vadītāji sacer dokumentus ar līdzīgiem meliem un tos sistemātiski sūta gan PSRS prezidentam, gan PSRS Augstākajai Padomei, gan Krievijas Federācijas un citu republiku Augstākajām Padomēm, gan starptautiskajām cilvēktiesību aizstāvēšanas organizācijām. Kurš gan Latvijā nezina, ka bieži vien tieši iebraukušie cittautieši līdz šim ir baudījuši visvisādas privilēģijas.

Šāda apgalvojuma pierādīšanai minēšu tikai nupat laikrakstā «Latvijas Jaunatne» publicētos datus, piemēram, par bērnnunamiem Rīgā. Izrādās, ka krievu valodā runājošiem bērniem darbojas 218 bērnnunami, bet latviešu valodā runājošiem tādu ir tikai 60.

Godīgie cittautieši!

Neļaujieties sevi maldināt! Esiet godīgi un taisnīgi, un jūs tiksit cienīti.

Mīļie un cienījamie tautieši!

Es jūs uzrunāju LNNK vārdā. Mūsu senči pierādīja, ka grūtos apstākļos spēja izcīnīt brīvu un neatkarīgu valsti, pierādīja, ka prot un spēj vadīt valsti, un guva lielus panākumus kā ekonomikā, tā arī kultūras un izglītības druvā.

Mūsu svēts pienākums ir vienībā ar visiem demokrātiskiem spēkiem un ar darbiem katram savā vietā pierādīt, ka esam savu senču cienīgi. Pārcietisim mums uzspiestās neizbēgamās pārejas grūtības. Būsim neatlaidīgi un nelokāmi. Un tad būs atkal brīva, neatkarīga, latviska Latvija!

Neatkarība. — 1990. — 25. nov.

38.

LNNK padomes paziņojums par uzņēmumu patvaļīgās privatizācijas nelikumīgumu*

1990. g. 25. novembrī

Pēdējā laikā tiek izdarīti mēģinājumi patvaļīgi privatizēt LR teritorijā atrodošos un nelikumīgā PSRS ministriju un resoru

pārvaldē esošos lielos rūpniecības uzņēmumus, kā arī citus uzņēmumus, vadoties pēc tā saucamā PSRS likuma par akciju sabiedrību un citiem «likumiem».

LNNK atgādina, ka šie un citi uzņēmumi nepieder PSRS ministrijām, resoriem vai šo uzņēmumu administrācijai, kā arī nepieder šajos uzņēmumos strādājošajiem darbiniekiem.

Jebkurš sabiedriski pārvaldīts uzņēmums, atskaitot savā laikā ekspropriēto daļu, kas pieder likumīgajiem īpašniekiem, pieder LR un tās pilsoņiem.

LNNK dara zināmu uzņēmumu darbiniekiem, citiem LR pilsoņiem un ārvalstu pilsoņiem un juridiskām personām, ka pēc LR neatkarības un rīcībspējas atjaunošanas LNNK cīnīsies par nelikumīgi privatizēto īpašumu pilnīgu konfiskāciju, neraugoties uz minēto fizisko un juridisko personu iespējamiem materiālajiem zaudējumiem un neievērojot vēlākos ieguldījumus attiecīgajos uzņēmumos.

Analoģisku politiku LNNK realizēs arī tad, ja Latvijas Republikas AP pieņems tādus privatizēšanas likumus, kas neievēros likumīgo īpašnieku, kā arī LR pilsoņu intereses.

Sagatavoja I. KIRŠBAUMS

Neatkarība. — 1990. — Nr. 36.

** Pieņemts LNNK padomes sēdē.*

39.

Vēstule Vācijas kancleram Helmūtam Kolam un ANO Cilvēktiesību komisijai

1990. g. 29. novembrī

27. novembrī PSRS aizsardzības ministrs Padomju savienības maršals D. Jazovs PSRS prezidenta uzdevumā uzstājās Centrālajā televīzijā un paziņoja, ka «kara apgabalū karaspēku un flotes pavēlniekiem dota pavēle enerģiski pretoties pieminekļu celšanai fašistiem un viņu algotņiem un citām viņu slavināšanas formām un likvidēt jau esošos šāda veida simbolus».

Neraugoties uz to, ka esam *de iure* neatkarīga valsts, un rēķinoties ar faktu, ka esam okupēti, saprotam, ka šo pavēli, neņemot vērā nekādas starptautisko tiesību normas, PSRS bruņoto spēku vadība pildīs arī šeit.

Mūsu zemē šādi «fašistiskie» pieminekļi un simboli ir kapu vietas ar piemiņas akmeņiem abos pasaules karos kritušajiem vācu karavīriem, čekas nomocītajiem cilvēkiem un cīņās par Latvijas brīvību kritušajiem Latvijas karavīriem.

Mēs uzskatām, ka mirušo kapu apgānīšana ir noziegums pret Dievu un cilvēcību neatkarīgi no tā, kādu ideju, dzīvi būdami, viņi ir aizstāvējuši.

Aicinām izmantot savu starptautisko autoritāti un novērst iespējamo kapu apgānīšanu, kuru ir iecerējis PSRS aizsardzības ministrs D. Jazovs ar Nobela miera prēmijas laureāta PSRS prezidenta M. Gorbačova atbalstu.

Šo aicinājumu sastādījām 30. novembrī, bet jau 5. decembrī uzzinājām, ka naktī no 4. uz 5. decembri vienlaicīgi ir atskanējuši sprādzieni četrās Latvijas leģionāru, cilvēku, kuri otrā pasaules kara laikā karoja Vācijas pusē, kapu vietās — Džūkstē, Codē, Morē, Jaunpilī. Ekspertu slēdziens — spridzināšana veikta profesionāli.

Mēs izsakām kategorisku protestu pret šiem vandalisma aktiem.

Latvijas Nacionālās neatkarības kustība. Priekšsēdētājs Eduards BERKLAVS
Latvijas Nacionālo karavīru biedrība. Priekšsēdētājs Austris OZOLS
Rīgas Politiski represēto klubs. Priekšsēdētājs Igors NOSKOVŠ
Latviešu strēlnieku apvienība. Priekšsēdētājs Vilis KRUMIŅŠ
Latvijas Brāļu kapu komiteja. Priekšsēdētājs Gunārs PRIEDE
Latvijas Tautas fronte. Priekšsēdētājs Romualds RAZUKS
Latvijas Komiteja. Priekšsēdētājs Aigars JIRGENS
Rīgas latviešu vācu kultūras biedrība. Aleksandrs NEILANDS.

Neatkarība. — 1990. — 12.—18. dec.

40.

Latvijas demokrātisko organizāciju pilnvaroto pārstāvju paziņojums «Vienoti Latvijai!»

1990. g. 8. decembrī

Apzinoties savu atbildību Latvijas tautai izšķirošā brīdī, kad PSRS vadība ar vietējās reakcijas atbalstu un militārā spēka palīdzību cenšas uzspiest Latvijas Republikai Savienības līguma parakstīšanu, mēs, Latvijas Republikas demokrātisko organizāciju pilnvarotie pārstāvji, aicinām savus piekritējus un visus Latvijas neatkarības cīnītājus:

- maksimāli saskaņot demokrātisko organizāciju darbību.
- Šajā nolūkā mēs izveidojam demokrātisko spēku koordinācijas centru;
- atbalstīt Latvijas Republikas Augstākās Padomes un valdības darbību Latvijas Republikas atjaunošanā *de facto*. Mēs uzskatām, ka nepieciešama Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Pilsoņu kongresa saskaņota rīcība;
- izstrādāt kopīgu rīcības plānu pilsoniskās nepakļaušanās kampaņai PSRS prezidenta vai kādas citas īpašas pārvaldes ieviešanas gadījumā. Par pirmo soli šajā virzienā uzskatām visu

Latvijas iedzīvotāju sadarbību, lai glābtu tos Latvijas jauniešus, kas pret savu gribu tiek iesaukti PSRS karaspēkā.

Mēs aicinām arī citas Latvijas demokrātiskās organizācijas pievienoties šim dokumentam.

Latvijas Tautas frontes vārdā Romualds RAZUKS
Latvijas Sociāldemokrātiskās partijas vārdā Ilmārs RUTKS
Latvijas Nacionālās neatkarības kustības vārdā Eduards BERKLAVS
Sociāldemokrātiskās strādnieku partijas vārdā Uldis BĒRZIŅŠ
Latvijas Demokrātiskās darba partijas vārdā Juris GOLDMANIS
«Helsinki-86» vārdā Inta CIRPUSE
Latvijas Sieviešu līgas vārdā Anita STANKEVICA
Latvijas Sieviešu biedrības vārdā Līvija TRŪBA
Latvijas Sieviešu nacionālās līgas vārdā Rita VALAINE
Latvijas Inženieru asociācijas vārdā Ilmārs RUTKS
Latvijas Zaļās partijas vārdā Valts VILNĪTIS
Vides aizsardzības kluba vārdā Skaidrīte JANSONE
Latvijas Kristīgi demokrātiskās savienības vārdā Artūrs PETERSONS
Latvijas Kristīgi demokrātiskās partijas vārdā Oskars BOGDANOVŠ
Latvijas Demokrātiskās savienības vārdā Mihails GORSKIS
Radikālās partijas vides humanizācijas grupas Latvijā vārdā
Juris LOMONOVSKIS
Latvijas Zemnieku savienības vārdā Aivars BERĶIS
Latvijas Liberālās partijas vārdā Jānis DANOSS
Latvijas jauniešu tiesību aizstāvēšanas līgas «Ugunskrusts» vārdā
Ilmārs NAGLIS
LTF Radikālās apvienības vārdā Edgars BLOMNIĒKS
Latvijas Nacionālo karavīru biedrības vārdā Austris OZOLS
Starptautiskās cilvēktiesību sabiedrības Latvijas nacionālās nodaļas vārdā
Mirta ĀRIŅA
Latvijas Sociāldemokrātiskās apvienības vārdā Andris ROMANOVSKIS
Latvijas Strādnieku savienības vārdā Konstantīns BUROVS
Latvijas Politiski represēto apvienības vārdā Edmunds BŪMANIS
Latvijas «Daugavas vanagu» vārdā Ģirts ASTRA
Latvijas Republikas Augstākās Padomes LTF frakcijas vārdā Jānis KINNA

Neatkarība. — 1990. — 12.—18. dec.

41.

E. Berklava runa Vislatvijas manifestācijā Rīgā, Daugavmalā 1991. gada 13. janvārī

Cienījamie latvieši un visu citu tautu godīgie ļaudis!

Šodien šeit un simtiem citu reižu runātāji un rakstītāji ir teikuši: šī zeme, ko sauc par Latviju, ir latviešu zeme jau tūksto-

šiem gadu. Šī ir latviešu valsts, tāpat kā Krievija ir krievu valsts, Ukraina ir ukraiņu, Vācija ir vāciešu, Francija ir franču zeme. Katra no šīm tautām ir tiesīga būt par savas zemes saimnieku. Katra no šīm tautām savā valstī ir devusi iespēju dzīvot zināmam skaitam cittautiešu, kuri izturas lojāli pret pamattautas saimnieka tiesībām. Tāds ir bijis un ir latviešu tautas viedoklis, taču vienmēr atradušies arī laupītāji, kas uzbrukuši mūsu zemei, bet pēdējā pusgadsimtenī bijusi darīšana ar sevišķa tipa laupītājiem komunistu apvienībā ar militāristiem, kas paši negrib un neprot strādāt, kas grib valdīt pār citiem ar ieročiem rokās. Teiku nezvērs — vampīrs nevar dzīvot bez cilvēku asinīm. Šie svešzemju varmākas iebruka mūsu zemē 1940. gadā, iznīcināja mūsu lauku mājas, izpostīja dabu, spīdzināja un slepkavoja tautu. Gorbačovs ir atsūtījis bruņotus savas valsts noziedzniekus, lai paveiktu valsts apvērsumu.

Cienījamie tautieši un visi godīgie cilvēki Latvijā! Sodien esam sapulcējušies, lai pateiktu varmāku priekšniekiem Maskavā un visai godīgai pasaulei, ka cīnīsimies visiem līdzekļiem veci un jauni, vīri un sievas par savām tiesībām uz brīvību, par savu tēvzemi un uzvarēsīm. Var daļu no mums iznīcināt, var izolēt, bet alkas pēc brīvības nav iznīcināmas. Varmāku barveži, veltas ir jūsu cerības! Viena kritušā vietā stāšies trīs, varbūt pat pieci, vien cīņa turpināsies līdz uzvarai. Mūs iedvesmo senču gars. Senču, kas, trūcīgi apgērbti un bruņoti, izcīnīja Latvijas neatkarību.

Atcerēsimies, ka tagadējie uzbrucēji ir to pēcteči, kuri nīcināja mūsu valodu un kultūru, kuri mērdēja nevainīgus cilvēkus nāves nometnēs un kuri cer šīs noziedzības atkārtot.

Vienosimies kopīgā pulkā par kopīgu mērķi!

Aizvakar biju Madonā, kur no tautas dzirdēju uzticību pašreizējai Augstākai Padomei un valdībai. Mēs zinām, ka līdzīgu atbalstu izsaka arī citos rajonos. Gribu pateikt sirsniņu paldies par tādu nostādni.

Atbalstīsim un pildīsim tikai esošās valdības lēmumus un likumus. Iespējamo vietvalžu pavēles ignorēsīm un sabotēsīm. Šis ir laiks, kad izšķiras brīvības, neatkarības un mūsu tautas liktenis. Latvijas Nacionālās neatkarības kustības vārdā aicinu visus godīgos ļaudis cīnīties jebkuros apstākļos, būt gataviem arī uz upuriem. Okupācija sabruks, un mēs uzvarēsīm!

Neatkarība. — 1991. — 16. janv.

**LNNK valdes paziņojums
par sarunu neiespējamību ar okupantu politiskajām
organizācijām un par Krievijas un Latvijas
starpvalstu līgumu**

1991. g. 14. janvārī

LNNK deputāti LR Augstākajā Padomē un LNNK valde uzskata, ka pašreiz nav iespējamās nekādas sarunas ar tādām sabiedriski politiskajām organizācijām, kuras savu ultimātīvo prasību sasniegšanai izmanto bruņotas bandas un VDK desanta daļas. Mums nav pieņemams LR Augstākās Padomes priekšsēdētāja A. Gorbunova aicinājums, kas tika izteikts Augstākajā Padomē, runā tautas manifestācijā un preses konferencē Tallinā — meklēt kompromisa risinājumus ar interfrontes, PSKP Latvijas filiāles un citu okupantu organizāciju pārstāvjiem.

13.01.91. Tallinā par Krievijas Federācijas un LR starpvalstu attiecību pamatiem noslēgtais līgums nav ratificējams, jo netiek atzīts Latvijas Republikai okupētas un kolonizētas valsts statuss un [līgums] satur pilsonības «nulles» variantu.

Uzskatām, ka militārā spiediena rezultātā pieņemtajiem lēmumiem nevar būt likumīgs spēks.

LNNK valde

Neatkarība. — 1991. — 16. janv.

**LNNK padomes rezolūcijas
par nepiedalīšanos PSRS rīkotajā referendumā
un par atbalstu iedzīvotāju aptaujai sakarā ar
Latvijas neatkarības atjaunošanu***

1991. g. 10. februārī

1. rezolūcija

Par PSRS organizēto referendumu Latvijas teritorijā

LNNK atbalsta Latvijas Tautas frontes viedokli par nepiedalīšanos PSRS rīkotajā 17. marta referendumā.

2. rezolūcija

Par Latvijas iedzīvotāju piedalīšanos aptaujā

LNNK uzskata, ka apstākļos, kad Latvijas Republikas Augstākā Padome rīko Latvijas Tautas frontes atbalstītu iedzīvotāju

aptauju, tās boikots nevar dot pozitīvus rezultātus un tāpēc aptaujā jāpiedalās.

Ieteicams šāds konsultatīvās aptaujas jautājums: «Vai jūs atbalstāt valstiski neatkarīgas un demokrātiskas Latvijas Republikas atjaunošanu?» Uzskatām, ka aptaujai jānotiek līdz 10. martam, uzrādot tautību un nodzīvošanas laiku Latvijas Republikā.

LNNK atgādina, ka Latvijas pārejas perioda varas institūciju organizētas aptaujas un referenduma rezultāts, ievērojot to, ka pēdējais iegūts okupācijas armijas klātbūtnē, piedaloties citas valsts pilsoņiem, neizraisa Latvijas Republikas un tās iedzīvotāju tiesiskā statusa izmaiņas.

Neatkarība. — 1991. — 13.—19. febr.

* *Pieņemtas LNNK padomes sēdē.*

44.

E. Berklava runa skolotāju konferencē Latvijas Universitātē 1991. g. 16. februārī

Patiesi cienījamie mūsu tautas audzinātāji, mācītāji, veidotāji!

Skolas izglītības darbinieku uzdevums vienmēr, bet jo sevišķi mūsdienu apstākļos ir ne tikai labi mācīt matemātiku, fiziku, ķīmiju, dzimto [valodu] un svešvalodas un citus mācību priekšmetus, bet arī un pat galvenokārt — veidot krietnu cilvēku, savas tēvzemes patriotu.

Kāpēc tas ir tik svarīgi, nepieciešami šodien?

Tāpēc, ka mūsu skola šodien vāji, pat slikti pilda savu uzdevumu, un par to nenākas brīnīties, jo — gandrīz pusgadsimtu visapkārt ir kultivēta divkosība, meli, izlikšanās. Ir spiests melot arī skolotājs. Mūsu tauta ir nīsta, pazemota, ir darīts viss, lai mēs aizmirstu, ka esam latvieši, lai aizmirstu savu pagātni, savus senčus, lai nepazītu savu tēvzemi, ģeogrāfiju.

50 gadus skolās un visur valdījis formālisms, drūmās dzīves izskaistināšana, skolēni «vilkti» no klases uz klasi. Ir iznīcināta ieinteresētība mācīties, iegūt izglītību.

Visus daudzus gadus ir degradēts pats skolotājs gan bērnu, gan vecāku acīs.

Ir darīts viss, lai no mūsu bērnu, jauniešu sirdīm un prāta izdzītu apziņu, ka piederam latviešu tautai, ka katra cilvēka pienākums ir darīt visu iespējamo, lai viņam būtu pamats lepoties ar piederību savai tautai.

Šādas ilglaicīgas kaitīgās darbības rezultātā daudzu latviešu apziņā vēl mājō:

— latvietis — kalps,

— latvietis — Kangars,

— latvietis — lētticīgs Kaupo,

— latvietis — vienaldzīgais, kas grib kaut kā izdzīvot pārspēka paspārnē kā vērotājs, kā kritizētājs.

Ir jau, protams, arī cīnītāji, bet mums jāgādā, lai augtu Lāčplēši un Spīdolas.

Būtībā mums ir jāsāk no jauna skolu latviskošana.

Vispirms vajadzīgs, lai katrs izglītības darbinieks pats būtu paraugs skolēnam, lai viņš būtu dedzīgs, pārliecināts nacionālists, tas ir, cilvēks, kam rūp savas tautas liktenis, latviešu tautas nākotne. Tikai lūdzu saprast, ka nevienu neaicinu būt nacistam, kas nīst citas tautas. Vai mūsu skolotāju vairākums ir tādā nozīmē nacionālisti?

Mums ir pamats teikt, ka tā tas nav.

Šādā apgalvojuma pamatotībai pierādījumu ir daudz:

- atminēsīmies, ar kādām grūtībām tika un tiek ieviesta Latvijas un latviešu tautas vēstures mācīšana,
- nenoliedzami arī tas, ka nepiedodami maza ieinteresētība redzama izglītības likuma izveidē un apspriešanā,
- domāju, ka manis izteiktā apgalvojuma patiesīgumu apliecina arī tas, ka mūsu skolās ir tik vājas LNNK grupas.

Neapšaubāmi — par skolām, tāpat par mūsu jaunatnes mācīšanu un audzināšanu vispirms un pilnā mērā atbild Izglītības ministrija. Jāatzīst, ka tā pārkārtojas pārāk lēni un nedroši.

Nejūtam drosmi labot pagātnē pieļautās kļūdas.

Tā tas ir

- plūsmu skolu likvidēšanā,
- mazo — četrgadīgo skolu atjaunošanā,
- oriģinālmācību grāmatu radīšanā,
- daļas izglītības darbinieku nomaiņā gan pašā ministrijas aparatā, gan rajonu — pilsētu posmā, gan pašās skolās.

Jūtamais bailes, ka tikai nerastos neapmierinātība cittautiešos, doma — gan jau latvieši pacietīsies. Viss mīļā miera labā. Tam nevar piekrist.

Saprotams, ir jāievēro arī cittautiešu intereses, līdztiesība daudzos jautājumos, vajadzīgi arī kompromisi, bet ne uz latviešu rēķina. Zinu, ka klātesošie ministrijas darbu maz var iespaidot. Tas jādara Augstākajai Padomei un valdībai. Taču rakstīt presē, ziņot mums par konkrētām netaisnībām, aplamībām var ikviens. Un to vajag darīt.

Ir taču jāpanāk, lai LNNK grupas būtu katrā skolā (bet tur, kur tādas ir — lai tās būtu spēcīgākas, darbīgākas).

Ir pienācis laiks katrā lauku skolā izveidot mazpulku, bet skolās kā laukos, tā pilsētās — skautu un gaidu organizācijas.

Ja mēs neveidosim jaunatni — kas grib un spēj nākotnē ko labu dot mūsu tautai — bēdīga būs mūsu nākotne.

Neatkarība. — 1991. — 26. febr.

LNNK 4. kongresa rezolūcija «Par kustības tuvākajiem uzdevumiem»

[1991. g. 25. maijā]

LNNK 4. kongress uzdod saviem dalībniekiem un deputātiem visu līmeņu vēlētas struktūrās aktivizēt savu darbību šādos pamatvirzienos:

1. LR pilsonības institūta darbības atjaunošana. Pastāvīgā iedzīvotāju statusa noteikšanas nepieļaušana. Imigrācijas likuma pieņemšana un realizēšana.
2. Likumīgo īpašnieku tiesību konsekventa ievērošana un aizsardzība zemes reformas īstenošanas gaitā.
3. Likumu par zemes reformu pilsētās un dzīvojamo namu denacionalizāciju pieņemšana un īstenošana. Vienlaikus atjaunot mantošanas tiesības saskaņā ar LR 1937. gada Civillikumu.
4. Latvijas Republikas valsts aizsardzības struktūru veidošana.
5. Pārejas periodā nelikumīgi privatizēto īpašumu atsavināšana un privatizācija atbilstoši LR likumiem.
6. Prioritātes noteikšana nacionālajai uzņēmējdarbībai.
7. Likuma par valsts valodu konsekventa īstenošana.

LVA, 1806. f.

«Alūksne piemin savus kritušos dēlus» Publikācija laikrakstā «Neatkarība»

Viņi bija divdesmit pieci 1941. gada komunistu upuri, kurus pēc Alūksnes atbrīvošanas jūlija otrā nedēļā guldīja vietējā garnizona kapsētā. Vairākus no viņiem iznīcināja bez jebkāda iegansta. Ziemeru pagasta Silenieku māju saimnieku J. Pētersonu pa tālruni ataicināja uz pagastmāju, aizveda uz mežu un nošāva. Tāpat nošāva piecpadsmitgadīgo skolēnu alūksnieti Dailoni Randu, mašīnistu Arvidu Nebēdnieku un citus. Galdnieku A. Mazinu Ziemeros saimniekojošie no Zemgales un Rīgas atbēgušie komunistu varas kalpi nošāva tad, kad viņš mēģināja glābties no ēkas, ko šie varmākas, postu celdami, vienkārši aizdedzināja. Varmākas te izlaupīja veikalu un to nodedzināja. Kad vēsts par viņu zvēribām un marodierismu sasniedza Alūksni, tur pulcējās brīvprātīgie, lai glābtu Ziemeru pagasta ļaudis. Taču glābēji nokļuva viltīgi sagatavotās lamatās, un septiņpadsmit no viņiem palika uz mūžu laukā pie Prinduļu mājām. Ievainotos nošāva, liķus aplaupīja. No kritušo lauka vēlāk piecēlās tikai viens — Alvis Mednis, kas, izveselojies no vairākām šāvieni brūcēm, liecināja par notikumu šajā nāves laukā.

Ilgus gadus par notikušo klīda tikai pa nostāstam. Tos, kas mēģināja aiziet uz Alūksnes garnizona kapsētu un nolikt ziedus saviem tuvajiem, saviem novadniekiem, pēckara gados vietējie VDK darbinieki vajāja tik azartiski kā liela mēroga kriminālnoziedzniekus. Viņi krietni arī papūlējās, lai tautā izzustu pat miņa par kritušajiem, par šo notikumu. Kapsētā krusti tika nopostīti, vārtu plāksnes sadauzītas. Astoņdesmito gadu sākumā partijas varas vīri Alūksnē veica vēl papildu pasākumus, lai, kā saka, dubults neplīst. Tika rosināts vietējiem labiešiem sākt «apgūt» kapu kalniņu, ierokot jaunus miroņus. Saprotams, ka atradās ģimenes, kuras kārdināja iespēja okupēt labākās vietas garnizona kapsētiņā. No tās paveras dižs skats pāri skaistajam Alūksnes ezeram. Savukārt nebija miera arī Ziemeros, kur ceļa malā notikuma vietā bija jau krietni paaudzies ozols. Kāds nelietis acimredzot saņēma uzdevumu iznīcināt koku. Tā stumbrs tika visapkārt nomizots, un tagad tas tur melnē kā uzskatāma apsūdzība. Droši vien ziemeļieši kādreiz te noliks vienkāršu piemiņas akmeni, kas vēstīs par latviešu vīru dramatisko bojāeju. Atcerēsīties arī šopavasār Vecmilgrāvī iestādīto ozoliņu vietā, kur janvāra dienās tika nogalināts Roberts Mūrnieks. Arī šis kociņš ir nozāģēts. Tumsība un svešā varmācība vienmēr baidījušies un nervozējusi par tautas atmiņu. Taču tādiem «darbiem» nekad nav panākumu.

Garnizona kapsēta šajos gados bija arī krietni aizaugusi, un alūksniešiem, kas ķērās pie tās atjaunošanas pensionētā skolotāja un rajona padomes deputāta Ulda Veldres vadībā, nācās daudz strādāt. Darbs ilga ne vienu vien gadu, bet nu traģisko notikumu piecdesmitgades atceres dienā svētbrīža apmeklētājiem pavērās neredzēti skaists skats. Kapu kopīgas, baltie krusti ar uzrakstiem, celiņi — viss atkal savā vietā. Izcirsti visi krūmi, lapu koki. Tikai retās simtgadīgās priedes, kas majestātiski slejas pret debesīm, vēš kapulauku ar pamatīgo balto krustu centrā vēl augstāku. No sakoptās piemiņas vietas atsedzas varens skats uz Alūksnes ezeru, tā salām un attālajiem krastiem plašā ūdensklaja viņā pusē.

Šā pasākuma centrā bija tā organizators Uldis Veldre. Viņa paveiktais, rūpes, uzmanība svētbrīža reizē un iejūtīgie ievadvārdi liecināja, ka atmodas laiks Alūksnei dāvājis krietnu sava novada patriotu un darītāju. Par tālajiem notikumiem šodienas kontekstā runāja vēstures zinātņu doktors E. Pelkaus, bet teoloģijas profesors R. Akmentiņš sacīja svinīgus svētvārdus, kas atbalsojās klātesošo sirdīs.

Savdabīgajā zaļajā kapsētas amfiteātrī bija pulcējušies ap 200 alūksnieši un tāienes viesi. Kapsētas reljefa sakoptības skaistums padarīja neaizmirstamu šo mirkli, kad Malienas Auseklis tika atdota tai varmācīgi atņemtā un nopulgotā vēsture.

Gunārs BIRKMANIS

Neatkarība. — 1991. — 22.—28. aug.

47.

«Latvijas Valsts prezidentam Gustavam Zemgalam 120» Publikācija laikrakstā «Neatkarība»

Šogad aprit 120 gadi, kopš dzimis Latvijas valsts prezidents G. Zemgals. Prezidenta bērnība paiet Tukuma apriņķa Džūkstes pagasta Brātiņos. LNNK Tukuma nodaļa sadarbībā ar LTF Džūkstes nodaļu un vietējo pašpārvaldi pagājušogad viņa dzimšanas dienā — 12. augustā atklāja pieminekli mūsu izcilajam novadniekam. Šogad prezidenta apaļajā dzimšanas dienā notika piemiņas brīdis Brātiņos. Sirmo koku ieskautajā laukumīnā bija sapulcējušies cilvēki, kuri tur godā mūsu valsti un tās vadītājus. LNNK Tukuma nodaļas organizētajā pasākumā ar uzrunām piedalījās gan mūsu kaimiņi — LNNK Jūrmalas nodaļas pārstāvji, gan [LNNK] padomes loceklis E. Pelkaus, gan LTF Tukuma nodaļas vadītājs V. Akimovs. Bija arī atskats vēsturē, laikā, kad darbījās G. Zemgals, un prāvesta A. Ālera kunga dziļi izjustā svētruna, ka tikai garīgums un mīlestība pret šo svēto zemi, kuras vārds ir Latvija, spēs [palīdzēt] mums pārvarēt šīs dienas peripeitijas un nokļūt pie sapņa, kurš mūs vieno, — brīvas un neatkarīgas Latvijas valsts. Ar LTF Džūkstes nodaļas pārstāves A. Pūkānes laba vēlējumiem, izskanot lūgšanai «Dievs, svētī Latvijū!», šķirāmie no mūsu prezidenta vērigā acu skatiena uz gadu līdz nākamajam piemiņas brīdim, lai gan darbs pie Brātiņu apkārtnes labiekārtošanas turpināsies rudenī.

Pēcpusdienā Džūkstes stadionā notika vēl viens visnotaļ slavējams pasākums — G. Zemgala kausa izcīņa jāšanas sportā. Pagaidām šis sacensības gan ir tikai saimniecību starpā, bet ar laiku tās var izvērsties pat republikas līmenī.

LNNK Tukuma nodaļas vārdā izsakām visdziļāko paldies tiem labajiem un atsaucīgajiem cilvēkiem, kuri, spēkus un laiku nežēlodami, rūpējās, lai šī diena Zemgales pusē izvērstos spraīga un saturīga, kā to ir pelnījis cilvēks, kura vārds uz mūžiem ir ierakstīts mūsu tautas atmiņā.

M. KRONBERGS

Neatkarība. — 1991. — 22.—28. aug.

48.

LNNK valdes aicinājums Latvijas Republikas Augstākajai Padomei pasludināt pilnīgu Latvijas Republikas neatkarību

1991. g. 19. augustā

Nemot vērā, ka PSRS centrālās konstitucionālās varas struktūru darbība ir pārtraukta un varu sagrābusi militārā hunta,

LNNK uzskata, ka turpmāk nav nozīmes 1990. gada 4. maija deklarācijā «Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu» noteiktajam pārejas periodam, un aicina Latvijas Republikas Augstāko Padomi pasludināt pilnīgu Latvijas Republikas neatkarību.

Visvaldis LĀCIS,
LNNK priekšsēdētājs

Neatkarība. — 1991. — 22.—28. aug.

49.

LNNK valdes paziņojums LNNK dalībniekiem, visiem Latvijas Republikas neatkarības piekritējiem

1991. g. 19. augustā

1. Militāra režīma ieviešanas gadījumā Latvijā LNNK aicina īstenot nevardarbīgo pretošanos. Ja no Rīgas vairs nepienāk demokrātisko spēku informācija, aicinām nevardarbīgo pretošanos veikt patstāvīgi.
2. Pretošanās okupantiem jābūt atbilstoši okupantu rīcībai, neizslēdzot iespēju streikot.
3. LNNK aicina visus jebkuros apstākļos piedalīties 23. augusta Baltijas *Liesmojošā ceļa* akcijā.
4. Jebkura sadarbība ar apvērsuma rīkotājiem un to varas struktūrām uzskatāma par līdzdalību šai noziegumā.

Visvaldis LĀCIS,
Latvijas Nacionālās neatkarības
kustības priekšsēdētājs

Neatkarība. — 1991. — 22.—28. aug.

50.

Latvijas Republikas konstitucionālais likums «Par Latvijas Republikas valstisko statusu»

Rīgā 1991. g. 21. augustā

Apzinoties savu atbildību tautas priekšā, ņemot vērā 1990. gada 4. maija deklarāciju «Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu», 1991. gada 3. marta Vislatvijas tautas aptaujas rezultātus un to, ka 1991. gada 19. augustā PSRS valsts apvērsuma rezultātā ir beigušas pastāvēt PSRS konstitucionālās valsts varas un pārvaldes institūcijas un nav iespējams realizēt 1990. gada 4. maija deklarācijas «Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu» 9. punktu par Latvijas Republikas valstiskās neatkarības atjaunošanu sarunu ceļā,

- Latvijas Republikas Augstākā Padome nolemj:
1. Noteikt, ka Latvija ir neatkarīga, demokrātiska republika, kurā Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai un kuras valstisko statusu nosaka Latvijas Republikas 1922. gada 15. februāra Satversme.
 2. Atzīt par spēku zaudējušu 1990. gada 4. maija deklarācijas «Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu» 5. punktu, kas noteica pārejas periodu Latvijas Republikas valsts varas atjaunošanai *de facto*.
 3. Līdz okupācijas un aneksijas likvidēšanai un Saeimas sasaukšanai augstāko valsts varu Latvijas Republikā pilnībā realizē Latvijas Republikas Augstākā Padome. Latvijas Republikas teritorijā ir spēkā tikai tās augstāko valsts varas un pārvaldes institūciju likumi un lēmumi.
 4. Konstitucionālais likums stājas spēkā ar tā pieņemšanas brīdi.

Latvijas Republikas Augstākās Padomes priekšsēdētājs A. GORBUNOVS
Latvijas Republikas Augstākās Padomes sekretārs I. DAUDIŠS

Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs. — 1991. — 21. okt.

Romāns PUSSARS

Pacel, draugs, skatu uz brīvības tēlu,
Ticību glabā un nenolaid rokas:
Latviju atjaunos — agri vai vēlu.
Veltas nav kritušo varoņu mokas!
Uzskatot zeltaino trīszvaigžņu gaismu,
Atceries Tēvzemi bēdās un postā!
Vēl jau rit ciņa ar tumsu un baismu!
Nestāv vēl miera un laimības ostā!
Zobens pār Latvijas vairogu staro,
Māte mūs uzlūko droša un stalta:
Kamēr vien latvji par brīvību karos,
Nerietēs saule, kas akmeni kalta!

51.

LNNK valdes lēmums par Latvijas Republikas Augstākās Padomes darbību pēc konstitucionālā likuma «Par Latvijas Republikas valstisko statusu» pieņemšanas

1991. g. 22. augustā

Sakarā ar 21. augusta konstitucionālo likumu «Par Latvijas Republikas valstisko statusu», kā arī valsts apvērsuma sagrāvi situācija Latvijā ir mainījusies. Vairs nav iespējams atlikt līdz

šim novilcinātu jautājumu risināšanu. Tāpēc LNNK valde aicina Latvijas Republikas Augstāko Padomi:

1. Nekavējoties pieņemt konstitucionālo likumu «Par valsts varu deokupācijas un dekolonizācijas periodā» un atcelt LPSR konstitūciju.
2. Nekavējoties atjaunot pilsoņa tiesības LR pilsoņiem un to pēcnācējiem.
3. Par LR ārpolitikas pamatuzdevumu starptautiskā līmenī uzskatīt LR pilnīgu deokupāciju un dekolonizāciju, arī jautājumu par PSRS armijas un citu militāro struktūru pilnīgu izvākšanu.
4. Organizēt reālu LR valsts un pilsoņu aizsardzības sistēmu, paredzot tai budžeta finansējuma krasu palielināšanu.
5. Nekavējoties pārtraukt jebkādu LR valsts struktūru sadarbību ar PSRS VDK, panākt tās pilnīgu likvidāciju. Veidot LR drošības dienestu, nepieļaujot tajā iekļaut bijušos PSRS VDK darbiniekus.
6. Likvidēt vietējo padomju vēlēšanu apgabalus no karavīriem, anulējot mandātus šiem deputātiem.

Neatkarība. — 1991. — 29. aug. — 4. sept.

Romāns PUSSARS

Kas mierīgu dzīvi joprojām vēl ārda?

Kam upuru asinis mirkušas rokas?

Kas turas pie lāstiem sen apkrauta vārda,

Ko dzirdot nāk prātā mums nāve un mokas?

Tas, draugi, ir komunisti!

Kas mīdījis kājām jau desmitiem gadu

Gan cilvēku godu, gan tiesības svētas?

Kas miljonus kāvis ar briesmīgu badu

Un iecirtis tautā tik nāvīgas rētas?

Tas, draugi, ir komunisti!

Kas asinsdarbus ir veicis ar smaidu,

Nav izjutis sirdī ne mazākā kauna?

Kas sējis starp cilvēkiem velnišķu naidu,

Līdz vairums vairs neatšķir labu no ļauna?

Tas, draugi, ir komunisti!

Kas plātījis vienmēr, ka mīlējis tautu,

Bet dzinis to verdzības jūgā kā lopu?

Kas tādēļ, lai cilvēkus garīgi grautu,

Ir piepratis izmantot degvīna stopu?

Tas, draugi, ir komunisti!

Kas tautai kā parazīts labumu sūcis?

Kas zadzis un blēdījis gluži bez sāta?

Kam gulaga lēģeros vergu nav trūcis?

Kam čekistu pieredze diezgan jau krāta?

Tas, draugi, ir komunisti!

Kas tautu pret tautu mēdz rīdīt kā zvērus,

Lai partija nezaudē sagrābto varu?

Kas allaž, kā smeļies, ir «pieņēmis mērus»,

Kad apspiestie pauduši brīvības garu?

Tas, draugi, ir komunisti!

Kas bailes no paaudzes paaudzē viesa,

Līdz dvēsele jutās, kā durta uz mieta?

Ko sodīs reiz bargākā pasaules tiesa?

Kam vēstures mēslos būs pelnītā vieta?

Tas, draugi, ir komunisti!

Par Kangaru dēvējams,

Par Jūdasi nosaucams,

Tas, draugi, ir komunisti!

Dzejolis rakstīts naktī pirms 1991. gada 23. augusta, nezinot, vai likumdevēji pieņems savlaicīgu, skaidru un pietiekami iedarbīgu lēmumu par kompartiju.¹¹

52.

Latvijas Nacionālās neatkarības kustības aicinājums LNNK deputātiem un visām pašvaldībām atbalstīt viedokli, ka Saeimas vēlēšanās var piedalīties tikai Latvijas Republikas pilsoņi*

1991. g. 31. augustā

Pēc neatkarības pasludināšanas Madonas rajona tautas deputātu padome ir pieņēmusi rezolūciju — «Aicinājumu Latvijas Republikas Augstākajai Padomei», ka Saeimas vēlēšanās var piedalīties tikai Latvijas Republikas pilsoņi — tie, kuriem 1940. gada 17. jūnijā bija Latvijas pilsonība, un to pēcnācēji.

LNNK padome sakarā ar rajona TDP rezolūciju aicina:

1. LNNK deputātus vietējās pašvaldībās ierosināt izskatīt Madonas rajona TDP rezolūciju savās pašvaldībās.
2. LNNK aicina visas Latvijas Republikas pašvaldības atbalstīt madoniešu iniciatīvu un pieņemt līdzīgas rezolūcijas — aicinājumus un nosūtīt tos Latvijas Republikas Augstākajai Padomei.

Neatkarība. — 1991. — 5.—11. sept.

** Pieņemts LNNK padomes sēdē.*

LNNK Zviedrijā aicinājums Latvijas Republikas pilsoņiem

1991. g. 3. septembrī

Okupētās Latvijas pašpārvalde — LPSR Augstākā Padome — savā 1990. gada 4. maija Neatkarības deklarācijā pasludināja Latvijas iedzīvotājiem un visai pasaulei, ka stājas pie juridiski joprojām pastāvošās, 1918. gada 18. novembrī proklamētās Latvijas Republikas reālā valstiskuma atjaunošanas.

Caur savu 1991. gada 21. augusta konstitucionālā likuma «Par Latvijas Republikas valstisko statusu» 1. punktu bijusī Latvijas okupācijas pašpārvalde ir kļuvusi par 1918. gadā proklamētās Latvijas Republikas pagaidu valdību.

Vienlaikus tas nozīmē, ka AP un valdība nevar izdarīt pārmaiņas 1918. gada Latvijas Republikas valstiskumu nosakošajos normatīvos:

- nevar grozīt Satversmi;
- nevar grozīt Latvijas Republikas robežas;
- nevar nedz atcelt, ievēdot tā saukto «nulles» variantu, nedz grozīt Latvijas Republikas pilsonības institūciju.

Kā LR pagaidu valdības un AP tiešos uzdevumus mēs saskatām:

- panākt Krievijas—Latvijas 1920. gada 11. augusta līguma un tam sekojošo analogisko līgumu un vienošanos spēkā esības atjaunošanos uz laiku, kad LR pilsoņu vēlēta Saeima varēs lemt par šo līgumu tālāko likteni.

Izejot no minēto līgumu spēkā atjaunošanas principa un ANO atzītas prakses līdzīgos gadījumos, panākt (noslēgt) vienošanos, kas nosaka kārtību un termiņus praktiskai okupācijas izbeigšanai, konkrēti:

- a) okupācijas militāro spēku, pārvaldes orgānu un represīvo institūciju izvākšanu;
- b) Latvijai nelikumīgi atsavinātās ziemeļaustrumdaļas atpakaļiekļaušanu LR teritorijā;
- c) veikt priekšdarbus starptautiska tribunāla sarīkošanai Padomju savienības noziegumu izmeklēšanai Latvijas Republikas okupēšanas laikā;
- d) visu bijušo Padomju savienības militāro institūciju un bāzu demontāžu un izvešanu uz Krieviju;
- e) pagaidu noteikumus kārtībai, kādā abās valstīs — Krievijā un Latvijā — esošās otras valsts pilsoņi saņem SAVAS VALSTS PILSONĪBU apliecināšanas pases;
- f) pagaidu noteikumus par kārtību, kādā pārvietotās personas, kas nekavējoties vēlas atgriezties dzimtenē, saņem nepieciešamo pabalstu un «starta kapitālu» dzīves uzsākšanai pēc atgriešanās dzimtenē.

LNNK Zviedrijā aicina visus Latvijas Republikas pilsoņus pastāvīgi sekot LR AP un LR valdības slēgto līgumu tiesīgumam, kompetentam garam un saturam. Prasīt, lai netiktu slēpti līgumi un to pielikumu teksti. Lai netiktu šo līgumu veidā izdarīti konstitucionāla rakstura grozījumi. Lai līgumi pirmām kārtām vērstos okupācijas palieku visātrākās izvešanas no LR teritorijas virzienā.

Atcerieties! Nevar efektīvi atjaunot Latvijas Republiku, kamēr tā faktiski vēl okupēta!

Neatkarība. — 1991. — 17.—22. okt.

54.

LNNK Talsu apriņķa nodaļas valdes aicinājums aktivizēt kustības darbu

1991. g. 7. oktobrī

Pasludinātās pārejas perioda beigas un LR neatkarības atzīšana no daudzām valstīm pasaulē vēl neatrisina visas problēmas, kuras bija līdz 21. augustam. Pašreizējie notikumi rāda, ka 1918. gada 18. novembrī dibinātās LR un 1922. gada Satversmes atjaunošana tiek apdraudēta.

Ir pasludinātas noziedzīgas organizācijas, bet represiju vadītāji un to izpildītāji joprojām netiek saukti pie atbildības.

Daudzos gadījumos zemes komisijas rikožas pretlikumīgi un nekorekti pret faktiskajiem īpašniekiem; izmantojot pašreizējo situāciju, alkātības vadīti, vadītāji dažos uzņēmumos, dažādi variējot, iegūst līdzekļus savām personiskajām vajadzībām.

Zemessargu rindās cenšas iekļūt KP funkcionāri un bijušie «iznīcinātāji». Pie varas visu līmeņu padomēs cenšas iekļūt un noturēties nacionālkomunisti, kuru mērķi visiem ir zināmi.

Laikā, kad AP ar 47 deputātu lēmumu bez augstākās suverēnās valsts varas nesējas — Latvijas tautas lēmuma gatavojas sev piesavināties tiesības izmainīt pilsoņu kopumu, šī Saeimas tiesību pārņemšana ir patvaļīga un nekonstitucionāla. Līdz ar to ir nesaprotama sabiedrības daļas aktivitātes samazināšanās, piedaloties visās dzīves sfērās.

Ņemot to visu vērā, nodaļas valde aicina kustības dalībniekus nepārtraukt savu darbību, bet par jaunu ieslēgties tās rindās un, vadoties pēc LNNK statūtiem un programmas, izvest plašu izskaidrošanas darbu saviem kaimiņiem, draugiem un visiem tiem, kuriem rūp Latvijas nākotne.

Atcerieties mūsu atbrīvošanas sākuma gaišo mērķi — 1918. gada 18. novembra LR atjaunošanu!

Neatkarība. — 1991. — 17.—22. okt.

LNNK padomes lēmums par Latvijas Republikas Augstākās Padomes darbību*

1991. g. 9. novembrī

LNNK konstatē, ka pašlaik LR AP galveno jautājumu īstenošanā noteicošās ir PSRS pilsoņu balsis. Tā, galvenokārt PSRS pilsoņi panāca izvēli par labu Lagzdiņa variantam pilsonības jautājumā¹², mantinieku loka sašaurināšanu likumu projektos par namīpašumu denacionalizāciju un pilsētu zemes reformas ieviecināšanu.

LNNK padome uzskata, ka

— PSRS pilsoņiem nav nekādu tiesību lemt par LR pilsoņu īpašumu un pilsonību.

LNNK padome konstatē, ka formāli vienotās LTF frakcijas pastāvēšana pašlaik kavē demokrātisko procesu attīstību Latvijā, un aicina savus deputātus ar iespējamiem domubiedriem nekavējoties veidot atsevišķu frakciju Augstākajā Padomē.

LNNK padome pieprasa Latvijas Republikas pilsoņiem Augstākajā Padomē

- konsekventi ievērot likumīgo īpašnieku intereses denacionalizācijas jautājumos;
- atzīt objektīvo divpavalstniecību LR pilsoņiem, kuri pēc 1940. gada 17. jūnija nokļuvuši trimdā;
- nepieļaut vēlēšanas ar PSRS pilsoņu piedalīšanos vakantajos AP apgabalos.

Neatkarība. — 1991. — 13.—19. nov.

* Pieņemts LNNK padomes sēdē.

LNNK valdes paziņojums par pilsonības jautājumiem Latvijas Republikā

1992. g. 16. janvārī

Pašreizējā LR likumdošana neregulē Latvijā dzīvojošo citu valstu pilsoņu tiesisko statusu. Tomēr likumdošanas praksē tiek lietots termins «pastāvīgie iedzīvotāji». Nākamais loģiskais solis var būt pastāvīgo uzturēšanās atļauju piešķiršana visiem pastāvīgi pierakstītajiem. Tādā gadījumā par pastāvīgajiem iedzīvotājiem kļūs arī LR dislocēto PSRS militārpersonu ģimenes locekļi un vēlāk saskaņā ar starptautiskajām tiesībām par ģimeņu apvienošanu arī pašas militārpersonas. Līdz ar PSRS sabrukumu beidz eksistēt PSRS pilsonības institūcija un Latvijas teritorijā dzīvojošie «pastāvīgie iedzīvotāji» kļūst par bezpavalstniekiem, kas tiem var izrādīties izdevīgāk nekā pieprasīt Krie-

vijas vai kādas citas NVS valsts pilsonību. Saskaņā ar starptautiskajām tiesībām Latvijas teritorijā legāli pastāvīgi dzīvojoša bezpavalstnieka bērns automātiski ir LR pilsonis. Faktiski pastāvīgo uzturēšanās atļauju piešķiršana visiem Latvijas iedzīvotājiem nozīmē mazliet atlikta «0» varianta realizāciju pilsonībā, jo pilsonības piešķiršana pastāvīgi dzīvojošajiem bezpavalstniekiem būtu tikai laika jautājums. Tāpēc LNNK uzskata par nepieciešamu:

- 1) veidojot iedzīvotāju automātiskās uzskaites sistēmu (iedzīvotāju reģistru), nav pieļaujams piešķirt pastāvīgas uzturēšanās atļaujas visiem Latvijā pierakstītajiem — pašlaik var piešķirt vienīgi termiņa uzturēšanās atļauju vai iedzīvotāju identifikācijas kodu;
- 2) nekavējoties pastāvīgās uzturēšanās atļaujas var piešķirt personām, kuras, nebūdamas LR pilsoņi, legāli pastāvīgi dzīvoja LR teritorijā līdz 1940. gada 17. jūnijam, un viņu pēcnācējiem, kā arī LR pilsoņu dzīvesbiedriem, kuri nav LR pilsoņi, ja laulībā nodzīvoti vismaz 10 gadi, un latviešu izcelsmes personām;
- 3) līdz Saeimas vēlēšanām nav pieļaujama pastāvīgo uzturēšanās atļauju izsniegšana, izņemot 2. punktā minētās personas;
- 4) jautājums par Latvijā dzīvojošo bijušās PSRS pilsoņu, īpaši par personu, kas šeit iebrukušas kā militārpersonas, repatriāciju risināms starpvalstu līmenī;
- 5) pašlaik nepieciešams paātrināt gan likumdošanas aktu izstrādi, gan arī praktiskos pasākumus, lai veicinātu esošā Latvijas Republikas pilsoņu kopuma apzināšanu un visu Latvijā dzīvojošo reģistrāciju. Nepieciešams iedalīt vajadzīgos budžeta līdzekļus iedzīvotāju reģistram, kā arī paātrināt Latvijas Republikas pasu izgatavošanu;
- 6) pašlaik kā pilsonību apliecinājoši dokumenti izmantojamas Latvijas Republikas Pilsoņu kongresa izdotās pilsoņu apliecības. LNNK valde aicina pilsoņus saņemt šīs apliecības;
- 7) Latvijas Republikas iedzīvotāju tiesiskā statusa galīgs risinājums ir esošā Latvijas Republikas pilsoņu kopuma ievēlētas Saeimas kompetencē.

Neatkarība. — 1992. — 22.—28. janv.

57.

LNNK organizētās tautas demonstrācijas par okupācijas karaspēka tūlītēju izvešanu no Latvijas Republikas rezolūcija*

Rīgā 1992. g. 22. februārī

Mēs uzskatām, ka pātiesi neatkarīgu Latvijas valsti, kas spētu nodrošināt latviešu nācijas izdzīvošanu un brīvu attīstību,

kā arī varētu kļūt par līdztiesīgu partneri Eiropas valstu saimē, iespējams atjaunot tikai pēc

— tūlītējas Baltijas valstu austrumu robežas slēgšanas un

— visa okupācijas karaspēka izvešanas no Latvijas.

Mēs aicinām Krievijas valdību izvest visu savu okupācijas karaspēku no Latvijas līdz šī gada beigām, tā parādot cieņu starptautiskajām tiesībām un Latvijas valstij.

Mēs aicinām visas pasaules brīvību mīlošās tautas un valstis stingri atbalstīt mūsu taisnīgās prasības.

Mēs prasām, lai LR AP un MP konsekventi īstenotu šo latviešu tautas gribu.

Mēs aicinām visu Latvijas tautu vienprātīgi pievienoties šīm prasībām.

Neatkarība. — 1992. — 26. febr.—3. marts.

** Rezolūcija pieņemta 22. februārī plkst. 13.00 pie Brīvības pieminekļa.*

58.

LNNK padomes lēmums sakarā ar Krievijas armijas izvešanu un Valodu likuma īstenošanu

[1992. g. augustā]

1. Atbildot uz Latvijai piesūtīto Krievijas valsts vadītāju nekautnīgo ultimātu¹³, visām LNNK nodaļām pieprasīt, lai Latvijas Republikas Augstākajā Padomē tiktu pieņemts Krievijas armijas izvešanas grafiks, un saskaņā ar to panākt, lai viņu teritorijās atrodošās pašvaldības izbeigtu jebkādu Latvijā esošā Krievijas karaspēka daļu, kas nepakļaujas šim grafikam, apgādi ar pārtiku, ūdeni, elektrību un nesniegtu tām nekādus komunālos pakalpojumus.
2. Lai palīdzētu praktiski realizēt valsts Valodu likuma stāšanos spēkā Latvijā, LNNK nodaļām savās dzīvesvietās organizēt dublējošo (krieviski rakstīto) apdzīvoto vietu, ielu, iestāžu utt. nosaukumu likvidēšanu.

Nacionālā Neatkarība. — 1992. — 1.—7. sept.*

** Laikraksts sāk iznākt no 1992. g. 19. augusta.*

59.

LNNK valdes lēmums sakarā ar komunistisko organizāciju atjaunošanos Latvijā

1992. g. 21. septembrī

Ir noticis Latvijas Komunistiskās partijas (LKP) jeb — tagadējā nosaukumā — Latvijas Komunistu savienības (LKS) atjaunošanas saiets.

Ievērojot to lomu, kāda PSKP (LKP) ir bijusi Latvijas vēsturē un tās līdzību ar vācu nacionālsociālistisko partiju, kuras darbība ir aizliegta,

LNNK valde nolemj:

1. Aicināt Latvijas Republikas Augstāko Padomi pieņemt likumu, kas aizliedz darboties komunistiskām organizācijām, kuras sludina šķiru cīņu.
2. Mainīt esošo likumdošanu, lai personām, kas pārkāpj aizliegumu, piemērotu attiecīgus sodus.
3. Aicināt Latvijas Republikas Augstāko Padomi izmainīt esošo likumdošanu, lai nepieļautu līdzīgu recidīvu atkātošanos.

2) *Nacionālā Neatkarība. — 1992. — 22.—29. sept.*

60.

«Pašattīrīšanās»

Publikācija laikrakstā «Nacionālā Neatkarība»

17. oktobris ieies LNNK vēsturē kā diena, kad notika tās attīrīšanās. No LNNK aizgāja tie, kas nespēja piemēroties jaunajām politiskajām kvalitātēm. Aizgāja tie, kuri joprojām dzīvo vārdienā — «dziesmotās» revolūcijas laikā, kuri negrib vai nevar saprast, ka līdz 1991. gada 21. augustam bija cita situācija — Latvija bija iekļauta PSRS sastāvā, un kompartijai bija reāla atklāta vara visās dzīves jomās, un tāpēc bija nepieciešamas masu revolucionārās cīņas formas: mītiņi, piketi, manifestācijas, dažādas rezolūcijas ar prasībām likvidēt to vai citu koloniālisma izpausmi vai panākt vajadzīgās pārmaiņas pakāpeniskai neatkarības atgūšanai. Bet pēc robežšķirtnes — 21. augustā sākās kvalitatīvi jauns nacionālās atbrīvošanās cīņas posms — parlamentārā cīņa, jo Latvija ieguva valstisko neatkarību. Tautas pamatprasība bija sasniegta, un revolūcija beidzās. Mūsu pretinieki šai situācijai bija savlaicīgi sagatavojušies — viņi joprojām saglabā pārsvaru visās valsts struktūrās un realizē savu politiku. Ja mēs Latvijā gribam atjaunot 1918. gada 18. novembra republiku un to veidot kā nacionālu demokrātisku valsti, nevis, pakļaujoties ekskomunistu gribai, pilnīgi jaunu starptautisko tiesību subjektu, kas nestu mums dārgo Latvijas Republikas vārdu, tad ir nepieciešama pavisam cita cīņas taktika — mums, lai sasniegtu savus mērķus, ir demokrātiskā ceļā jāiegūst pārsvars visās valsts pārvaldes struktūrās. Ir jāved tauta pa nacionālās atdzimšanas ceļu, un šai klusajā ikdienas darbā ir ko darīt gan deputātam, gan ierēdnim, gan namamātei, gan biznesmenim — visiem, kuri ar savu ikdienas darbu gan tieši, gan netieši veicina mūsu mērķu sasniegšanu. Saprotams, ka, ejot šo ceļu, vairs neder revolucionārās cīņas for-

mas, tāpēc dažiem šķiet, ka mēs neko nedarām, jo kustības vadībā esot nodevēji. Nevienam uz mītiņiem un piketiem neaicina, tāpēc daži jūtas nodotī un atstāti, jo neatrodas vairs notikumu epicentrā.

Ja mēs sekotu šķeltņieku ideologu Ančāna un Mikosa ieteikumiem, tad mums būtu nemitīgi jāprotestē un jāprasa, līdz kāds «labais onkulis» pasniegs ilgi kāroto nacionālo valsti. Atpūtai no «smagā darba» — superradikālo lozungu saukšanas 17. oktobrī dibinātās organizācijas biedriem ir paredzētas spēlītes «politiskajā smilšu kastītē», veidojot dažādas «pagaidu valdības» un tamlīdzīgas «tīras» institūcijas. [...] Der vēlreiz atgādināt: pagaidu valdība nav tas pats, kas ēnu kabinets. Pagaidu valdība ir starposms starp divām likumīgām valdībām. Tā realizē valsti izpildvaru pēc valsts apvērsuma un pilda pučistu gribu. Ja kāds īsi pirms 5. Saeimas vēlēšanām nopietni organizē pagaidu valdību, tad viņš grib ar militāru spēku gāzt pārejas perioda AP un tās sastādīto MP vai arī Saeimu un tās Ministru kabinetu. Līdz šim Krievijas reakcionāri ir vēltīgi centušies Baltijā sarīkot Piedņestras tipa asinsizliešanu. Tāpēc, lai destabilizētu politisko situāciju (tā virzot notikumus sev vēlamā virzienā), tie, spēlējot uz dažu politikāņu ambīcijām, cenšas radīt pilsoņu kara draudus. To, ka šādas nelikumīgas varas pārņemšanas struktūras var tikt klusībā izveidotas, liecina 18. novembrā savienības biedra Vēbera kunga paziņojums 17. oktobra savienības dibināšanas kongresā: trijstūris Latvijas Komiteja — 18. novembra savienība — aizsargu organizācija tiek pārveidots par četrstūri: Latvijas Komiteja — 18. novembra savienība — aizsargu organizācija un LNNK. Šis kungs ar LNNK domāja ne tikai zālē sēdošos «taisības cīnītājus», bet gan visu organizāciju ar tās struktūrām un politisko ietekmi. Tā kā pašiem no tā visa nekā nav, tad ir liela vēlēšanās izmantot LNNK, slēpties aiz tās vārda. Šim pašam nolūkam kalpo arī aizsargu organizācija, jo Māliņš ar savu Nacionālo gvardi ir sevi pārāk sakompromitējis. Šie kungi ir tālredzīgi — ja varu nav iespējams iegūt ar Pilsoņu kongresa, kādas rīcības koalīcijas vai pagaidu valdības palīdzību, tad «dižvadoņiem» no 18. novembra savienības un 17. oktobra savienības vēl paliek iespēja iekļūt 5. Saeimā, slēpjoties aiz tautā populāru organizāciju vārda.

Pēc 17. oktobrī notikušās LNNK pašattīrīšanās no organizācijas aizgāja «radikāļi» — cilvēki, kuri nespēj piemēroties jaunajām prasībām. Viņiem ir savi uzskati, kā vajag pareizi «taisīt politiku», tādēļ viņi apvienojušies savā organizācijā, pagaidām gan bez nosaukuma. LNNK ar šo grupējumu nav nekā kopīga, lai gan viņu vadoņi pretēji politiskās ētikas normām izmanto kustības vārdu. LNNK dalībnieki atbilstoši savas organizācijas statūtiem iet parlamentārās cīņas ceļu atšķirībā no šiem «lieliniekiem». Šeit saskatāma interesanta vēsturiska paralēle: pirms 90 gadiem no Krievijas sociāldemokrātiem atšķēlās radikāļi V. Uļjanova (Leņina) vadībā un izveidoja boļševiku partiju. Vēsturnieki uzskata, ka boļševiki savā organizācijā bija ievērojamākā mazākumā. Tāpat ir ar «oktobristiem» LNNK.

Arī darbības metodes, lai radītu šo vairākuma šķietamību (dezinformācija, dažādi statūtu pārkāpumi, demagoģija utt.) ir tās pašas vecās. Kad vēsture atkārtojas, tad notiekošais pārvēršas par farsu. [..]

I. Krontals

Nacionālā Neatkarība. — 1992. — 27. okt.—3. nov.

61.

«Kā intereses ir svarīgākas — Krievijas latviešu vai visas latviešu tautas?»

Publikācija laikrakstā «Nacionālā Neatkarība»

Lielu satraukumu latviešos ir izraisījusi pašreizējā kritiskā situācija pilsonības jautājumā.

It kā nekas traks jau nebūtu noticis. Krievijas latvieši pieprasa sev pilsonību pirms Saekmas vēlēšanām — viņi arī ir daļa no latviešu tautas. Turklāt it kā mums labvēlīgi noskaņota daļa. Un tomēr:

nelaide ir tā, ka viņiem «nāk līdzī» neapreķināmi liels cittauniešu skaits, kuru senči (tēvi, vectēvi, vecvectēvi) cariskās Krievijas valdīšanas laikā dzīvoja šeit, — tie, tāpat kā padomju Krievijas atkomandētie partijas darboņi, īstenoja lielkrievu impērijas politiku (paverdzināšanas un genocīda politiku) Latvijā.

Pēc LR Augstākās Padomes 1992. gada 28. oktobra lēmuma iznāk, ka par šo melno darbu, veiktu pret latviešiem un Latviju, kā apbalvojumu viņi saņēms Latvijas Republikas pilsonību. Pietiek pierādīt vai ar goda vārdu apliecināt, ka viņu senči kopā ar Ivana Bargā karaspēku ir iebrukuši Latvijā, dedzinājuši, laupījuši, slepkavojuši, izvarojuši, pēc tam apmetušies šeit uz dzīvi, un Latvijas pilsonība rokā gan. Un tādu, kuru senčiem ir bijušas «darišanas» Latvijā, nebūt nav tik maz — tos var jau rēķināt dažos simtos tūkstošu. Tas par cittauniešiem.

Bet arī tā saucamā Krievijas latviešu grupa nemaz nav tik nevainīga, kā liekas.

Tie, kuri izbrauca uz Krieviju zemes meklējumos, sen jau ir integrējušies vietējā vidē, iedzīvojušies tajā. Latviskums viņos ir lielākoties palicis tālu atmiņu veidā par savu senču kādreizējo izcelšanos.

Citi savukārt ir devušies uz šo zemi, lai kopā ar bolševikiem karotu pret pasaules un līdz ar to arī Latvijas «buržuāziju». Viņi bija tie, kuri īstenoja genocīdu ne tikai pret latviešiem. Viņi bija Ļeņina, Dzeržinska, Staļina un citu «dižās» revolūcijas pīlāru tuvākie un visuzticamākie līdzgaitnieki, un viņu bija pietiekami daudz. Tos varēja sastapt visās plašās Krievijas malās. Viņu pēcnācēji ir tādi kā V. Alksnis un viņam līdzīgie, kuri ignorē gan latviešu valodu, gan latviešu tautas intereses. Un ne tikai ig-

norē, bet aktīvi darbojas pret tām PSKP noziedzīgo ideju un mērķu vārdā.

Un beidzot, neatkarīgas Latvijas idejai it kā lojāli noskaņotā grupa, bet kādai neatkarīgai Latvijai — vispārinātai vai patiesi nacionālai valstij? Šāds jautājums nerodās nejauši, jo tas pats V. Kalnbērza kungs vēl pirms dažiem gadiem neturēja savā institūtā¹⁴ cienā latviešu valodu — tur tika runāts tikai krieviski. Arī dzīvesbiedrei akademiķei R. Kukaines kundzei (Mikrobioloģijas institūts) latviešu valoda sagādā zināmas grūtības, bet Latvijā nodzīvots pietiekami ilgs laiks. Vai tas jau neliecina par zināmu attieksmi pret latvisko?

Tādēļ tiem Krievijas latviešiem, kuri tiešām atbalsta nacionālas valsts atjaunošanu, kuriem sāp latviešu tautas liktenis, būtu jāsaprot, ka viņiem uzticētā nožēlojamā Trojas zirga¹⁵ loma. Viņi bija vajadzīgi tādēļ, lai varētu piešķirt pilsonību plašam komunistu atbalstītāju lokam — tādiem, kuru elks ir Rubiks, Ždanoka, Aleksejevs u. c. Starp citu, panākot šādu lēmuma pieņemšanu, jūs, Krievijas latvieši, saņemsiet karstu pateicību gan no T. Ždanokas, gan no V. Alksņa — nu viņi varēs gan vēlēt, gan tikt ievēlēti, tātad lemt par latviešu un Latvijas likteņiem.

Visi šie cilvēki, kuriem nekad nav bijusi juridiski noformēta (ar 1919. gada Pavalstniecības likumu viņiem bijušas tiesības to darīt) Latvijas pilsonība, tagad bez jebkādas pārbaudes (valodas, vēstures, Satvērsmes zināšanām), bez lojalitātes apliecinājuma var iegūt LR pilsonību. Ir likvidēti visi šķēršļi, kas šo jautājumu risināšanā pirms tam viņiem sagādāja pamatīgas galvassāpes. Pilsonības jautājums — latviešu tautas izdzīvošanas jautājums.

Vai drīkst to pakļaut šauras iedzīvotāju grupas interesēm?

P. S. Atskan saucieni, ka pie visas šīs situācijas ir vainīgs iedzīvotāju reģistrs. Patiesībā tikai reģistra darbinieku un Pilsonības un imigrācijas departamenta vadības stingrā nostāja neļauj šī lēmuma praktisko realizēšanu.

Ar saviem parakstiem protestēsim pret šā lēmuma pieņemšanu un panāksim tā anulēšanu.

Lai mūsu paraksti saka «nē» jebkādam mēģinājumam paplašināt LR pilsoņu loku pirms Saeimas vēlēšanām.

M. VITOLA

Nacionālā Neatkarība. — 1992. — 24.—30. nov.

62.

«Instrukcija, kā sadalīt nacionālās organizācijas» Publikācija laikrakstā «Nacionālā Neatkarība»

I. Sadalīšanās iemesls nedrīkst būt slikta programma, gluži otrādi — jāatzīst, ka programma ir laba. Iemesliem ir jābūt:

1) nedemokrātiski statūti (piemēram, ja statūti paredz priekšsē-

nu dētāju, jācinās pret šādu amatu, ja priekšsēdētājs nav paredzēts, tad noteikti jāuzstāj, ka šāds amats nepieciešams);

2) kāds no organizācijas vadības (priekšsēdētājs, vietnieks, biroja vadītājs utt.) ir: a) komunisti; b) čekisti; c) deputāti; d) blēdis (vislabāk a) — d) kopā);

3) organizācijas vadība ir nedemokrātiska un apspiež opozīciju.

II. Jāizveido domubiedru grupa, kas atbalsta iepriekšējā punktā minētos iemeslus, un tad jāpieprasa:

1) sasaukt organizācijas ārkārtas kongresu;

2) izslēgt no organizācijas visus komunistus, čekistus, deputātus un blēžus. Šajā gadījumā nevajadzētu kautrēties, ja vairākums no šķēlējiem paši ir komunisti — viņi ir labi komunisti, un uz viņiem iepriekšminētais neattiecas.

III. Ļoti svarīgi ir atdalītajai organizācijas daļai paturēt organizācijas nosaukumu, tādējādi panākot, ka pastāv 2 organizācijas ar vienādiem nosaukumiem. Jāpostulē, ka notikušais nav šķelšanās, bet tikai dabīga organizācijas attīrīšana no: a) komunistiem; b) čekistiem; c) deputātiem; d) blēžiem.

Gadījumā, ja veco nosaukumu paturēt nekādi neizdodas, jaunajam jābūt maksimāli vecajam.

IV. Publiski jāpaziņo, ka atdalītās organizācijas galvenais uzdevums nav pašiem iekļūt Saeimā, par kuru nesavtīgam demokrātam, protams, nevar būt ne mazākās intereses, bet gan panākt, lai Saeimā neiekļūtu: a) komunisti; b) čekisti; c) deputāti; d) blēži no vecās organizācijas.

V. Publiski jāpaziņo, ka atdalītā organizācija iestājas par plašas nacionālo spēku koalīcijas veidošanu, vienlaikus secinot, ka ne ar vienu konkrētu organizāciju šo koalīciju veidot nevar, jo visās citās pie varas ir: a) komunisti; b) čekisti; c) deputāti; d) blēži.

VI. Gadījumā ja pēc 1.5. punktu realizēšanas kāda no abām daļām ir par daudz liela, viss iepriekš minētais jāatkārto.

Agents 1811

Nacionālā Neatkarība. — 1992. — 1.—8. dec.

63.

Aicinājums latviešu leģiona 50. gadadienā

[1993. g. martā]

Liec zobenu zem galvas

Un dziļi neiemiedz.

Tavs gods un tēvu zeme

Tevis acis aizvērt liedz.

(Andrejs EGLITIS)

1993. gada 16. martā — latviešu leģiona dienā — atzīmēsīm leģiona 50. gadadienu.

Latvijas armija savulaik izcīnīja Latvijas neatkarību, bet otrajā pasaules karā tā politisku apstākļu dēļ nepaguva ar ieročiem aizsargāt Latviju pret sarkano vandaļu agresiju. Nācijas lepnumu — armiju — sagrāva bez cīņas, tās vadību iznīcināja. Pēc komunistu padzīšanas vairākums virsnieku, instruktoru un karavīru stājās brīvprātīgo vienībās cīņai pret iespējamo padomju okupācijas recidīvu. Viņi veidoja kodolu 1943. gada februārī dibinātajam latviešu leģionam, kuru karavīru lielākā daļa bija brīvā Latvijā dzimušie un uzaugušie jaunieši.

150 000 — zem ieročiem. Reta tauta otrajā pasaules karā atdeva par karavīriem tik lielu daļu savu vīru un jaunekļu.

40 000 no viņiem nolika galvas drosmīgā cīņā par savas tautas dzīvību pie Volhovas, Opočkas, Mores, Kurzemes cietoksnī, prūšu klajos un citur. Pēc kara padomju gūstā nonākušie izgāja ciešanu ceļu Kolimā, Vorkutā un citās nometnēs. Tūkstoši neatgriezās. Dzīvos 45 gadus diskriminēja un apmeloja.

Taču, tautas trešajai atmodai sākoties, sirmie, nesaliektie vīri atkal bija priekšgalā — gan janvāra barikādēs, gan politiskajā cīņā par Latvijas neatkarību un savas tautas godu.

Latviešu leģiona karavīri kā otrajā pasaules karā, tā arī tagad cienīgi turpinājuši 18. novembra Latvijas brīvības cīņtāju tradīcijas. Tālab ir pamatoti latviešu leģionu uzskatīt par Latvijas nacionālās armijas turpinājumu ar visiem no tā izrietošajiem secinājumiem.

16. martā nolieksim galvas, par Latviju kritušos un nomocītos leģiona varoņus pieminot, novērtēsim latviešu leģiona lomu Latvijas brīvības cīņu vēsturē, atdosim pelnīto godu tiem, kuri gāja cīņā par tautas dzīvību, sev neprasot nekā.

No zemes šis mēs izauguši esam,

Par zemi šo mums galvas jānoliek.

(Leonīds BREIKSS)

Latvijas Nacionālā karavīru biedrība,
«Daugavas vanagi»,
Latviešu virsnieku apvienība,
Latvijas politiski represēto apvienība,
Latvijas Nacionālā neatkarības kustība,
Latvijas zemessardze,
Latvijas Kara muzejs,
Latvijas Brāļu kapu komiteja.

Nacionālā Neatkarība. — 1993. — 3.—9. marts.

64.

E. Berklava viedoklis par aktuāliem jautājumiem

5. Saeimas vēlēšanu sakarā

Kā panākt stabilitāti un dzīves augšupeju?

[1993. g. martā]

Visdrīzākajā laikā pilnīgi jāaizvāc okupētājvalsts bruņotie spēki.

Kā to panākt

1. Ar neatlaidīgiem, diplomātiskiem pieprasījumiem ANO institūcijās, Eiropas parlamentā un padomē, arī citās starptautiskās organizācijās un valstsvīru sarunās ar Krieviju.
2. Panākot šī jautājuma apspriešanu divpusējās sarunās ar Eiropas valstīm, ieskaitot mazās valstis, un arī ar aizokeāna valstīm.
3. Izvirzot ļoti stingras prasības okupētājvalsts bruņoto spēku garnizoniem Latvijā, tā padarot armijas daļu paturēšanu Latvijā neiespējamu:
 - a) līdz minimumam samazināt viņu aizņemto teritoriju;
 - b) par armijnieku rīcībā esošo teritoriju uzlikt dārgu apmaksu cietā valūtā;
 - c) prasīt apmaksu par nodarītajiem kaitējumiem un teritorijā priekšzīmīgu kārtību;
 - d) uzlikt augstu maksu cietā valūtā par ūdeni, elektrību, apkuri un visiem citiem komunālajiem pakalpojumiem;
 - e) neatļaut apmesties uz pastāvīgu dzīvi Latvijā nevienam militāristu ģimenes loceklim.

Pamatojoties uz starptautiskiem dokumentiem, atklāti pieprasīt un visiem iespējamiem līdzekļiem sekmēt okupācijas laikā iesūtīto un ieceļojušo cittautiešu — nepavalstnieku — aizbraukšanu no Latvijas, nekavējoties ieviest stingru vīzu režīmu tiem, kuri vēlas iebraukt Latvijā.

Sajā nolūkā:

1. Noslēgt repatriāciju veicinošus līgumus ar Krieviju, Ukrainu, Baltkrieviju un emigrāciju veicinošus līgumus ar mazapdzīvotajām aizokeānu un aizjūru valstīm, kuras ir ieinteresētas iedzīvotāju skaita palielināšanā.
2. Arvien palielināt prasības ievērot likumu par valsts valodu visās jomās, uzliktot naudas sodu, pārceļot mazāk apmaksātos amatos vai pilnīgi atbrīvojot no ieņemamā amata; likvidēt divvalodību sadzīvē.
3. Skaidrot atklāti cittautiešiem — LR pilsoņiem un nepilsoņiem — viņu tiesības tagad un nākotnē. Cittautiešiem, kas ir LR pilsoņi, jābauda pilnīga vienlīdzība visās jomās ar LR pilsoņiem — latviešiem. Daļai cittautiešu, kas pašreiz nav LR pilsoņi, Saeima, jādomā, piešķirs pilsonību individuāli, izlases kārtībā, izvirzot stingras prasības, kā tas notiek brīvās pasaules valstīs.
4. Veicinot patriotisko audzināšanu skolās un izmantojot televīziju, radio un preses izdevumus, vairot latviešos pašapziņu, pašlepnumu, patriotisma jūtas.
5. Cittautiešiem, kas paliks uz pastāvīgu dzīvi Latvijā kā potenciāli LR pilsoņi, nodrošināt iespēju lietot savu valodu, kopt kultūru, mācīties vispārizglītojošās skolās savā valodā, biedroties savās nacionālās kultūras un cita veida sabiedriskās organizācijās, kā arī nodrošināt vienlīdzīgas tiesības sociāli ekonomiskajā un sadzīves jomā.

Lielu vērību veltīt ekonomiskajai attīstībai.

Lauksaimniecisko ražošanu un lauku amatniecību noteikt par prioritāru tautsaimniecības nozari.

Lai tā par tādu kļūtu, nepieciešams:

1. Atjaunot zemes grāmatu likumu un nostiprināt īpašuma tiesības uz zemi, pakāpeniski panākot zemes un uz tās atrodošos ēku īpašuma apvienošanu.
 2. Atjaunot hipotēku bankas darbību, tādējādi nodrošinot zemnieku ilgtermiņa kredītišanu, iekļājot nekustamo īpašumu.
 3. Decentralizējot pārstrādājošās rūpniecības uzņēmumus, uzlabot to tehnoloģiju un radīt patērētājiem un ražotājiem izdevīgus tirdzniecības noteikumus.
 4. Panākt lauksaimniecības mašīnu un darbarīku ražotņu atjaunošanu, nodrošinot lauku saimniecības ar pirmās nepieciešamības darbarīkiem.
 5. Atjaunot lauku viensētas kā latviešu nācijai raksturīgu dzīvesveida elementu, augoša bezdarba apstākļos nodrošinot pamatiedzīvotājiem darbu un iztikas avotu.
 6. Tuvākajā laikā ieviest Latvijā savu nacionālo naudu latos kā cietu valūtu.
 7. Sarunās ar Lietuvu un Igauniju panākt, lai tiktu izveidota Baltijas valstu saimnieciska ūnija, apvienošana — sākumā kā brīvas tirdzniecības josla (bez muitas un tirdzniecības ierobežojumiem).
 8. Noteikt stabilu, saskaņotu naudas kursu Baltijas valstīs.
 9. Izstrādāt nodokli un muitas likmju politiku, kas sekmētu:
 - a) ražošanas (jo sevišķi lauksaimniecībā) ieinteresētību, atmaksāšanos;
 - b) Rietumu latviešu kapitāla drīzu atgriešanos Latvijā;
 - c) ārzemju kapitāla ierobežotu, bet garantētu iesaistišanu tautsaimniecībā;
 - d) gatavu izstrādājumu eksportu uz valstīm ar brīvi konvertējamu valūtu, bet stingri ierobežotu jēlvielu eksportu;
 - e) pakalpojumu eksportu (ūdens, gaisa un sauszemes transporta, speciālas ekspertīzes un konsultācijas), tūrisma;
 - f) privātfirmu dalību Latvijas dabas bagātību izpētē un izmantošanā, zinātniskajos pētījumos;
 - g) pakāpenisku valsts centrālā aparāta atbrīvošanu no ražošanas, celtniecības, tirdzniecības un sakaru sistēmas tiešas praktiskas vadīšanas. Valsts darbību šajās jomās pakāpeniski aizvieto ar privātuzņēmēju līgumdarbiem valsts speciālo uzdevumu realizēšanai.
 10. Skolās, sākot no pamatskolas, pastiprināt tautsaimniecības un saimnieciskās ģeogrāfijas mācīšanu, starptautiski plaši lietoto svešvalodu mācīšanu.
- Uzlabot demogrāfisko stāvokli.
- Lai to panāktu:
1. Izglītības, saimniecības, sociālās un veselības aprūpes, nodokļu un valsts sabiedrisko pakalpojumu politikai jāveicina un jā-

nodrošina dzimstības palielināšanās latviešu ģimenēs, tautas skaitliskais pieaugums.

2. Lībiešiem viņu apdzīvotajos rajonos nodrošināt līdzīgas prioritātes kā latviešiem visā valstī, t. i., savas valodas, kultūras un tradīciju saglabāšanas un tālākas attīstības iespējas.

Aktivizēt ārpolitiku.

1. Neatļaidīgi turpināt sarunas ar Lietuvas un Igaunijas valdībām par Baltijas valstu ciešas politiskas savienības izveidošanu, ietverot tajā kopēju aizsardzību ar vienotu virspavēlniecību, kopēju robežapsardzību (savstarpējo robežu apsardzi likvidējot), kopēju sakaru sistēmu, kopīgas tehniskās normas un tamlīdzīgi, bet katrai paturot pilnīgu suverenitāti.
2. Rūpīgi un aktīvi sekot visu mums nedraudzīgo un nelabvēlīgo valstu ārpolitikai un izveidot stingru, možu un principiālu nostāju ANO, Eiropas parlamentā un citās starptautiskās organizācijās, lai operatīvi, argumentēti un agresīvi atspēkotu melus, pārmetumus un prasības, nevis tikai atvairītu uzbrukumus.
3. Ārpolitiku veidot elastīgu un reālu. Mazāk pašauties uz lielvalstu draudzības apliecinājumiem, vairāk pūļu veltīt sadarbībai ar mazāka un vidēja lieluma valstīm, ar Eiropu.
4. Atbalstīt visu tautu un it īpaši agrāk vai vēl tagad Krievijai pakļauto tautu neatkarības centienus.
5. Sevišķi rūpīgi vērot Krievijas ārpolitiku un maiņas tajā.
6. Aktīvi piedalīties starpvalstu un starptautiskajās organizācijās, kā arī izmantot reprezentācijas iespējas.

Vienkāršot valsts pārvaldes un pašvaldību struktūras, padarot tās lētākas.

Sajā nolūkā:

1. Likvidēt liekās un dublējošās institūcijas.
2. Vienkāršot likumdošanas un dokumentācijas sistēmu, lai tādējādi samazinātu valsts izdevumus, birokrātiju un atvieglotu tautai ikdienas lietu un vajadzību kārtošānu.

Saeimas un valdības komisijās iesaistīt prasmīgus un godīgus cilvēkus, kas sekmīgi strādā privātos uzņēmumos vai apvienībās.

Eduards BERKLAVS

LVA, 1806. f.

65.

**LNNK padomes paziņojums
Latvijas Republikas Augstākajai Padomei
sakarā ar kaitējumu Latvijas senās pamattautības —
līvu interesēm**

[1993. g. aprīli]

1993. gada 2. aprīlī, tajā pašā dienā, kad Līvu savienība atzī-
mēja savas dibināšanas 70. gadadienu, Talsu pašvaldība pieņē-

musi lēmumu — atdot no okupācijas armijas atgūto Mazirbes jūrskolu kādai SIA «Talsi», lai tur ierīkotu plašu tūrisma uzņēmumu, kas apkalpotu ārvalstniekus.

Tas izdarīts, neņemot vērā nedz vietējo iedzīvotāju viedokli, nedz Līvu krasta administrācijas, nedz jūrniecības un izglītības speciālistu, nedz Līvu savienības, Latvijas ZA, Amatniecības kameras un Vides aizsardzības komitejas pārstāvju domas, ka jūras arodapmācības atjaunošana Mazirbē šā krasta ļaudīm ir dzīvības jautājums, ka iecerētā uzņēmuma ierīkošana būtu nāves spriedums dabai šajā īpaši aizsargājamā teritorijā.

LNNK padome uzskata, ka Talsu pašvaldības lēmums ir drauds Latvijas senās pamattautības — līvu un visu šīs piekrastes iedzīvotāju pastāvēšanai, un lūdz Latvijas AP nekavējoties to pārskatīt attiecīgajās komisijās, piedaloties arī korupcijas un organizētās noziedzības apkarošanas komisijas pārstāvjiem.

LVA, 1806. f.

66.

«Pēcvēlēšanu pārdomas.

Kā mēs lējam ūdeni caurā mucā»

Publikācija laikrakstā «Nacionālā Neatkarība»

Muļķis mācoties no savām kļūdām, gudrais — no citu. Taču nožēlojami būtu neievērot ne vienas, ne otras. Vēlēšanu laiks ir skola gan tautai, gan politiķiem, un es aicinātu visus, kas piedalījās šajā amoka skrējienā¹⁶, dalīties pieredzē un pārdomās par notikušo, sasniegto un zaudēto. Galvenokārt par pēdējo, jo ir skaidrs, kam mūsu sasniegtais rezultāts ir neatbilstošs ieguldītajam darbam un līdzekļiem. Janvārī aptauja rādīja 13% atbalstu LNNK, un vēlēšanās iegūti tikai 13,3%, bet darba aritmētiskais rezultāts ir 0,35%. Patiesi, liela brēka — maza vilna. Var jau mierināt sevi ar domu: ja mēs neko nebūtu darījuši, tad mūsu atbalstītāji būtu varbūt balsojuši par citām — strādīgākām partijām un organizācijām. Tomēr vismaz mani personīgi neatstāj doma, ka noticis kas cits — mūsu vēlēšanu kampaņa bijusi ūdens liešana caurā mucā vai kaut līdzīgs Pēnelopes audeklam¹⁷, kad dienā sastrādāto naktī noārda vai otrādi. Mūsu darbs nesakrājās vienā lielā pozitīvā lādiņā, kas varētu cilvēkiem apliecināt LNNK spēku un prasmi strādāt. Tā vietā plusi dzēsās ar mīnusiem un rezultēja tukšajā «0». Par velti. Atliek piebilst, ka iegūtie 13% ir nevis kļūme un neveiksme, bet tautas dots adekvāts novērtējums mūsu spējām un atbildībai. Mēs vairāk neesam pelnījuši. Un, lai nopelnītu vairāk, mums ir jāsaprot, kādi caurumi bija tajā mucā, ko mēs nespējam piepildīt.

Vēlēšanu laikā daudzkārt tika spriests, ka cilvēki balso par personībām, nevis programmām. Lai gan tas it kā neatbilst vis-

pārpieņemtajai demokrātijas pieredzei, tomēr arī citur pasaulē neviens nebalso tikai par kvalitatīvi aprakstītiem papīriem. Ir pilnīgi dabiski, ka tiek vērtēta politiķa personība, cilvēciskās īpašības utt.

Tieši šis personiskais novērtējums ir tas lielākais caurums, pa kuru aiztecēja vēlēšanu balsis. Ar to es domāju frāzi, kas tautā jau kļuvusi par trafaretu: «Es balsotu par LNNK, bet ...» Aiz šī «bet» stāvēja un turpat arī tagad stāv kolorītā Joahima Zīgerista persona, mazāk, bet tomēr arī Pēteris Tabūns. Seit vairs nelīdz Māra Budovska piedāvātā taktiskā un delikātā formula: «Šis «bet» parāda to, ka jūs patiesībā neesat par LNNK.» Jā, varbūt vecs un iesīkstējis kustības patriots var mierināt sevi ar apsvērumiem, ka LNNK ir iegājusi atklātā cīņā, kurā jāizmanto gan Zīgerista nauda, gan Tabūna populisms. Varbūt šis pārliecinātais kustības veterāns var sajusties pat kā smalks politiskās spēles taktiķis. Vismaz es kādu laiku mēģināju dzēst savu iekšējo nemieru ar šādiem apsvērumiem. Bet nekas jau nedzies. Patiesībā liesmas draud vērsties ugunsgrēkā. Es nerunāšu par to, kas ir skaidrs, — par nekaunīgiem apmelojumiem un safabricējumiem, kas vēlēšanu pēdējās dienās nāca no TV un preses. Tā nav mūsu daļa, un lai sirdsapziņa un tiesa šķir šīs lietas. Bet ir arī kas cits — divainā un muļķīgā pašslavināšanās kampaņa «Latvijas reportāžas», kuru saturu nebija iespējams mainīt un ietekmēt nedz kustības vadībai, kopumā, nedz atsevišķiem, pat Zīgeristam tuviem cilvēkiem. Nav jābūt nekādam īpaši smalkam psihologam un latviešu pazinējam, lai sajēgtu, ka normālu cilvēku tas tikai atbaida un šokē. Un te arī parādās otra lielākā kļūme — nerēķināšanās ar kustību kā koleģiālu savienību, organizāciju, kurā «es» ir pakārtots «mēs». Galu galā šī attieksme parādās arī kopīgā darba pilnīgā ignorēšanā. Padomes loceklis Zīgerists ne reizes nebija pagodinājis ar savu klātbūtni padomes un valdes sēdes. Un mūsu līdzvainā ir tā, ka mēs neesam to prasījuši. Nākamais solis šajās divdomīgajās attiecībās bija «zigjfanu» ceļošana ar autobusiem uz Jelgavu. Smieklīgi un pazemojoši. Neatvairāms skats, kas pat tādām vecām LNNK atbalstītājam kā Juris Kaža lika aizklīst apcerēs par Velmāras republikas¹⁸ bēdīgo galu un pūļa fašisma dzimšanu Latvijā. Jā, cilvēki ir iedzīti izmisumā un tiecas saķert palīdzīgu roku. Un, protams, tikai ar vislielāko cieņu var izturēties pret Zīgerista kunga veikto labdarības darbu. Atliek pieminēt, ka arī Zīgerista komandas darbā negatīvais nicināja ārā to, ko patiešām objektīvi varēja pieņemt kā pozitīvu. Un cilvēki ākstījās un spēlēja līdzī — brauca ar Zīgerista autobusiem uz Jelgavu svītrot Zīgeristu vēlēšanu biļetenā. Bet tas ir nožēlojami un necienīgi. Un man ir kauns par to, ka tas ir bijis, ka šajā ākstībā ir degradēta pirmo vēlēšanu nopietnība un ka mēs kā LNNK esam tur līdzvainīgi. Un kāda gan jēga bija svērt un dalīt kandidātus pa apgabaliem, ja tik vienkārši var apmaksāt autobusus, tādējādi pārdaļot vēlēšanu skaitu. Tā tomēr ir attieksme pret LNNK komandu, un tas ir sliktis pamats Saeimā. Pēdējais piliens visā šajā lietā ir 12. jūnija «Dienā» sludinātie draudi par tautas aicināšanu uz sa-

celšanos, ja tiks apdraudēts Zigerista mandāts Saeimā. Tā nevar rīkoties atbildīgs politiķis un LNNK dalībnieks. Un šī rīcība paliek kā brīdinājums arī pēc tam, kad solījums tomēr ir parakstīts.

Kā rezultātu var atzīmēt divas lietas. Pirmkārt, ir zināmā mērā nomainīta LNNK sociālā bāze — nacionāli domājošo pilsoņu un inteligences vidusslāni ir nomainījis trūkumā grimstošo iedzīvotāju loks, kas meklē palīdzību savā izmisumā. Mūsu uzdevums bija apvienot vienus un otrs, un to mēs neesam spējuši izdarīt. Otrkārt, ir apdraudēta koalīcijas veidošana Saeimā ar lielākajām labā spārna partijām, kuras nevēlas saistīties ar skandalozām personām.

Ir arī vispārīga rakstura problēmas, kas attiecas uz vēlēšanu likumu. Šo situāciju precīzi atainoja «Literatūra un Māksla», citējot Ēzopa fabulu par kamieli: «Tas, kas bija pakaļgalā, nu ir priekšā.»¹⁹ Jā, demokrātijas bija daudz. Vēlētāji, protams, varēja izsvītroties un izkrustiņoties uz nebēdu. Taču šo izpriecu rezultātā Saeimas kvalitatīvais sastāvs, manuprāt, būs zemāks, nekā tas varēja būt. Vēlēšanu likumā turpmāk ir jāpalielina partiju atbildība. Tieši partijai ir jābūt tai, kas nosaka kandidātu reitingu, saraksta kārtību. Un partijai ir jādod tiesības savus deputātus atsaukt, jo pašlaik kandidātu parakstītā solījuma pildīšana ir tikai sirdsapziņas, nevis likuma kontrolē. Demokrātija ir vara, un kā jebkura vara tā ir saprātīgi jāierobežo. Pati kandidātu izvēle un apstiprināšana arī ir jāveic ar lielāku atbildību. Mūsu saraksti varēja būt īsāki, bet labāki, lai nebarotu «parlamentāro purvu», kura veidošanās tāpat ir neizbēgama. Pasaules pieredze liecina, ka vairāk nekā puse parlamentāriešu ir praktiski strādāt nespējīgi un viņu darbība aprobežojas ar roku cilāšanu balsojot (labi vēl, ka tas notiek saskaņā ar frakciju disciplīnu). Pēc AP deputātu vērojumiem, aktīvi strādā 30—40 cilvēki, t. i., viena piektā daļa. Saeimā šo skaitli vajadzētu palielināt, un tas darāms, mainot vēlēšanu likumu un partiju atbildību.

Uzmanību prasa arī vēlēšanu tehnika. Ja blēdīties nebija iespējams ar vēlēšanu aploksnēm, tad šāda iespēja nebija izslēgta ar nenumurētajiem sarakstu biļeteniem. Nebija principiālu šķēršļu, lai vēlā naktī pagurušajā vēlēšanu komisijā nesamainītu kādu partiju biļetenus, vienādu skaitu no vienas noņemot un tādu pašu skaitu citai pieliekot.

Baiba PETERSONE

Nacionālā Neatkarība. — 1993. — 16.—22. jūn.

67.

E. Berklava runa piemiņas mītiņā 1993. g. 14. jūnijā «Vēl nav par vēlu!»

Cienījamie klātesošie!

Varbūt daudziem liksies dīvaini un daudzi man nepiekritīs, bet

es šodien runāju ar sāpošāku sirdi un drūmākām domām nekā šajā pašā vietā un datumā pirms pieciem gadiem.

Kāpēc?

Toreiz mēs pamatoti nosodījām Krievijas imperiālistus un komunistisko režīmu, kas ar masveida represijām gribēja iznīcināt latviešu tautu un arī daļu cittautiešu — visus, kas varētu pretoties krievu imperiālistu mērķiem zem sociālisma karoga.

Mēs prasījām saukt pie atbildības vainīgos. Veikt pasākumus, lai nekad nekas tamlīdzīgs nevarētu atkārtoties.

Ir pagājuši pieci gadi. Kas ir mainījies, kas paveikts? Pārmaiņas ir lielas. Es varētu stāstīt par paveikto. Pieņemtiem noņēmīgiem likumiem un lēmumiem. Tie nebūtu meli.

Taču taisnība ir arī tā,

ka okupācijas valsts armija vēl atrodas Latvijā, ka to pat atsakās izvest, ja neļausim uz mūžīgiem laikiem Latvijā palikt kolonistiem,

ka noziedzīgā kompartija un čeka oficiāli gan ir slēgta, bet pagrīdē turpina darboties,

ka nav notiesāts neviens, kas vadīja un realizēja masveidīgos noziegumus.

Latvijas kompartijas vadonis, kas atklāti aicināja padzīt jaunizveidoto varu un atjaunot veco — komunistisko, ne tikai nav notiesāts, bet tiek turēts komfortablā izolācijā un ievēlēts par Saeimas deputātu. Pat slepkavību organizētājs Parījonovs un viņa palīgi tiks atdoti Krievijai, kur viņus sagaidīs kā varoņus.

Tas viss ir bēdīgi, slikti. Taču mani visvairāk sāpina tikko aizvadītās 5. Saeimas vēlēšanas.

Jau teicu, ka par esošās AP derīgo darbu nerunāšu, bet nevar neminēt, ka mēs, mazākums, panācām to, ka netika paplašināts vēlētāju loks, ka kolonistiem nepiešķīra LR pilsnību.

Tieši tas radīja latviešu tautai un LR pilsoņiem apstākļus, lai 5. Saeimā tiktu ievēlēti tie ļaudis, kas nav apzaguši valsti, tautu, kas nav sazagto bagātību noguldījuši ārzemju bankās vai uzņēmumos, bet tie, kas grib un spēj panākt deokupāciju, dekolonizāciju, deboleševizāciju, panākt ekonomisko augšupeju, kultūras uzplaukumu. Diemžēl tā tas nav noticis.

Tauta noticēja ar dažiem trimdas vadības locekļiem nomaskējušos vakardienas komunistu izveidotajam grupējumam, ko nosauca par «Latvijas ceļu», kurā visu noteiks tie AP deputāti, kas AP gandrīz vienmēr balsoja pret okupācijas karaspēka drīzu izvešanu, par vēlētāju loka paplašināšanu, pret citiem tautai vajadzīgiem likumprojektiem.

Vēl nožēlojamāk ir tas, ka LZS, kurā ir arī politiski represēto pārstāvji, pievienojas «LC». Nav šaubu, ka «LC» parūpēsies, lai drīz tiktu iedota LR pilsonība kolonistiem un demobilizētajiem militāristiem.

Ko darīt?

Bezatbildīgi ir teikt, ka šajā Saeimā mēs neko panākt nevaram. Gatavosimies nākamajām Saeimas vēlēšanām. Nedrīkst pie-

ļaut, lai mūsu dzīvi noteiktu «LC», ko tauta jau iesaukusi par *Latvijas strupceļu*, arī *Pleskavas ceļu*. Nedrīkst pieļaut, ka kolonisti un bijušie militāristi iegūtu LR pilsonību un paliktu uz mūžīgiem laikiem Latvijā. Nav taču grūti iedomāties, kāda tad būtu nākamā Saeima. Jācenšas šajā Saeimā radīt otru bloku no LNNK, kristīgiem demokrātiem, «Tēvzemei un Brīvībai», LZS. Šajā blokā var pārnākt ne viens vien arī no «LC» un DCP. Vēl priekšā ir ļoti svarīgas vietējo pašvaldību vēlēšanas. Jāpārliecina tauta, ka tajās jāievēl godīgi, nelokāmi Latvijas patrioti. Tas vēl ir glābiņš. Ja to panāksim, tad būs neatkarīga, demokrātiska Latvija!

LVA, 1806. f.

68.

«Nacionālo partizānu un karavīru pārbedīšana Ugālē» Publikācija laikrakstā «Nacionālā Neatkarība»

Svētdien no Ugāles kapličas uz partizānu kapiem Zūrmežā izvadīja pārbedīšanai trīs 1953. gada 6. septembrī nevienlīdzīgā kaujā kritušos nacionālos partizānus: Kārli Trusīti, kādreizējo Ventas pagasta Lūžu māju zemnieku un aizsargu, Leonīdu Reimani, ventspilnieku, Latvijas karaskolas 1940. gada absolventu, un Teodoru Picalcelmu, Puzes pagasta drēbnieku, kura mirstīgās atliekas piederīgie pēc svinīgās ceremonijas aizveda uz ģimenes kapiem Ēdolē. Pārbedīja arī divus leģiona karavīrus — Jāni Āboltiņu, kas iesaukts leģionā no Vidrižu pagasta Mantiņnieku mājām, un Valdemāru Edgaru Ozeru no Ņoņu pagasta Putniņiem, kura tēvs bijis Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris no Latvijas atbrīvošanas cīņu laikiem. Abi karavīri Kurzemē ieradās 1945. gada aprīļa sākumā no Vācijas. Pēc kapitulācijas viņi negribēja padoties krievu gūstā. 1945. gada 13. maijā Zlēku pagastā kādās mājās viņus pārsteidza sarkanie bandīti, kas palīdzēja krievu okupantiem vajāt latviešu karavīrus un bēgļus. Sie bandīti turpat uz vietas nošāva abus karavīrus.

Pārbedīšanas ceremonija, ko bija organizējusi Ugāles LNNK nodaļa kopā ar aizsargiem un «Daugavas vanagiem», svinīgos aizlūguma vārdus runāja Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultātes profesors Roberts Akmentiņš. Dziedāja Ventspils represēto koris. Stāvēja aizsargu godasardze. Drošības dienesta vads salutēja, kad zārkus laida kapā. No Rīgas uz ceremoniju bija ieradušies LNNK valdes jaunais priekšsēdētājs Aristids Lamberga kungs un Mirdza Vītola no Ziemeļu nodaļas.

Zūrmeža Dzelzkalnu kapsēta ar pērn nacionālajiem partizāniem atklāto pieminekli kļuvusi par nozīmīgu piemiņas vietu Kurzemē.

Nacionālā Neatkarība. — 1993. — 30. jūn.—6. jūl.

«Trīs zvaigznes Ventspilī»

Publikācija laikrakstā «Nacionālā Neatkarība»

11. septembrī Ventspilī notika LNNK rīkotās Trīszvaigžņu sporta spēles trīs olimpiskajos sporta veidos ar trīs komandu piedalīšanos. Atklāšanas parādē nostājās LNNK Ventspils un Iecavas nodaļu komandas un uzaicinātie sportisti no 18. novembra savienības, kuri pārstāvēja apvienību «Tēvzemei un Brīvībai». Diemžēl neatbrauca LNNK Talsu nodaļas komanda.

Pēc sporta vingrošanas demonstrējumiem notika sacensības vieglatlētikā, basketbolā un peldēšanā. Vislielākie malači bija jelgavnieki, kurus vadīja Aļģimants Burba. Viņi piedalījās mūsu organizētajās sacensībās jau ceturto gadu pēc kārtas un aizveda mājās divus Latvijas olimpiskās komitejas dāvētos ceļojošos kausus par uzvarām vieglatlētikas un basketbola sacensībās. Jāuzteic arī apvienības «Tēvzemei un Brīvībai» pārstāvji, kuri spēja izcīnīt vairākas otrās vietas un sudraba medaļas.

Ventspils LNNK komanda, kura pagājušajā gadā rīkotajās LNNK spēlēs uzvarēja visos piecos sporta veidos, šogad atsevišķu labāko sportistu neierašanās dēļ spēja izcīnīt uzvaru un kausu tikai peldēšanā, bet kopvērtējumā vieglatlētikā un basketbolā palika otrie.

Noslēgumā visi sacensību uzvarētāji saņēma zelta medaļas, bet godalgoto vietu ieguvēji — sporta biedrības «Rucava» dāvētos Trīszvaigžņu spēļu lielos vimpelus un Ventspils pilsētas 700 gadu jubilejas diplomus. [...]

J. OZOLINS

Nacionālā Neatkarība. — 1993. — 29. sept.—5. okt.

70.

Austra Ozola uzruna LNNK organizētajā sveču vakarā Lāčplēša dienā 11. novembra krastmalā

1993. g. 11. novembrī

Tautieši!

Tieši pirms 74 gadiem latvju tauta un tās karavīri apliecināja visai pasaulei tiesības uz savu valsti un spēju to nosargāt. Tā bija pirmā reize kopš seno zemgaļu brīvības cīņām, kad latviešu karavīri vieni paši, tikai tautas balstīti, izcīnīja izšķirošo kauju par savas valsts būs vai nebūt. 1919. gada 11. novembra rīts ievija viskrāšņāko ziedu mūsu brīvības cīņu vainagā — vainagā, kas apvieno 1916. gada latviešu strēlniekus, 1919. gada Latvijas atbrīvotājus, otru pasaules kara latviešu leģiona vīrus, visu paaudžu nacionālos partizānus, kā arī tos, kas 1991. gada janvāra dienās bezbailīgi sargāja Rīgas barikādes.

11. novembrim sekoja 20 uzplaukuma un laimes gadi brīvajā Latvijā. Īsā laikā nostabilizējās karā sagrautā zemkopība un cita saimniecība, plauka kultūra un izglītība. Cilvēku attiecībās valdīja gods un tikums. Protams, bija izņēmumi, taču ne būtiski, jo valsti vadīja visu cienītas, nesavtīgas personības: Jānis Cakste, Kārlis Ulmanis, Zigfrīds Meierovics, Margēris Skujenieks, Miķelis Valters un citi, kuriem, Kārli Ulmani citējot, sabiedrības labums stāvēja pāri personīgajām interesēm.

Kādi esam šodien atjaunotajā Latvijā pēc 50 Austrumu okupācijas un komunistiskā genocīda gadiem? Kādi esam 5 gadus pēc trešās tautas atmodas sākuma?

Zemes okupācija un svešinieku ekonomiskā kundzība nav beigusies. Tikai vārda pēc esam brīvi un neatkarīgi. Zemkopjos, vecajos ļaudīs un daudzos citos iesakņojas bezcerības sindroms. Fantastiski pieaugusi noziedzība.

Tai pašā laikā žilbinoši smaidi un patētiski solījumi valdības koalīcijā. Paralēli — koķetērija pilsonības jautājumā ar pamatnācijas izdzīvošanai naidīgiem spēkiem, tādiem kā «Helsinki Watch»²⁰ u. c. Mēģinājumi reducēt vai iegrožot latviešu tautas interesēm uzticamākās valsts institūcijas — Pilsonības un imigrācijas departamentu. Totalitāro noziegumu izmeklēšanas komisiju, zemessardzi, jauno Latvijas drošības dienestu — un elites banketi un dzīres tautas nabadzības un posta laikā. Ja šis ir tā sauktais «Latvijas ceļš», tad kurp tas ved? Šķiet, ka uz nekurieni.

Ko darīt 50 gadus mocītajai latvju tautai, kura naivi noticējusi šim dažādo interešu konglomerātam, kurā nav 1919. gada valstsvīriem ētikā, kompetencē un gribasspēkā līdzīgu personību?

Latvijas nacionālo karavīru vārdā, to vīru vārdā, kuri uzticību Latvijai apliecinājuši vai bijuši gatavi apliecināt ar savām asinīm, es gribu aicināt:

vīri, sievas, sirmgalvji un jaunieši, kas vēl saglabājuši skaidru sirdi, tīras rokas un taisnu muguru, atstāsim malā visas otršķirīgās domstarpības, uz kurām mūs provocē Latvijas naidnieki, saliksīm kopā plecus, veidosim vienotu nesalaužamu barjeru kā tiešajiem Latvijas naidniekiem, tā visiem kangariem, konformistiem, konjunktūristiem, visiem, kam vārds «tēvzeme» ir tikai frāze, aiz kuras slēpt savtīgās intereses. Ja ļausim sevi sašķelt dažu cilvēku ambīciju vai patmīlības dēļ, priecāsies tikai tie, kas Latvijai nīst. Nākotne mums to nepiedos.

Mūsu pirmais uzdevums — neļaut Saeimā pieņemt latviešu tautas izdzīvošanu apdraudošu pilsonības likumu.

Būtu nevis vārdos, bet darbos jāveido vienots nacionāls vēlēšanu bloks pašvaldību un nākamās Saeimas vēlēšanām.

Bet pats svarīgākais — audzināt jauno paaudzi un bruņoto spēku karavīrus latviski nacionālā un tikumiskā pasaules uzskatā. Tas ir mūsu visu pienākums, jo bez tā nav Latvijas nākotnes.

Ja sirdī dziļi ieslēgsim 11. novembra — Lāčplēša garu, kas latviešiem deva brīvību un valsti, ja prātīsim šo garu izteikt dar-

bībā, tad arī Dievs mums palīdzēs šo valsti nosargāt, saglabāt un vērst latviskā taisnības un laimes zemē.

Edvarts Virza «Burtnieka dziedājumā» teic:

Kaut ienaidnieks vēl ir

mūsu mājās,

Kaut viss mums

liekas nepareizs,

Bet ausma nāk, nu, latvji, kājās!

Dzied latvju gailis trešo reiz!

Tautieši! Nenogulēsim gaiļa dziesmu! Ceturto reizi viņš mūsu tautai vairs nedziedās. Tāpēc būsim modri un drosmīgi tāpat kā mūsu vectēvi un tēvi toreiz — 11. novembra rītausmā.

Nacionālā Neatkarība. — 1993. — 7.—23. nov.

71.

Latvijas Nacionālo spēku apvienības aicinājums pilsonības jautājumā*

1993. g. 21. novembrī

Mēs, apakšā parakstījušies nacionālo organizāciju pārstāvji, uzskatām, ka vadošā mazākuma partijas «Latvijas ceļš» politika pilsonības jautājumā apdraud latviešu un līvu tautas izdzīvošanu un attīstību Latvijas valstī. Ievērojot politisko spēku samēru Saeimā, uzskatām, ka pilsonības jautājumu nedrīkst izskatīt, pirms nav pieņemts likums par tautas nobalšošanu, nodrošinot Satversmē ietvertu tiešās demokrātijas principu realizācijas mehānismu.

Latvijas Nacionālo spēku apvienība aicina Saeimas deputātus atbalstīt LNNK un «Tēvzemei un Brīvībai» izstrādātos likumprojektus kā pamatu pilsonības jautājuma izskatīšanai Saeimā.

Latviešu un līvu tautas interesēm neatbilstoša pilsonības likuma pieņemšanas gadījumā Latvijas Nacionālo spēku apvienība organizēs pilsoņu demonstrācijas un izmantos Satversmē paredzētās vēlēšanu likumdošanas ierosināšanas tiesības. Latvijas Nacionālo spēku apvienība uzskata, ka jāierosina tautas nobalšošana par likumprojektu, kas veidots uz LNNK un «Tēvzemei un Brīvībai» sagatavoto projektu bāzes.

Latvijas Nacionālo spēku apvienība izsaka atbalstu Pilsonības un imigrācijas departamentam — vienai no nedaudzajām iestādēm, kas reāli aizstāv pilsoņu tiesības un Latvijas valsts intereses. Mēs atbalstām departamenta līdzšinējo konsekvento politiku imigrācijas ierobežošanā.

Latvijas Nacionālo spēku apvienība aicina savu organizāciju dalībniekus un atbalstītājus, visus Latvijas patriotus izteikt savu

viedokli 25. novembrī piketā pie Saeimas ēkas no plkst. 8 līdz 9 pirms plenārsēdes.

Aicinām arī citas nacionālās organizācijas pievienoties kopīgu akciju veikšanai un darbības saskaņošanai.

Aristids LAMBERGS, LNNK
Aigars JIRGENS, «Tēvzemei un Brīvībai»
Uldis AUGSTKALNS, Latvijas Tautas fronte
Oļegs BATAREVSKIS, Latvijas Zaļā partija
Paulis KĻAVIŅS, Latvijas Kristīgo demokrātu savienība
Māris PĻAVNIEKS, Latvijas Vienības partija
Austrijs OZOLS, Latvijas Nacionālo karavīru biedrība
Rolands KOVTUŅENKO, «Nacionālo Daugavas vanagu» Latvijas apvienība
Laimons PETERSONS, Latvijas politiski represēto apvienība
Dainis STALTS, Līvu savienība
Ilona ERMANSONE, Latvijas Sieviešu nacionālā līga
Andrejs STIPRAIS, Latvijas imigrācijas padome.

Nacionālā Neatkarība. — 1993. — 24.—30. nov.

* Pieņemts Latvijas Nacionālo spēku apvienības sanāksmē.

72.

LNNK konferences rezolūcija par repatriāciju

1993. g. 25. novembrī

Joprojām ārpus Latvijas — gan Rietumos, gan Austrumos — dzīvo daudzi latvieši, kas vēlētos atgriezties dzimtenē. To traucē likumu nesakārtotība, ekonomiskā krīze u. c. apstākļi.

Joprojām Latvijā dzīvo simtiem tūkstoši okupācijas gados nelikumīgi iebraukušo PSRS pilsoņu. Daudzi no viņiem labprāt dotos atpakaļ uz savu etnisko dzimteni, bet nevar to izdarīt.

LNNK pieprasa Saeimai izveidot pastāvīgu repatriācijas komisiju, izstrādāt repatriācijas programmu un starptautiskajās organizācijās un starpvalstu sarunās aktīvi meklēt finansiālu palīdzību šīs programmas nodrošināšanai.

Nacionālā Neatkarība. — 1993. — 1.—7. dec.

73.

«LNNK jauniešu klubs — tā aktivitātes un perspektīvas» Publikācija laikrakstā «Nacionālā Neatkarība»

LNNK vairākkārt mēģinājusi piesaistīt jaunatni. Šī būs jau trešā reize. LNNK jaunatnes kluba (JK) dibināšanas un atklāšanas saiets notika 30. septembrī, kad tika apspriesti un pieņemti kluba statūti. Taču pirmssākumi radās jau agrāk. Pava-

sarī. Jau tad tika viennozīmīgi nospriests par JK organizēšanas nepieciešamību. Visvairāk šajā ziņā darījis Dainis Locis, LNNK valdes loceklis. Dainis pašlaik ir kluba vadītājs. Kā pirmo akciju var minēt jauniešu piedalīšanos ielu gājienā no Juglas līdz LNNK birojam Elizabetes ielā 23, tādējādi atbalstot kustību priekšvēlēšanu ciņā. Tālāk jāmin LNNK pārstāvju piedalīšanās (Haralds Lučkovskis, Māras nodaļa, un Jānis Loščinskis, Centra nodaļa) pasaules latviešu jauniešu saietā Daugavpilī. Vasarā darbs neapsīka. Tika lemts par kluba struktūru. Klubs atradis vietu starp jaunatnes organizācijām. To pierāda kluba biedru plašais interešu loks, kā arī publikācijas presē par kluba darbību.

LNNK JK mērķis ir pulcēt ap sevi jauniešus ar dažādām interesēm, kuriem nav vienaldzīga Latvijas nākotne. Arī saistība ar lielo LNNK norāda tā nacionālo ievirzi. Taču tas nenozīmē, ka klubs novēršas no citiem jauniešiem. Galvenais — dot jaunatnei ievirzi kādā jomā. Klubā ievēlēta valde septiņu cilvēku sastāvā. Viņi organizē sanāksmes, kuras būtu saistošas kluba dalībniekiem, kā arī vada kluba organizatorisko darbu. Patlaban seši virzieni tiek uzskatīti par galvenajiem. Par katru no tiem rūpējas kāds valdes loceklis:

- 1) politika — Pēteris Putniņš, LU Vēstures un filozofijas fakultāte;
- 2) ārējie sakari — Juris Poikāns, LU Vēstures un filozofijas fakultāte;
- 3) ekonomika — Linards Jēkabsons — LU VEI fakultāte;
- 4) prese un iekšējie sakari — Jānis Zaščinskis, LU VEI fakultāte;
- 5) sports — Haralds Lučkovskis, LU Sporta un pedagogijas fakultāte;
- 6) kultūra — Ģirts Timrots, Juglas ģimnāzija.

Kluba dalībnieki iegūst informāciju, tiekas ar pazīstamiem cilvēkiem.

Piemēram, 12. novembrī Juglas ģimnāzijas kafējnīcā Kvēles ielā 64 ieradās LNNK valdes loceklis un Universālās bankas viceprezidents Juris Karlsons. Soreiz jauniešus J. Karlsons vairāk interesēja kā baņķieris nekā politiķis, tāpēc diskusijās tika plaši skartas ekonomiskās problēmas.

LNNK jaunieši ir organizējuši basketbola turnīru un vairākas draudzības spēles. Arī sports ir LNNK JK neatņemama darbības sastāvdaļa. Jauniešus, kuriem nav vienaldzīgs Latvijā notiekošais, JK pārstāvji gaidīs katru trešdienu Elizabetes ielā 23, 11. istabā no plkst. 16 līdz 18.

Jānis ZASCINSKIS

Romāns Pussars un Ivars Noskovs Latvijas Nacionālo karavīru biedrības dibināšanas pilnsapulcē 1990. gada 16. septembrī.

Zviedrijas Moderātu partijas priekšsēdētājs Karls Bilts sarunā ar AP deputātu Aleksandru Kiršteinu 1990. gada septembrī.

Komunistu upuru piemiņas brīdis Alūksnes garnizona kapsētā 1991. gada jūlijā.
Ar kokli Maija Čālite, pie vainaga labajā pusē Uldis Veldre (sk. 46. dokumentu).

Latvijas Republikas bruņotie spēki, kas veido Latvijas Valsts drošības spēkus, ir gatavi aizstāvēt Latvijas Republikas neatkarību un teritoriālo integritāti.

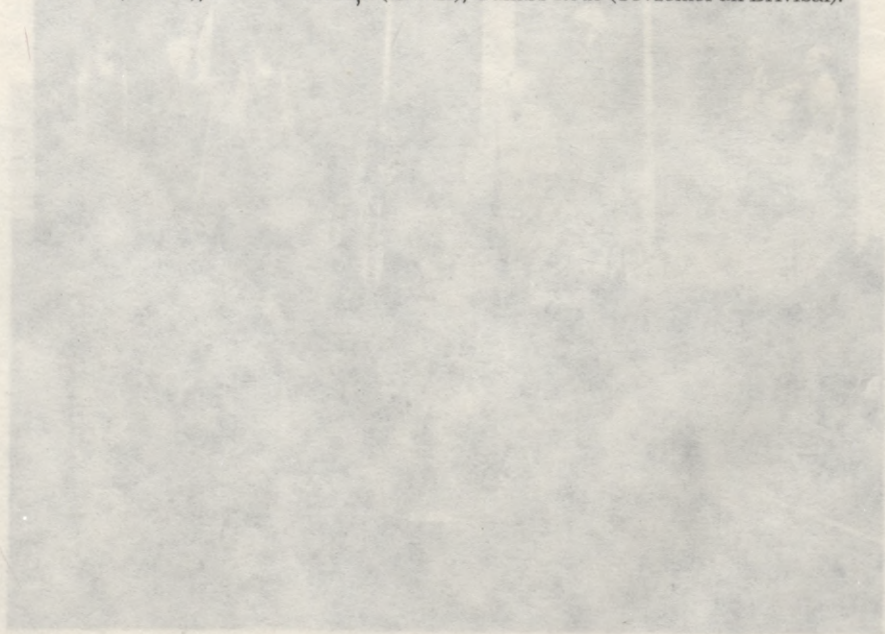
Pēc 1991. gada augusta puča. LNNK Strazdumuižas nodaļa piedalās VDK ēkas bloķēšanā.

Pēc 1991. gada augusta puča. Ugunsuru vakars, atceroties Baltijas ceļu. LNNK Strazdumuižas nodaļas ugunskurs pie Juglas tilta 1991. gada 23. augustā.

LNNK Zviedrijas nodaļas rīkotā demonstrācija pret Zviedrijas ārlietu ministra Stena Andersena izvairīgo nostāju Baltijas okupācijas atzīšanā. Ar plakātiem — Māra Strautmane (LNNK), Pēteris Vasariņš (LNNK), Gunārs Rode (Tēvzemei un Brīvībai).

The 1940 decision on the Baltic states was a major mistake. It is time to re-evaluate it. LNNK
 Strautmane, Vasariņš, Rode. 1981. 22.

Ziemeļeiropas valstu konservatīvo partiju konference Rīgā 1992. gada martā. No kreisās:
Einārs Cilinskis, Pēteris Lukšeps (Zviedrijas Moderātu partija), Māra Strautmane
(LNNK Zviedrijas nodaļa), Aleksandrs Kiršteins.

Tālavš Jundzis, Ivars Godmanis, Juris Dobelis, Andrejs Krastiņš, Valdis Birkavs un
Ģirts Kristovskis pie Brīvības pieminekļa Lāčplēša dienā 1992. gada 11. novembrī.

1992. gada decembris. Sākas gatavošanās Saeimas vēlēšanām. Tiek atvērta urna ar LNNK aptaujas anketēm.

1993. gada maijs. 5. Saeimas LNNK vēlēšanu kampaņa.

LNNK frakcija 5. Saeimā.

Balso LNNK frakcijas deputāti Māris Budovskis, Aristids Lambergs,
Eduards Berklavs, Aleksandrs Kiršteins.

LNNK galvenā sēde 1963. gada 27. septembrī.

1993. gada aprīlis. LNNK vēlēšanu plakāta maketa apspriešana LNNK birojā Elizabetes ielā 23.

Māra Strautmane ar LNNK Zviedrijas nodaļas sarūpēto humānās palīdzības kravu akcijā «Māra klausās».

LNNK Saeimas deputāti apsveic savu kolēģi pirmo livu tautas deputātu Daini Staltu un viņa kundzi Helmi — viņu vadītā livu-latviešu folkloras draugu kopa «Skandinieki» ir ieguvusi Hamburgas fonda F.V.S. balvu tautas mākslā.
1993. gada septembris.

Aristids Lambergs un Jānis Dubinskis LNNK konferencē 1993. gada 27. novembrī.

LNNK partijas organizācijas konference 1993. gada 27. novembrī.

Apālais galds LNNK laikraksta «Nacionālā Neatkarība» redakcijā. Piedalās LNNK jaunatnes nodaļas aktivisti, LNNK biroja vadītājs Elmārs Vēbers un avīzes redaktore Baiba Pētersone.

Latvijas Universitātes baltu valodu katedras vadītājs Jānis Kušķis pasniedz iegūto naudas prēmiju par 1. vietu laikrakstu un žurnālu konkursā par labāko latviešu valodu LNNK avīzes «Nacionālā Neatkarība» redaktorei Baibai Pētersonei.

LNNK jaunatnes nodaļas aktivisti 1988. gada 27. novembrī

Latvijas Nacionālo spēku apvienības tikšanās ar Valsts prezidentu Gunti Ulmani, apspriežot valdības gatavotos līgumus ar Krieviju. Tikšanos ieinteresēti vēro britu konservatīvās partijas pārstāvji, kas vada LNNK semināru Rīgā.
1994. gada 14. marts.

PIEPRASAM IZBEIGT LATVIJAS OKUPĀCIJU

LNSA rīkotā tautas manifestācija 1994. gada 16. aprīlī pie Brīvības pieminekļa. Protests pret valdības piekāpšanās politiku, parakstot līgumus ar Krieviju (sk. 77. dokumentu).

16. aprīļa manifestācijas kopskats.

1994. gada pašvaldību vēlēšanu kampaņa Rīgā. LNNK sponsorētie bērnu avizes «LaBa» svētki Bastejkalnā.

LNNK Ogres nodaļas izvirzītie deputātu kandidāti pašvaldību vēlēšanām.

LNNK Saeimas deputāti un LNNK un Zaļās partijas kandidāti Rīgas domes vēlēšanām Bastejkalnā 1994. gada maijā.

LNNK deputātu kandidāti un valdība pašvaldību vēlēšanu kampaņā Vērmaņdārzā 1994. gada maijā.

LNNK 7. kongress 1994. gada 18. jūnijā balso par pārtapšanu Latvijas Nacionāli konservatīvajā partijā — LNNK.

LNNK kongresa delegāti reģistrējas partijā.

Britu konservatīvās partijas pārstāvji Bils Hendersons, Tonijs Kerpls un Lī Arnolds
LNNK seminārā 1994. gada 10., 11. septembrī.

LNNK sveic Eduardu Berklavu 80. gadu jubilejā LNNK birojā 1994. gada 15. jūnijā.

Latvijas Nacionāli konservatīvās partijas — LNNK valde. No kreisās: LNNK jaunatnes nodaļas vadītājs Egils Mazūrs, valdes loceklis Romāns Pussars, LNNK priekšsēdētāja vietniece Baiba Pētersone, valdes loceklis Juris Karlsons, LNNK priekšsēdētājs Aristīds Lambergs, Rīgas domes LNNK frakcijas priekšsēdētājs Einārs Cilinskis, LNNK frakcijas 5. Saeimā priekšsēdētājs Aleksandrs Kiršteins, LNNK ģenerālsēkretārs Elmārs Vēbers, valdes loceklis Juris Dobelis, valdes loceklis Rīgas mērs Māris Purgailis, valdes locekle Mirdza Vitola, LNNK Jelgavas nodaļas vadītājs Alģimants Burba.

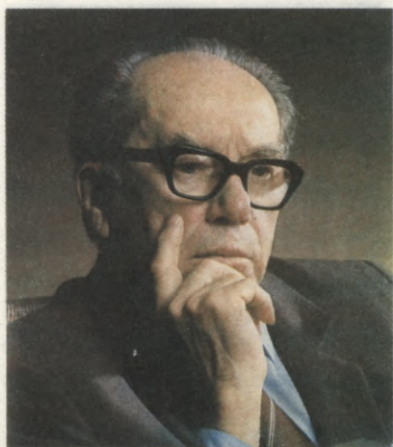
7. kongresā ievēlētā Latvijas Nacionāli konservatīvās partijas — LNNK padome.

Valdības krišanās laikā.

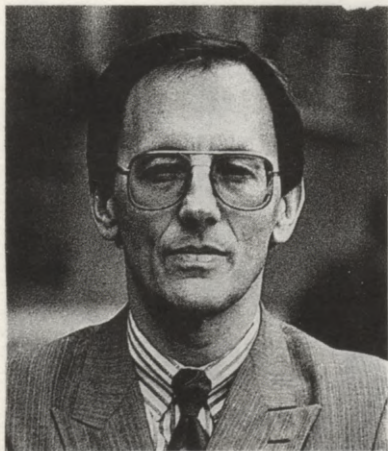
LNNK bagātība ir tās cilvēki

LNNK cilvēki kustības pastāvēšanas sešos gados — pārliecinātie un drošie, neatlaidīgie un tie, kas sēj šaubas, atnākušie un aizgājušie, LNNK vienotības sargātāji un strīdnieki, pastāvīgie un mainīgie — tā ir lielākā LNNK bagātība. Arhīva attēlos ir tie, ar kuriem LNNK lepojas, un arī tie, kuru ceļi veduši savrup no kustības. Ir daudzas sabiedrībā pazīstamas sejas, bet kustības spēks ir tās nodaļu dalībnieki, vēlēšanu kampaņu un akciju organizatori, nepagurstošie ikdienas darba darītāji, kas nekad nav samierinājušies ar nejēdzību, bet centušies darīt vairāk un labāk. Tie ir LNNK padomes dalībnieki, nodaļu valžu cilvēki, komisiju un darba grupu aktivisti. Aritmētiski saskaitot, jāsecina, ka sešu gadu laikā ir notikušas vairāk nekā 80 LNNK padomes sēdes, vairāk nekā 300 valdes sēdes, seši kongresi, konferences; organizācija ir piedalījies sešu dažādu institūciju vēlēšanu kampaņās. Tas ir kopīgi darītais darbs. Tas ir bijis grūts un aizraujošs, un tas turpināsies.

Eduards Berkļavs

viens no LNNK dibinātājiem un iedvesmotājiem, pirmais LNNK priekšsēdētājs, kopš 1988. gada bijis kustības vadībā, Augstākās Padomes un 5. Saeimas deputāts.

Aleksandrs Kiršteins

viens no LNNK dibinātājiem, visā kustības pastāvēšanas laikā bijis tās padomē un valdē, Augstākās Padomes un 5. Saeimas deputāts, LNNK frakcijas un Ārlietu komisijas priekšsēdētājs 5. Saeimā.

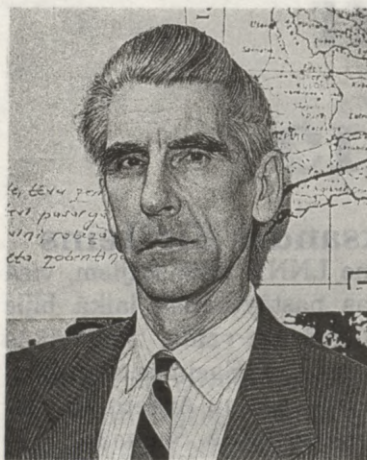
Andrejs Krastiņš

LNNK dalībnieks kopš 1988. gada rudens, LNNK padomes loceklis visā tās pastāvēšanas laikā, vairākkārt arī valdes loceklis un tās priekšsēdētājs, LR Augstākās Padomes deputāts un tās priekšsēdētāja vietnieks, 5. Saeimas deputāts un Saeimas priekšsēdētāja biedrs. LNNK izvirzītais Ministru prezidenta amata kandidāts 1994. gada valdības krīzes laikā.

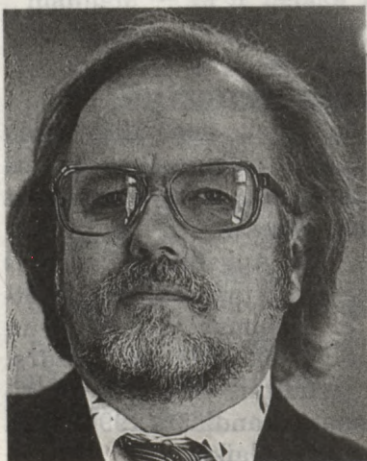
Einārs Repše

viens no LNNK dibinātājiem. Augstākās Padomes deputāts. Kopš 1991. gada 3. septembra Latvijas Bankas prezidents. No aktīvas darbības kustībā aizgājis Augstākās Padomes vēlēšanu periodā.

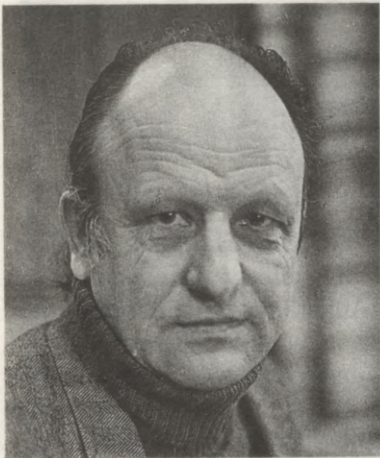
Romāns Pussars

kustībā kopš 1990. gada, atkārtoti ievēlēts LNNK padomē un valdē, vadījis LNNK kultūras komisiju, kopš 1994. gada maija — Rīgas domnieks.

Dainis Stalts

LNNK dalībnieks kopš tās pastāvēšanas sākuma, darbojies visās LNNK padomēs, atkārtoti arī LNNK valdē. Vecākā vietnieks Līvu savienībā, 5. Saeimas deputāts.

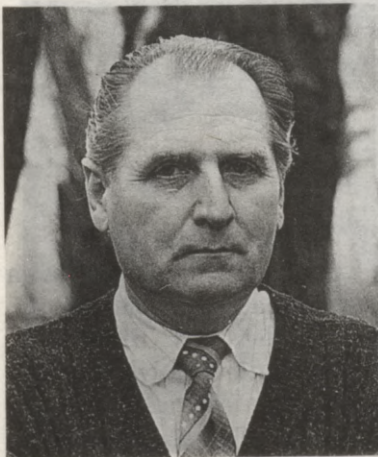
Juris Dobelis

LNNK kopš dibināšanas. Paralēli darbojies arī VAK un LTF, vairākkārt bijis LNNK padomes un valdes dalībnieks. Bijis Augstākās Padomes deputāts. Tagad Latvijas Nacionāli konservatīvās partijas — LNNK valdes loceklis un Rīgas domnieks, Drošības un kārtības komitejas vadītājs.

Anta un Alvis Rudziņi

vieni no LNNK dibinātājiem. No 1. līdz 6. LNNK kongresam Anta Rudzite ir bijusi LNNK padomē, atkārtoti ievēlēta valdē. LNNK izglītības komisijas ilggadēja vadītāja. Izdevusi LNNK sagatavotās vēstures grāmatas un krājumus «Latviešu tautas dzīvesziņa». Kopš LNNK 7. kongresa abi no LNNK aizgājuši.

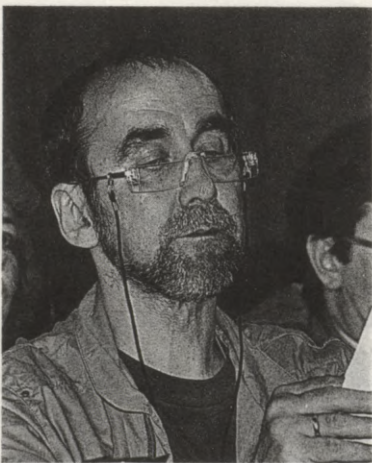
Jānis Biezais

viens no LNNK dibinātājiem, bijis tās pirmās valdes loceklis, atkārtoti ievēlēts LNNK padomē un valdē. Augstākās Padomes deputāts, pašlaik — konsultants 5. Saeimā.

Juris Karlsons

LNNK kopš Arkādijas laikiem, atkārtoti ievēlēts LNNK padomē un valdē, Augstākās Padomes deputāts, 1994. gada maijā ievēlēts Rīgas domē, kur vada Privatizācijas un pilsētas īpašuma lietu komiteju, Latgales priekšpilsētas valdes priekšsēdētājs.

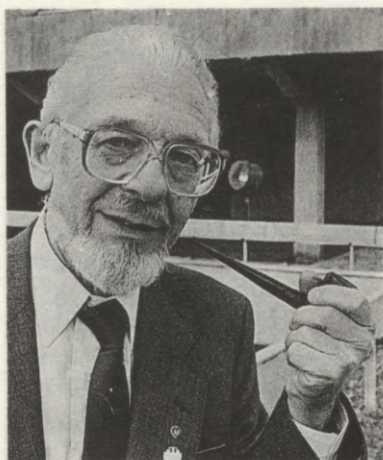
Imants Kalniņš

LNNK kopš 1989. gada, atkārtoti ievēlēts LNNK padomē, LR Augstākās Padomes, 5. Saeimas deputāts.

Māra Strautmane

LNNK Zviedrijas nodaļas dibinātāja un tās vadītāja līdz 1991. gadam, atkārtoti ievēlēta LNNK padomē. Vienmēr stiprinājusi LNNK saikni ar trimdas tautiešiem. Palīdzības akcijas «Māra klausās» iniciatore.

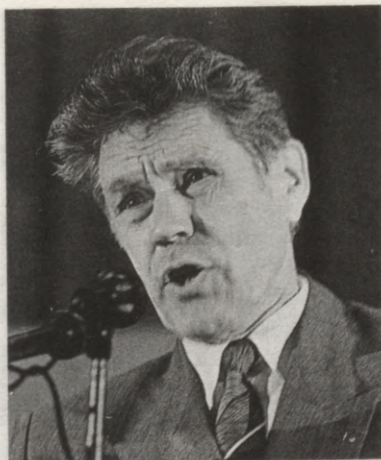
Pēteris Vasariņš

LNNK kopš tās nodaļas nodibināšanas Stokholmā, kopš atgriešanās Latvijā LNNK padomes loceklis, 1994. gadā ievēlēts LNNK valdē.

Gabriela un Agnis Baloži

kopš 1988. gada LNNK dalībnieki, LNNK Zviedrijas nodaļas dibinātāji. Agnis Balodis 5. kongresā tika ievēlēts padomē. Agnis Balodis miris 1994. gada 25. janvārī.

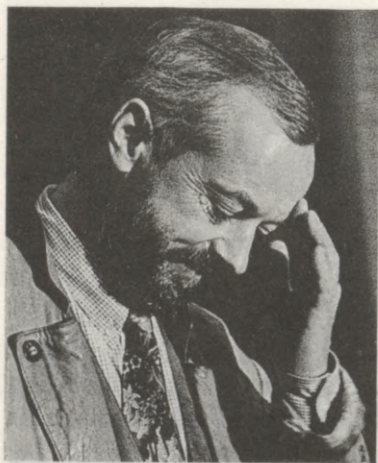
Visvaldis Lācis

LNNK darbojies kopš 1990. gada, bijis LNNK valdes priekšsēdētājs, padomes, valdes loceklis. Politisku domstarpību dēļ 1990. gada ziemā no kustības aizgājis. Nodibinājis apvienību «Mūsu zeme».

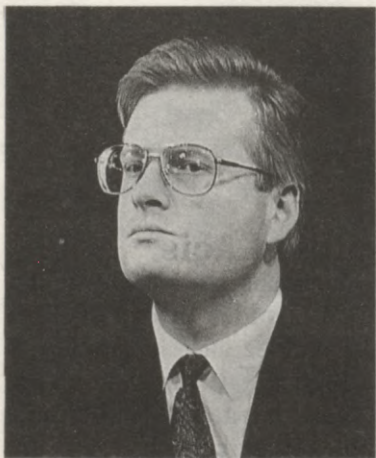
Oļģerts Dzenītis

LNNK darbojies kopš 1988. gada rudens. Atkārtoti ievēlēts padomē un valdē. Mēģinājis panākt radikālu LNNK orientācijas un vadības maiņu, sasaucot LNNK ārkārtas kongresu 1991. gada decembrī. Par šķeltniecisku darbību izslēgts no LNNK.

Joahims Zīgerists

viena no skandalozākajām personībām LNNK vēsturē. Bijis LNNK dalībnieks no 1993. gada janvāra līdz oktobrim. LNNK 6. kongresā ievēlēts padomē. No LNNK saraksta ievēlēts 5. Saeimā, taču atteicies darboties LNNK frakcijā, kļūstot par neatkarīgo deputātu. 1993. gada oktobrī izslēgts no LNNK par organizācijas autoritātes graušanu.

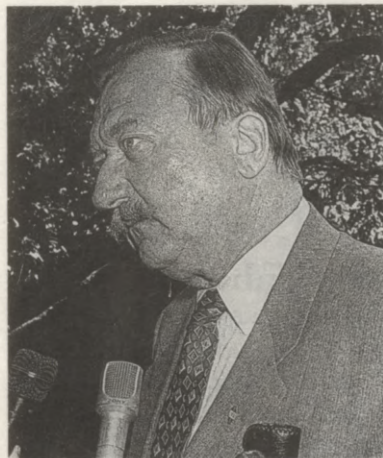
Odisejs Kostanda

sadarbojies ar LNNK kopš 1988. gada rudens, viens no LNNK izdoto vēstures grāmatu autoriem. LR Augstākās Padoles un 5. Saeimas deputāts. No 1991. gada līdz 1993. gadam ievēlēts LNNK padomē, no 1993. gada decembra līdz aprīlim LNNK valdes priekšsēdētājs un biroja vadītājs. Joahima Zīgerista darbības aktīvākais atbalstītājs. Par šķeltniecisku darbību 1994. gada jūnijā izslēgts no LNNK, kā arī no LNNK frakcijas Saeimā. Kopā ar J. Zīgeristu nodibinājis partiju «Tautas kustība Latvijai».

Māris Budovskis

savu politisko darbību sācis Latvijas Tautas frontē. LR Augstākās Padomes deputāts. 1992. gada beigās iestājies LNNK. Kopš 6. kongresa LNNK padomes loceklis. Ievēlēts 5. Saeimā, kur vada Mandātu un deputātu ētikas komisiju. Pirmais Baltijas asamblejas prezidents.

Aristīds Lambergs

Amerikas Latviešu apvienības valdes priekšsēdētājs un PBLA valdes loceklis (1985—1989). LNNK Vašingtonas nodaļas dibinātājs. LNNK deputāts 5. Saeimā, frakcijas priekšsēdētāja vietnieks. 1993. gada jūnijā ievēlēts par LNNK valdes priekšsēdētāju, 7. kongresā — par Latvijas Nacionāli konservatīvās partijas — LNNK priekšsēdētāju.

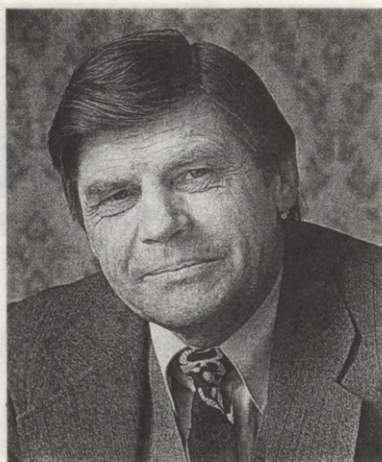
Anna Seile

kopš atmodas sākuma darbojusies LTF un LNNK. 1990. gadā iestājusies Latvijas Zaļajā partijā. LR Augstākās Padomes deputāte. 5. Saeimā ievēlēta no LNNK saraksta, LR Zemes komisijas priekšsēdētāja.

Viesturs Pauls Karnups

latviešu trimdas sabiedriska darbinieks. 1992. gadā atgriezies no Austrālijas Latvijā. 1992. gada jūnija līdz decembrim bijis LR Pilsonības un imigrācijas departamenta direktors. 5. Saeimas deputāts.

Pēteris Tabūns

LNNK dalībnieks kopš 1993. gada sākuma. 1993. gada jūnijā ievēlēts par 5. Saeimas deputātu. Bet kurš gan nepazīst radiožurnālistu Pēteri Tabūnu!

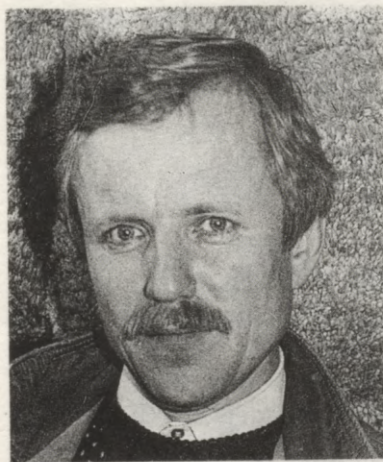
Velta Puriņa

LNNK deputāte 5. Saeimā, TV žurnāliste.

Alfrēds Žīgurs

latviešu trimdas sabiedrīks darbinieks. LNNK iestājies Rīgā 1992. gadā. LNNK deputāts 5. Saeimā.

Alģimants Burba

LNNK darbojas kopš tās pirmsākumiem, LNNK Jelgavas nodaļas ilggadējs vadītājs, daudzkārt ievēlēts par LNNK padomes un valdes locekli.

Dainis Vanags

LNNK dalībnieks kopš 1989. gada. LR Augstākās Padomes deputāts. Totalitāro režīmu noziegumu izmeklēšanas komisijas loceklis, kopš 1993. gada — tās priekšsēdētājs.

Gunārs Preinbergs

politisko darbību sācis Latvijas Tautas frontē. LNNK iestājies 1993. gadā. LR Augstākās Padomes deputāts, Rīgas domnieks.

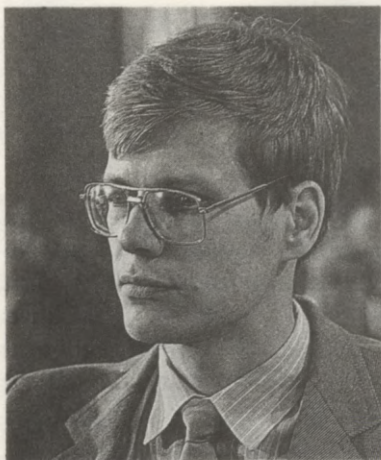
Elmārs Pelkaus

vēsturnieks, sadarbojies ar LNNK kopš 1988. gada rudens. Viens no LNNK izdoto vēstures grāmatu autoriem. Ilggadējs LNNK padomes loceklis.

Inese Vaidere

ekonomiste, Latvijas Universitātes Finanšu un kredīta katedras docente. Laikraksta «Labrīt» galvenā redaktora vietniece. LNNK padomes locekle.

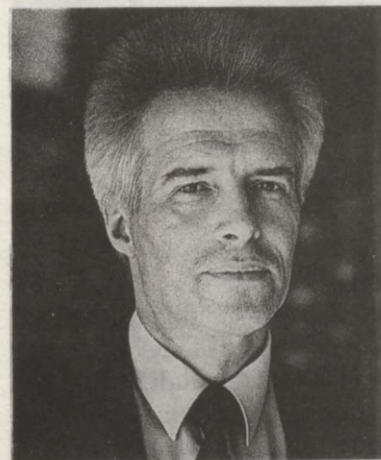
Einārs Cilinskis

kopš 1988. gada Vides aizsardzības kluba biedrs. Viens no LNNK dibinātājiem, daudzkārt ievēlēts LNNK padomē un valdē. LR Augstākās Padomes deputāts. LNNK frakcijas vadītājs Rīgas domē.

Baiba Pētersone

LNNK kopš Arkādijas laikiem, atkārtoti ievēlēta LNNK padomē un valdē. Kopš 1993. gada jūlija LNNK valdes priekšsēdētāja vietniece un laikraksta «Nacionālā Neatkarība» galvenā redaktore. 7. kongresā ievēlēta par Latvijas Nacionāli konservatīvās partijas — LNNK priekšsēdētāja vietnieci. Rīgas domniece.

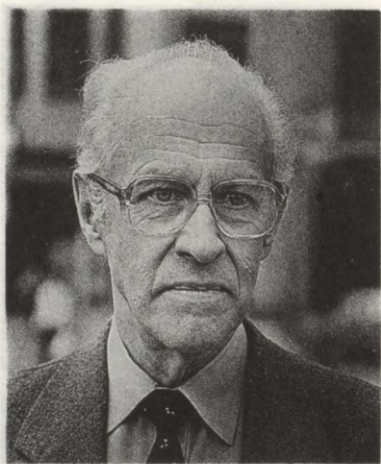
Elmārs Vēbers

kopš atmodas sākuma darbojies LTF. LNNK iestājies 1993. gada pavasarī. Kopš 1993. gada jūlija LNNK biroja vadītājs. 7. kongresā ievēlēts par Latvijas Nacionāli konservatīvās partijas — LNNK ģenerālsēkretāru. Rīgas domnieks.

Mirdza Vītola

LNNK kopš Arkādijas laikiem, bijusi LNNK Ādažu nodaļas vadītāja. No 1990. gada jūnija līdz 1993. gadam vadījusi LNNK biroju. 1990. un 1991. gadā — LNNK priekšsēdētāja vietniece. No 1993. gada novembra Latvijas Nacionālo spēku apvienības koordinatore. Rīgas domniece.

Gintauts Āboltiņš—Ābolinš

LNNK dalībnieks kopš 1989. gada. Daudzkārt ievēlēts LNNK padomē un revīzijas komisijā. Rīgas domes Revīzijas komitejas loceklis.

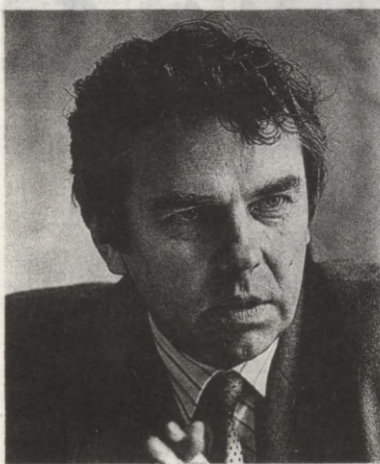
Dainis Locis

LNNK kopš Arkādijas laikiem. LNNK 6. kongresā ievēlēts par LNNK jaunatnes nodaļas vadītāju. Rīgas domnieks, vada Izglītības, jaunatnes lietu un sporta komiteju.

Jānis Dubinskis

LNNK dalībnieks kopš Arkādijas laikiem, ilggadējs LNNK padomes un valdes loceklis, LNNK Strazdumuižas nodaļas dibinātājs un vadītājs, Rīgas domnieks.

Māris Purgailis

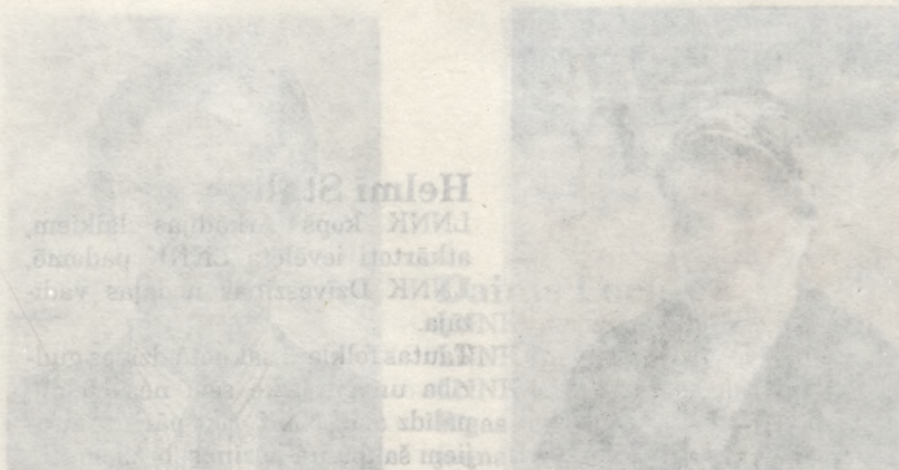
LNNK kopš 1994. gada pavasara, LNNK 7. kongresā ievēlēts LNNK padomē, vēlāk LNNK valdē. Rīgas domes priekšsēdētājs.

Helmī Stalta

LNNK kopš Arkādijas laikiem, atkārtoti ievēlēta LNNK padomē, LNNK Dzīvesziņas nodaļas vadītāja.

Tautas folklorā sakņotā dzīves gudrība un gars, ko sevī nes Helmī, palīdz arī LNNK tikt pāri tumšajiem šaubu un neziņas brīžiem.

Latvijas Nacionālo spēku apvienības aicinājums sakarā ar Krievijā notikušo vēlēšanu rezultātiem

Rīgā 1993. g. 21. decembrī

Krievijā notikušo vēlēšanu rezultāti apliecinājuši impērisko ideju dzīvīgumu, kas izpaudās lielas vēletāju daļas atbalstā fašistiskajiem un komunistiskajiem spēkiem. Šie spēki līdz ar to ieguvuši ievērojamu pārstāvniecību parlamentā un pretendēs arī uz ietekmi Krievijas valsts ārpolitikā. Mūs īpaši satrauc, ka par tiem balsojuši vairākums Baltijas valstīs dzīvojošo Krievijas pilsoņu. Vienlaicīgi Latvijā nodibinājusies nepilsoņu savienība, kura, pasludinot savu nepilsoniskumu, faktiski gatavojas ietekmēt Latvijas valsts politiku, it īpaši pilsonības likuma izstrādāšanu un pieņemšanu.

Novērtējot situāciju, Latvijas Nacionālo spēku apvienība uzskata, ka nav pamata panikai, taču nepieciešama situācijai atbilstoša, mērķtiecīga un pašcieņas pilna Latvijas valsts institūciju un pilsoņu rīcība.

1. Starpvalstu sarunās ar Krieviju nav pieļaujama atkāpšanās no prasības par 1994. gada 31. augustu kā galējo termiņu Krievijas karaspēka un tā militāro objektu izvākšanā no Latvijas valsts teritorijas.
2. Latvijas valsts pilsoņiem, to veidotām politiskām un sabiedriskām organizācijām jāpanāk, lai Saeimas deputāti atteiktos no ieceres naturalizēt Latvijā okupācijas laikā pretrunā ar starptautisko tiesību principiem iecelojušās personas un viņu pēcnācējus.
3. Tieslietu un Iekšlietu ministrijām sistemātiski jākontrolē nepilsoņu veidoto organizāciju darbības atbilstība Latvijas likumiem.
4. Jāaktivizē Baltijas valstu militārās savienības izveide, tās iekļaušanās Eiropas kolektīvās drošības sistēmās.
5. Baltijas valstu valdībām jānodrošina stingra Baltijas valstu robežu kontrole ar Krieviju vai NVS.
6. Nekavējoties jāpanāk Latvijas armijas un zemessardzes nodrošināšana ar mūsdienīgu apbruojumu.

Latvijas Nacionālo spēku apvienības
koordinācijas padome

Nacionālā Neatkarība. — 1993. — 29. dec.—4. janv.

Valsts prezidenta Gunta Ulmaņa vēlējums LNNK

[1993. g. decembrī]

— *Prezidenta kungs, ko jūs noliktu zem Ziemassvētku eglītes Latvijas Nacionālās neatkarības kustībai?*

— Es vienmēr esmu ticējis neatkarīgo kustībai kā nacionālai patriotiskai kustībai. Domāju, ka jums ir perspektīva kļūt par nopietnu Latvijas valsts partiju, kas darbotos ne tikai parlamentā, bet arī tautā.

Es pats, protams, esmu no Zemnieku savienības un tāds arī mūžam palikšu. Taču arī Zemnieku savienībai vajadzētu būt nacionāli konservatīvam spēkam. Man nepatīk liberālisms. Liberāļi ir kaut kur tuvi komunistiem. Ja iedomājamies gredzenu ar pārrāvumu vidū, tad katrā galā atrodas viens no šiem virzieniem.

Domāju, ka savā apziņā jūs jau esat pārauguši partijā. Tas, protams, ir jānoformulē un jāizveido dokumentos. Ko prezidents var vēlēties no partijām? To kopīgu un saskaņotu darbu Latvijas valstij. Man nav nedz īpašu līdzekļu, nedz reālas izpildvaras. Prezidenta misija ir valsts vienotāja, kopības aicinātāja misija. Es gribētu, lai šajā vienotajā valsts mehānismā LNNK ir viens no galvenajiem vilcējiem. Pēc būtības kopība ir tieši šī — LNNK, «Tēvzemei un Brīvībai», Zemnieku savienība un Tautas fronte, lai arī pašreizējās vienošanās ir citādas. Es nekad nenoniecīnāšu un neizsvītrošu no Latvijas vēstures Tautas fronti, kaut vai tajā būtu palikuši tikai trīs cilvēki. Diemžēl Tautas frontei pietrūka spēka un prāta savlaicīgi pārveidoties. Fronte bija vajadzīga tad, kad mēs cēlāmies cīņai pret. Tagad ir citi darbi, mums ir jātiek galā pašiem ar sevi.

Es gribētu, lai Nacionālās neatkarības partija definētu un palīdzētu tautai izprast, kas tad ir īsti nacionāls cilvēks. Kas ir nacionāls latvietis un nacionāla valsts. Lai mēs beidzot tiktu ārā no šīm duļķēm, apmelošanas, mielēm, nozākāšanas un arī pārslavināšanas. Jums jau pašā nosaukumā ir noteikta misija — nacionālisms, pozitīvs, gaišs, konstruktīvs nacionālisms. Bet tas vēl ir jāizdomā, jāpasaka. Kas tad šodien ir nacionāls? Mums ir nacionālie muzeji, teātri, bibliotēkas, mums ir nacionālie pieminekļi... Bet vai mums ir nacionāli cilvēki? Vai mēs esam nacionāli pašapzinīgi cilvēki? Tas ir mans galvenais vēlējums jums — spēt radīt, aizstāvēt jauno latviešu nacionālismu. Es to atbalstu.

Es, protams, jums vēlu vienotību un sapratni — gan savstarpēji, gan ar tautu, ar visiem tās slāņiem. Prezidenta uzdevums nav vienot partijas, bet meklēt argumentus, kas partijām ļautu vienoti darboties valsts labā. Partijas jau nevar savienot, bet valstiskums, nacionālais, tautas izdzīvošana stāv pāri tām. Es gribētu, lai LNNK Latvijas valsts organismā ir saprātīgi domājoša,

sava sirds. Es gribētu vēlēt LNNK konstruktīvismu valsts pārvaldes un reformu jautājumos. Praktiskumu un lietišķumu.

Un, protams, es vēlu arī to, ko visai tautai — Ziemassvētku mieru, baltā sniega pārlicību, kas ir tik dabiska un nesatricināma kā viss dabā. Lai jums nebūtu tikai ugunsgrēka pārlicība — tās jums ir bijis pietiekami, lai būtu arī šis gaišais, baltais miers.

— *Paldies par vēlējumu, prezidenta kungs! Priecīgs Ziemassvētkus!*

Prezidenta vēlējumu pierakstīja
Baiba PETERSONE

Nacionālā Neatkarība. — 1993. — 22.—28. dec.

76.

LNNK padomes paziņojums par autoritārisma tendencēm Latvijas Republikas valdības darbībā

[1994. g. janvārī]

Latvijas Republikas valdības darbība pēdējā laikā arvien atklātāk ir vērsta uz autoritāras valsts izveidošanu. Valdība cenšas līdz minimumam samazināt pašvaldību lomu, likvidējot pašvaldību ekonomisko pamatu un iesniedzot Saeimai klaji centralizētai valstij paredzētu pašvaldību likumprojektu. Tomēr valdība iet vēl tālāk — nesenie grozījumi pašvaldību likumdošanā, kuri pieņemti, pārkāpjot LR Satversmi, atļauj valdībai atcelt no darba jebkuru nevēlamu pašvaldību darbinieku. Liela daļa no valdības Satversmes 81. panta kārtībā pieņemtajiem saistošajiem noteikumiem pārkāpj Satversmes normas, un gandrīz neviens no tiem nevar tikt uzskatīts par steidzamu. Tomēr Saeimas vairākums gandrīz visus tos akceptēja, tādā veidā diskreditējot parlamentārisma ideju Latvijā.

LNNK padome norāda, ka autoritārisma tendences ir īpaši bīstamas laikā, kad pieaug Krievijas impēriskās ambīcijas un arvien atklātāki kļūst draudi no Austrumiem. Varas koncentrācija šauras personu grupas rokās, cenšanās izdabāt Maskavai un nepietiekamas rūpes par valsts aizsardzību var novest pie līdzīgas situācijas kā 1939.—1940. gadā. LNNK padome aicina nacionālās organizācijas un nacionāli domājošus pilsoņus darīt visu iespējamo, lai tas tā nenotiktu.

LNNK valdes priekšsēdētājs
Aristīds LAMBERGS

Nacionālā Neatkarība. — 1994. — 26. janv.—1. febr.

LNNK padomes lēmums «Par starpvalstu sarunām ar Krieviju»

1994. g. 26. martā

Sarunās ar Krieviju līgumi tika parafēti pretēji EDSA deklarācijai un ANO rezolūcijai par pilnīgu un bezierunu karaspēka izvešanu, bet vienošanos par Skrundu panāca ASV un Krievijas prezidenti bez Latvijas pilsoņu piekrišanas.

Šo līgumu parakstīšana nozīmētu Latvijas iekļaušanos Krievijas ietekmes sfērā, apdraudētu Latvijas suverenitāti un latviešu tautas izdzīvošanas iespējas.

Atļaujot Latvijā palikt okupācijas armijas virsniekiem un nodrošinot tos ar īpašām privilēģijām, kādu nav pat Latvijas Republikas pilsoņiem, Latvija labprātīgi atsakās no savām prasībām par okupācijas statusa atzīšanu un atzīst, ka Krievija nav atbildīga par PSRS okupācijas nodarīto kaitējumu. Tādā gadījumā nav iespējams turpināt sarunas ar Krieviju, balstoties uz 1920. gada 11. augusta miera līgumu par Abrenes atdošanu, kolonistu repatriāciju un represēto pilsoņu kompensācijas jautājumiem.

Akceptējot parafētos līgumus, Latvija faktiski neatrisina ar karaspēka izvešanu saistītos jautājumus, jo Krievijas armijas daļas paliek gan Skrundā, gan Igaunijā, gan Abrenē, bet bruņotas krievu armijas militārpersonas var brīvi pārvietoties pa Latvijas teritoriju, tā radot draudus Baltijas valstu drošībai un vienībai.

Tāpēc LNNK padome, izanalizējot visus parafētos līgumus:

1. Aicina Valsts prezidentu neparakstīt parafētos līgumu projektus ar Krieviju.
2. Ierosina Latvijas Republikas Saeimai:
 - 2.1. Vispirms pieņemt likumu par ārvalstnieku un bezvalstnieku statusu, kurš paredzētu atvaļinātām PSRS un Krievijas militārpersonām tiesības saņemt vienīgi termiņuzturēšanās atļaujas, valsts ārpolitisko koncepciju, kā arī vēstījumu ANO dalībvalstu parlamentiem par PSRS agresiju pret Baltijas valstīm ar sekojošo ilgstošo okupāciju, kuras sekas var novērst tikai starptautiskas palīdzības rezultātā.
 - 2.2. Izveidot jaunu delegāciju sarunām ar Krieviju, kura risina sarunas ne tikai par armijas izvešanu, bet arī par okupācijas periodā iepļūdināto kolonistu repatriāciju, emigrāciju un pagaidu uzturēšanās nosacījumiem; par Krievijas joprojām okupētās Abrenes apriņķa teritorijas atdošanu Latvijai un par Krievijas kā PSRS tiesiskās mantnieces pienākumu kompensēt okupācijas laikā nodarīto kaitējumu.
 - 2.3. Akceptēt Saeimai iesniegto projektu par tautas aptaujas rīkošanu, papildinot to ar pilsoņu attieksmi pret līgumu par at-

valināto militārpersonu sociālajām garantijām. Gadījumā, ja Saeima noraidīs mūsu minētās prasības, LNNK aicinās rīkot tautas nobalsošanu par ārkārtas Saeimas vēlēšanām.

LNNK valdes priekšsēdētājs
Aristīds LAMBERGS

Nacionālā Neatkarība. — 1994. — 30. marts—5. apr.

78.

LNNK platforma pašvaldību vēlēšanās «Tauta. Zeme. Valsts»

[1994. g. maijā]

1. LNNK likumdošanas līmenī turpinās sekmēt pašvaldību reālu finansiālu autonomiju un tiesības ar nodokļu atskaitījumu palīdzību, nevis ar centralizētajām dotācijām realizēt savas funkcijas.
LNNK veicinās visu pašvaldību apvienošanos pašvaldību savienībā.
2. Īpašuma tiesību ātrāka atjaunošana likumīgajiem īpašniekiem.
3. Pašvaldību līdzdalība cīņā ar noziedzību. Maksimāli iespējams atbalsts zemessardzei. Zemessardzes un municipālās policijas sadarbība. Zemessardzei — municipālās policijas tiesības lauku rajonos.
4. Iespējas LR pilsoņiem iegūt dzīvokli īpašumā par sertifikātiem. Asa rīcība pret personām, kas ieņem dzīvojamās telpas nelikumīgi, un pret ļaunprātīgiem īres nemaksātājiem. Atvieglojumi komunālajos maksājumos vientuļajiem pensionāriem, politiski represētajiem, invalīdiem un daudz bērnu ģimenēm.
5. Birokrātiskā aparāta samazināšana. Cīņa pret korupciju ierēdniecības vidū.
6. Līdzekļu piesaistes veicināšana vides aizsardzības objektu — attīrīšanas iekārtu, atkritumu pārstrādes uzņēmumu u. c. iekārtošanai.
7. LR pilsoņu uzņēmējdarbības veicināšana, izmantojot pašvaldību privatizācijas fondus.
8. Sociālās sfēras sakārtošana. Iedzīvotāju sociālās aprūpes sfērā un komunālo maksājumu pieņemšanā jānovērš cilvēka cieņu pazemojošās rindas.
9. Stingra monopoldarbības uzraudzība, sekojot enerģētikas, ūdensapgādes un citu uzņēmumu tarifu pamatotībai. Nepieļaujama ir situācija, ka godīgie maksātāji sedz arī nemaksātāju daļu.

10. Pakāpeniski turpināt veselības aprūpes sistēmas reorganizāciju. Ārstu privātprakses veicināšana. Veselības aprūpes sistēmas reorganizācija nedrīkst pasliktināt iedzīvotāju iespējas saņemt medicīnisko palīdzību.
11. Pilsētvides latviskošana. Cīņa par valsts valodas likuma konsekvētu ievērošanu. Lauku ainavu, vēstures un kultūras pieminekļu aizsardzība. Kultūras namu un bibliotēku uzturēšana.
12. Mazo lauku skolu atjaunošana un uzturēšana. Atvērt sākumskolas ar latviešu mācību valodu katrā apdzīvotā vietā Latgalē, kur dzīvo latviešu bērni. Atbalsts privātskolu veidošanai. Veicināt arodizglītību visos Latvijas novados. Panākt, lai Latvijas ģeogrāfija un vēsture skolās tiktu mācīta latviešu valodā.

LNNK deputātu kandidāti pašvaldību vēlēšanās ir iesaistījušies dažāda sastāva nacionālo spēku koalīcijās. LNNK vienmēr atbalstīs nacionālo spēku vienotu rīcību.

LVA, 1806. f.

79.

A. Lamberga ziņojums LNNK 7. kongresā 1994. g. 18. jūnijā

Pagājis vairāk nekā gads kopš LNNK 6. kongresa, kas notika pagājušā gada martā. Un pagājis tieši gads, kopš LNNK valde strādā šajā sastāvā. Tas ir bijis saspringta darba gads. Intensīvi strādājusi LNNK padome, ir notikušas 16 padomes sēdes. Cītīgi strādājusi arī LNNK frakcija Saeimā, izsakot LNNK viedokli, izstrādājot savus likumprojektus un alternatīvus priekšlikumus. LNNK ir godam centusies aizstāvēt latviešu tautas un Latvijas intereses. Valdošā koalīcija mūsu likumprojektus ir noraidījusi, tomēr darbs nav bijis veltīgs, un tie nav palikuši bez ievēribas. Tauta ir pamanījusi un novērtējusi šo darbu — to apliecina LNNK augstais reitings.

Šīs LNNK vadības darbības sākumā tika ievadīta diskusija par LNNK pārtapšanu politiskā partijā. Gada laikā ir notikušas divas LNNK konferences, izstrādāta LNNK partijas programma un statūti, taču pats galvenais — šo ideju ir pieņēmis LNNK dalībnieku vairākums. Tāpēc šodien mēs varam droši iet tālāk un ar LNNK kongresa pilnvarām apstiprināt jauno LNNK statusu. Es varu izteikt gandarījumu, ka arī šis darbs ir veikts nopietni, nesasteigti un ar atbildību.

LNNK prestižu apliecina arī tas, ka pieaug LNNK dalībnieku skaits. Kopš pagājušā kongresa LNNK ir iestājušies 796 jauni dalībnieki un darbu uzsākušas piecas jaunas nodaļas. Tagad LNNK ir 2373 dalībnieki, kuri darbojas 36 nodaļās.

Sis process ir ļoti nozīmīgs, jo īpaši laikā, kad prese un TV sludina, ka cilvēkos valda apātija un vilšanās, ka nesavtīga sabiedriskā darbība netiek augstu vērtēta. Tajā pašā laikā LNNK ir spējusi pierādīt, ka latviskas dzīves vērtības ir dzīvas un mūsu cilvēki ir gatavi to dēļ strādāt un ziedoties.

Šajā laikā mēs esam turpinājuši meklēt kontaktus un sadarbību ar radniecīgām rietumvalstu partijām. Ir dibināti cieši un draudzīgi kontakti ar Norvēģijas konservatīvo partiju «Hoire» un Apvienotās Karalistes Konservatīvo partiju. It īpaši būtiski ir tas, ka šie kontakti nav veidoti tikai organizācijas vadības līmenī. Ar britu konservatīvo darbību kopīgā seminārā iepazinās LNNK padomes locekļi un nodaļu vadītāji, gūstot ierosmi savam darbam. Tiks saņemts arī materiālais pabalsts LNNK tehniskās bāzes paplašināšanai. LNNK avīze «Nacionālā Neatkarība» ir palīdzējusi uzturēt saikni ar LNNK dalībniekiem un skaidrojusi mūsu politiku. Avīzes abonentu skaits ir divkārtšojies, un mēs sagaidām tā pieaugumu arī turpmāk. Pašvaldību vēlēšanu laikā «Nacionālās Neatkarības» divi dubultnumuri tika izplatīti kā vēlēšanu aģitācijas materiāls — viens Latvijai, otrs Rīgai, katrs 40 000 eksemplāru. Katru mēnesi viens «Nacionālās Neatkarības» numurs iznāk dubultā apjomā.

Visā LNNK pastāvēšanas laikā viena no smagākajām problēmām ir bijusi finansu problēma. Tomēr ar neatlaidīgu darbu ir izdevies panākt LNNK finansiālu neatkarību, piesaistot arvien vairāk finansiālo atbalstītāju. Taču šajā ziņā nepietiekama ir mūsu vietējo nodaļu aktivitāte. Jāatjauno biedra naudu maksāšanas sistēma, tas ir noteikts arī jaunajos statūtos. Mums visiem jāsaprot, ka ne politika, ne mūsu tautas interešu aizstāvība, neviena kampaņa, akcija vai vēlēšanas nav iespējamās bez naudas. Mūsu panākumi būs atkarīgi no tā, cik nopietni strādās katrs no mums, bet jo īpaši jaunie nodaļu kasieri, vācot līdzekļus LNNK darbībai.

Ar finansēm bija saistīta vēl kāda ļoti grūta problēma, ko šī valde saņēma mantojumā no 5. Saeimas priekšvēlēšanu laika. Meklējot līdzekļus Saeimas vēlēšanām, iepriekšējā LNNK vadība bija izveidojusi sadarbību ar vācu uzņēmēju Joahimu Zīgeristu. Viņš tika uzņemts LNNK, kļuva par padomes locekli, tika ievēlēts Saeimā no LNNK saraksta. Daudziem LNNK dalībniekiem sākotnēji imponēja viņa aktīvais antikommunisms, uzņēmība, enerģija. Tikai vēlāk, priekšvēlēšanu laikā, parādījās negatīvas tendences šajā sadarbībā. Atklājās, ka LNNK vārdā notika ar LNNK vadību nesaskaņota darbība, pārmērīga atsevišķu personu popularizēšana, sevī slavinašana, kas nav savienojama ar vienkāršām pieklājības normām un vienotas komandas darbības principiem. Saeimas priekšvēlēšanu laikā LNNK būtībā darbojās divas komandas, diemžēl tās turpināja darboties arī pēc vēlēšanām. Novērtējot šīs otrās komandas darbību un meklējot izlīgumu, tomēr nācās konstatēt, ka to nav iespējams atrast. Tad LNNK padome izšķīrās par Joahima Zīgerista un pēc tam arī viņa sabiedrotā

Odiseja Kostandas izslēgšanu no LNNK. Šī izšķiršanās nebija viegla, taču es ar tīru sirdsapziņu varu teikt, ka visu, ko mēs darījām, mēs darījām LNNK saglabāšanai un stiprināšanai, lai nepieļautu šīs lielākās latviešu nacionālās organizācijas diskreditāciju, jo ar LNNK saistās tik daudzu patriotiski noskaņotu cilvēku cerības.

Kā viens no zīmīgākiem pavērsieniem Latvijas politikā šajā gadā ir jāmin nacionālo organizāciju apvienošana un sadarbība. Šīs sadarbības sākums bija kopīga cīņa pret latviešiem nepieņemamo valdošās koalīcijas pilsonības likumu. Kopīgais protests vienoja, un nodibinājās Latvijas Nacionālo spēku apvienība. Pēc tam sekoja nacionālā bloka nodibināšana Saeimā. Lai gan šis bloks nav Saeimas vairākums, tas tomēr ir pietiekami liels un vienots, lai spētu ietekmēt Saeimas darbību. Kā piemēru var minēt Saeimas ārkārtas plenārsēdes sasaukšanu sakarā ar līgumiem ar Krieviju.

Notikumu politiskā attīstība beidzamajos mēnešos ir apliecinājusi Nacionālo spēku apvienības nepieciešamību un dzīvotspēju. Tās ir gan kopīgi organizētās akcijas līgumu ar Krieviju sakarā, gan kopīga darbība dažādajās nacionālajās koalīcijās pašvaldību vēlēšanās. Šī ir pirmā reize kopš atmodas sākuma, kad nacionālās organizācijas nevis šķēļas, bet apvienojas kopīgiem mērķiem. Nenoliedzama loma šajā attīstībā bijusi LNNK, kas ir lielākais un ietekmīgākais nacionālais spēks Latvijā. Līdz ar pašvaldību vēlēšanām šis process nebeidzas. Vēlēšanas tikai uz brīdi pārtrauca mūsu kopīgo darbu pie apvienotas nacionālo spēku programmas un alternatīvas valdības komandas izveidošanas. Darbs turpināsies. Tā galvenais uzdevums ir izveidot nopietnas starta pozīcijas 6. Saeimas vēlēšanām.

Līdz šim mums bijis nepateicīgs opozīcijas darbs. Mums nav izdevies apturēt nedz mums nepieņemamo līgumu ar Krieviju, nedz pilsonības likuma pieņemšanu latviešiem nelabvēlīgā variantā. Un tomēr mums jāatceras, ka politiku veido vairākums. Tāpēc jāveltī visas pūles, lai vairākums būtu nacionālajiem politiskajiem spēkiem. Tādēļ mums jāuzvar 6. Saeimas vēlēšanās nākamā gada rudenī.

Pašvaldību vēlēšanas devušas pozitīvus rezultātus. Tie, protams, varēja būt vēl labāki, taču mūsu spēki bija koncentrēti galvenokārt Rīgā. Tieši Rīgas domes vēlēšanās tika izveidota pirmā reālā koalīcija ar Latvijas Zaļo partiju, tika profesionāli organizēta priekšvēlēšanu kampaņa. Saeimas vēlēšanās LNNK Rīgā ieguva 18% vēletāju balsu, bet Rīgas domes vēlēšanās šis procents ir vairāk nekā divas reizes lielāks — 37%. Kopā ar citām nacionālajām organizācijām mēs veidojam vairākumu Rīgas domē. Tā ir pirmā reize, kad LNNK ir iespēja veidot savu politiku pozīcijā, nevis opozīcijā.

Jau izskan bažas — arī mūsu domubiedru vidū —, ka uzvara Rīgā LNNK un zaļajiem ir tikai lamatas un slazdi pirms 6. Saeimas vēlēšanām. Ka nacionāli sarežģītajā ekonomiskajā situā-

cijā, kādā atrodas pašvaldības, neprātis strādāt sekmīgi un no-
teikti izgāzīsies. Bet neļausimies mazdūšībai! Strādāsim! Lai
katrs LNNK deputāts apzinās, ka no viņa nesavtīgas, lietpratī-
gas un godīgas pienākumu pildīšanas patiešām ir atkarīgs
6. Saeimas liktenis un līdz ar to Latvijas nākotne.

Mēs esam nostājušies uz nopietnas un konstruktīvas politikas
ceļa. Turpināsim to, gatavojoties nākamajām vēlēšanām, veidojot
savu organizāciju, strādājot vēlētajos amatos. Tikai tā mums var
izdoties beidzot pagriezt Latvijas politiku nacionālajām interesēm
atbilstošā virzienā.

Nacionālā Neatkarība. — 1994. — 22.—28. jūn.

80.

LNNK 7. kongresa lēmums par LNNK statusa maiņu

1994. g. 18. jūnijā

LNNK savas pastāvēšanas sešos gados ir kļuvusi par vadošo
nacionāli konservatīvo politisko spēku Latvijā. Noteicošu nozīmi
Latvijas politikā iegūst parlamentārie un demokrātiskie procesi.
Sāk darboties daudzpartiju sistēma.

Šajos apstākļos, lai attīstītu savu programmu un veidotu na-
cionālajām interesēm atbilstošu politiku Latvijā, LNNK 7. kon-
gress nolēmj:

1. Mainīt LNNK statusu, nosakot, ka ar šī lēmuma pieņemšanu
LNNK ir Latvijas Nacionāli konservatīvā politiskā partija.
2. Noteikt, ka Latvijas Nacionāli konservatīvā partija — LNNK
ir Latvijas Nacionālās neatkarības kustības visu tiesību, īpa-
šumu, arhīvu un simbolikas tiesiskā pārņēmēja.
3. Uzsākt nekavējoši LNNK dalībnieku pārreģistrāciju Latvijas
Nacionāli konservatīvās partijas — LNNK statūtu pārejas
noteikumos un šajā lēmumā paredzētajā kārtībā.
4. LNNK 7. kongresa delegāti, kuri ir nobalsojuši par šī lēmuma
pieņemšanu, ir tiesīgi, parakstot šo lēmumu, nekavējoši aplieci-
nāt savu piederību Latvijas Nacionāli konservatīvajai parti-
jai — LNNK un saņemt partijas biedra pagaidu apliecību.
5. Kongresa lēmums stājas spēkā ar tā pieņemšanas brīdi.

Šo lēmumu parakstīja 250 LNNK kongresa delegāti, vien-
laikus reģistrējoties partijā — LNNK un saņemot partijas
biedra pagaidu apliecību.

Nacionālā Neatkarība. — 1994. — 22.—28. jūn.

Andrejs EGLITIS

Caur daudzām zemju zemēm,
Caur daudzām debesīm
Ved ceļš uz mūsu sapni —
Uz mūsu Latviju.

Un jautāsim viens otram,
Kas ir mums Latvija!
Tas viss, kas reiz ir bijis,
Tas viss, kas kādreiz būs.

PIEZĪMES

- 1 Domāts 1988. g. 1. un 2. jūnijā notikušais Latvijas PSR Rakstnieku savienības valdes paplašinātais plēnums ar Arhitektu, Dizaineru, Kinematogrāfistu, Komponistu, Mākslinieku, Teātra darbinieku un Zurnālistu savienības vadītāju un ekspertu piedalīšanos. Plēnuma dalībnieku runās un pieņemtajā rezolūcijā tika izvirzīta virkne prasību ar mērķi liberalizēt pastāvošo režīmu. Plēnuma norise ievērojami veicināja atmodas procesu aktivizēšanos Latvijā.
- 2 LKP CK plēnums, kas notika 1959. g. 7. un 8. jūlijā, asi vērsās pret tā saucamiem nacionāļkomunistiem (E. Berklavu un viņa domubiedriem). Plēnums iezīmēja kolonizācijas un rusifikācijas uzplūdu sākumu Latvijā.
- 3 Paulis Zolts (1880—1919) — kapteinis, Latvijas atbrīvošanas kara dalībnieks. Kritīs pie Kaugurciema ciņā par Rīgas un tās apkārtnes atbrīvošanu no lieliniekiem. Apbalvots ar Lāčplēša Kara ordeni (pēc nāves).
- 4 1989. gadā PSRS bija spiesta izvest no Afganistānas savu karaspēku, kurš 1979. gadā bija ievests šajā valstī, lai atbalstītu tās toreizējo prokomunistisko valdību.
- 5 1989. g. 23. februārī latviešu tautai un Latvijas neatkarībai krasi naidīgā organizācija — Latvijas PSR darbaļaužu internacionālā fronte (interfronte) kopā ar PSRS bruņoto spēku virsniekiem un atvaļinātajām militārpersonām rīkoja spēka demonstrāciju — gājieni pa Rīgas ielām un mitiņu. Provokatīvus masu pasākumus interfronte organizēja arī 25. februārī.
- 6 Izmaiņas LNNK dokumentos tika izdarītas kustības 2. (ārkārtas) kongresā 1989. g. 28. maijā.
- 7 Domāts Vīnes tikšanās Nobeiguma dokuments — starptautiski tiesisks akts, kuru pieņēma 33 Eiropas valstis, ASV un Kanāda — Eiropas drošības un sadarbības apspriedes (EDSA) dalībnieces 1989. g. 15. janvārī Vīnē. Dokumentu parakstījušās valstis apņēmas ievērot visu tautu līdztiesības principu un tiesības tautām nosacīt savu iekšējo un ārējo politisko statusu. Dokumentā konkrētizēti arī jautājumi, kas saistīti ar cilvēktiesību un brīvību nodrošināšanu.
- 8 Domāts PSRS tālaika vadības iecerētais līgums starp republikām, kurš aizstātu 1922. g. 30. decembra līgumu par PSRS izveidošanu. Ar Savienības līguma palīdzību bija iecerēts aizšķērsot ceļu tautu neatkarības un republiku suverenizācijas tieksmēm, saglabājot nedaudz izmainītā veidā PSRS kā unitāru lielvalsti. Pastāvēja bažas, ka arī Latvija un pārējās Baltijas valstis varētu tikt piespiestas parakstīt šo līgumu.
- 9 Domāta PSRS vadības un citu Latvijas neatkarībai naidīgo spēku prasība jautājumu par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu izlemt referendumā, kurā piedalītos visi iedzīvotāji un arī šeit izvietoto PSRS armijas daļu karavīri. Ar militārpersonu un okupācijas gados Latvijā ieplūdināto citautiešu balsīm PSRS saglabāšanas piekritēji bija iecerējuši gūt uzvaru šādā referendumā, lai pēc tam atceltu 1990. g. 4. maija Deklarāciju par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu.
- 10 Domāts Darba tautas bloks — Latvijas Komunistiskās partijas izveidotā un vadītā vēlēšanu apvienība tā sauktās Tautas Saeimas vēlēšanās 1940. g. 14. un 15. jūlijā.
- 11 Latvijas Komunistiskās partijas un tās satelītorganizāciju darbība ar Latvijas Republikas Augstākās Padomes lēmumu tika aizliegta 1991. g. 10. septembrī.

- ¹² 1992. g. 15. oktobrī Latvijas Republikas Augstākā Padome pieņēma deputāta J. Lagzdiņa sagatavoto lēmumu «Par Latvijas Republikas pilsoņu tiesību atjaunošanu un naturalizācijas pamatnoteikumiem». LNNK uzskatīja, ka ar šo lēmumu Augstākā Padome piesavinās tiesības paplašināt Latvijas Republikas pilsoņu loku.
- ¹³ Runa ir par Krievijas prasību atdot tās īpašumu — vēstniecības ēku Rīgā, Antonijas ielā 2, tajā pašā laikā atsakoties atdot Latvijai vēstniecību ēkas Parīzē un Zenēvā.
- ¹⁴ Domāts Traumatoloģijas un ortopēdijas zinātniskās pētniecības institūts.
- ¹⁵ Trojas zirgs — pēc sengrieķu leģendas milzīgs koka zirgs, kurā bija paslēpušies grieķu karavīri, kas piedalījās Trojas aplenkšanā Trojas kara laikā. Trojieši, neapjauzdami viltību, ievēda zirgu Trojā. Naktī grieķi ielaida pilsetā pārējo karaspēku, un Troja nonāca grieķu rokās.
- ¹⁶ Amoka skrējienis — Malajas arhipelāga salas sastopamās psihiskās slimības — amoka izpausme. Slimais metas skriet, bezjēdzīgi iznīcinot visu, kas sastopams ceļā. Pārnestā nozīmē — bezjēdzīga darbība, kas prasa daudz pūļu, bet atnes tikai postu.
- ¹⁷ Trojas kara varoņa Odiseja sieva Pēnelope viņa ilgās prombūtnes laikā atraidīja uz mācīģos preciniekus. Atbildot uz precinieku neatlaidīgajām prasībām izvēlējās kādu no viņiem par vīru, Pēnelope solīja, ka darīs to, kad pabeigs aust audeklu. Naktī viņa noārdīja to, ko dienā noauda.
- ¹⁸ Veimāras republika — tā tiek dēvēts Vācijas vēstures laikposms no republikāniskās konstitūcijas pieņemšanas 1919. g. 31. jūlijā Veimārā līdz nacionālsociālistu nākšanai pie varas 1933. gadā.
- ¹⁹ Sengrieķu fabulista Ezopa (pēc nostāstiem dzīvojis 6. gs. p. Kr.) fabulā «Kamielis» stāstīts par to, ka kamielis, brienot pāri straujai upei, atvieglojis vēderu. Ieraugot straumes nestos mēslus peldam sev pa priekšu, viņš izbrīnā teicis tekstā citētos vārdus.
- ²⁰ *Helsinki Watch* — starptautiska organizācija, dibināta ar mērķi pārraudzīt Helsinkos 1975. g. 30. VII—1. VIII notikušās Eiropas drošības un sadarbības apspriedes lēmumu cilvēktiesību jomā izpildi. Vairākkārt pārmēti Latvijas valsts varas un pārvaldes institūcijām, ka tās diskriminējoši ierobežo un nepilsoņus.

1. pielikums

LATVIJAS NACIONĀLI KONSERVATĪVĀS PARTIJAS — LNNK STATŪTI

1. PAMATNOSTĀDNES

- 1.1. Latvijas Nacionālās neatkarības kustība (turpmāk LNNK) ir nacionāli konservatīva politiska partija, kuras pamatmērķi ir:
- Latvijas kā nacionālas valsts nostiprināšana;
 - latviešu un līvu tautas interešu aizsardzība;
 - valsts nacionālajām interesēm un tirgus principiem atbilstošas ekonomiskās sistēmas veidošana.

2. LNNK DARBĪBA

- 2.1. LNNK darbojas atbilstoši LNNK statūtiem un īsteno savu programmu, ievērojot Latvijas Republikas likumus.
- 2.2. LNNK piedalās visu līmeņu valsts varas institūciju vēlēšanās ar mērķi iegūt tajās vairākumu, lai realizētu savu programmu un veidotu izpildvaras institūcijas.
- 2.3. Savu mērķu un programmu īstenošanai LNNK var veidot koalīcijas ar citām partijām un organizācijām, kuru mērķi nav pretrunā ar LNNK pamatnostādnēm.

3. LNNK DALĪBNIEKI UN ATBALSTĪTĀJI

- 3.1. Par LNNK dalībnieku var kļūt Latvijas Republikas pilsoņi no 18 gadu vecuma, ja tie apņemas ievērot LNNK statūtus, īstenot programmu un kongresu, konferenču un valdes pieņemtus lēmumus.

PIEZĪME: par LNNK dalībniekiem var kļūt arī ārvalstnieki vai bezvalstnieki, par kuru uzņemšanu lemj valde.

- 3.2. Par LNNK dalībnieku nevar būt:
- citas politiskas partijas vai tādas sabiedriskas organizācijas biedrs, kura patstāvīgi piedalās Saeimas vai vietējo pašvaldību vēlēšanās;
 - personas, kas sodītas par smagu kriminālnoziegtumu izdarīšanu;
 - personas, kas sadarbojušās ar PSRS VDK;
 - bijušie PSKP un VĻKJS nomenklatūras darbinieki, kuri savā darbībā ir būtiski vērsušies pret Latviju kā neatkarīgu valsti, pret Latvijas pilsoņiem un to likumīgajām tiesībām, pret latviešu valodu;
 - personas, kas savā politiskajā darbībā vērsas pret LNNK programmas un statūtu nostādņēm.
- 3.3. Uzņemšana LNNK notiek ar valdes vai nodaļas valdes lēmumu. Pretendentam jāiesniedz noteiktas formas iesniegums un divu LNNK dalībnieku galvojums. Pretendentam var tikt noteikts pārbaudes laiks līdz sešiem mēnešiem.
- 3.4. LNNK dalībniekiem jāmaksā biedru nauda reizi ceturksnī. LNNK biedru naudas apmēru pēc valdes priekšlikuma nosaka padome.
LNNK dalībnieki, kuri sešus mēnešus neattaisnotu iemeslu dēļ nav maksājuši biedru naudu, var tikt izslēgti no LNNK.
- 3.5. LNNK dalībniekiem ir tiesības:
- brīvi izteikt un aizstāvēt savu viedokli jebkurā LNNK institūcijā;
 - vēlēti LNNK visu līmeņu vadību, izvirzīt tai savu vai citas kandidatūras;
 - iesniegt ierosinājumus un ziņojumus jebkurā LNNK vadības līmenī un saņemt atbildi mēneša laikā;
 - nepieciešamības gadījumā saņemt no LNNK juridisku un cita veida atbalstu un aizstāvību;
 - brīvi izstāties no LNNK, par to rakstiski paziņojot LNNK valdei vai nodaļas valdei.
- 3.6. LNNK dalībnieku pienākumi ir:
- konsekventi ievērot LNNK statūtus un piedalīties programmas īstenošanā;
 - darboties saskaņā ar LNNK kongresu, konferenču, padomes un valdes lēmumiem;
 - aizstāvēt LNNK politiskās intereses, aktīvi piedalīties vēlēšanu procesos un LNNK organizētajos pasākumos;
 - regulāri maksāt biedru naudu.
- 3.7. Pēc LNNK padomes valdes vai LNNK nodaļas priekšlikuma ar goda tiesas lēmumu LNNK dalībnieku var izslēgt no LNNK par statūtu pārkāpšanu, darbību, kas ir pretrunā ar ar programmu, kongresa, konferenču, padomes un valdes lēmumiem, izdarītiem noziegumiem vai rīcību, kas diskreditē vai citādi kavē LNNK darbību. Goda tiesas lēmumu apstiprina LNNK padome.

- 3.8. Personas, kas saskaņā ar LNNK statūtiem un LR likumiem nevar vai nevēlas kļūt par LNNK dalībniekiem, var kļūt par LNNK atbalstītājiem. LNNK atbalstītāji reģistrējas un līdzdarbojas kādā no LNNK nodaļām ar padomdevēja tiesībām. Par LNNK atbalstītāju var būt no 16 gadu vecuma. LNNK atbalstītājiem nav pienākuma maksāt biedru naudu, tie var atbalstīt LNNK ar brīvprātīgiem ziedojumiem.

4. LNNK ORGANIZATORISKĀ UZBŪVE

- 4.1. LNNK augstākais lēmējs ir kongress, ko sasauc ne retāk kā reizi gadā.
LNNK ārkārtas kongresu var sasaukt:
— LNNK padome;
— vismaz $\frac{1}{3}$ no LNNK dalībniekiem, apliecinot šo prasību ar parakstiem.
Ārkārtas kongresā piedalās pēdējā kārtējā kongresa delegāti.
- 4.2. LNNK kongress:
— pieņem LNNK statūtus un programmu, izdara tajos grozījumus;
— apspriež un izlemj LNNK darbības svarīgākos jautājumus;
— ievēlē LNNK priekšsēdētāju un tā vietnieku;
— ievēlē daļu LNNK padomes sastāva, kas vienāda ar nodaļu skaitu kongresa sasaukšanas brīdī;
— ievēlē revīzijas komisiju piecu cilvēku sastāvā;
— ievēlē goda tiesu piecu cilvēku sastāvā;
— apstiprina LNNK simboliku;
— lemj par LNNK darbības reorganizāciju vai izbeigšanu.
- 4.3. LNNK priekšsēdētājs:
— reprezentē partiju;
— steidzami svarīgu politisku jautājumu izlemšanai sasauc LNNK valdes un Saeimas deputātu LNNK frakcijas kopīgas sēdes;
— var sasaukt LNNK padomes sēdi;
— vada LNNK padomes un valdes sēdes;
— līdz jautājumu pārskatīšanai augstākā līmenī var apturēt LNNK valdes lēmumu.
LNNK priekšsēdētāja vietnieks darbojas LNNK priekšsēdētāja uzdevumā vai aizvieto to priekšsēdētāja prombūtnes laikā.
- 4.4. LNNK padomes, revīzijas komisijas, goda tiesas locekļi un Saeimas deputāti — LNNK dalībnieki ir kongresa delegāti.
- 4.5. LNNK konferenci sasauc padome. LNNK konferencē ar balsstiesībām piedalās LNNK dalībnieki — Saeimas deputāti, LNNK padomes, revīzijas komisijas un goda tiesas locekļi, kā arī LNNK pašvaldību deputāti un nodaļu pārstāvji pēc

padomes noteiktās pārstāvniecības kvotas. LNNK padome var sasaukt arī izglītojoša rakstura konferences, kurās tiek noteikts delegātu sastāvs un netiek pieņemti politiski lēmumi.

4.6. LNNK konferencēs:

- apspriež politisko un saimniecisko situāciju valstī;
- lemj par iespējamām koalīcijām Saeimas vēlēšanām;
- apstiprina kongresā ievēlēto amatpersonu vietas izpildītājus, ja ir radušās vakances;
- pieņem rezolūcijas un politiskus lēmumus;
- var pieprasīt jebkura līmeņa deputātam, kas ievēlēts no LNNK saraksta, nolikt mandātu. Ja deputāts nepakļaujas konferences lēmumam, tas izslēdzams no LNNK.

4.7. LNNK padomi veido LNNK kongresā ievēlētie pārstāvji, nodaļu delegāti pārstāvji, LNNK dalībnieki — Saeimas deputāti, kā arī LNNK priekšsēdētājs un viņa vietnieks. LNNK padomi sasauc LNNK valde vai priekšsēdētājs ne retāk kā sešas reizes gadā. Padomes lēmumu var atcelt konference vai kongress.

4.8. LNNK padome:

- sasauc kongresu, konferences, organizē to lēmumu izpildi;
- pieņem politiskus lēmumus;
- pēc valdes priekšlikuma apstiprina LNNK budžetu un budžeta pārskatu;
- ievēlē LNNK preses izdevumu redaktorus;
- reģistrē LNNK nodaļas;
- regulāri uzklausa LNNK valdes, Saeimas frakcijas un nodaļu vadības ziņojumus;
- no LNNK dalībnieku vidus ievēlē LNNK ģenerālsekrētāru, sekretārus un valdi.

4.9. Saeimas frakciju veido no LNNK saraksta ievēlētie deputāti saskaņā ar frakcijas nolikumu. Saeimas LNNK frakcijas darbību nosaka frakcijas apstiprināts nolikums, kuru paraksta visi frakcijas deputāti.

4.10. LNNK ģenerālsekrētārs veic LNNK organizatorisko vadību. LNNK ģenerālsekrētārs pieņem darbā tehniskos darbiniekus. LNNK ģenerālsekrētāra amats ir algots, un to nevar savienot ar citu darbu, izņemot radošo, zinātnisko un pedagoģisko darbu.

4.11. LNNK valde darbojas ne vairāk kā 15 cilvēku sastāvā. LNNK valdes sastāvā ietilpst LNNK priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks, LNNK Saeimas frakcijas priekšsēdētājs vai priekšsēdētāja vietnieks, ģenerālsekrētārs, organizatoriskais sekretārs, kas atbild par administratīvajiem jautājumiem, sakariem ar pašvaldībām un LNNK nodaļām, sabiedrisko lietu sekretārs, kas atbild par sakariem ar presi, partijām, sabiedriskām organizācijām, ārlietu sekretārs, finansu sekretārs un LNNK jaunatnes nodaļas vadītājs.

- LNNK Saeimas deputātiem, kuri nav valdes locekļi, valdē ir padomdevēja tiesības.
- 4.12. LNNK valde:
- starplaikos starp padomes sēdēm pieņem un apstiprina dokumentus LNNK vārdā;
 - izveido komisijas un darba grupas noteiktu jautājumu risināšanai;
 - sastāda LNNK budžetu, lemj finansiāla rakstura jautājumus, apstiprina personas, kurām steidzamos gadījumos ir tiesības rīkoties ar LNNK finansu līdzekļiem.
- LNNK valdes lēmumu var atcelt padome.
- 4.13. LNNK nodaļas veido dalībnieki, kuri apvienojušies teritoriāli. LNNK ir jaunatnes organizācija, kurai ir LNNK nodaļas tiesības. Nodaļā esošie dalībnieki var veidot grupas, kuras tiek reģistrētas nodaļas valdē un darbojas atbilstoši nodaļas nolikumam. Nodaļas augstāko vadību realizē tās pilnsapulce, kas ievēl nodaļas priekšsēdētāju, nodaļas sekretāru, nodaļas organizatorisko sekretāru un kasieri, kas atbild par dalībnieku uzskaiti. Nodaļas pilnsapulce ievēl delegātus kongresiem un konferencēm. Starplaikos starp pilnsapulcēm nodaļu darbu organizē un vada nodaļu valdes, kuru sastāvā ietilpst nodaļas priekšsēdētājs, nodaļas sekretārs, organizatoriskais sekretārs, kasieris un citi valdes locekļi.
- LNNK nodaļu valdes uztur pastāvīgus sakarus ar LNNK valdi un ne retāk kā reizi ceturksnī iesniedz LNNK padomei pārskatu par savu darbību, arī finansiālo pārskatu.
- 4.14. LNNK revīzijas komisija pārbauda LNNK finansiālo stāvokli, naudas līdzekļu izlietojumu un LNNK īpašumu pārvaldi. LNNK revīzijas komisija var pārbaudīt arī LNNK nodaļu finansiālo darbību. Revīzijas komisija ziņo par savu darbu LNNK kongresam un konferencēm. Revīzijas komisija par savas darbības rezultātiem regulāri informē valdi.
- 4.15. LNNK goda tiesa izskata LNNK dalībnieku pārkāpumus un pieņem lēmumus par LNNK dalībnieku izslēgšanu no partijas, ko apstiprina LNNK padome.
- 4.16. Jebkuru lēmumu, izņemot ārkārtējā kongresa sasaukšanu, jebkura līmeņa LNNK vadībā un struktūrvienībās pieņem, ja par to nobalso vairāk nekā puse klātesošo balsstiesīgo, piedaloties vairākumam no balsstiesīgo dalībnieku kopskaita. LNNK nodaļu pilnsapulcēs kvorums nav noteikts.
- 4.17. Viena desmitā daļa jebkuras LNNK institūcijas klātesošo balsstiesīgo dalībnieku, pieņemot jebkuru lēmumu, ir tiesīga pieprasīt aizklāto vai personālo balsošanu. Domstarpību gadījumā prioritāte ir aizklātai balsošanai.
- 4.18. LNNK un tās struktūrvienību vadību ievēl tiešā aizklātā balsošanā ar vienkāršu balsu vairākumu. Ja neviens no klātesošajiem neiebilst, var noteikt atklātu balsošanu.

5. LNNK DEPUTĀTU KANDIDĀTU IZVIRZĪŠANAS UN APSTIPRINĀŠANAS KĀRTĪBA

- 5.1. LNNK pašvaldību deputātu kandidātus apstiprina LNNK nodaļu kopsapulces, bet Rīgas pilsētā — LNNK konference. Par apstiprināto kandidātu izvietojumu sarakstā lemj nodaļas valde vai koalīcijas padome, ja LNNK veido vienotu koalīcijas sarakstu ar citām organizācijām.
- 5.2. LNNK Saeimas deputātu kandidātus izvirza LNNK nodaļas un LNNK padome. LNNK padome LNNK priekšsēdētāja vadībā veido ekspertu komisiju, kura veic kandidātu pārbaudi un sniedz ieteikumus LNNK konferencei un padomei. Kandidātus apstiprina LNNK konference, bet izvietojumu sarakstā nosaka LNNK padome.

6. LNNK TIESISKAIS STATUSS, LĪDZEKĻI UN ATRIBŪTIKA

- 6.1. LNNK ir juridiskas personas statuss, savs nodalīts īpašums un pastāvīgs budžets, tā var iegūt īpašumu un citas tiesības un pienākumus, būt prasītājs un atbildētājs tiesā. LNNK atbild par savām saistībām ar savu īpašumu. LNNK neatbild par savu nodaļu mantiskajām saistībām.
- 6.2. LNNK naudas līdzekļus veido dalībnauda, ziedojumi, mantojumi un LNNK saimnieciskā darbība. 20 procentus no biedru naudas un ziedojumiem, kas ziedoti nodaļām, ja ziedotājs nenorāda konkrētu mērķi, nodod LNNK valdes rīcībā. Pārējie līdzekļi paliek nodaļu rīcībā. Finanšu līdzekļu sadalījumu starp nodaļām un nodaļu grupām nosaka nodaļu valdes.
- 6.3. LNNK nodaļām ar LNNK valdes atļauju ir tiesības iegūt sev papildlīdzekļus ar saimniecisko darbību, kā arī vākt ziedojumus noteiktam mērķim. Šādi iegūtie papildlīdzekļi paliek nodaļu rīcībā.
- 6.4. LNNK valdei ir un nodaļām var būt savs zīmogs un konts bankā.
- 6.5. LNNK ir sava simbolika, ko apstiprina kongress. Katram LNNK dalībniekam ir noteikta parauga apliecība un krūšu nozīme.

LNNK KONGRESA LĒMUMS PAR PĀREJAS KĀRTĪBU UZ JAUNIEM STATŪTIEM

1. LNNK valde apstiprina katrā rajonā piecus koordinatorus, kuri ir pilnvaroti veikt pārreģistrācijas darbu un pildīt nodaļas pagaidu valdes funkcijas.
2. LNNK līdzšinējo dalībnieku pārreģistrācija notiek neatkarīgi no viņu pilsonības.
3. Pēc pārreģistrācijas veikšanas nodaļu pilnsapulcēs vai konferencēs ievēl nodaļu valdes.
4. Saņemot jauno LNNK biedru apliecību, dalībnieks parakstās, ka ir iepazinies un piekrīt LNNK programmai un statūtiem.

Statūti pieņemti 1994. gada 18. jūnijā.

2. pielikums

LATVIJAS NACIONĀLI KONSERVATĪVĀS PARTIJAS — LNNK PROGRAMMA

LNNK kā sabiedriski politiska organizācija kopš 1988. gada jūlija neatlaidīgi ir cīnījies par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu, par latviešu tautas tiesībām būt saimniekam savā zemē. LNNK mērķis ir veidot demokrātisku Latvijas Republiku kā nacionālu kultūras valsti, kurā būtu stingri garantēta latviešu tautas kā pamattautas pastāvēšana un tās noteicošā loma valsts dzīvē.

Kā nacionāli konservatīva politiska partija LNNK saglabā savus mērķus, vērtības un pamatprincipus. LNNK darbības galvenie virzieni ir:

- spēcīgas nacionālas valsts izveidošana, garantējot pamatnācijas pastāvēšanu;
- latviešu un līvu izdzīvošanas interešu aizstāvība;
- latviešu valodas un latviešu kultūras attīstība un valstiska aizsardzība;
- latviešu tautas un Latvijas valsts nacionālajām interesēm, pilsoņu labklājībai un brīvā tirgus principiem atbilstošas ekonomiskās sistēmas veidošana.

LNNK PARTIJAS POLITISKIE PAMATPRINCIPI

Uzticība nacionālajām vērtībām

Domas par latviešu tautas brīvību un neatkarību iedvesmoja Latvijas valsts dibinātājus. Cieņa un mīlestība pret latviskajām vērtībām ir arī Latvijas valsts nākotnes garīgais pamats. LNNK uzskata, ka mūsdienu civilizācijas apstākļos nacionālās vērtības ir viens no pamatiem sabiedrības stabilitātei, garīgumam un morālei.

Augsta nacionālā pašapziņa un pašcieņa ir nosacījums pilnvērtīgām attiecībām ar citām tautām, valstīm un kultūrām.

Demokrātija

Demokrātija ir Latvijas valsts politiskās sistēmas un arī

LNNK partijas organizācijas pamats. Savā politiskajā darbībā par galvenajām demokrātiskām vērtībām LNNK uzskata brīvību, iecietību un politisko atbildību.

Brīva pilsoniska sabiedrība nevar pastāvēt bez interešu kontrastiem, taču demokrātiskas politikas ietvaros pretējās intereses ir iespējams saskaņot, panākot līdzsvaru starp indivīdu un sabiedrību, brīvību un atbildību, tiesībām un pienākumiem.

Demokrātija ir instruments sabiedrības rokās, kas palīdz ar vismazākajiem zaudējumiem nodrošināt valsts pastāvēšanu un pozitīvu attīstību.

Brīvība un atbildība

Cilvēka un tautas dzīvība un brīvība ir augstākās humānās vērtības. Sabiedriskajā dzīvē individuālo brīvību ierobežo kopdzīve ar citiem cilvēkiem.

Brīvības priekšnosacījums ir cilvēka drošība, īpašuma neaizskaramība, tiesiskā kārtība un valsts stabilitāte. LNNK uzskata, ka nacionālo vērtību apzināšanās harmonizē indivīda un sabiedrības attiecības, iedibina atbildīgas un nēsavtīgas darbības motīvus.

I. LATVIJAS NACIONĀLĀ VALSTISKUMA NOSTIPRINĀŠANA

Latvijas kā nacionālas valsts izveidošana un nostiprināšana ir bijusi un būs viens no LNNK pamatmērķiem. Apzinoties valstiskuma nostiprināšanu kā ilgstošu procesu, LNNK par svarīgākajiem uzdevumiem uzskata:

1. Panākt Latvijas Republikas jurisdikcijas atjaunošanu visā valsts teritorijā starpvalstu līgumos noteiktajās robežās.
2. Istenot stingru un noteiktu imigrācijas politiku, vienlaikus realizējot valsts un starptautiskas repatriācijas programmas, lai palīdzētu latviešiem atgriezties Latvijā un veicinātu Latvijā dzīvojošo ārvalstnieku brīvprātīgu repatriāciju vai emigrāciju. Īpašu vērību LNNK veltīs, lai panāktu atvaļināto okupācijas armijas militārpersonu un to ģimenes locekļu repatriāciju.
3. Nosakot ārvalstnieku tiesisko statusu, jāparedz iespēja izraidīt no valsts ārvalstniekus, kuri izdarījuši kriminālnozieģumus vai vērsušies pret valsts neatkarību.
4. Pilsonības likuma pamatā liekams kvotu princips, saistot ikgadējās naturalizācijas kvotas ar Latvijas Republikas pilsoņu dabisko pieaugumu.
5. Nacionālās demogrāfiskās programmas izstrādi un realizāciju, kā arī latviešu valodas kā valsts valodas pilnīgu dominanti valsti LNNK uzskata par nozīmīgiem mērķiem Latvijas valstiskuma nostiprināšanā.
6. Ierobežot bijušo PSKP un VĻKJS nomenklatūras darbinieku un ar VDK saistītu personu atrašanos vadošos amatos valsts dienestā.

II. VALSTS POLITISKĀ SISTĒMA UN PAŠVALDĪBAS

Demokrātiskas un tiesiskas Latvijas valsts pamatā ir stingra likumdevēju, izpildu un tiesas varas nodalīšana, pašvaldību kompetences noteikšana un to rīcības iespēju nodrošināšana.

1. Politiskā vara

Latvijas politiskās sistēmas pamatā ir pārstāvniecības demokrātija. Partiju sistēmas nostiprināšana ir jānodrošina, veicinot iespējami lielu un ietekmīgu politisko partiju veidošanos Latvijā, palielinot partiju atbildību. Jāpanāk valsts budžeta finansējums Saeimā pārstāvētajām politiskajām partijām atbilstoši saņemto vietu skaitam.

2. Administrācija

LNNK atbalsta profesionālu valsts administrāciju visos līmeņos. Civildienesta reformā jāiesaista nacionālā inteligence, organizējot papildapmācības cilvēkiem ar augstāko izglītību un ietaupot budžeta līdzekļus jaunu ierēdņu sagatavošanai.

3. Tiesu vara

Tiesu sistēmas reformas mērķis ir neatkarīgas un vienīgi likumam pakļautas tiesas iedibināšana, paceļot to likumdošanas un izpildvaras līmenī un nodrošinot atbilstošu atalgojumu tiesnešiem.

Nepieciešams izveidot Satversmes tiesu, kas pārraudzītu valsti pieņemto likumu, valsts pārvaldes, pašvaldību un valsts augstāko amatpersonu darbības un izdoto normatīvo aktu atbilstību pamatlikumam.

Paredzēt un ar likumu garantēt tiesības tiesā apstrīdēt izpildvaras normatīvo un tiesību piemērošanas aktu atbilstību likumam. Izveidot administratīvo procesu un administratīvās tiesas.

4. Pašvaldības

Pašvaldību reforma ir demokrātiskas Latvijas valsts atjaunošanas neatņemama sastāvdaļa. Pašvaldību reformas galvenie uzdevumi:

- 1) pašvaldību reforma veicama, balstoties uz Eiropas hartu par vietējo pašpārvaldi, kurā izsvērts varas decentralizācijas princips un nepieciešamība tuvināt valsts varu un pārvaldi iedzīvotājiem;
- 2) Latvijā jā saglabā divu līmeņu pašvaldības, skaidri nodalot katra līmeņa kompetenci un deleģējot zemākam līmenim plašas pilnvaras. Turklāt pašvaldības ir jānodrošina ar stabilu ienākumu avotu, tādēļ jāveic attiecīgi grozījumi nodokļu likumdošanā;

- 3) pašvaldībās jānodala lēmējvara no izpildvaras;
- 4) pašvaldību vēlēšanās tiesīgi piedalīties tikai LR pilsoņi. Tiesības iesniegt kandidātu sarakstus pašvaldību vēlēšanās ir vienīgi politiskām organizācijām. Nav savienojama vienlaicīga amatu pildīšana Saeimā un pašvaldībās.

III. VALSTS DROŠĪBA UN AIZSARDZĪBA

Latvijas valsts drošība un aizsardzība ir jāveido Baltijas valstu un NATO aizsardzības sistēmas ietvaros.

Valsts aizsardzības galvenie uzdevumi:

1. Jāpilnveido informācijas vākšanas un analīzes sistēma valsts drošības iestāžu struktūrā. Pastāvīgi jāanalizē situācija Krievijā.
2. Sadarbojoties ar ārvalstīm, jānodrošina Latvijas starptautiskā stāvokļa stabilitāte. Visiem līdzekļiem jāveicina Rietumu jaunākās aizsardzības tehnoloģijas iegūšana un virsnieku apmācīšana Rietumeiropas karaskolās.
3. Koordinējot un sadalot dažādu LR bruņoto formējumu funkcijas, jāveido vienota Latvijas iekšējās drošības sistēma. Jānodrošina zemessardzes pastāvība. Precīzi jānosaka valsts un municipālās policijas funkcijas.
4. Jāizveido īpaša struktūra organizētās noziedzības apkarošanai, nodrošinot tās sadarbību ar līdzīgu uzdevumu starptautiskajām organizācijām. Jārada likumdošanas bāze cīņā ar organizēto noziedzību. Šim mērķim jāveido īpaši formējumi valsts aizsardzības bruņotajās struktūrās.
5. Militārajiem uzdevumiem jābūt pietiekamiem valsts aizsardzībai, bet aizsardzības budžets nedrīkst būt mākslīgi palielināts. Jānosaka reāls militārai apmācībai nepieciešamais laiks ar tendenci to samazināt. Aizsardzības spēku pamatā ir jābūt profesionālai armijai un militārajai pretestībai sagatavotai tautai.
6. Jāizstrādā LR austrumu robežas aizsardzības pasākumu komplekss, ieskaitot robežsargu ģimeņu un Latvijas Republikai uzticamu pilsoņu apmešanos uz pastāvīgu dzīvi pierobežā.
7. Jāuzlabo Latvijas pilsoņu, it sevišķi jaunatnes un valsts aizsardzības spēku virsnieku un karavīru kā tēvzemes sargu audzināšanas darbs, akcentējot latviešu nacionālo karavīru un nacionālo partizānu kaujas garu un tradīcijas. Šim nolūkam jāatvēr regulāri raidījumu laiki valsts TV un radio.

IV. ĀRPOLITIKA

Latvijas Republikas ārpolitikas galvenais mērķis ir Latvijas atgriešanās Eiropas demokrātisko valstu saimē. LNNK uzskata, ka LR intereses nodrošina šādi pasākumi:

1. Iekļaušanās Rietumeiropas drošības sistēmā, nodrošinot valsts

- pastāvēšanas garantijas — Latvijas darbība Eiropas padomē un Eiropas savienībā.
2. Starptautiskās sabiedrības un institūciju iesaistīšana pēcokupācijas seku likvidēšanā, veidojot dažādus repatriācijas un emigrācijas fondus un programmas.
 3. Cieša Latvijas politiska, ekonomiska un militāra sadarbība ar Baltijas valstīm, izstrādājot kopīgu nacionālo interešu aizsardzības programmu.
 4. Sadarbība ar visām Baltijas jūras reģiona valstīm un Ziemeļeiropu. Sakaru nostiprināšana ne tikai valsts, bet arī kultūras, sporta un personīgo kontaktu līmenī.
 5. Sarunās ar NVS valstīm ir jāpanāk repatriācijas programmas realizācija, kā arī LR pilsoņu īpašuma un kompensācijas jautājumu nokārtošana.
 6. Robeža ar Krieviju jāatjauno tāda, kāda tā noteikta 1920. gada 11. augusta miera līgumā starp Latviju un Krieviju.
 7. Jāizmanto visas iespējas sniegt patiesu informāciju pasaulei par politisko un nacionālo situāciju Latvijā, nodrošinot pasaules sabiedriskās domas izpratni un atbalstu.
 8. Starptautiskajās attiecībās ievērot morāles kritērijus attieksmē ar valstīm, kurās ir nopietni cilvēktiesību pārkāpumi.

V. TAUTSAIMNIECĪBA

LNNK uzskata, ka brīva sabiedrība ir iespējama tikai brīvas ekonomikas apstākļos. Ekonomiskās brīvības ierobežošana noved pie ierobežojumiem arī citās sfērās.

1. LNNK ekonomiskās politikas pamatprincipi ir:
 - 1) likumdošanas stabilitāte, pilsoņu tiesību un īpašuma aizsargāšana kā attīstības un ekonomiskās aktivitātes priekšnosacījums;
 - 2) līdzsvarota monetārā politika, naudas stabilitāte;
 - 3) nodokļu sistēma, valsts kredīti, tarifu politika kā iekšzemes un ārzemju investīciju stimuletāji.
2. Arī brīvā tirgus apstākļos, attīstoties neatkarīgai uzņēmējdarbībai un privātpašuma sistēmai, valsts saglabā noteiktas regulējošas funkcijas. Vienlaikus valsts sektors nedrīkst traucēt tirgus ekonomikas attīstību.

Lai turpinātu sekmīgu ekonomisko reformu un palielinātu vidējo ipašnieku slāni, LNNK uzskata par nepieciešamu:

- 1) paātrināt privatizācijas procesu;
- 2) radīt plašu vērtspapīru tirgu, piesaistot tiem dažādus sociālo fondu līdzekļus un iedzīvotāju noguldījumus;
- 3) ar speciālām mērķprogrammām veicināt eksporta produkcijas ražošanu;
- 4) samazināt tiešos nodokļus un sakārtot nodokļu ievākšanu;
- 5) pabeigt zemes reformu;
- 6) veidot labvēlīgu vidi ārzemju kapitāla ieguldījumiem;
- 7) palielinoties valstī ražotās produkcijas konkurences spējam,

pakāpeniski samazināt ievadmaksas tarifus precēm no Eiropas savienības valstīm;

- 8) veicināt kredītēšanas iespējas mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, nodrošinot plaša īpašnieku slāņa veidošanos;
 - 9) attīstīt infrastruktūru (it īpaši sakaru, transporta un apkalpošanas sistēmu), padarot Latviju par ieguldījumiem izdevīgu zemi un stimulējot pilsoņu ekonomisko aktivitāti;
 - 10) sakārtot banku sistēmu, veicinot to savstarpējo konkurenci, kas normalizēs kredītu un finansu operāciju procesu; atbalstīt hipotēku bankas attīstību;
 - 11) pašreizējā ekonomiskās reformas posmā budžeta krīzes pārvarēšanai ir nepieciešams uzlabot budžeta ienākumu daļas izpildi — izsvērti, stabili nodokļi veicina to ievākšanu un palielina nodokļu maksātāju skaitu. Jāpilnveido nodokļu ievākšanas mehānisms, jāiekasē soda naudas. Nepieciešama stingra budžeta izdevumu kontrole, sevišķi pārvaldes izdevumu posteņos.
3. Nacionālās tautsaimniecības attīstības ilgtermiņa programmu veidošanā par galveno regulēšanas instrumentu atzīstama kredītu un nodokļu politika. Kredītu novirzīšanā par prioritārām uzskatāmas šādas nacionālās tautsaimniecības nozares:
- 1) rūpniecība ar augstu intelektuālā potenciāla izmantošanu (elektroniskā, augstas tehnoloģijas un vieglā rūpniecība);
 - 2) lauksaimniecība un tās produkcijas pārstrādājošā rūpniecība;
 - 3) mežsaimniecība un kokapstrāde;
 - 4) efektīvu energoresursu nodrošinājums;
 - 5) preču un pakalpojumu tranzīts;
 - 6) jūrniecība, zvejniecība un ostu saimniecība;
 - 7) tūrisma infrastruktūras attīstība laukos, jūrmalā un pilsētās.
4. Zemkopības attīstības programma.

Latvijas zemkopības attīstības stūrakmenim jābūt lauksaimniecības produktu kvalitātes uzlabošanai, lai tie varētu sacensties cenu un kvalitātes ziņā ar citu valstu produkciju, tādā veidā jāveicina Latvijas lauksaimniecības produktu eksports. Lai to panāktu, jāveido nopietna un aktīva zemkopības programma, kuras pamatprincipi ir:

- 1) profesionāla zemnieku apmācība un konsultācija;
 - 2) sēklas graudu kvalitātes uzlabošana un sugas lopu attīstība;
 - 3) lētu kredītu pieejamība;
 - 4) zemes tirgus attīstība;
 - 5) lauku infrastruktūras attīstība;
 - 6) lauksaimniecības struktūru valsts monopola likvidācija;
 - 7) brīvā tirgus attīstība, valsts cenu struktūru likvidācija.
5. Reģionālās ekonomiskās politikas mērķis ir teritoriālā decentralizācija, veicinot vienmērīgu valsts teritorijas attīstību ar infrastruktūras, diferencētas nodokļu un kredītu politikas palīdzību.

Nepieciešams realizēt aktīvu vietējo izejvielu izmantošanas politiku, nodrošinot Latvijas valsts dabas bagātību apgušanu un aizsardzību.

VI. SOCIĀLĀ POLITIKA

LNNK sociālās politikas pamats — tautai piemītošā solidaritātes, arī nacionālās solidaritātes izjūta, ko pastiprina sociālās atbildības un indivīda brīvības, tirgus ekonomikas un pilsoņu labklājības principi. LNNK sociālā politika veidojas no sociālās apdrošināšanas, sociālās palīdzības un darba politikas.

1. Valsts sociālās drošības sistēmas pamatā ir jābūt dažādiem pensiju, sociālās palīdzības un apdrošināšanas fondiem. Valsts pensiju fonds saņem daļu ienākumu no uzņēmumiem, kuri tiek privatizēti. Fondu līdzekļi var tikt izmantoti vērtspapīru un kapitāla tirgū.
2. Jāatdala valsts un labklājības (sociālais) budžets.
3. Sociālā palīdzība ir jāfinansē no valsts budžeta, bet tiešo sociālās palīdzības darbu veic pašvaldības. LNNK uzskata, ka sociālajai palīdzībai atvēlētie līdzekļi vispirms jāizlieto tādām maznodrošinātām sociālām grupām kā jaunās un daudz bērnu ģimenes, politiski represētie, invalīdi, vientuļie pensionāri un ilgstošie bezdarbnieki.
4. Jānodrošina diferencēta pensiju izmaksa strādājošajiem pensionāriem.
5. Pāreja uz sociālo politiku, kuras pamatā ir finansiāli uzkrājumi apdrošināšanas fondos, var notikt tikai pakāpeniski un ilgstošā laika posmā. Pārejas laikā un ekonomiskās krīzes apstākļos maznodrošināto LR pilsoņu aizsardzība ir valstiskas nozīmes uzdevums.
6. Dzīvokļu celtniecībai ir jāizveido būvkredīta sabiedrību tīkls, kas ļautu katram iesaistīties savu dzīves apstākļu uzlabošanā.
7. Pašvaldību dzīvojamais fonds ir nepieciešams galvenokārt maznodrošināto un invalīdu vajadzībām.
Tā uzturēšanai ir vajadzīga stingra uzskaite un kontrole, pārējie dzīvokļi var tikt privatizēti.
8. LNNK atbalsta aktīvu nacionālās demogrāfijas politiku un valsts programmas izstrādāšanu demogrāfiskās situācijas uzlabošanai.

VII. VESELĪBAS APRŪPE

1. Latvijā turpinās veselības aprūpes sistēmas reforma. Tās gaitā veselības aizsardzībai budžeta iestādes tiek pārveidotas par dažāda rakstura uzņēmēj sabiedrībām, kas tiek finansētas ar norēķinu kases starpniecību. Šie pārkārtojumi tiek veikti, lai radītu privātās medicīniskās aprūpes sistēmu Latvijā.
2. Izmaiņas veselības aprūpes sistēmā notiek bez skaidras valsts politikas šajā jomā, jo nav izstrādāts un pieņemts neviens likums, kas reglamentētu reformas gaitu.
3. LNNK uzskata, ka šādi likumi jāpieņem un tiem jānosaka ne vien privātās medicīnas iespējas Latvijā, bet jāparedz arī sagla-

- bāt valsts medicīnas iestāžu tīklu, nosakot to tiesības un pienākumus.
4. Jāatjauno Veselības aizsardzības ministrija kā tāda valsts institūcija, kura būtu spējīga īstenot reformu un vienlaikus būtu atbildīga par to, lai reformas gaitā nepasliktinātos LR pilsoņu veselības aprūpe un medicīnas darbinieku darba un dzīves apstākļi.
 5. Veikt medicīnas profilakses darbu, izmantojot ārvalstu un mūsu valsts medicīnas darbinieku pieredzi, iekļaujot tajā veselīga dzīvesveida sistematizētu apmācību skolās.
 6. Daļu no alkohola un tabakas akcīzes nodokļa līdzekļiem jānodod veselības iestādēm, kas cīnās ar alkoholismu un narkomāniju.

VIII. LATVISKA IZGLĪTĪBA

1. Panākumi izglītības un audzināšanas darbā dod tautai vislielākos augļus. Latviešu tautas izdzīvošana ir atkarīga no tā, vai spēsīm izveidot latviešu tautas interesēm atbilstošu izglītības sistēmu. Jāizstrādā izglītības likums atbilstoši 1934. gada «Likuma par tautas izglītību» pamatnostādņem.
2. LNNK izglītības politikas pamatā ir princips, ka izglītības sistēmai ir jābūt vienotai, nepārtrauktai, daudzveidīgai un nacionāli orientētai. Šīs politikas uzdevums ir stiprināt latviešu tautas nacionālo identitāti, veicināt latviešu valodas apguvi un mūsdienu prasībām atbilstošas izglītības iegūšanu. Sevišķa uzmanība ir jāpievērš Latvijas vēstures, dabas un latviešu kultūras apgūšanai, darba tikuma un atbildības ieaudzīšanai.
3. Ģimenes un bērnudārzi ir atbildīgi par to, lai nākamais skolēns tiktu sagatavots skolai un mācībām latviešu valodā jau no pirmās klases. Vecāki, kuri pamet savus bērnus un atstāj tos valsts uzraudzībā, maksā par savu pamesto bērnu uzturēšanu un izglītošanu.
4. Latvijā jābūt valsts un privātajām skolām. Valsts neuztur privātskolas. Valsts vidusskolās, kā arī arodskolās mācību valoda ir latviešu valoda. Pārejas periodā vispirms uzsākama ģeogrāfijas un vēstures mācīšana valsts valodā skolās ar krievu apmācību valodu.
5. Par obligātu uzlūkojama deviņgadīgā pamatskolas izglītība, ko līdz 16 gadu vecumam iegūst katrs pilsonis bez maksas.
6. Ikvienam Latvijas pilsonim vai iedzīvotājam, beidzot pamatskolu, ir brīvi jāpārvalda latviešu valoda. Lai veicinātu izglītības reformu un sekmētu mācību grāmatu izdošanu, jāveido nacionālās izglītības fonds.
7. Jālikvidē skolās otrās maiņas, kur tās vēl saglabājušās. Jāturpina sākumskolu atjaunošana Latvijas laukos, it īpaši Latgalē, sniedzot tām metodisku un finansiālu palīdzību.
8. Jāturpina pārveidot profesionālās skolas atbilstoši mūsu saim-

nieciskajām vajadzībām, lai ikviens jaunietis varētu apgūt sev piemērotu un noderīgu amatu. Lai atslodotu Rīgu, jaunas profesionālās skolas un tehnikumi jācenšas atvērt citās Latvijas pilsētās un apdzīvotajās vietās, iespēju gadījumā izmantojot Krievijas armijas atstātās telpas.

9. Augstskolas ir autonomas mācību un zinātniskās iestādes, kuru darbībai jāatbilst Latvijas tautsaimniecības un kultūras interesēm, kā arī pasaules zinātniski tehniskā līmeņa prasībām. Katra augstskola nosaka studentu ārvalstnieku kvotu, bet tā nevar pārsniegt 10% no studentu skaita augstskolā. Studenti, ja viņi ir LR piloņi, var saņemt bezprocentu aizdevumus.
10. Vienotā Latvijas valsts izglītības sistēma atbalsta nacionālo minoritāšu skolu pastāvēšanu. Mācībām šajās skolās jānotiek attiecīgās minoritātes nacionālajā valodā un valsts valodā. Minoritāšu skolas nedrīkst būt rusifikācijas līdzeklis.
11. LNNK atbalsta to, lai izglītības sistēma saņemtu nepieciešamos asignējumus no valsts budžeta.

IX. KULTŪRA

1. LNNK aizstāv latviešu tautas interesēm atbilstošu kultūrpolitiku, kuras īstenošana nāktu par labu visiem Latvijas iedzīvotājiem. Jāuztur spēkā etniskās kultūras vērtības, ko šajā zemē tās pamatiedzīvotāji radījuši gadu tūkstošos.
2. LNNK uzskata, ka nacionālās kultūras dabiska attīstība nav ierobežojama no tai radniecīgām un labvēlīgām gara dzīves parādībām visā pasaulē.

Toties latviešu gara darbiniekiem ir jāstājas ceļā mūsu identitātei bīstamām ietekmēm, vienalga, vai tās nāktu no rietumiem vai austrumiem.

3. Ņemot vērā okupācijas laikā nodarītos postījumus un zaudējumus, tautas garīgās atdzimšanas un latviskas Latvijas ideāla vārdā:
 - 1) jānostiprina latviešu valodas pozīcijas visās sabiedrības dzīves nozarēs;
 - 2) jāatjauno kultūras biedrības. Pirms kara Latvijā tās cēla un uzturēja tautas namus, bibliotēkas, tautas universitātes, korus, teātrus;
 - 3) jārada latviešu un līvu nacionālās kultūras mantojuma centrs, baltisko tradīciju centrs un baltu kultūras akadēmija;
 - 4) rīkojot skates un konkursus, jāveicina kvalitatīvu jaundarbu radīšana teātru, televīzijas, kino un koncertzāļu nacionālajam repertuāram, kā arī mākslinieku, aktieru un mūziķu meistarības izkopšana;
 - 5) jāpievērš lielāka vērība latviskās dzīvesdziņas un kultūrvēstures mācīšanai skolās;
 - 6) pilsētu un lauku vidē jāsauglabā latviska skaistuma izjūta, plaši izmantojot nacionālās amatniecības iespējas;

- 7) īpaši jāpievēršas kultūras dzīves normalizēšanai rusificētajos Latvijas apvidos;
- 8) jāizbeidz nelatvisku uzrakstu un reklāmu lietošana;
- 9) LNNK uzskata, ka Krievijas TV programmu retranslācija nodrošina valstij nelojālo ārvalstnieku psiholoģisko komfortu. Ievērojot televīzijas lielo nozīmi valodas un kultūras vides veidošanā, Latvijai ir jāatsakās no šo programmu retranslācijas, atbrīvoto TV laiku piešķirot nacionālās TV un Eiropas valstu izglītojošām programmām.

4. Nodokļu likumdošanā ir jāparedz atvieglojumi kultūras finansētājiem, atbalstītājiem un sponsoriem.

No valsts budžeta ir finansējamas centrālās kultūras iestādes, ja tās:

- 1) reprezentē valsts nacionālās kultūras bagātības (centrālie mākslas un vēstures muzeji, zinātniskās bibliotēkas);
- 2) pārstāv augstākā līmeņa izpildītājmākslu (Nacionālā opera, Valsts filharmonija, nacionālie teātri).

Izmantojot Latvijas Republikas pirmskara pieredzi, ir jāatjauno Valsts kultūras fonds, kurā nonāk kultūrai paredzētie līdzekļi. Kultūras fondā jānonāk līdzekļiem no alkohola un tabakas akcīzes nodokļiem, no komerc kultūras pasākumiem u. c. Līdzekļu piešķiršana notiek konkursa kārtībā.

X. SPORTS

1. Latviskās Latvijas ideāla uzturēšanā un īstenošanā sava vieta ir arī sportam. Latviešu sporta attīstībai jāsekmē ne vien atsevišķu indivīdu sportiskie rezultāti, bet arī miesā un garā stipru un harmonisku cilvēku izaugsme it visā tautā.
2. LNNK atbalsta Latvijas olimpiskās komitejas darbību, kā arī nacionālo sporta iestāžu un klubu aktivitātes. Jāuztur spēkā prasība, lai Latvijas nacionālajā olimpiskajā izlasē tiktu iekļauti vienīgi LR pilsoņi.
3. Jāsekmē sporta pasākumu organizēšana (sevišķi mācību iestādēs un zemessardzes vienībās). Šādos pasākumos jāiesaista arī ģimenes locekļi, it īpaši rūpējoties par jaunatnes piedalīšanos.

XI. ZINĀTNE

1. LNNK uzskata, ka Latvijas zinātniskais potenciāls ir nacionāla bagātība un svarīga garantija latviešu tautas izdzīvošanai, tas palīdzēs nodrošināt Latvijas Republikai respektējamu vietu pasaules valstu vidū.
2. Latvijā jārada iedarbīga valsts izglītības un zinātnes sistēma. Tās pamats būtu plaša vispārēja izglītība, nacionāla, Latvijas vajadzībām atbilstoša speciālās un augstākās izglītības struktūra.

Tuvāko gadu laikā ir jāveic tāda augstskolu reforma, kas krasi paaugstinātu augstskolu izglītības kvalitāti un iesaistītu augstskolas zinātnisko pētījumu realizēšanā.

3. Jāturpina zinātnes reforma un jāizstrādā moderna, Latvijas vajadzībām atbilstoša zinātnes attīstības stratēģija. Zinātnes reformas svarīga sastāvdaļa ir tādas nodokļu un kreditēšanas politikas ieviešana, kas sekmētu aktīvu privātā un valsts kapitāla piesaistišanu zinātniskajiem pētījumiem.
4. Jānodrošina zinātnieku darba materiālais un morālais novērtējums, intelektuālā īpašuma aizsardzība, zinātnieku autortiesības.
5. Jāizstrādā Latvijas zinātnes attīstības stratēģija. Humanitārās zinātnēs pirmām kārtām jāveicina Latvijas vēstures, latviešu valodas un kultūras jautājumu izpēte nacionālisma un patiesības garā, bet eksaktajās zinātnēs — jāattīsta tās nozares, kur jau ir izveidojušās zinātnieku skolas un iedibinājušās stabilas zinātniskā darba tradīcijas.
6. Jāveicina Latvijas un trimdas zinātnes sadarbība, kā arī Baltijas valstu zinātniskā sadarbība.
7. Tuvāko gadu laikā ir jāpabeidz zinātnes un augstākās izglītības integrācija, fundamentālos pētījumus koncentrējot galvenokārt augstskolās.
8. Jāturpina Baltijas valstu zinātniskā sadarbība un kooperācija ar Eiropas, it īpaši Ziemeļeiropas valstu zinātniekiem.

XII. VIDES AIZSARDZĪBA

1. Tautsaimniecības privatizācijas apstākļos LNNK uzskata, ka nedrīkst pieļaut vides stāvokļa pasliktināšanos un neatgriezenisku pārmaiņu iestāšanos.
2. LNNK par prioritāti uzskata latviskās vides saglabāšanu un atjaunošanu, ar to saprotot gan lauku ainavu aizsardzību, gan arī kultūrvides latviskošanu pilsētās. Par vidi patiesi rūpēsies tikai saimnieks. Pārticis zemnieks nodrošinās sakārtotu ainavu.
3. Jāpalielina pašvaldību tiesības un atbildība vides aizsardzības jautājumos, valstij realizējot kontroles funkcijas.
4. Valstij jānodrošina nacionāla līmeņa ekoloģiskie projekti, kuru īstenošanā jāiesaista gan pašvaldības, gan privātais kapitāls un ārvalstu investīcijas.
5. Likumdošanas jomā pakāpeniski jāpalielina nodokļu atvieglojumi vides aizsardzības pasākumu finansēšanai, kā arī jāreorganizē dabas resursu nodoklis, vienkāršojot tā aprēķināšanas un iekasēšanas kārtību. Pastiprinot kontroli, praksē īstenojams princips — piesārņotājs maksā.
6. Uzlabojama Baltijas valstu sadarbība vides aizsardzības jautājumos. Latvijai jāiekļaujas globālu vides aizsardzības programmu īstenošanā.
7. Pirms lielu, ar vides izmaiņām saistītu projektu praktiskās realizācijas vispusīgi informējama sabiedrība, kā arī veicama rūpīga ekoloģiskā ekspertīze.

Programma pieņemta 1994. gada 18. jūnijā.

SATURS

- Priekšvārds (*E. Pelkaus*) 3
- Edvarts Virza. Jaunā sardze 4
- Eduards Berklavs. Ievadvārdi 5
1. Izraksts no LNNK pirmās atklātās pilnsapulces protokola par šīs organizācijas nodibināšanu. 1988. g. 10. jūlijā 11
 2. Latvijas Nacionālās neatkarības kustības (LNNK) padomes paziņojums par LNNK mērķiem. 1988. g. 10. jūlijā 11
 3. «Rīgas pilsētas prokuratūrā». Publikācija laikrakstā «Padomju Jau-natne». 1988. g. 29. jūlijā 14
 4. LNNK priekšlikumi Latvijas PSR Ministru Padomei par tautas iz-glitības sistēmas demokratizāciju. 1988. g. 14. augustā 15
 5. LNNK vēstule Latvijas PSR Ministru Padomei, PSRS centrālajām institūcijām, opozicionārajām organizācijām, PSRS un citu valstu masu informācijas līdzekļiem par dekolonizācijas nepieciešamību. 1988. g. 23. augustā 16
 6. LNNK padomes vēstule Latvijas Tautas frontes iniciatīvas grupai. 1988. g. 4. septembrī 17
 7. LNNK padomes pamatnostādne jautājumā par Latvijas Republikas statusu. 1988. g. 8. septembrī 18
 8. LNNK padomes paziņojums par attieksmi pret Tautas fronti. 1988. g. 25. septembrī 18
 9. LNNK Jūrmalas nodaļas (JN) 1988. g. 1. oktobra mītiņa protokols Nr. 2 19
 10. LNNK aicinājums sakarā ar Baltijas valstu okupāciju 1940. gadā. 1988. g. 2. oktobrī 20
 11. LNNK un citu neformālo organizāciju aicinājums Latvijas iedzīvo-tājiem protestēt pret PSRS resoru birokrātijas patvaļu. 1988. g. 9. oktobrī 23
 12. LNNK vēstule Latvijas PSR Augstākās Padomes prezīdijam par 18. novembra kā Latvijas valsts svētku atjaunošanas nepieciešamību. 1988. g. 31. oktobrī 24
 13. Igaunijas, Latvijas un Lietuvas nacionālās neatkarības kustību I kon-ferences rezolūcija par nepieciešamību izvest PSRS okupācijas kara-spēku no Baltijas valstīm un dot iespēju šo valstu tautām brīvi lemt par savu nākotni. 1988. g. 20. novembrī 24
 14. LNNK memorands ANO Drošības padomei. 1988. g. 18. decem-bri 25
 15. LNNK viedoklis iautājumā par gaidāmajām PSRS Augstākās Pado-mes vēlēšanām. 1989. g. 8. janvārī 27
 16. E. Berklava ievada uzruna, atklājot LNNK I kongresu Ogres kul-tūras namā 1989. g. 18. februārī 28
 17. Latvijas Tautas frontes apsveikuma telegramma LNNK I kongre-sam. [1989. g. 18. februārī] 35
 18. Amerikas Latviešu apvienības apsveikums LNNK I kongresam. 1989. g. 14. februārī 35
 19. Latvijas Sociāldemokrātiskās strādnieku partijas priekšsēdētāja Bruno Kalniņa apsveikuma telegramma LNNK I kongresam. [1989. g. 18. februārī] 36

20. Izraksts no LKP Centrālās komitejas biroja sēdes protokola Nr. 92 «Par Latvijas Nacionālās neatkarības kustības kongresu». 1989. g. 1. martā 36
21. LNNK valdes atklāta vēstule sakarā ar LKP CK biroja lēmumu par LNNK kongresu. 1989. g. 5. martā 39
22. LNNK padomes aicinājums apzināt Latvijas Republikas pilsoņus un veidot pilsoņu komitejas. 1989. g. 19. martā 40
23. Latvijas PSR Augstākās Padomes prezidija lēmums par Latvijas Nacionālās neatkarības kustības darbību. 1989. g. 23. martā 41
24. Aicinājums Igaunijas Tautas fronteī, Latvijas Tautas fronteī un Lietuvas pārbūves atbalstišanas kustībai. 1989. g. 1. maijā 42
25. J. Dobeļa runa LNNK 2. kongresā 1989. g. 28. maijā 44
26. LNNK atklāta vēstule par laikraksta «Neatkarība» legālu izdošanu. 1989. g. 26. novembrī 47
27. LNNK aicinājums PSKP biedriem izstāties no šīs organizācijas. 1989. g. 26. novembrī 48
28. LNNK Rīgas apriņķa nodaļu konferences rezolūcija Nr. 1 «Par nepieciešamību izpētīt un reabilitēt pēckara partizānu kustību Latvijā». 1989. g. 26. novembrī 49
29. LNNK Rīgas apriņķa nodaļu konferences rezolūcija Nr. 2 «Par tautas kārtības sargiem». 1989. g. 26. novembrī 49
30. LNNK Ikšķiles un Tinūžu nodaļas aicinājums jaunievēlētajām tautas deputātu padomēm. 1989. g. 29. decembrī 50
31. LNNK padomes valdes aicinājums piedalīties Latvijas PSR Augstākās Padomes vēlēšanās. [1990. g. janvārī] 50
32. LNNK padomes valdes paziņojums par Latvijas Republikas pilsoņu dienestu PSRS bruņotajos spēkos. 1990. g. 14. martā 51
33. «LNNK panākumi okupācijas pašpārvaldes vēlēšanās». Publikācija laikrakstā «Neatkarība». 1990. g. 30. martā 51
34. Vēstule Padomju Sociālistisko Republiku Savienības prezidentam M. Gorbačovam par PSRS attieksmi pret Lietuvas Republiku un pārējām Baltijas valstīm. [1990. g. martā] 52
35. «LNNK 3. kongress — par latvisku Latviju». Publikācija laikrakstā «Neatkarība». 1990. g. 1. jūnijā 54
36. LNNK padomes rezolūcija. «Par tautas deputātu statusu pārejas periodā». 1990. g. 2. novembrī 56
37. E. Berklava runa mitiņā Rīgā, Doma laukumā 1990. g. 18. novembrī 57
38. LNNK padomes paziņojums par uzņēmumu patvaļīgās privatizācijas nelikumīgumu. 1990. g. 25. novembrī 58
39. Vēstule Vācijas kancleram Helmūtam Kolam un ANO Cilvēktiesību komisijai. 1990. g. 29. novembrī 59
40. Latvijas demokrātisko organizāciju pilnvaroto pārstāvju paziņojums «Vienoti Latvijai!». 1990. g. 8. decembrī 60
41. E. Berklava runa Vislatvijas manifestācijā Rīgā, Daugavmalā 1991. g. 13. janvārī 61
42. LNNK valdes paziņojums par sarunu neiespējamību ar okupantu politiskajām organizācijām un par Krievijas un Latvijas starpvalstu līgumu. 1991. g. 14. janvārī 63
43. LNNK padomes rezolūcijas par nepiedalīšanos PSRS rīkotajā referendumā un par atbalstu iedzīvotāju aptaujai sakarā ar Latvijas neatkarības atjaunošanu. 1991. g. 10. februārī 63
44. E. Berklava runa skolotāju konferencē Latvijas Universitātē 1991. g. 16. februārī 64
45. LNNK 4. kongresa rezolūcija «Par kustības tuvākajiem uzdevumiem». [1991. g. 25. maijā] 66
46. «Alūksne piemin savus kritušos dēlus». Publikācija laikrakstā «Neatkarība» 1991. g. 22.—28. augustā 66
47. «Latvijas Valsts prezidentam Gustavam Zemgalam 120». Publikācija laikrakstā «Neatkarība». 1991. g. 22.—28. augustā 68

48. LNNK valdes aicinājums Latvijas Republikas Augstākajai Padomei pasludināt pilnīgu Latvijas Republikas neatkarību. 1991. g. 19. augustā 68
49. LNNK valdes paziņojums LNNK dalībniekiem, visiem Latvijas Republikas neatkarības piekritējiem. 1991. g. 19. augustā 69
50. Latvijas Republikas konstitucionālais likums «Par Latvijas Republikas valstisko statusu». 1991. g. 21. augustā 69
- Romāns Pussars. «Pacel, draugs, skatu uz brīvības tēlu...» 70
51. LNNK valdes lēmums par Latvijas Republikas Augstākās Padomes darbību pēc konstitucionālā likuma «Par Latvijas Republikas valstisko statusu» pieņemšanas. 1991. g. 22. augustā 70
- Romāns Pussars. «Kas mierīgu dzīvi joprojām vēl ārda?...» 71
52. Latvijas Nacionālās neatkarības kustības aicinājums LNNK deputātiem un visām pašvaldībām atbalstīt viedokli, ka Saeimas vēlēšanās var piedalīties tikai Latvijas Republikas pilsoņi. 1991. g. 31. augustā 72
53. LNNK Zviedrijā aicinājums Latvijas Republikas pilsoņiem. 1991. g. 3. septembrī 73
54. LNNK Talsu apriņķa nodaļas valdes aicinājums aktivizēt kustības darbu. 1991. g. 7. oktobrī 74
55. LNNK padomes lēmums par Latvijas Republikas Augstākās Padomes darbību. 1991. g. 9. novembrī 75
56. LNNK valdes paziņojums par pilsonības jautājumiem Latvijas Republika. 1992. g. 16. janvārī 75
57. LNNK organizētās tautas demonstrācijas par okupācijas karaspēka tūlītēju izvešanu no Latvijas Republikas rezolūcija. 1992. g. 22. februārī 76
58. LNNK padomes lēmums sakarā ar Krievijas armijas izvešanu un Valodu likuma īstenošanu. [1992. g. augustā] 77
59. LNNK valdes lēmums sakarā ar komunistisko organizāciju atjaunošanos Latvijā. 1992. g. 21. septembrī 77
60. «Pašattīrīšanās». Publikācija laikrakstā «Nacionālā Neatkarība». 1992. g. 27. oktobrī—3. novembrī 78
61. «Kā intereses ir svarīgākas — Krievijas latviešu vai visas latviešu tautas?». Publikācija laikrakstā «Nacionālā Neatkarība». 1992. g. 24.—30. novembrī 80
62. «Instrukcija, kā sadalīt nacionālās organizācijas». Publikācija laikrakstā «Nacionālā Neatkarība». 1992. g. 1.—8. decembrī 81
63. Aicinājums latviešu leģiona 50. gadadienā. [1993. g. martā] 82
64. E. Berklava viedoklis par aktuāliem jautājumiem 5. Saeimas vēlēšanu sakarā. Kā panākt stabilitāti un dzīves augšupeju? [1993. g. martā] 83
65. LNNK padomes paziņojums Latvijas Republikas Augstākajai Padomei sakarā ar kaitējumu Latvijas senās pamattautības — līvu interesēm. [1993. g. aprīlī] 86
66. «Pēcvēlēšanu pārdomas. Kā mēs lējam ūdeni caurā mucā». Publikācija laikrakstā «Nacionālā Neatkarība». 1993. g. 16.—22. jūnijā 87
67. E. Berklava runa piemiņas mitiņā 1993. g. 14. jūnijā. «Vēl nav par vēlu!» 89
68. «Nacionālo partizānu un karavīru pārbedīšana Ugālē». Publikācija laikrakstā «Nacionālā Neatkarība». 1993. g. 30. jūnijā—6. jūlijā 91
69. «Trīs zvaigznes Ventspilī». Publikācija laikrakstā «Nacionālā Neatkarība». 1993. g. 29. septembrī—5. oktobrī 92
70. Austra Ozola uzruna LNNK organizētajā sveču vakarā Lāčplēša diena 11. novembra krastmalā 1993. g. 11. novembrī 92
71. Latvijas Nacionālo spēku apvienības aicinājums pilsonības jautājumā. 1993. g. 21. novembrī 94
72. LNNK konferences rezolūcija par repatriāciju. 1993. g. 25. novembrī 95

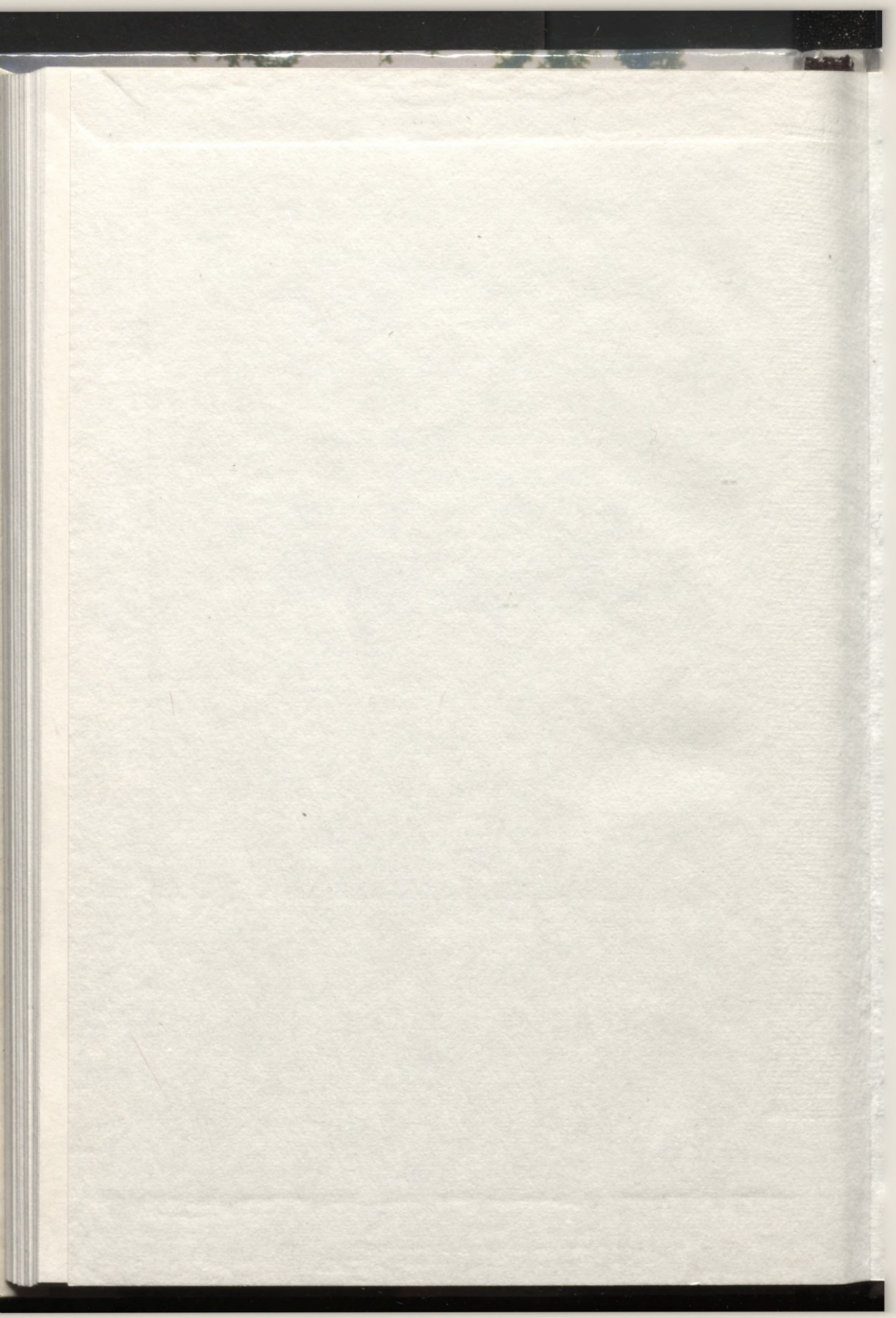
73. «LNNK jauniešu klubs — tā aktivitātes un perspektīvas». Publikācija laikrakstā «Nacionālā Neatkarība». 1993. g. 8.—14. decembrī 95
74. Latvijas Nacionālo spēku apvienības aicinājums sakarā ar Krievijā notikušo vēlēšanu rezultātiem. 1993. g. 21. decembrī 97
75. Valsts prezidenta Gunta Ulmaņa vēlējums LNNK. [1993. g. decembrī] 98
76. LNNK padomes paziņojums par autoritārisma tendencēm Latvijas Republikas valdības darbībā. [1994. g. janvārī] 99
77. LNNK padomes lēmums «Par starpvalstu sarunām ar Krieviju». 1994. g. 26. martā 100
78. LNNK platforma pašvaldību vēlēšanās. «Tauta. Zeme. Valsts». [1994. g. maijā] 101
79. A. Lamberga ziņojums LNNK 7. kongresā 1994. g. 18. jūnijā 102
80. LNNK 7. kongresa lēmums par LNNK statusa maiņu. 1994. g. 18. jūnijā 105
- Andrejs Eglītis. «Caur daudzām zemju zemēm...» 106
- Piezīmes 107
1. pielikums. Latvijas Nacionāli konservatīvās partijas — LNNK statūti 109
2. pielikums. Latvijas Nacionāli konservatīvās partijas — LNNK programma 116

TAUTA. ZEME. VALSTS

Latvijas Nacionālās neatkarības kustība dokumentos

Literārā redaktore *Māra Ņikitina*

Nodota salikšanai 01.02.95. Parakstīta iespiešanai 07.04.95.
Formāts 60×90/16. Pasūt. Nr. 76-2. Latvijas Valsts
arhivs, Bezdelīgu ielā 1, Rīgā, LV-1007. Reģistrā-
cijas apliecība Nr. 2-1079. Iespiesta tipogrāfijā «Rota»,
Blaumaņa ielā 38/40, Rīgā, LV-1011.

Kontroleksemplārs

L. A. —

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0305032510

~~95-4~~

~~74~~

